Hertha

Udgivet af A.P. Liunge. [Bind 1]-8, 1827-28.

Der er ikke foretaget nogen efterbehandling eller korrekturlæsning af OCR-resultatet.

Udførlig indholdsfortegnelse på:

https://uforbederlig.dk/tidsskrifter/Hertha1827.htm

Skønlitterære bidrag indekseret på Dansk Forfatterleksikon:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p70087.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

GJENTOFTE
KOMMUNE
BIBLIOTEK
19 18
GKB
EX · LIBRIS ·

Hertha.

Et Maanedsskrift.

Udgivet

af

A. P. Liunge.

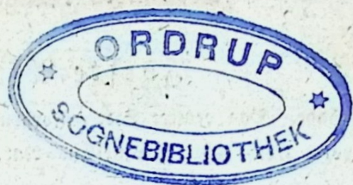
Fjerde Bind.

Kjöbenhavn.
Trykt i B. J. Bendixens Bogtrykkerie.
1827.

Indhold.

Side

Cervantes i Algier.

Skuespil i 5 Akter,

af Kuffner.

Oversat af N. V. Dorph.

Personerne.

Azan, Dey af Algier.
Arnot Mami, en algiersk Korsar.
Achmed, Janitschar=Aga, en Renegat.
Almansor, Overhoved for en maurisk Stamme i Algier, en Olding.
Amida, hans Datter.
Miguel de Cervantes Saavedra, }
Avelano, } Spaniere i algiersk Fangenskab.
Pedro, }
Hernandez. }
Catalina, en Christen=Slavinde.
Viane, en spansk Hidalgo.
Clarin, en Hyrdedreng } fra Granada.
Lisa, en Bondepige. }
Europæiske Slaver. Slavefogder. Kiøbmænd af forskjellige Nationer.
Janitschar=Livvagt hos Deyen. Matroser.

Handlingen foregaaer Aar 1580.

Skuepladsen er Byen Algier.

Første Akt.

Deyens Have. Paa venstre Side i Forgrunden en med tykke Buske bevoxet Høi. Klar Maaneskins-Nat.

Første Scene.

Cervantes

(stiger frem af en Aabning i Høien igjennem Buskene. Hans Paaklædning er en underlig Blanding af maurisk og algiersk Slavedragt.)

Velkommen, kjære Maane! See her er jeg
Din gode gamle Kammerat igien.
Du smiler ad mig? Ja hvad skal jeg sige?
Jeg selv maa lee, naar jeg betragter mig,
I denne broget sammenblandte Maske,
Af maurisk og af muselmannisk Dragt,
At stige ud af Jordens dunkle Hule,
Et lystigt Spøgelse, hvordan det gaaer.

(Knæler.)

Hidtil har Du, miskundelige Fader!
Mit svage Værk beskyttet og velsignet.
Ved Dig, min Gud! det lykkedes mig Arme,
At frelse dem, hvem Fædreland og Skjebne
Paa dette Rædselssted til mig har bundet,
Fra Skændsel og Fortvivlelse.
Midt iblandt Farer som et Flammehav
Jeg ved din Haand har gaaet tryg og sikker.
Lad nu, o gode Gud! i denne Nat
Det sidste endnu lykkes til vor Frelse!

Anden Scene.

Achmed. Cervantes.

Achmed (i Baggrunden.)

Ha! hvilken underlig Figur! Hvordan?

Paa denne Tid? Her midt i Deyens Have,
Hvor rundt omkring er Vagt? — Forræderi!
(halv høit kaldende tilbage)
Soldater, frem! (Nogle Soldater komme)
Bliv der tilbage,
Og venter taus mit Vink!
(Achmed træder frem, og overfalder bagfra med dragen Sabel den knælende Cervantes.)
Hvem er Du? Siig, hvad drev Dig hid,
Til hemmeligt i Natten her at færdes?
Bekjend — strax — eller tag Din Død!

Cervantes.

Saa har Du os, Almægtige! forladt
I Øieblikket, som os skulde frelse?

Achmed.

Gud! hvilken Stemme! Er det Blændværk ei?
Cervantes! Ja — ja det er ham!
(til Soldaterne)
Gaaer bort!

Cervantes (springer op).

Man har mig kjendt — og nu er Alt fortabt.
Kan være da det Yderste end vovet!
(drager sit Sværd, og stiller sig imod Achmed.)

Achmed.

Holdt dog! Mit Raab opfylder denne Plads med Vagt.

Cervantes.

Saa kalder Du dem til Dit Liig!
Fly taus, og ophids ei Fortvivlelsen!
Hvis Dig Dit Liv er kjært, giv mig Dit Sværd,
Og fly!

Achmed.

Nu bliver ingen Tvivl tilbage;
Paa dette ædle Mod jeg kjender Dig.

Cervantes! det er Dig, o nægt det ei!
Det nytter ei, Du kan ei nægte det!

Cervantes.

Jeg er Cervantes — ja jeg er — velan!
Ei List, ei Kjækhed skal beseire mig.
Erkjende skal Du mig, Osmand! — Nu styrt!
(trænger ind paa Achmed.)

Achmed.

Hold inde! hør mig, lær at kjende mig!
Du kjender ei Rodrigo? som saa høit
Dig elskte i vor skjønne Ungdomstid?

Cervantes.

Rodrigo — Du? Og saa skal jeg Dig finde —
I dette Øieblik? — O evige Forsyn! —
Ulykkelige!

Achmed.

Ja, o ja! — dog nu
Langt lykkeligere end jeg fortjente!
Omfavn Din Redningsmand, Din Ungdomsven!

Cervantes.

Saa maa da Faren selv mig bringe Lykke!
O Gud! og jeg Forsagte, jeg Bespotter
Lod feige Klager strømme fra min Læbe.

Achmed (raaber høit).

Soldater! hurtig her!

Cervantes.

Troløse! hvad?
(Soldater komme fra forskjellige Sider.)

Achmed.

Fordeler Jer omkring, og speider nøie,
At Ingen, hvem det er, forstyrrer os!
(Soldaterne gaae.)
Nu? er jeg troløs?

Cervantes.

Troløs mod Din Gud —
Imod Din Ven vist ikke!
Siig mig nu —

Achmed.

Vi er nu sikkre. Hør mig da i Korthed:
Da paa Kastiliens Kyst engang jeg gik
Og legte som en Dreng med Muslingskaller,
Jeg overfaldtes af Korsarer,
Og bragtes til Algier. En ædel Tyrk,
En rig, godmodig Olding, kjøbte mig.
Naar jeg nu saae de andre Herrers Grumhed,
Hvor forekom mig da hans Mildhed skjøn!
Saae jeg de andre Slavers haarde Lod,
Hvor heldig maatte jeg min Skjebne prise!
Mig elskte Selim som sin egen Søn,
Ja selv min kjække Trods han syntes om.
Saadan udslettede nu Tidens Haand
I mig min fjerne Ungdoms Billeder.
Gjentagne Løfter om en glandsfuld Fremtid,
Et blødt, vellystigt Lives rige Fylde,
Opfyldelsen af hvert mit Ungdoms-Ønske —
Jeg blev bedøvet — blev forført — henrevet —
Og affvor mine Fædres Tro.

Cervantes.

Jeg gyser! Gud! tør jeg den Haand modtage,
Som en Frafalden rækker mig til Frelse?

Achmed.

Du tør, ved Gud! Du tør. End lever i
Min Sjel dog Spiren af min gamle Tro
Uslettelig. Din Stemmes Lyd gjentonte
Dybt i mit Hjerte, som en Stemme toner
Fra Himmelen; og alle Længsler,
Alle Glæder fra forsvundne Tider

Slod atter for mig som fremmante Aander.
O und mig dog, at jeg Din Frelser er!
Saa frelser Du mig fra Fortvivlelse!
Ja tro mig: Gud gav Dig i mine Hænder,
For at beskytte, for at frelse Dig.
Nu er det da min Pligt', Dig, Ven, at redde,
At være her Din gode Genius.
Jeg maa mit Værk fuldbringe, kun saaledes
Bevarer jeg min Fred. O lad Dig frelse —
Af mig, jeg beder, jeg besværger Dig!

Cervantes.

Guds Forelse jeg ikke tør miskjende
I dette glade Øieblik, vi mødes,
Og føres her saa underlig tilsammen.

Achmed.

Men fremfor Alt fortæl nu ogsaa Du,
At jeg kan vælge Midler til Jer Redning.
Hvorledes skete det, at Du forsvandt?
Saa pludselig? Vi troede, Du var flygtet
Bort fra Dit Slaveaag og fra Algier, —
Og Du er her, og lever midt iblandt os!
Forklar mig dog det Ubegribelige!

Cervantes.

Fortvivl dog aldrig! thi med Modet taber
Du og Dig selv, og med Dig selv Din Lykke.
Saa tænkte stedse jeg, vil stedse tænke.
Nu hør:
Et virksomt Liv jeg fører her, og viser
Mig stedse i forandret Skikkelse,
Som Maure snart, og snart som Muselmand.
Som Slave hos en rig og grusom Tyrk,
Indsluttet strengt i Bagnos Gaard, tillige
Med alle mine spanske Landsmænd,
Jeg Qval og Arbeid bar med muntert Sind,

Var i vort Sørgespil den lystige Person.
Naar efter Dagens svære Last man drev
Med Hug og Slag os ind i vore Stalde,
Fortalte jeg de Stakler mangen Spøg,
Og tidt det lyktes mig at muntre dem,
Saa de i Latter glemte deres Smerte.
Kom Natten nu, og Alle slumred trygt,
Da først jeg grubled paa et Redningsmiddel,
Og dynged Plan paa Plan. Den gode Lykke,
Som heri fandt Behag, blev mig nu gunstig.
Engang man lod mig med to Kammerater —
Formedelst Svaghed — blive ene hjemme.
I svage Legem blev min Sjel dog sund,
Og Modet godt. Saa sang jeg for de Stakler
Den ene Vise ovenpaa den anden.
Men see! hvad straaler hisset, hvid som Snee,
Fra smale Gitter, som mod Bagno vender?
Tilhører dette hulde Billed vel
Den yngste Gratie selv? — See, i en Traad
Nedsvæved lystigt flagrende et hvidt,
Et venligt Taft, en Amors Seiersfane.
Jeg aabner. Hulde Linier mig hilse
Som Sanger, trænge kjærligt i mit Hjerte.
Snart falder der nu og en gylden Regn;
De andre sanke hastig op, for mig
Dog straaler lysere end Guld den hvide Haand,
Og ak! — den hulde Mening af de søde Ord!
Nu kort: Den ædle Christen og Slavinde —
Det var hun, som jeg snart erfarede —
Igjentog ofte nu det skjønne Spil.
Snart skabte sig min Phantasie af hende
Et Billed, smykket med al Skjønheds Ynde,
Som fylder end mit Hjerte med sin Længsel.
Det lyktes endelig at tilstaae hende,

Den Overjordiske, Usynlige,
Min Flamme ved et Riim, til Traaden knyttet,
Og draget op af hendes søde Haand.
Strax efter — var det Avind eller Uheld? —
Blev mig et andet Bagno anviist.
O lad mig tie! Spot ei mine Taarer —
Min hele Smerte vaagner. —

Achmed.

Glem ei Modet!

Cervantes.

O ja! jeg bærer hendes Billed her,
Saa er hun dog ei tabt, i mig hun lever.

Achmed.

Forglem den skjønne Drøm! — Nu videre.

Cervantes.

Den gyldne Regn nu blev til Løsepenge:
Vi kjøbte dermed En iblandt os løs,
For hjem at drage, og at komme atter
Hid med sit Skib i Nattens stille Time
Os Alle at befrie. Man valgte mig,
Jeg afslog det, thi her jeg maatte blive,
For Sagerne med Mod og Kraft at styre.

Achmed.

Du ædle Mand! Du offred Dig for dem!

Cervantes.

Imidlertid vi ved en Gartners Hjelp
Os gravede her midt i Deyens Have,
En Hule, som os alle kunde rumme,
Og tryg unddrage os fra Fjendens Blik.

Achmed.

Ha, jeg forbauses! Hvor er denne Hule?

Cervantes.

Ret nær herved. Seer Du den Høi,
Heelt dækket rundt med tætte Busk og Vexter?

Den dølger i sit Skjød den skumle Kløft,
Hvor mine Brødre deres Liv hensmægte. —
To Aar vi grove Hulens Rum, og nu
Vi leve i den Grav, vi selv har gravet,
Og vente taalig vor Befriers Gjenkomst.
Sex Aar os skjuler nu den dunkle Hule,
Ud af hvis Skjød jeg hver Nat stiger op,
For ind at samle til at friste Livet.

Achmed.

Ja, ja! Du Slave er den frieste Mand,
Som nogentid Algier, som Verden saae.
Men hvordan skal jeg nu — —

Cervantes.

Hør kun!
Nu kommer først det vigtigste.
Viane som vi kjøbte løs, som seilte hjem,
Han maa i denne Nat, — jeg talte godt,
Det er i den bestemte Tid den sidste —
I denne Nat hid til vor Redning komme,
Og lande her ved denne Kant af Haven,
Hvor Stranden støder til. Saa har han svoret.
At vente ham, jeg kom nu hid, da Du
Mig overfaldt.

Achmed.

Isandhed til din Lykke!
Men sig mig dog, i hvilken Vagno var det
Hin hvide Haand saa venlig til Dig smilte,
Som Stjernens Blink i Nattens mørke Mulm?

Cervantes.

Det var den tredie. . .

Achmed.

O Gud! den grændser just til Selims Have,
Og ham tilhører hint dit Elskovsbilled,
En Ædelsteen for denne ædle Olding.

Lad mig nu sørge, thi saavidt jeg seer,
Du ei i Spanien lod Dit Hjerte blive.
Dig spirer Elskovs hulde Rosenblomster
Her i Algier, som engang i Henarez.

Cervantes.

(nærmer sig speidende Havegitteret.)

Men hører Du ei hisset fra en Støi?
End hviler Havet taus i Maanens Sølverfan.

Achmed.

Endnu kan intet sees.

Cervantes.

Viane — Gud! om han ei kom!
Den blotte Mulighed er græsselig.

Achmed.

Alt synke Stjernerne mod Havets Skjød.

Cervantes.

Ifald han nu bedrog os, om den Skurk,
Henrevet kun af egen Frihedslyst,
Lod os i vor Elendighed forsmægte!
Nei! nei! han selv har følt Ulykkens Vægt,
Saa maa han ogsaa føle ømt for Andre. —
Kan Du end bie længere hos mig?

Achmed.

Jeg kan og vil, for Sikkerhed at skaffe.

(gaaer omkring)

Soldater! vogter vel, og speider nøie!

(til Cervantes.)

De lure rundtomkring. Vær uden Frygt!
Men eet endnu: Husk, Achmed er mit Navn,
Og jeg Janitschar=Aga her.
Siig hurtig nu, hvad Du endnu vil sige,

Cervantes.

Kun eet: Du kjender jo Almansor,
Den gamle Maurer=Høvding i Algier?

Achmed.

Vist kjender jeg den vakre Olding — Nu?

Cervantes.

Du veed, om Natten gaaer jeg ud at samle Føde.
Paa slig en Vandring traadte jeg engang
I hans gjestfrie Huus. Klart skinte Maanen.
Der sad han med sin engleskjønne Datter
I Husets Forgaard, under Palmens Tag.
Halv frygtsom standsed jeg i Indgangsdøren;
Da lyder pludselig forvirret Støien,
Vildt hujende indstyrter nu en Sværm
Af Tyrker. To af dem angribe Pigen,
Imens de andre kaste ned til Jorden
Den svage Olding. Snart jeg gjetted Alt;
Jeg vidste, at den stolte Muselmand
Med Overmod nedtrykker Maureren.
Som stedse jeg forskjellig Dragt mig vælger,
Saa var jeg dengang klædt som Maurer af
En krigerisk Nomadestamme.
Rask styrtede jeg frem ved dette Syn, —
Min Sabel lyner, Landsen suser —
Og hurtig flye de feige Drukkenbolte.
Almansor trykker mig op til sit Hjerte,
Amida favner, kysser mine Knæe.
Nu siden den Tid staaer mig Huset aabent,
Og hvad jeg vil staaer til min Tjeneste.
Jeg har ei vovet at opdage mig;
Som Maurer kommer hver Dag jeg til Mauren;
Amida — ak! desværre er det vist —
Hun elsker mig, ei mindre end Almanzor.
Kun mine Brødres Vel mig tvang til det Bedrag;
Nu gjelder det mig selv, nu maa kun Sandhed herske.
Saa vil jeg da, — Taknemmeligheds Pligt
Det byder — førend vi Algier forlade,

Hen til dem ile, sige hvem jeg er,
Og smertefuld — men reen dog fra dem skilles.

Achmed.

Men hvad, om Skibet nu i denne Nat
Kom hid for at befrie Jer?

Cervantes.

Viane skal først tøve her to Dage.
Kan eller vil han ei, saa reise mine
Landsbrødre end i denne Nat med ham!

Achmed.

Og Du? — Du bliver her?

Cervantes.

Jeg bliver her.
Jeg svoret har for dem og for mig selv,
Dem at befrie; opfyldt er da min Eed,
Og Venskabs-Pligten løst — kun Kjerligheden
Mig holder i sit hulde Rosenbaand.
Det Skib, som bærer mig herfra, det maa
To Lykkelige bringe til min Fædrekyst.
Ved Kjerlighed opflammes Modet, Modet
Beskytter Kjerlighed; med disse stærke Guder
Hvad kan vel være da umuligt!

Achmed.

Saa stol da Du i Alt kun fast paa mig!
Dit Held forsone mig med Gud og Verden!
Speid Du nu rolig efter Skibets Komme;
Jeg selv vil vandre rundt herom i Haven.
(gaaer)

Tredie Scene.

Cervantes.

(stiller sig tæt ved Havegitteret)

Hvad seer jeg? blænder Maanens svage Skin?
Fast tør jeg ei tvivle; jeg skuffer mig ei!

Der hæver sig en Skyggefigur,
Fordunklende Havets speilklare Vei.
Jeg hører det plaske — det er Aareslag,
Som sagte forsigtig i Boverne spille,
Det er en Baad — kommer nær,
Den glider saa tyst
Alt nærmere nær,
Den sætter i Land paa vor Kyst!
(Man hører fra Havet sagte Toner af et Horn, hvornæst et Skib viser sig)
Ha! det er Frelsens henrykkende Raab!
Viane — Dig er det! O Himmelens Budskab! velkommen
Nu sprænges vor Grav! Saa Farvel da til Sorgen!
Af Natten fremstraaler den herligste Morgen!

Fjerde Scene.

Cervantes. Viane
(som er landet, og stiger over Gitteret i Haven.)

Cervantes.

Viane!

Viane.

Miguel!
For Jer at frelse kommer jeg,
Mit Løfte tro.

Cervantes.

Gud lønne Dig!
En Engel kommer Du til os,
Velkommen Du trofaste Ven!
Hvilken Himmel aabner sig,
Da jeg til mit Bryst Dig trykker!

Viane.

Lad os nu vor Lyst indslutte
I vort eget Hjerte tyst,
Thi rundt om os lure Farer.

Skynd Dig, før dem flux herop! —
Gud! jeg hører sagte Hvidsken —
Ak, — vi er forraadt.

Cervantes.

Vær uden Frygt! En Ven beskytter os.

Viane.

Her uden Frygt? Din Dristighed Dig skuffer,
Som vover Alt, og aldrig skjælver.
Afsted! Afsted!

Cervantes.

Hør dog! vi er jo sikkre.

Viane.

Tøve vi et Øieblik,
Er vi begge to fortabte.
Skynd Dig med mig paa mit Skib!
Vil da Skjebnen dem ei redde,
Redder jeg dog Dig, Du ædle Ven!

Cervantes.

Jeg skal flye, og mine Venner
Lade levende i Graven?
Aldrig flyer jeg uden dem —
Nei! med dem kun, eller aldrig!

Viane.

Her jeg tør ei længer tøve.

Cervantes.

Feighed er den villieløse
Moder til Forbrydelser.
Fat dog Mod! Bliv! Hører Du et
At hist Stemmerne forsvinde?

Viane.

Alt er stille. Skynd Dig da!
Siig dem, at jeg kommen er,
Men vend snart igjen tilbage,
Nær ved Kysten jeg Dig venter.

Cervantes.

Gud! saa nær er vi vor Lykke!
Alt mig synes fast en Drøm!
Hvad jeg føler, troer jeg neppe.
Bliv nu her et Øieblik!
Achmed maa dog først det vide;
Snart er jeg tilbage her.

(gaaer.)

Femte Scene.

Viane.

Hvor brænder Jorden under mig!
Alene lader han mig staae! —
Hvor skynder han sig bort herfra!
Hvad skal jeg dog gjøre?
Cervantes! — Stille! Stille!
Selv den mindste Stemmens Lyd,
Hver Bevægelse af Kroppen
Let kan min Forræder blive;
Ak! tidt af et Øieblik
Hænger Livet og dets Lykke.

(Man hører en Støi, som stedse kommer nærmere.)

Hvilken Lyd af hule Stemmer!
Natlig skumle Skikkelser
Snige sagte sig med lange
Skygger fiendtlig mod mig hen.
Er jeg opdaget? forraadt?

Achmed.

(udenfor Scenen.)

Bliv endnu her tilbage!

Viane.

Nu er der ei Tvivl! Nu gjelder det.
Mit Løfte har jeg løst,
Til Redning kom jeg hid;

Men Skjebnen vil det ei, —
Saa redder jeg mig selv da først,
For engang Jer maaske at redde.
Gud hjelpe mig! Gud hjelpe Jer!
(Han klattrer over Havegitteret, iler i Skibet, og undflyer)

Sjette Scene.

Cervantes.

Ven! kom kun frem! Kom, og fat Mod!
Selv Vagten sikkrer og beskytter os.
Viane! tal! hvor er Du? — Gud! han flyer —
Stands, Ulyksalige! Vee over Dig!
Han hører ei. Stands dog! Fly ei!
Forbandelsen, Blodbommen flygter med Dig! —
O mine arme, grumt bedragne Venner!
Hvorledes frelser jeg — ei fra Ulykke Jer —
Kun fra Fortvivlelse? — Han er forsvunden,
I Natten svunden som en Helveds Aand.
Forstyrret ligger i eet Øieblik
Qvalfulde Aars saalænge nærte Haab!

Syvende Scene.

Cervantes. Achmed.

Achmed.
(til de ham følgende Soldater.)

Tilbage paa Jer Post! Hint Skib —
Jeg kjender det, og veed, hvorfor
Det nu saa silde her om Natten lander.
(Soldaterne gaaer.)
Hvor er I, Venner? Kom i mine Arme!
Jeg selv vil Frihebs Veien for Jer sikkre, —
Men hvad? Du her alene? og Din Ven?

Cervantes.

Den Feige flygted da han mærkte Støi,
Han flygted — os han lod i Graven her.

Achmed.

Jeg gyser, Herren har min Haand forskudt;
Jeg er ei værdig Jer at frelse!
Hvad jeg for Jer har gjort, er jer Fordærvelse;
Ak! uden min Medvirken vare I
Nu alle frie! jeg er Din onde Aand!

Cervantes (fatter sig rask).

Hvad gyser jeg da for? Er Livets Ondt mig fremmed?
Opfylder Svig og Fordom ei hvert Rum af Jorden! —
Ha Skjæbne! nei, Du skal ei knuse mig!
Thi selv af Ondt det Gode at fremtvinge,
Derved udfoldes herligst Aandens Vinge.

(gribende Achmeds Haand.)

Du end kan frelse os, fortvivl kun ei!
Den gode Villie er vor gode Aand.
See! alt opblusser i mig Flammen af
En længe næret Plan, som jeg ved Dig
Nu kan udføre.

Achmed.

Gud styrke Dig! Du giver selv mig Kraft.

Cervantes.

Alt Morgenen gryer. Siig er Du og istand
Til ukjendt mig i Osmandsdragt at føre
I Selims Huus, og saadan skjule mig
Til næste Nat?
O lykkes det, min Elskte mig at nærme,
Og ved, med, hende, — hvilken Salighed!
Der hvor hun aander, maa fra Himmelen
Velsignelsernes rige Fylde strømme!
Foreent med hende, styrket hulbt ved hende —

Achmed.
Holdt! jeg forstaaer Dig nok, Du raske Beiler!
Følg mig, og alt med Solens første Straale,
En Lykkesdag gaae op for Dig!

Cervantes.
Fly hen Viane! — Visner Venskab end,
Mig Kjerlighedens Blomst vil evig gløde!
Jeg Døden vover for at vinde Livet,
Af Nød og Qval min Lykke maa fremspire!
Ja hun er Englen, høit mit Hjerte siger,
Som leder til det Maal, hvorhen jeg higer!

Ottende Scene.

Blomsterhave ved Selims Huus. Morgen.

Catalina.
I smiler end som stedse, hulde Blomster!
Og viser Glædens skjønne Billed for mig,
Men fra mit Liv den lyse Glands er svunden,
Og Længslers Smerte fylder dette Bryst.
I Sorgens Klæde Kjerlighed sig hyller,
Kun i eet Billed Alting sammensvømmer —
O kjære Billed, søde Smertes-Kilde!
Skal jeg paa Jorden aldrig see Dig meer?
Og om jeg nu og finder ham, den Elskte,
Vil han da og forstaae mit Hjertes Slag? —
Cervantes! — o hvor klinger Navnet sødt!
Cervantes! und mig blot, jeg beder Dig,
Til Løn for al min Smerte, und mig blot
Dit Navn — Dit Billed til mit Hjertes Drømme.

Niende Scene.

Catalina. Achmed.

Achmed.
Du sukker efter Billedet, Du kjender,

Og ak! det Billed lever kun i Dit.
Ja, undres kun! I Billedet han elsker Dig,
Som kun en Digters Phantasie det skaber,
Et Ideal af himmelsk Dyd og Ynde.

Catalina.

Ikkun ved Morgnens lyse Purpurskyer
Jeg ligne kan Din gaadefulde Tale:
Hvor smile sødt de hulde Skikkelser,
Hvor venligt straaler deres Farveskjær
Men — mens jeg stræber dem at fatte, tyde,
De vexle flygtigt om, og svinde bort.

Achmed.

Og dog kan eet Navns stærke Trolddomsslag
Det evig Flygtige i Flugten standse,
Og til en tydelig Gestalt forvandle.
Er Morgnens Glød ei Elskovs rene Lue?
Og danne alle Skyers Genier
En Straalekrands ei om — Cervantes's Hoved?

Catalina.

Gud! — mine Drømme!

Achmed.

Blive snart opfyldte!

Catalina (fatter sig hurtig).

Troer Du paa Drømme — elsker Eventyr?

Achmed.

Et Eventyr? — O ja, eet smukt jeg kjender nok!
Der var engang en Slave i Algier.
Op til den Bagnos Gaard, som var hans Fængsel,
Der grændsede et venligt Tyrkehuus.
(Cervantes viser sig bag en Busk, uden at bemærkes af Catalina.)
Den rige Tyrk sig havde en Slavinde,
En from og god og deilig Christen-Pige.
Hun saae den stakkels Christen-Slave — og —
Af Med-Ynk eller af Med-Kjerlighed —

Hun rørt nedlod fra smale Vinduesgitter
I silkevirket Snor et Stykke Taft,
Hvori var Guld og venlig milde Ord;
Men hvidere end Taftet, hvidere
End Vaarens Knopper var den hvide Haand,
For Slaven mere blændende, end Guldet!
Og Slaven — —

Catalina.

O hold op! Ham — mig er det!
Ham var det — dræb mig nu, forraad mig nu!
Han elsker mig! Nu har Du selv jo sagt,
Han elsker mig! Hvad fattes mig nu vel
Til Salighed midt i Elendigheden?
Han elsker mig, — og om end aldrig meer herneden
Mit Øie ham skal see, saa veed jeg dog,
At han ved Kjerlighed er evig min!
Nu kan ei jordisk Nød mig treffe meer, —
Laae han end død for mig — —

Tiende Scene.

Cervantes. Catalina. Achmed.

Cervantes.

(ilende frem; ved hendes Fødder).

Han lever, lever, elsker og tilbeder
Dig Elskovs Stjerne i Ulykkens Nat.

Catalina.

O Himmel! vær mig naadig!

Cervantes.

O! at den
Saa naadig maatte være Dig! o Elskte!
Som min Henrykkelse dens Naade priser!

Achmed.

Forgik en Verden nu — de mærked intet

De Lykkelige! — Lad dem nyde da
Den Salighed, som kun den Rene nyder!
Jeg tager alle Sorger nu paa mig,
At ingen Uindviet Jer forstyrrer,
Og, var det og kun Øieblikke,
At Jorden Jer maa blive til en Himmel!
(gaaer.)

Ellevte Scene.

Catalina. Cervantes.

Cervantes.

Hvor tør jeg dog tilstaae min Kjerlighed
For Dig, der tyktes mig et Syn fra Himlen,
En Trøstens Engel for os stakkels Slaver!
Jeg kan ei modstaae, — Ja jeg skulde tie,
Men, som en Strøm fremtrænger af mit Hjerte
Den stærke Flamme, som jeg ei kan hemme.
O lad min Dristighed i Bøn sig dølge,
At den for Dig endnu maae finde Naade!
Som Dine Øine, et Par Lysets Genier,
Bevogte tro den elskeligste Uskyld,
Saa straale Mod og Elskov som vor Lykkes Stjerner!
O vredes ei! mit Haab er ligt mit Mod,
Og naar jeg elsker, troer jeg mig en Gud!

Catalina.

Saa være Himlen da mit Vidne,
At jeg Dig elsker; Morgenens Purpurglands
Huldt være Seglet paa vor kjære Pagt!

Cervantes.

Og min skal Du for Gud og Verden være!
I Nød og Uheld fandt jeg Livets Lykke,
Og i dets Dybde just dets høie Værd.
Fri Kjerligheden er, som Sjelens Tanke,
Fri fører jeg Dig til vort Fædreland.

Catalina.
Vort Fædreland — her eller hisset!

(Synker i hans Arme.)

Tolvte Scene.

Achmed. De Forrige.

Achmed.
Man alt begynder rundtomkring at færdes;
Vær stærkere end Skjebnen, riv Dig løs!

Cervantes.
Fra hende skilles, — og maaskee herneden
Den Elskte aldrig mere see igjen?
Hvad var vel Frihed, Lykke, Liv
For mig nu uden Dig? Du giver Livet
Sin Sjel, Du Friheden sit Værd,
Af Dig faaer Lykken først sin Tryllekraft.

Catalina.
Dig som jeg neppe fandt, jeg alt skal tabe?
O gode Achmed! skil os ei saa snart!
O kun et Øieblik!

Achmed.
Det er umuligt! Hør, Cervantes! Fat Dig!
Udriv Dig af Din Glædestummel!

Cervantes.
Velan! jeg skiller mig fra Dig, for snart
Ei meer fra Dig at skilles Elskte!
Ja Alt jeg bør for Kjerligheden vove,
Da jeg ved den kan frelse mine Brødre;
Thi af min Lykke blomstrer ogsaa deres.
Selv Kjerlighedens Lykke tænder høit
Udi min Sjel de frydeligste Tanker: —
Er Du istand, min Achmed! mig at kjøbe
Til Selims Slave?

Catalina.

Gud! hvad hører jeg!

Achmed.

Forgjæves er Dit Haab. Kun offentlig
Kan Slaver kjøbes, og paa aabent Marked.

Cervantes.

Ei heller det mig skrækker, jeg har Mod;
Og intet hindrer mig, min rask udtænkte Plan
Kiæk at udføre, naar blot Achmed vil.

Achmed.

Hvad jeg formaaer, det skal — — —

Cervantes.

Saa skynd Dig da,
Skaf mig en Bondes spanske Dragt,
Og før mig saa til næste Slavemarked!
Vær ubekymret! Ingen skal mig kjende.
For Selim kjøber Du mig da, som Slave!

Catalina.

Du er for dristig.

Achmed.

Dristig? Ha det skal nok lykkes!
Men nu afsted, vi ei tør længe tøve.

Cervantes.

Endnu i Nat erfare mine Venner,
Hvad jeg har vovet; altsaa rask til Værks!
Lev vel, o Catalina! Kjerlighed Dig styrke!

Catalina.

Din er jeg, Din, — og Gud har hørt min Eed!

Cervantes.

Lad følge efter denne Stund hvad vil, —
I Dig jeg lever, lever kun for Dig,
Og skille skal og kan os ingen Magt!

(gaaer med Achmed.)

Catalina (knæler).

Gud! Du beskytte ham!

Anden Act.

Første Scene.

Underjordisk Hule. I Baggrunden en opad førende smal Sti. Foran en snart udbrændt Ild imellem opstillede Steenplader.

Pedro, Hernandez, Avelano, og andre fangne Spanier staae ved Ilden.

Avelano.

Nu slukkes Ilden, det er altsaa Midnat,
Ja vel! vort Liv indhyller evig Midnat.

Pedro.

Er i og udenfor os mørkt,
Saa tænde vi jo Lys,
Og gives der vel bedre Lys,
End Haab og muntert Sind?

Avelano.

Jeg frygter, Haabet er i Havet slukket!
I skulle see, at os Viane skuffer;
Han kommer ei igjen.

Hernandez.

Var dog Cervantes
Selv seilet hjem! han kommen var forlængst tilbage
Og førte os af Slaveriet ud.

Pedro.

Ja, hjem at seile var ham vistnok let,
Men han jo vilde ei, da han nok saae

Hvor ganske uundværlig her han er os.
Hvad vare vi og alle uden ham?
Han Lyset er i dette Fængsels Nat;
Han leder os naar Raad og Daad os svigter,
Og handler, naar vi sukke og fortvivle.
Cervantes lever, aander Liv i Døden.

Hernandez.

Hvor længe lader han idag os smægte!
Er han her ei, jeg lider dobbelt Qval.

Pedro.

Min Gud! jeg gyser, naar jeg tænker paa,
Hvorledes han, mens efter ham vi længes,
For os sit Liv, sin Lykke vover!

Hernandez.

Det er, som gik en Engel ved hans Side,
For midt i Farer at beskytte ham.
Nu har i flere Aar for os han vovet
Det Yderste, og stedse sluppet godt.

Pedro.

Tys! hører I ei hule Lyd af Trin
At drage sig hen over Hulens Rand?

Avelano.

Alt ofte har han Jer, Bedragne, skuffet.
Ulykkesbrødre! Lad Jer dog
Af Hulekongen ei ved Næsen trække!
Følg mig! Forlader Hulen, gaaer tilbage
I Evers Slaveaag — Det er langt bedre.

Pedro.

Dig griber atter Mismods onde Dæmon,
Og fylder med sin Gift Dit Hjerte.
Vær stærk i Troen, Ven! og byg paa Gud!
Sindsro kun groer ved Kjerlighedens Kilde
Og see! alt har jo Himmelen os bønhørt;

Jeg hørte jo en sagte Raslen! Ja,
Ja, det er ham!

Nogle.

O ja! O Gud skee Lov!

Hernandez.

O Bud fra Himlen!

Anden Scene.

Cervantes (i tyrkisk Dragt bærende en Kurv og 2 Bundter).
De Forrige.

Flere.

Velkommen!

Hernandez.

Du aander tungt, og Du er bleg og mat.

Pedro.

Siig hurtigt har et Uheld truffet?

Cervantes.

Nei!

Jeg er saa træt. Nu bort med Maske!

(lægger den tyrkiske Dragt af, og sees som Slave.)

Pedro.

Du offrer Dig for os, min Miguel!
Det kan ei være, Du maae ligge under.

Cervantes.

Hvor tager Du ei Feil! glad Virksomhed
Og Broderkjerlighed med Troe til Gud —
O tro mig, det er Livets bedste Kilde!

(springer rask op.)

Og see! nu er jeg atter frisk og styrket.
Kun Aande skaber Mennesket til Menneske,
Og trygt ved Villiens himmelstærke Kraft
Den hersker over Skjebnen, over Verden. —

Naar her jeg staaer iblandt Jer, kjære Brødre!
Og saa det lykkes mig at trøste Jer,
Opmuntre hiin, og skjænke denne Mod —
O Gud! hvor strømmer Blodet da saa let,
Hvor er det i mit Indre lyst og muntert!
Jeg føler ret min Kraft. — Ja see, min Ven!
Det er den skjønneste Velsignelse,
Gud skjænker Mennesket, som vil det Gode,
At med sin svage Kraft han kan fuldbringe det!

Pedro.

Forlad os ei, trofaste, ædle Ven!

Cervantes.

Før maatte I Jer selv forlade; Nei!
Jeg stiger kun med Jer af denne Grav,
Og Eders Frihed skal gaae foran min.

Pedro.

Naar Trøst og Mod fra hans Læbe strømmer,
Hvem maatte da — —

Avelano.

Ei troe, han Sort til Hvidt kan gjøre?

Cervantes.

Jeg ofte saae, hvorledes vilde Drenge,
Som paa en Steen sig stødte, tog afsted,
Og rasede mod den uskyldige Steen.
De græd og skreg, blev ved at støde Stenen,
Og Smerten tiltog kun, jo meer de raste,
Og Stenen — ja — den følte ei dertil.
Sæt for den haarde Steen den onde Skjebne,
Saa gjelder Eventyret store Børn. —
Vi føle vistnok denne Hules Rædsel,
Som kold og fugtig om os klemmer sig;
Men vi jo vide dog, at ovenover
Sig hvælver blaa og venlig Foraarshimlen
Saa er det og med Jordens dunkle Nat,

Med Evighedens Dag hinside Graven!
Mangt Eventyr har alt os tidt fortalt,
Hvordan et rædsomt Spøgelse til Slutning
Har sig forvandlet til en deilig Fee.
Saa danner sig af Uheld just vor Lykke,
Naar Prøvelsernes Tid er lagt tilbage.
Som glødende sig trænger Solens Straale
Dybt ind i Jordens Skjød, og dog ei splitter,
Ei saarer den, men modner Kryderfrugter,
Udklækker Guld og Ædelstene:
Saa slaaer os Skjebnen kun indbildte Saar,
Hvoraf en Himmelglorie fremblomstrer. —
Nu, siig mig, Venner! er I sattede,
Som Mænd at høre hvert et Skrækkens Bud?

Nogle.

Det er vi.

Andre.

Siig kun frem!

Pedro.

Hvo var istand
At være modløs, naar han hører Dig?

Cervantes.

Sex Aar nu skjuler Jer den mørke Kløft
Og Sol og Maane er Jer bleven fremmed;
De skal end længer blive det, thi vider:
Viane kom — —

Mange.

Han kom?

Cervantes.

Og flygtede i Nat!

Alle.

Vee os!

Cervantes.

Ja — Vee Jer, hvis I tabe Modet!
Ham drev hans Feighed bort, — jeg blev Jer tro.

Pedro.

Om hver en Haabets Gnist i mig end slukkes,
Et Ord af Dig, — og høit det atter flammer!

Avelano (afsides).

Hvad nyt Slags Gøglespil vil nu vel følge?

Hernandez.

O lad, der strømme Trøst fra Dine Læber!
O frels os fra Fortvivlelse!

Cervantes.

Nu hører mig da: I en Renegat mig Himlen
Har sendt et nyt, uventet Middel til vor Frelse,
Det er min Ungdomsven, han virker nu for os.
Til Slave kjøber han mig for hin Muselmand,
Til hvis Pallads vor første Bagno grænsed.
I husker dog vel den velsignede Haand, vi skued?

Pedro.

O ja! Guldregnen med; hvo kunde den vel glemme?

Cervantes.

Velan! Vi skilles da paa nogle Dage,
Paa det min Plan kan være snar og sikker!

Hernandez.

Hvis den mislykkes.

Cervantes.

Har jeg skuffet Jer?

Pedro.

Gjør hvad Du finder raadeligt!

Mange.

Alt! Alt!

Cervantes.

Men hvordan gjør vi det? Hvem af Jer gaaer
Om Natten nu at samle Føde for os?

Pedro.

At ingen Tvist skal skee, det synes bedst,
Vi drage Lod, og hvem det træffer, gaaer.

Hernandez.

Net saa! skaf hvide Stene hid, saa mange
Vi ere her, og dertil end en sort.

Pedro.

Den sorte gaaer, de hvide blive her!

Hernandez (bringer Stene.)

Her ere Skjebnens Guder; lad dem tale!

Cervantes.

Saa trækker da! gid det, som stedse treffe.

Hernandez (trækker.)

Hvid.

Pedro (trækker).

Samme Farve.

Avelano (trækker).

Sort.

Pedro.

Den Sorte gaaer.

Avelano.

Ha — spyer Snogen Gift i mine Øine,
Og troer sig bedre, fordi smukt den glindser?

Cervantes (til Pedro).

Opir ham ei! Du veed han er tungsindig,
Og skuer Alt kun fra den mørke Side.

(til Avelano.)

Du faaer et Hverv, som vel er farligt nok,
Men skjønt og ærefuldt. Vær vel tilmode!
Thi Lykken følger gjerne med den Glade.
Et muntert Øie er et Foraars-Solblik,
For hvilket hvert et Hjerte aabner sig;
Et skummelt ligner barsken Vinterfrost,
For hvilken Alting stivner og forstummer.
Nu, Venner! før vi skilles, see da her,

Hvad jeg til Trøst og Glæde har bragt med!
To Ting, som I saalænge har Jer ønsket.

(aabner en Pakke.)

Pedro.

Hvad seer jeg? hulde, søde Trøsterinde!
Du alle Hjerters milde Ven, Guitarre!

Cervantes.

Gud lad den skjænke Eder glade Timer!

Pedro.

Jeg strax vil prøve den; jeg var engang
Forelsket, saa digtede jeg en lille Vise.

Saa er Du kommen da, o Vaar! forsande,*)
Du hulde Barn i alt Dit Tryllerie!
I evig Vexel flagrende om Lande
Du bringer Amors søde Himmerig.

Men Amor har jo Sommerfuglevinger,
Og Farveglandsen falmer hastig bort,
Han tænder Hjertet, smiler, bort sig svinger,
Og ak! hvad er som Elskovs Vaar saa kort!

Dog lad ham flyve kun med Piil og Bue
I Sommerfuglens vilde Cirkelspied,
Let tændes, slukkes Amors lette Lue,
Men evig er den dybe Kjerlighed.

Saa kling kun for mit Øre, Fugletone!
Saa træng kun i mit Hjerte med Din Klang!
Saa dands kun om mit Bryst, o du Favone!
Og kjøl dets Flamme paa min Foraarsgang!

---

*) Med Musik af Kuhlau.

O lad mig kun i uforstaaede Drømme
Forfølge Skyen paa sin Sommerflugt!
Lad Phantasiens bedste Taarer strømmme
Igjennem Hjertets Wolsharpe smukt!

Fortryl, henriv mig kun, Du søde Brimmel
Af Livets Fryd i Vaarens Herlighed!
Det er dog Alt kun Toner fra min Himmel,
O elskte Pige! fra Din Kjerlighed.

Cervantes.

Og nu et andet Stykke til jer Glæde, —
See denne Lampe her;
Ægypterne har først opfundet
Det sjeldne Slags,
Man kalder evige Lamper.
De stilled hen den milde Lampeglands
Til deres Døde ind i Dødens Haller,
Et Billed paa Udødeligheden.
(tænder Lampen, og sætter den paa en høi Klippesteen.)
Saa stiller jeg og her det muntre Lys,
At det midt i vor Hvælvings Mulm maa straale
Som Haabets Billed her og over Graven!

Pedro.

Musik og Lys! hvad fordrer Lykken meer?

Cervantes.

Musik og Lys! Frihed og Fædreland!
O hvilken Salighed, der venter os,
Vort Hjem os bliver et Arkadien!
(til Hernandez.)
Du dyrker Marken, vogter vore Hjorde!
(til en Anden.)
Dit Arbeid være Havens stille Pleie!

(til Pedro.)

Du, Pedro! synger venlige Romanzer;
I mig da vil den gamle Drift opvækkes,
At stille frem af Menneskenes Liv,
Saa fattigt — rigt det er, et sandbru Billed.
Saa svæved stedse for mig som en Taage
Et lærerigt og lystigt Eventyr;
Det blive vil en snurrig Sammensætning
Af Spøg og Alvor; Roser maae ei fattes,
Dog skal man heller ikke savne Torne.
Til Helt jeg vælger mig en Riddersmand,
Som, høitbegeistret for alt Godt og Stort,
Kun deri feiler, at han troer sig selv
Et Væsen af en høiere Natur,
Og kjæk paatager sig at øve Ting,
Hvortil kun Lyst og Villie, men ei
Den høie Himmelkraft var ham forundt.
Ja dette har forrykt alt Mangens Hoved! —
Tungt bliver det mig, nu fra Jer at skilles;
Nu har jeg med mit muntre Sind saa godt
Dog sørget for Jer, pleiet, moret Jer,
Nu skal jeg bort, nu bliver Reden kold,
Og Mismod som en Glente vil slaae ned
I Eders Hjerter, og dog maa det skee!

Pedro.

Fra Livet skilte leve vi i Dig;
Du er vort Lys i Natten, sødt skal tone,
Din Himmelmelodie i vore Sukke.

Hernandez.

Forlad os ei! Med Dig alt Haab forsvinder'
O bliv! thi uden Dig er denne Hule
En Grav, hos Dig jeg føler ingen Sorg.

Flere.

O bliv dog lidt!

Cervantes.

Men Tiden iler. Bange
Jeg skilles, for at vende glad tilbage.

Pedro. (til de Andre)

Vil I med Eders Sørgeklager nu
Fordoble ham Skilsmissens Smerter? Tier!
Og viis et muntert Sind, det seer han gjerne.

(afsides)

Ak! kan jeg selv? Skilsmissen aldrig har
Saa tung mig faldet som idag! Nu, Pedro, Mod!

(til Cervantes)

Saa drag da glad i Oververdnen op,
Og bed den, ogsaa snart optage os!

Avelano.

Og Gud beskytte Dig!

Cervantes.

Og Jer i mig!
Saa lever vel! Gud kjender vore Qvaler.
Naar han har prøvet os, da vil en Mosesstav
Af denne Klippe kalde Glædens Kilde!

Nogle.

Lev vel! Kom snart!

Andre.

Og Gud ledsage Dig!

(Cervantes stiger op, ledsaget af Alle indtil Udgangen af Hulen, undtagen af Avelano.)

Tredie Scene.

Avelano.

En fjendtlig Aand mig griber, Havet raser.
Den Gøgler spiller Konge i vor Nød,
Og hykler Ædelmod blandt svage Sjele.
Os slutter han her dybt i Mørket ned,

Mens glad han svælger selv i Dagens Lys.
Det Skjønne, det Fortryllende han vælger,
Paa os han vælter Græmmelse og Qval.
Kan jeg da ei, hvad han gjør, ogsaa gjøre?
Vee mig, at jeg mig lod bedrage,
Og gav min Kraft til Fange i hans Haand!
Ha Sledske! triumpheer kun ei for tidlig!
Thi viid det Du med samt Din feige Skare,
At stærkere end Kjerlighed er Had.

(følger de Andre)

Fjerde Scene.

En Plads i Algier med Udsigt til Havnen. To Skarer Christne Slaver drage forbi, ledsagede af Opsynsmænd og tyrkiske Soldater.

Første Opsynsmand.

„De Spanske skulle blive her og vente
Endnu den næste Koppel Landsmænd.
Bevogt dem strengere end alle Andre,
Og slut om Natten dem i Bagnos snævre Rum!"
Saa Deyen har befalet, thi han fnyser
Af Harm, ved Navnet blot af Spanier,
Fra den Tid af, Cervantes med saa Mange
Undveeg. — Ved Mahoms Paradis! nu skal
Før Sjelen flygte ud af Kroppen, før
Een Slave skal af Bagno slippe ud!

Anden Opsynsmand.

Driv strax de Andre ind i deres Lukke!
Giv denne gamle stive Dovenhund
Endnu før Søvnen sytten gode Slag
Ret efter Længden under Fodens Balde,
Og strø saa Salt i den oprevne Hud,
Det vil forfriske ham, det gjør meer smidig!

Første Opsynsmand.

Læg de to friske Knægte der
Inat i Jernringen!
Den rolig jævne Stilling vil
Afkjøle lidt det hede Blod.

Anden Opsynsmand.

De Drenge, som der stikke Hovederne
Fortrolig sammen, komme to og to
Imorgen, spændte i et Reb,
Paa Losseſtedet! lad dem der
Fornøie sig med morsom Passiar!
See de to visne Mumier, som nu
Sig lægge der paa Jorden, er alt ganske
Afkræftede, og kan ei bruges meer.

Første Opsynsmand,

Og kan ei bruges? Nu saa hug dem ned,
Og kast dem hen i Kulen bagved Bagno!
Herop I dovne Beenrader!
(Slaverne drage bort efter hverandre. Man hører to Kanonskud).

Femte Scene.

To Soldater af Havevagten.

Første Soldat.

Der kommer atter en Korsar med Bytte.

Anden Soldat.

Hvem er det?

Første Soldat

Arnot Mami, han hvem Deyen
For alle Andre holder høit i Ære,
Og som han siger er vort Rilles Støtte.

Anden Soldat.

Giv Hilsenen trefoldig ham tilbage!
(givet Tegn. Kanonskud fra Fæstningen.)

Sjette Scene.

Et Skib løber ind i Havnen. Paa den ene Side af Pladsen stiller sig en Række Janitscharer med klingende Spil; ligeover for dem de fra Skibet kommende Sø-Soldater. Arnot Mami med de Fangne, hvoriblandt Lisa og Clarin, træder frem imod Midten. Cervantes i spansk Hyrdedragt sniger sig, halv skjult af Achmed, ind iblandt de kommende Fanger. Baggrunden fyldes af Matroser. Fra Byens Side kommer Almansor, derpaa en Opraaber, hvem adskillige Tyrker og europæiske Handelsmænd følge.

Almansor.

Ha hvor et Glædesskud dog farer En i Kroppen!
Knap knalder det, saa faaer strax Alting Liv.
See hvilken Skare der nu strømmer sammen!
Hvor vrimler det fra alle Gader!
Nysgjerrighed vil see, og Vindesyge høkre!

Achmed.

Det lykkedes! der staaer han hist i Skaren,
En Slave for at vinde Friheds Held.
Nu, kjære Guld! giør engang noget Godt!
(til Arnot Mami.)
I Azans Navn, vor store Deys, jeg hilser
Dig, Arnot Mami, Du vort Riges Ziir!
Velkommen vær! Du bringer vel stort Bytte?

Arnot Mami.

O langt fra, nei! Det var meer Spøg end Alvor.
Jeg kapred først en Jagt paa aaben Sø,
Men da det syntes mig ei Pinen værdt,
Med dette ringe Gods at seile hjem,
Saa styrede jeg Kursen lige Veien
Til Kysten af Granada, landede,
Lod mine Folk som en Flok Ørne flyve
En Miil i Landet op mod Malaga;

Der fik de endeel stakkels Landsbyetøser,
Som kjende Guldet knap af Navn.

Achmed.

En dristig Streg! Nu, mistede Du Folk?

Arnot Mami.

Nei ikke een! De lod sig tage som Faar,
Og mine Christenslaver vare brave.
Jeg maa tidt lee, naar saa jeg seer, hvordan
Man Mennesker som Falke kan afrette,
Og Europæer da at gjøre Jagt
Paa Europæer trods de bedste Janitscharer.
Men seer Du, Byttet er i stort bevendt,
Der er jo ikke een, som kan løskjøbe sig.
Derfor begynd nu strax det første Opraab,
At jeg kan blive færdig her imorgen; jeg
Vil ud igjen, jeg liber ikke Landet.

Achmed.

Her er jo alt Libhavere. Opraaber!
Begynd dit Embed!

Opraaber.

Herhid, hvem som har Lyst at kjøbe!

(Medens, henimod Baggrunden, Slavesalget begynder, træde Lisa og Clarin frem, saa at de komme til at staae ligeover for Almansor.

Lisa.

See dog der den gamle Mand
Med det sølverhvide Hoved!
Hjertensgodhed lyser ham
Huld af hvert hans blide Træk.
Ak! han er vist meget god,
Han vil over os forbarmes!

Clarin.

Han har os bemærket. See,
Hvor hans Blik os kjærligt møder!

Lisa.

Lad os ned for ham os kaste,
Lad os favne ømt hans Knæe!

Clarin.

Ja han ka, han vil os frelse.

(De løbe hen til Almansor, knæle for ham, og omfavne hans Knæe.)

Almansor.

Kjære Børn, hvad vil I mig?
Tal i Stakler! græd dog ikke!

Lisa.

Hjelp os, gode Fader, hjelp os!

Clarin.

Ak! de vil jo sælge os.

Lisa.

See de mange slemme Mænd
Med de fæle, grumme Miner!
De vil dræbe os to Stakler,
O forbarm Dig! Frels os! Frels os!

Almansor.

Ak! I søge Skyts hos mig,
Net som Duen flyer for Høgen
Trøstig hen i Mandens Skjød.
Nu — jeg er ei heller haard.
Staae kun op, og vær ei bange!
Siig: hvad hedder Eders Fader?

Lisa.

Avelano.

Almansor.

Lever han?

Clarin.

Ak den gode Himmel veed det,
Thi Korsarerne ham røved,
Derved blev vi faderløse.
Moder var alt dengang død.

Lisa.

Derpaa tog vor Moster os
Til sig i sin stille By.

Clarin.

Der jeg paa de høie Bjerge
Vogtede den muntre Hjord.

Lisa.

Ja, Clarin forstaaer det godt,
Men dog endnu bedre Gaver
Har den gode Gud ham givet;
Af Trægrene snitter han
Hellig skjønne Billeder.

Clarin.

Og Du skulde høre Lisa,
Naar hun synger fromme Sange,
Ak! man Hænderne maa folde,
Stirre mod den klare Himmel,
Og man troer den aabner sig.

Lisa.

Ak, mit Hjerte brister, naar jeg
Tænker paa den sidste Aften!
Tæt ved Bjergets Fod jeg laae,
Vented paa ham længselfuld.
Endelig han floi imod mig,
Rundtom spøgede hans Lam.
Ak! i dette Oieblik
Styrtede de fæle Mænd
Rasende med Skrig imod os,
Greb os fat med haarde Arme,
Og til Skibet slæbte bort!

Almansor.

Avelano — siger I
Hed jer Fader? Siig mig da — —

Opraaber.

Holla! hvor er da Drengen nu og Pigen?

Lisa.

Sind og Sands forgaaer mig.

Clarin.

Hjelp os!

Opraaber.

Hvad skal den Sladdren? Frisk! herhid!

(fører dem tilbage.)

De svage usle Stakler gier ei meget af sig.

Arnot Mami. (til Opraaberen.)

Den gamle Maure der var jo ret kjelen.
Maaskee den Pengetønde laer sig tappe.
Sæt ei for ringe Pris!

Opraaber.

Den lille Tøs for hundred ti Piaster,
Og Knøsen fiirsindstyve. Hvem har Lyst?

En Europæer.

Jeg tager dem for denne Pris.

En Tyrk.

Den Pige er en yndig Rosenknop,
Og kan vel blive til en deilig Rose.
Tohundred ti Piaster giver jeg.

Europæer.

Tohundred fiirs.

(afsides.) Meer er jeg ei istand.

Tyrken.

Som sidste Pris jeg byder fuldt Trehundred.

Europæer.

I arme Børn! — Saa Gud beskytte Jer!
Det er umuligt mig, at redde Jer.

Cervantes (afsides.)

O gode Gud bøi Du Almansors Hjerte!

Lisa.

Vee os!

Clarin.

Søster! lad os bede!

Almansor.

Hvo kan dog modstaae from Uskyldighed! —
Jeg byder Jer trehundrede og fyrge.

Arnot Mami.

For en saa ringe Pris de sælges ei.
Før skal de tjene hos mig selv som Slaver.
I lumske Maurerhøkere! Jer lader
Man kun erhverve, for af Jer at klippe
Som Palmens bort den høie Bladekrone,
Og ud af Stammens hule Overflade
At tappe Honningen, som I har suget.
Vi Tyrker ere Herrer i Algier, —
Femhundrede! det er den ringste Pris.

Almanzor (betragter Børnene).

I deres Øine straaler Uskylds Himmel
Og barnlig Tillids søde Tryllerie,
At være ganske Fader — tør jeg ei!
Dog vil jeg sørge for Jer, stakkels Børn,
At uden Sorg Jer være Livets Morgen. —
Nu, mine Børn! kom, følger mig!

(til Arnot Mami.)

Send Bud til mig, og hent den Sum!

Arnot Mami.

Saa er de Dine! (til Opraaberen.)

Gaae Du med ham hjem!

Lisa.

Med Tak og Kjerlighed vi er nu Dine.

Clarin.

Vil Du nu og tillade os vor Tro?

Almanzor.

See Solen speiler sig i Mark og Skov og Vang,
Den speiler sig i Regnens stille Gang;

Dens Billed straaler gyldenblank saavel
Fra Verdenshavet, som fra Kildens Væld:
Saa mange Solens Billeder vi skue,
Dog er der kun een Soel paa Himlens Bue.

(gaaer med Børnene.)

Opraaber.

Og nu den sidste, han er Penge værd,
See blot den faste, stærke Lemmebygning!
Den stolte Pande! dette Lueblik!
Den, som faaer ham, han bliver ikke narret.
Trehundred ti Piaster er han værd.

En Tyrk.

Han seer for listig ud, jeg troer ham ei.

En Anden. (til Cervantes.)

Ho, Prygl og Arbeid vil nok tæmme Dig.

Cervantes.

Ja suurt Arbeid skal Du hos mig finde,
Thi den der skyer selv ei Skjebnens Slag,
Med ham er derved hver en Anden slagen.

Tyrken.

Hvad Sladder! jeg forstaaer jo ikke et Ord.

Achmed.

Jeg tager ham.

Tyrken.

Trehundred Tyve!

Achmed.

Fyrge!

Tyrken.

Behold ham, han er mig for næseviis!

Achmed.

Her har I Penge!

Opraaber.

Godt! Til Lykke da!

Arnot Mami.

Nu saa imorgen da til Søes igjen!
Gjør Jer istand, og skaffer det Fornødne!

(gaaer.)

(Alle bortfjerne sig undtagen Achmed og Cervantes.)

Cervantes.

Lad hver nu færdes som han veed og vil,
For mig gaaer Verden rigtig som den gaaer.
Med Held og Uheld er jeg nu forsonet;
Hvad der nu end vil skee — jeg er tilfreds!
Huldt Elskov lyser, og dens Trylleglands
skal være mig den sikkre Ledestjerne,
Som fører mig til min og Brødres Frelse.
Ja Ven! Ret maa nu Alting gaae,
Det vilde Skjebnen selv betyde mig,
Da den mig kun min Høire lod beholde,
Som jeg med Tak nu lægger i Din Høire.

Achmed.

Hvad seer jeg, Ven? Den venstre Haand Du mangler;
Hvorledes er det skeet?

Cervantes.

Det var i hin
Søtrefning ved Lepanto at et tyrkisk
Velsvunget Sabelhug mig tog den væk;
Jeg maatte lee, da den i Flugten end
Slog Tyrkens Turban af hans Hoved.
Men Gud skee Tak at jeg beholdt den høire!
Saa rører jeg end Lyrens gyldne Strenge,
Og svinger endnu Svøben over Daarer,
Og kan betroe til Bladet Hjertets Drømme!

Achmed.

Ti stille dog! Din muntre Tone vækker
Jo Opsigt; Alting lytter, lurer her.

Forræderi og Mistro spøger overalt.
Saa hurtig da, en anden Tone!
(med høiere Stemme.)
Nu, Slave, vær nu ikke trodsig længer!
Kom, følg mig uden Modstand!

Cervantes. (høit.)

Vee mig! jeg skal — — (sagte til Achmed.)
Gaae Lykken glad imøde!
(høit.) O Smerte — (sagte.) fuld af Lyst! (høit.) O Qval —
(sagte.) af Salighed!

Achmed.

Afsted! Afsted!

(de gaae.)

Tredie Akt.

Første Scene.

Forgaarden ved Almansors Huus. Ved Indgangen nogle Palmetræer. Klart Maaneskin.

Almansor (sidder paa en Græsbænk). **Cervantes** (klædt som Maure af en omstreifende Bande.)

Almansor.

Hvor bliver Du saalænge, kjære Osman?
Fem Dage maatte jeg undvære Dig.
Nu da jeg atter har Dig, skal Du strax
Fra Hjertet tage bort min tunge Byrde.
Du veed, jeg elsker Dig. Mig intet er
For kostbart, naar det kunde glæde Dig.
Min Osman! hør, forlang, jeg beder Dig!
Lad mig gjengjelde Dig, forlang kun dristig!

Cervantes.

Lad mig Din Bøn besvare med en Bøn —

Almansor.

O tal!

Cervantes.

Den Bøn, at Du — tilgiver mig!

Almansor.

Hvordan? har jeg ei Alting Dig at takke?
Mit Liv, min Eiendom, ja hende selv,
Amida, mit hoitelskte, hulde Barn?
Nei, aldrig glemmer jeg den Rædselsnat,
Da hin fordrukne Sværm af gale Tyrker,
Som troe, at Alt er tilladt imod Maurer,
Os overfaldt med grusomt Overmod,
Og Du da fremstod som en Frelsens Engel.
Og maa jeg Dig da sige, at jeg kun
Ved Dig er, hvad jeg er? Maa jeg Dig sige
At og Amida lever kun for Dig?
Min Osmand! var Du end den fattigste,
Som Jorden bar, Du er dog rigere,
End jeg, der takker Dig kun for min Rigdom.

Cervantes.

Hvor ulyksalig er jeg, da selv Lykken
Vil sønderknuse mig! O gode Gamle!
Kun had mig ei, saa har Du fuldt gjengjeldet.

Almanzor.

Tal frit! Og var Du ogsaa en Forbryder —
Endog Forbryderen jeg maatte elske.

Cervantes.

Vel jeg har reddet baade Dig og Barn?
Men hvad, om jeg nu havde reddet Dig
En Diamant, som ved min Brøde
Forvandlede sig for Dig til et Sværd?

Almansor.

Ved Allahs Lys! min Osman, tal oprigtigt!

Cervantes.

Nu vel! jeg er ei den, jeg synes — jeg —

Almansor.

Hvad? ingen Maure? Gud! hvad maa jeg høre!

Cervantes.

Som Maure haabede jeg snarere
At vinde Maurens Hjerte. Mere gunstig
End jeg det kunde vente, var mig Skjebnen,
Da førstegang jeg Eders Huus betraadte,
Og siden vandt Jer fulde Kjerlighed;
Alt hvad jeg bad om, blev mig strax tilstaaet:
Saa blev Din Haand ved mig en frugtbar Kilde
Hvoraf udstrømmede Velsignelse og Held.

Almansor.

Hvem er Du? Tøv dog ei!

Cervantes.

Jeg er — Cervantes.
Dit Liv jeg reddet har — nu lægger jeg
Mit eget Liv igjen i Dine Hænder.

Almansor.

Cervantes Du? Den Mand, hvis Kraft og Aand
Selv tvang Osmanerne til høi Beundring?
Man troede Du var flygtet — Siig, hvordan?
Tal, som en Søn kan tale til sin Fader!

Cervantes.

Jeg flygted ei fra Byen, kun fra Bagno.
I Deyens Have jeg og mine Landsmænd
En Hule grov, som kunde skjule os.
Hver Nat jeg steg nu frem af denne Kløft,
For ind at samle Livets trange Nødtorft;
Jeg paatog mig forskjellig Skikkelse,
Alt som det hvergang syntes mig det Bedste.

Saaledes kom jeg og til Dig som Maure,
Og blev Dig kjær; og snart jeg mærkte og,
Amida — —

Almansor.

Elsker Dig? — Og Du?

Cervantes.

Hvor torde jeg?

Almansor.

Er det Beskedenheden, der nu taler?

Cervantes.

Mig tvinger Ret og Pligt — altsaa min Villie.

Almansor.

Saa vær mig da velsignet, ædle Mand!
Saa lid da nu i Alting kun paa mig!
For Dig er intet Offer mig for stort,
Mit Guld hengiver jeg for Dig at frelse.

Cervantes.

Ei uden dem jeg dette Land forlader,
Med dem jeg Haan og Nød har taalt; med dem
Skal Held og Frihed, eller Død mig vorde!

Almansor.

O Du henrykker mig! Maaskee det lykkes,
Dig bedre at gjengjelde, end jeg tænkte;
Og til Beviis, hvordan jeg vil opfylde
Mit Løfte, modtag strax det første Pant!

(gaaer.)

Anden Scene.

Cervantes.

O hvilken Byrde faldt nu fra mit Hjerte!
Reen staaer jeg nu for ham, som for Gud selv!
Den hede Zone gløder i mit Bryst,
Med Møie kun og Klogskab lykkes det;

At tvinge Kjerlighedens Eed, som svæved
Paa Læben alt, i Hjertets Flammehav tilbage.
Hun kommer, o hvor banker Du, mit Hjerte!
Vær stærk, vær stærkere selv end Din Smerte!
Døl g eget Saar, mens Du en Andens læger!

Tredie Scene.

Amida fører Lisa og Clarin. Cervantes.

Cervantes.

Hvad seer jeg? — Gud! Granadas Hyrdedragt!

Amida.

To Blomster bringer jeg fra Fædrelandet.

Cervantes.

Du veed — — Amida! —

Amida

(med stigende Bevægelse.)

Min Fader siger: Du skal være Gartner!
De ere Dine, ere frie med Dig,
For froe at følge Dig til Hjemmets Arne!

Cervantes

(omfavner Børnene med Heftighed.)

O, I kjære Foraarsroser
Hist fra Hjemmets grønne Vang!
O, I søde Himmeltoner
Af min glade Barndoms Sang!
O, I Genier fra forsvundne,
Underfulde Trylleland!

Lisa.

O, Du kjære, gode Mand!
Rev og Dig Sørøverskarer
Bort fra Hjemmets skjønne Strand?

Clarin.

Hvorfor slog Du ei de Røvere,

At de styrted død til Jorden?
Jeg er svag, men Du er stærk.

Cervantes.

Men paa Skjebnens hvasse Klipper
Sondersplittes Mandens Kraft.
O, gid aldrig Eders Liv
Vise Jer den Læres Sandhed!

Amida.

Ja seer I, Børn, at lykkelig er Manden —
Hvor kunde ellers han saa brat forglemme
Ulykkelig, fortvivlet Kjerlighed,
Og sværme i en Ruus af henrykt Glæde!
(Hun river i vild Smerte Børnene fra ham.)
Bort! Bort fra denne hjerteløse Mand!
Forstyrrende han gyder Elskovs Gift
I det uskyldige og rene Hjerte;
Han urørt seer det sønderrevne Bryst,
Og vender bort sig fra den stumme Qval,
For selv at tømme Glædens Tryllekalk!

Cervantes.

Amida! hør mig, forend Du Dig vover
Til dristig over mig at sige Dommen!

Amida.

Paa liflig glatte Ord det vistnok ei
Vil fattes den forførisk fledske Tunge.
Ja Skin af Ret har Du for Dig,
Mig blier min taabelige Menings Uret;
Ei dadle kan, forbande maa jeg Dig!
Ja hør det Du, det høre Allah selv:
Jeg elsker — ja jeg elsker Dig! Det vidste Du,
Du hindrede Tilstaaelsen af Kjerlighed,
Men Kjerligheden ei; fortærtes end mit Hjerte,
Dog torde Flammen brænde, kun ei vise sig.

Cervantes.

Veed Du, hvad til Forstillelse mig tvang?
Og dog Du kan mig sigte for den Brøde,
At haard jeg lod Dit Hjertes Saar forbløde?

Amida.

Min Osman! o min Osman! Vee mig!
Er Du min Osman ei? Et fremmed Væsen?
Med et mig fremmed Navn? mit Hjerte fremmed?
Hvem Du og er — kun af Din Kjerlighed
Udspringer Livets Blomst — og Livets Gift.
Din er jeg, Du er min — min maa Du være,
Min Skytsaand — eller min Dødsengel!

Cervantes.

Dig har den strenge Skjebne skilt fra mig.
Og vidt adskille vore Baner sig.

Amida.

Ha! tal ei meer! — Ud fra det dybe Bryst
Min Kjerlighed er som en dristig Aand
Traadt frem i Solens klare Lys, og kun
I Vanvids Afgrundssvælg den kan
Tilbagevende som en Hævnens Aand.
Blier Du ved Kjerligheden min, saa bliver
Din Gud, Din Tro, Dit Fædreland og mit!
Nei, ingen Hindring skiller meer os ad;
Gjengjeld da Kjerlighed med Kjerlighed!

Cervantes.

Hold op, Ulykkelige! Aldrig tør
Et Elskovsbaand forene mig med Dig;
Nei, Himmelen og Jorden det forbyder!

Amida.

Saa skyer jeg intet meer — det gjelder nu mit Alt!
Forsmaaet Elskov avler grummest Udaad;
Vil Du forstyrre mig mit Paradiis —

Saa være og Din Salighed forstyrret!
Herfrem! Herfrem!

Cervantes.

Ha Skrækkelige! hvad har Du i Sinde?
(To Negerslaver ile frem med dragne Dolke.)

Lisa. Clarin.

O hjelp os, Gud! (De flye til Cervantes.)

Amida.

Vil disse Børn Du redde, nu saa sværg
Da ved Din Gud, og lov mig Kjerlighed!
Hvis ei i næste Øieblik Du seer
Dybt Dolken i det varme Hjerteblod.

Cervantes.

Hold inde! (vil afvæbne Negrene.)

Amida.

Frem! Herfrem, I Andre!
(Flere Negre komme.)

Cervantes.

Saa lad dem myrde da, dem jeg har reddet!
Let vilde Verden nu tilgive mig
En Meeneed, men ei Himlen, ei jeg selv.
Jeg sværger ei — Lad dem nu dræbe!
Din Tro, Din Kjerlighed
Forbyder det jo ei — hvi tøver Du?

Lisa. Clarin.

O Gud! vi skal da døe!

Cervantes.

I skjælver! Døer I ei med rene Hjerter!
Til Himlen svæver saligt Eders Sjel.

Lisa.

Og finder der vor Fader og vor Moder!

Clarin.

Og døer vi, o saa er det vist Guds Villie.

Cervantes.

Du seer, de er beredt! Dit Værk Dig lykkes —
Hvi tøver Du? Byd over Dine Dolke!
De ile mod en evig Kjerlighed,
Du hade evig kun Dig selv! —
Og dog — jeg feiler. Er det da en Brøde,
For Kjerlighed det Grusomste at vove;
For mig begaaer Du jo det Mord, og vil,
For mig at vinde, tabe Dyd og Lykke,
Og Fred og Salighed!
Hvad er vel ogsaa Livets Foraars-Pust,
Og Barnehjertets lyse Rosenblod?
De favne trygt hinanden, stirre opad,
Og gyse ei. Byd over Dine Dolke!
Thi tøver Du, er det maaskee forsilde;
Gud sender Hjelpen, og — Du er forloren.
Befal! See kun hvor Dine Mordre vente —
Du nøler end? Velan! saa sværger jeg:
Jeg selv, jeg selv, jeg dræber dem!
Din Trudsel skrækker ikke mig,
Thi see! (river Dolken fra en Slave.)
Jeg er bevæbnet imod Alle.
Bort! (Slaverne vige.)
See, jeg elskte Dig, holdt Dig for god,
Og nu jeg anden Gang maa redde Dig;
Nei! ikke skal et Mord Din Sjel besmitte,
Jeg selv — —
(svinger en Dolk mod Børnene, Amida kaster sig imellem.)

Amida.

Nei! ikke dem — dræb mig!

Cervantes.

Amida!

Amida.

Nei, jeg er Dig ei værd! O tag dem hen,

Vær lykkelige! og forband mig ei!

Cervantes.

Dig drev kun Øieblikkets fjendske Aand.
Tør jeg for Kjerlighed Dig give Had?
Dit Hjerte gløder, men er reent for Brøde,
Jeg vidste det, Udaad kan Du ei øve.
Gaae hen og græd da ved Din Faders Bryst!

Amida.

Og Du — kan Du tilgive mig?

Cervantes.

O Alting — Alt for Din gjenvundne Fred.

(til Børnene.)

Kys hende! Hun, som vilde dræbe Jer,
Blev Eders Frelserinde.

Amida.

Og paa Jer
Hun overdrager nu sin Ømheds Fylde,
I arme Faderløse!

Cervantes.

Veed I, hvad Eders Fader hedte?

Lisa og Clarin.

Avelano.

Cervantes.

Han lever, lever! Himmel! hvilket Lys
Indgyder Du nu i hans mørke Sjel!

Lisa og Clarin.

Han lever! (knælende)
Gode Gud! modtag vor Tak!

Cervantes.

Ja, Alles Fader har opholdt jer Fader.

Lisa.

Og faae vi ham at see?

Clarin.

Bring os til ham!

Cervantes.

Snart bringer jeg Jer ham. — Amida! vær nu Moder.
Modtag min Tak, og Himlen lønne Dig!
Og nu afsted, thi Tidens Vinge iler.

(gaaer. Alle følge.)

Fjerde Scene.

En Deel af Haven over Hulen. Nat.

Avelano
(kommer op af Hulen.)

Ha — hvordan er det? har jeg tusind Sandser
Og træder jeg i dette Nu i Livet?
Mig hæver og bevinge Luftens Strømme,
Og Kraftens Kilde sprudler atter fri!
Hvor sødt bedøvende er Balsamduften!
Hvor lifligt smiler Maanens blanke Skive!
O Jord! o Liv! o Friheds stærke Lyst!
Af Eders Glædesbæger skal jeg nippe —
For Jer maaskee for evig da at tabe? —
Ak! faldt et Glimt af Haab blot i vor Grav!
Men intet Middel seer jeg, ingen Udvei;
Hvad gavner det, jeg langsom døer med dem? — —
Hvilken Vellyst gjennemstrømmer
Mine sorghentærte Lemmer!
Alting lokker, kalder, vinker,
Livets Middagsstraale blinker!
Udaf Dødens kolde Arme
Hæver Lykken mildt mig op,
Vil sig over mig forbarme,
Skjænker mig mit Fædreland,
Maaskee mine Børn tilbage,
Og jeg feige Daare steg
Ned i Nattens Mulm og Plage?

Aldrig vender jeg tilbage.
Afsted! Afsted! før Dagens første Gry — —
Men Byens Porte er jo alle lukte,
Det er umuligt nu i Nat at flye;
Og hvordan skjule mig for Dagens Lys?
Opdaget — greben — venter Døden mig —
I dens forsmædeligste Skikkelse! —
Ha! hvad for en Tanke nedslaaer som et Lyn
I mit Inderstes Nat? Den — den kun alene
Kan Redning mig skjænke.
Vesuvs udbrændte Lavastrøm
Blier til en frodig Mark med liflig Frugt;
Af Dødes Støv en Blomstervrimmel skyder,
Med gyldne Ax blodgjødet Ager pranger,
Dybt avler Bjergets Nat det lyse Guld,
Korallen gløder just paa Havets Bund.
I Levende i Gravens Hule skal
Mig skjænke Livet, som er Jer berøvet,
Mig skjænke Frihed, som for Jer er tabt,
Mig tænde Lyset, som for Jer er slukt! —
Nu ingen Nølen, førend Leiligheden —
Samvittigheden — Bort! hvi tøver jeg?
Ha hvilken Gysen ryster mig!
Er jeg Forræder? Nei, jeg er det ei,
Jeg frelser mig! — Gud frelse Eder!

(iler bort i vild Bevægelse.)

Femte Scene.

Cervantes.

Velkommen, dunkle Opholdssted!
Jeg bringer i dit Nat et Himmellys —
Jeg bringer Glæden, og af alle Glæder
Den bedste: Faderglæden!

Og kan jeg end, o mine stakkels Venner!
Ei bringe Eder Alle lige Fryd,
Saa ville I medfølende dog dele
Med Eders Ven hans Hjertes Salighed.
Nu, Avelano! vil dit mørke Mismod
Forsvinde, og i dine Børn
Du ogsaa glad vil elske dine Venner!
Tung hviler Mathed over mig, med Vold
Vil Slummeren mit Øie lukke; Ak!
Hvor lifligt spiller Nattens køle Pust
Omkring min hede Pande! o hvor sødt,
Kun nogle Øieblik at hvile i det Frie!
Nei! nei! han lider — og jeg skulde hvile?
Afsted! afsted! for ham at skjænke Glæden!
At skabe Lykke er den bedste Lykke.

Sjette Scene.

Avelano. Soldater. Cervantes.

Avelano (til Soldaterne.)

I denne Hule der er Opholdsstedet.

Cervantes.

Gud! Avelanos Stemme! og Soldater?
Mon fangen —

En Soldat.

Hei, hvem der?

En Anden.

Der rører Noget sig.

(Nogle Soldater ile til. Cervantes gribes.)

Cervantes.

Tilbage her! Hvad vil I?

Avelano.

Cervantes — han — det første Offer?

O hvad har jeg dog gjort? Guds Straffedom —
Hvor er Du snar!

Cervantes.

Ved Lykkens Rand Afgrunden aabner sig.

(til Avelano)

Fortvivl ei, thi da lukker Himlen brat sig til;
Hav Tro til Gud! det gyder Kraft i Sjelen,
Jo større Nød, desstørre være Modet!
Lad uden Frygt os imod Døden træde,
Ja, heller Døden end Forræderie!

Avelano.

Vee over mig, og al Forbandelse!

(styrter til Cervantes's Fødder.)

O dræb mig, dræb mig dog!

Cervantes.

Mistvivl ei om Guds rige Naadesfylde!
Ja viid, at dine Børn leve,
Er i Algier — at jeg er deres Frelser!

Avelano.

Og jeg din Morder — din Forræder!

Cervantes.

O Gud! nu lad mig døe!

(segner ned.)

Avelano.

Forbandelse! Forbandelse!

En Soldat.

Bevogt dem her! Vi stige ned i Hulen.
Tag Stenen bort!

(Fire Soldater blive. De andre stige ned.)

Fjerde Act.

Et Gemak i Almansors Huus.

Første Scene.

Almansor (træder hastig ind.) Amida (følger ham.)

Amida.

O kjære Fader! siig hvad er der hændet?
Jeg aldrig har dig seet saa bleg, nedbøiet.
Hvis jeg har Skylden, o da Vee mig Arme!

Almansor.

Saa fat Dig da, og viid, at han —
Som Du har tabt — han er nu selv fortabt.

Amida.

Død!

Almansor.

Meer end død — forraadt og fangen!
Snart vil Osmannenes Grusomhed
Afkøle Hævnens Ildglød i hans Blod.

Amida.

Og kan Du intet gjøre til hans Frelse?

Almansor.

At frelse ham — det kan kun Gud!
Med Lynets Fart har Rygtet alt udbredt
Sig rundt i Byen, og Algier alt jubler,
Og fordrer den Forvovnes Straf med Blod.

Anden Scene.

Lisa og Clarin. De Forrige.

Lisa.

En fremmed Mand!

Clarin.

Han følger lige efter.

Lisa.

Og med ham er en deilig, yndig Skabning.

Almansor.

Saa silde ud paa Natten! det er sært.

Amida.

Jeg skjælver! hvis nu Deyen havde hørt — —

Tredie Scene.

Achmed. De Forrige.

Almansor.

Hvad bringer, Aga Achmed, Dig til mig
Paa denne Tid, da Mistroe just og Fare
Sig skjule helst i Nattens fiendske Skjød?

Achmed.

Nei! Venskab, Kjerlighed henflye til Dig.
Forundres ei! og fat kun ingen Mistro!
Velkommen haaber Aga Dig at være,
Naar som Cervantes Ven han viser sig.
Hvad han var Dig, det har han selv
Mig sagt. Saa er vi ei hinanden fremmed,
Da i den Elskte vi hinanden møde.

Almansor.

Saa være Du mig dobbelt da velkommen,
I Venskabs og i Kjerlighedens Navn!
Saa tal oprigtig, siig mig nu hans Skjebne!

Achmed.

Ham og hans Brødre venter Døden.
Men stedse var hans Mundheld: „Mistvivl aldrig,
Thi med dit Mod gaaer ogsaa Lykken tabt."
Saa lad os prøve da det Yderste,
Skjøndt vi ei øine noget Glimt af Haab.

Men fremfor Alt nu trænger til Din Hjelp
Den Arme, som han elsker.

Amida.

Som han elsker!
Hvem elsker han?

Achmed.

Du skal faae see den Christen
Slavinde, som Cervantes Hjerte vandt,
Før Eders Yndighed han endnu skued.
Jeg frelste hende ved en hurtig Flugt,
Det maatte jeg. (til Almansor)
Med hende for sin Ven!
Vor Tid er knap.

Almansor.

Amida! gjør nu godt
Hvad før Din vilde Lidenskab forbrød!
Lad den Fortrængte her et Fristed finde!
Vil Gud hans Liv vidunderligt bevare,
Da tage han sin Brud af mine Hænder;
Men treffer ham Dødslodded —

Amida.

Da vil en lige Kjerlighed og Smerte
I Søsterfavntag sukke ved hans Grav.

Achmed.

Hun venter bleg og skjælvende Din Dom.
Tør jeg til sin Beskytter hende føre?

Amida.

Og til Veninden Bryst!

Almansor.

Vær stærk, Amida!
Ved Andres Trøst man glemmer egen Sorg.

Fjerde Scene.

Catalina (tilsløret, ført af Achmed.) **De Forrige.**

Achmed.

Tag Sløret af, og fat kun Mod!

(Catalina slaaer Sløret tilbage, og kaster sig for Almansors Fødder.)

Amida (afsides)

Skjøn er den blege Mines milde Lys!
Hun elsker, elskes — jeg maa hade hende!

Catalina.

O Ædle! Lad mig favne dine Knæe!
Forund mig blot min sidste Tilflugt her,
Thi nu jeg og mit sidste Haab skal miste!
O red, beskyt mig — ei mod Smerte, kun
Imod Forhaanelsen! thi snart vil Døden,
Som ham befrier, ogsaa mine Qvaler ende;
Og hisset i vort fælleds Fædreland
Forene mig med ham.

Almansor.

Staa op! jeg vil din Ven og Fader være.

Amida (bortvendt.)

Den Arme lider — og jeg brænder
Af Kjerlighed og Had tillige.

(iler til Catalina og slutter hende i sine Arme.)

O fat kun Mod, kom til mit Hjerte!
Jeg elsker Dig, som jeg har elsket ham.

Catalina.

Du elsker? — O saa føler Du min Smerte,
Saa hviler jeg med Tillid ved dit Bryst.

Amida.

(river sig pludselig løs)

Som Du, Ulykkelige! sønderriver,
Min Lykke har Du knust, kan Du da vente Lykke?

Almansor.

Du Rasende! Er Vanvid Kjerlighed?

Amida.

O vee mig, Vee mit vildt oprørte Sind!

Catalina.

Hvad tyder disse Ords forborgne Mening?
Kom jeg forhadt — og søger Medynk?
Antænder Tvedragt, hvor jeg bad om Ømhed?
O min Cervantes, dø! jeg følger Dig,
Hvor Habet slukkes, Kjerligheden lever.
Hvad det og er, som her i Natten gjærer, —
Din Sjel er fri for Skyld, — jeg troer paa Dig.

Amida.

Ja, ja, Du elsker ham — og han er Din!
(synker i Catalinas Arme.)

Almansor (til Achmed.)

End een Ting sige Du mig, før Du gaaer!
Ved hvilket Uheld blev Cervantes —

Achmed.

Det intet Uheld var — en fiendtlig Aand,
En Vens Forræderie.

Almansor.

O store Gud!

Achmed.

Vil Du det Skjændigste: Forræderie
Og Utaknemlighed med eet Ord nævne,
Nævn: Avelano!,

Amida.

See, her er hans Børn!

Achmed.

Ha lumske Snoge=Yngel! Knus de Øgler!

Catalina.

Ulykkelige!

Almansor.

Jeg dem kjøbte, skjænkte
Dem til Cervantes, og han ilte bort,
For Vennen hurtig Vennebud at bringe.

Achmed.

O min Cervantes! Skal Du Ædle falde,
Saa hævner jeg hans Død! Den Uslings Blod,
Hans Børns Blod skal strømme om Din Grav.

(Lisa og Clarin flye hen til Almansor.)

Lisa.

Beskyt Du os!

Clarin.

Han vil slaae os ihjel!
O kald paa Fader! han vil redde os!

Almansor (vender sig bort)

Paa Eder hviler nu Forbandelsen;
I kalde Hævnen i mit Huus!

Catalina.

Vil I den Ædles Død da hævne ved
Forbandelser, uskyldigt Blod? O min Cervantes!
De elske Dig — og kjende Dig saa lidet!
Den elskeligste Digters fromme Sjel
I ville ære ved et grusomt Offer?
Mon de Uskyldige ei trykkes tungt
Af deres Faders Brøde? — Nei — Cervantes
Kan ikke døe med en Forbandelse paa Læben,
Tilgivelse — det er hans sidste Ord.
Og saa besværger jeg Jer i hans Navn:
Lad Uskyld ikke bære Lastens Brøde!
Fri vender Avelano snart tilbage,
O sender ham de stakkels Børn! de vil
Forsone ham med hans Samvittighed,
Ved Dyd at lære dem, han Dyd vil øve,
Og gysende for Brøde, elske Uskyld.

Som Fader blier han atter Menneske;
De ville vorde ham hans gode Engle,
For dem han vil sig hellige det Gode: —
O sender ham de stakkels Børn!

Achmed.

O milde Dyd! hvor herlig er Din Seier!

Almansor.

Ved Himlen! det er sandt, — ja hun er ædel.

Amida.

Kun hun, kun hun er værd Cervantes.

Almansor.

Jeg er jo ei hans Dommer, Gud maa raade!
Ham være Straffen overladt!

Catalina.

I sender ham hans Børn?

Almansor.

Han være Fader!

Catalina.

Gud lønne Jer — han vores Alles Fader! —
(med Blikket mod Himlen)
Cervantes! min, hvor Du og er!
Giv mig et Tegn, at jeg har handlet ret! —
Ja — denne Fred, — og dette Lys,
Som rundtom mig opklarer Nattens Mulm —
Og denne Klang af Himmelharmonier —
(hun segner tilbage. Almansor og Amida tage hende i deres Arme.)

Almansor.

Hun er udmattet — maa til Hvile!
(Catalina føres bort.)

Achmed.

At virke Alt hvad Manddoms Kraft formaaer,
Er nu min Pligt!
(gaaer.)

Femte Scene.

En Plads med Udsigt til Havnen.

Avelano (i spansk Dragt).

Fri er jeg, høibenaadet, rigt belønnet —
Og dog jeg vanker som en Nattens Aand
Omkring, og gyser for mig selv!
O mine Børn! tør jeg opsøge Jer?
Hvem veed dog, hvor I er? Han veed det, han —
Som Eder frelsede — som jeg forraadte!
Tør jeg Jer favne med blodstænkte Hænder?
Vil I hans Morder kalde Fader? —
Hvi gyser jeg? Er det et Gøglespil
Af Phantasien? Var det ei et hurtigt
Optænkt Bedrag af ham, den Listige?
Ja — Blændværk er det! jeg kan ikke tvivle. —
Hvi gyser jeg endnu? Er jeg ei her og fri?
Staaer Lykkens gyldne Dør mig ikke aaben?
Ha, men — naar for Samvittighedens Tordenraab
Dybt bæver Syndens rige Prunkpallads,
Og raver, falder,
Og brat de hule Piller styrte ned,
Og Helvedflammer lumre under Grunden,
Og Helvedjubel hviner, og Fortvivlelse
Vanvittig hyler — — —
Ha! hvad er det — der ligger jo mit Liig
Hist paa den øde Strand, forladt og ene,
En Skræk for hver, som skuer det og flyer!
Synk ned i Afgrundssvælget!
Synk! — Vee! det reiser sig i Veiret —
Og Børnene — de følge jamrende dets Skridt —
Vee mig! — tilbage! Vee mig —
Fordømt, fortabt for Evigheden,
Jeg er min egen Hævneraand. (støtter sig til en Pille.)

Sjette Scene.

Viane med nogle spanske Kjøbmænd kommer fra Havnen. I Baggrunden stiller sig den dem følgende Janitscharvagt. **Avelano** staaer afsides.

Viane (blotter sit Hoved).

Ei vover jeg med ydmyg Andagts dybt
Nedbøi'de Knæe at røre en vanhellig Jord;
Kun Du, mit Hoved! blot og sænk Dig ned!
Ogsaa modtage Du, alstore Gud! min Tak,
At jeg endnu kan frelse og tør frelse!

(bedækker sig.)

Og nu, I Herrer! takker jeg,
At I i sikkre Koffardiskib
Optog mig saa venskabelig,
Og undte mig frit Flags Beskyttelse!
Jeg iler nu til Deyens Trone,
For ham at byde for Cervantes
De mig betroede Løsepenge.
Lev vel til vi med Glæde sees igjen!

(Spanierne bortfjerne sig, ledsagede af en Deel af Janitscharerne; de øvrige drage sig tilbage i Baggrunden. Medens Viane tager Afskeed, har Avelano rettet sig op, og kommer paa Veien Viane imøde).

Viane.

Min Gud! hvad seer jeg? Det er — Avelano?

Avelano (vender sig hurtig bort).

Viane! — Hvorfor kommer han?
Mon for at udfrie dem, som jeg forraadte?
Hvor skal jeg skjule mig? — Afsted! afsted!

Viane (træder i Veien for ham).

Ham er det! — Kjender Avelano mig ei meer?

Avelano.

Jeg — Avelano?

Viane.

Vil Du Dig fornægte?

Avelano.

Sig selv fornægte? Ha! ja hvem der kunde!
Da var der meget Stort end at fuldbringe,
Og meget Ondt med Seier at betvinge.
Sig selv fornægte! ja naar Skurken stedse
Kun før og efter Brøden kunde det, —
Da var han jo en Klippe, som bød Trods
Den hele Verden!

Viane.

Du er græsselig!
Siig: trykker en Forbrydelse Din Sjel?

Avelano.

Du vil fordømme — og er selv fordømt?
Forræder! vil Du kalde mig Forræder?

Viane.

Hvad gjør Dig dog saa rasende? Mig selv,
Ei Dig anklager jeg. Min Skyld er svar;
Er Du ei Skyldfri?

Avelano.

Ha! forbandet være
Du Skurk! Det Ondes Sæd har Du udstrøet,
Og Synden spirer tæt i Syndens Spor,
En frodig Høstmark af Forbandelser.

Viane.

Saa var det da min feige Flugt, som stødte
Jer ned igjen i grændseløse Qvaler?
Vee over mig!

Nu kommer jeg igjen,
For Alt at gjøre godt hvad jeg formaaer.
Hin Nat, da hid jeg kom, for Jer at frelse,
Og Feigheds Helved-Gøglespil
Bedøvende henrev mig i sin Svimmel,

Og med forstyrret Sind mig drev til Flugt,
Saa jeg, kun tænkende paa egen Redning,
Forglemte Venskabs Bud og alle Pligter, —
Da lod jeg hen mit Fartøi flyve vildt,
Et Tumlespil for Vinds og Vovers Lune.
Dybt nagede mig Angers bittre Smerte,
Og sandsesløs jeg laae paa Skibets Bund; —
Men da forbarmede sig Himmelen, —
Minorka laae for mig i Morgenglands,
Et Koffardiskib tog mig venlig op.
Saa kom jeg atter til Algier tilbage,
Og bringer Løsepenge, og en Skrivelse
Med, fra den høie Inqvisitionsret.

Avelano.

Kan Løsepenge ogsaa løse det,
Som Døden holder alt i sine Kløer?
Og det, som ligger alt i Helveds Lænker?

Viane.

I skumle Ord Du dølger rædsom Mening.
(afsides)
Ha hvilken gruelig Mistanke!
(til Avelano)
Du har aflagt de usle Slaveklæder?
Dig smykker spanske Dragt? Hvor kommer det?
Siig: er Du fri? Er og Cervantes fri?
Er alle fri? — Nu, hvi forstummer Du?

Avelano (med Vemod).

Fri fra Forbrydelser og Synd, —
Det er dog Friheds bedste Seierskrands,
Den straaler herlig omkring deres Hoved.
Lev vel! (vender tilbage)
De komme! Jord, opslug mig!

Viane.

Han gyser, — Nu, hvad seer Dit stive Blik?
Han hører ei, et Vanvid ham forvirrer!

Avelano.

Der — der — see dog! Seer Du de blege Skygger?

Viane.

Forstaaer jeg ret? — Min Gud! saa er det sandt?
Skynd Dig! — De blege Skygger, de — —

(Avelano tilhyller sig.)

Syvende Scene.

Cervantes og hans Kammerater i Lænker føres forbi i Baggrunden med Janitscharvagt.

Viane (gaaer Soldaterne imøde).

Ah! hør et Ord!

Føreren (støder ham tilbage).

Tilbage her, Forvovne!

Viane.

O und mig blot et Øieblik!

Føreren.

Bæk her!

(til Soldaterne) Driv dem dog bedre frem!

Viane.

Ja det er ham! — O Gud! hvad er der skeet?

(til Føreren)

Forbarm Dig dog, og lad mig vide, hvad — —

Føreren.

Er Du ei klog?

Viane.

Hvor fører I dem hen?

Føreren.

Til Døden! (gaaer.)

Ottende Scene.

Viane. Avelano.

Viane.

Var det da sandt? — Var det ei grusom Spot
Af denne Muselmand? — Ak Avelano!
Fri mig fra denne Qval, som mere skrækkelig
End tusindfoldig Død mit Hjerte gjennemborer!
Vaagn op, Ulykkelige! Intet Skjul!
(drager Kappen fra hans Ansigt)
Til Død? — Til Døden fører man dem?
Hvordan blev deres Opholdssted opdaget?
Hvorledes fandt man dem i Jordens mørke Skjød?
Du skjælver? Du er dødningbleg?

Avelano.

Saa hør da: Det er mig, som har forraadt dem,
Mig er det, som vandt Liv af deres Død,
Mig er det, der som en Vampyr
Af deres Blod har suget Gift og Frihed!

Viane.

O send mig, Gud! Din hellige Engleskare!
Giv mine Fødder Vinger! Kraft min Tunge,
Mit Hjerte Mod til Alt — til Alt at vove!
Afsted! (gaaer hurtig.)

Niende Scene.

Avelano (seer vemodig efter ham).

O torde jeg, jeg Usle Dig tilraabe
Velsignelse! O torde jeg i Støvet
Dybt bøie mine Knæe, og bede Naadens Gud
Om deres Frelse! — Nei, forstummer, mine Læber!
Bliv koldt, mit Hjerte! thi jeg er forskudt —
Og dèn Forskudtes Bønner er Forbandelse.

Tiende Scene.

Avelano. En Flok Slaver ført af Soldater.

Avelano.

Om Frelse bad jeg først, om deres Frelse, —
Og den er her i Nødens Øieblik!
Gud sender den! Gud selv mig giver Kraft!
(træder rask hen til Soldaterne)
Slagtoffere for blodig Grusomhed,
Til haanlig Qval og langsom Død indviet!
I arme Slaver for et vantro Folk!

Føreren.

Hvad understaaer Du Dig? Af Veien!

Avelano.

Selv af Veien!
Hvis ei mit Sværd Dit Bryst skal gjennembore.
(Til Slaverne.)
Bryd frem! Kast dem til Jorden, de Elendige!
Hvad frygter I? Kan vel et værre Lod
Jer træffe, om det Yderste mislykkes?
Kun Mod tilkæmper Livet sig og Frihed!
Kun Mod tilkæmper Lykke sig og Ret!
Bryd ind! Hug ned! og redder Jer og Alle!
Nu ned med Dig! (støder Føreren til Jorden.)
Følg efter, mine Brødre! snart
Vil Jert Exempel Tusinde opflamme,
Snart styrter ned Algier.

Flere Slaver.

Nu Mod og Frihed!

Soldater.

Stød ned for Fode! dræber dem!
(Slaverne brydes med Soldaterne.)

Avelano.

Bliv ikke træt! Spræng Eders, Alles Lænker!
Hurra for Fædrelandet!

Ellevte Scene.

Achmed med Soldater. De Forrige.

Slaverne.

Vee os!

Achmed.

Hvad — Støi og Oprør her? — Affted derhen! —
Du her? Forræder — ha! trefold Forræder!
Mig sender Hævnen hid, den straffende
Retfærdighed. Dit Maal er fuldt, til Helved
Du Niding!

(trænger ind paa Avelano.)

Avelano (fægtende).

Ei skal I levende betvinge mig,
Om I end Alle storme paa mig løs!

Achmed.

Dit Liv det gjelder, hvis Du nu gjør Modstand!

Avelano.

Mit Liv det gjelder?

(afsides)

Ha! det være Døden viet!

(kæmper med Achmed, saares og falder.)

Achmed.

Hold op, og giv Dig! Blodet strømmer ud.

Avelano.

Forraadte Brødre! for at sone Jer
Det flyder! — Gud beskjerme Dig — Cervantes — Dig —

Tolvte Scene.

Almansor med Lisa og Clarin. De Forrige.

Almansor.

Ham er det — Ak, han svømmer i sit Blod.
Tilbage, Børn! o stille! Bliv hos mig!

Clarin og Lisa (ile hen til Avelano).

O Fader, Fader! (kaste sig over ham.)

Lisa.

Vi ere Dine Børn!

Almansor.

O hvilket Gjensyns-Øieblik!

Clarin.

O kjend dog Dine Børn!

Lisa.

See paa os, Fader!

Avelano.

Ak hvilke Jammertoner! hvad er det,
Der lyder ængstligt her — her i mit Bryst?
Tal! — sig: hvad Raab kan vække Døde op?
Vee mig! det er jo Nat — O Himmel! giv
Mig blot en Straale Lys før Døden kalder!

(retter sig op)

O Gud! hvad seer jeg? Er det Blændværk —
Dødens Blændværk? Mine Børn!
O mine Børn! o tal! tag fat paa mig!

Lisa.

O Fader! lev! o lev og elsk Din Lisa!
Jeg klynger mig til Dig, Du kan ei døe,
O tag mit Liv med dette Kys!

Clarin.

Vi kommer jo til Dig, er frie, tilhøre Dig,
Og blive her, og evig nu hos Dig!
Støt Dig her paa min Arm, og reis Dig op!

Avelano.

O mine Børn —
(pludselig angst) Ha kommer I for at
Forbande mig? mig, som tør ikke leve,
Kan ikke døe —

Lisa.

Han som gjengav Dig os —

Clarin.

Bød os at sige Dig, at han tilgav Dig!

Avelano.

Han tilgav mig? — Han — mig, som ham forraadte?
Op! op! (hæver sig med al sin Kraft i Veiret.)
Til ham! hen til hans Fødder! Børn,
O følg med mig! jeg af hans egen Mund — —
O hjelper mig! — — — (synker tilbage.)

Achmed.

Livskraften flyer. Bring ham herfra!

Avelano.

Jeg skal ei see ham? o grusomme Skjebne!
Saa lad mig da forgaae her i mit Blod!
Lad Dødens Qvaler her — —

Almansor.

Nei, nei! Du skal ei trøstesløs fortvivle,
Her knæle Dine Børn jo ved Din Side!

Avelano.

(betragter Børnene, og kysser dem).
Gud sender dem, — han har mig ei forladt!
Som Engle komme de for at formilde
Min Dødsstund! (synker ned.)

Lisa og Clarin.

Fader! o velsign os!

Avelano.

Bliv stedse skyldfrie! Brøden selv sig straffer.
Gaae — bring ham min Anger —

Ham — lad den forsone ham i Døden!

(han døer.)

Lisa.

Fader! Fader!

Clarin.

Han er død!

(de synke hen over ham.)

Femte Akt.

Første Scene.

Deyens Have. Paa høire Side i Forgrunden en aaben Telt. I Baggrunden et Gitter med fri Udsigt.

Azan sidder i Teltet; hos ham staaer Arnot Mami; ligeover for Teltet Achmed med Janitschar-Livvagt.

Azan.

Det er en fræk, en fast utrolig Gjerning!
De skulle bøde, skrækkeligen bøde!
Ei een af de Forvovne skal — —

Arnot Mami.

Strafværdigt er det, men og kjækt og stort!
Ved Mahomet! det kræver Mod og Kraft,
At fatte en saa rask og dristig Plan,
Og med Standhaftighed udføre den!

Azan.

Du vil til Slutningen vel faae mig til,
At jeg skal rose og belønne dem?

Arnot Mami.

Hm — var jeg Deyen af Algier — isandhed
Jeg veed ei, hvad der skete!

Thi Mod og Mandddom over Alt jeg skatter.
Man seer først disse Gavers fulde Værd,
Naar man som en Fribytter — just som jeg —
Henflyvende imellem Hav og Himmel,
Omringet rundt af alskens lumske Farer,
Et Bytte for hver større Tapperhed,
Kun paa sig selv, sin egen Kraft sig støtter;
Da lærer man, hvad Stort er, at høiagte!
Den feige Skurkestreg fortjener Døden,
Men Modet leer selv Døden op i Fjæset,
Og jager den, som Stormen Tordenskyen. —
Dog — vredes ei for min Fritalenhed!
Lad mig nu være den jeg engang er!
Skarpt er mit Sværd, ei mindre skarp min Tunge,
Og tale maa jeg, som mit Hjerte byder.
Mit Blod for Dig, mit frie Sind for mig!

Azan.

Ret tidt har Havet drukket af dit Blod,
Og dog det bruser endnu lige hedt.
Lynstraalen kan paa Liliens Blad ei hvile:
Saa taaler ei Din Stand det stille Liv.
Af Slaven dog jeg fordrer Slavesind;
Han bære maa Alt hvad hans Skjebne vil.

(De Fangne vise sig.)

Arnot Mami.

See der! man bringer dem jo alt herhid.

Achmed (afsides).

O Himmel! giv mig Kraft
At taale dette Syn!

Azan (til Achmed).

Er min Befaling skeet? Er de nu Alle
Iført den stolte spanske Dragt?

Achmed.

Det er de, Herre!

Azan.

Vel! I denne Prunk
Af glimmersmykte Klæder lide de
Nu Døden i dens dybeste Forhaanelse!
Hid med dem strax! jeg har dog Lyst at see dem.
(Achmed giver paa Azans Vink et Tegn.)

Anden Scene.

De christne Slaver i spansk Adelsdragt, omgivne af Vagt, træde ind, under klingende Spil; iblandt dem **Cervantes** tilsidst. **De Forrige.**

Cervantes

(i det de træde ind, til Pedro og Hernandez).

I træde frem, og tage Ordet først!
Jeg drager midlertid mig taus tilbage, —
Men stol paa mig, naar Øieblikket kommer!

Azan

(efterat han længe og med Forundring har overskuet og maalt dem Alle).

Elendige! I usle Slavepak!
Foragtelige, visne Skyggebilleder!
Beenrader, som alt Dødens Tand har gnavet!
Hvor blev dog Jer en saadan Gjerning mulig?

Pedro.

Du har vel aldrig i Dit Harem seet,
Hvor tungt os Lidelsernes Byrde trykker;
Thi Slaven tør kun smykket nærme sig,
Naar han udvælges til Din Tjeneste:
Saa seer Du og kun Uselhedens Glands,
Men sku den engang nu paa os
I al dens dybeste Forfærdelse,
Og bliv saa vred, ifald Du kan, at List
Har rækket hjelpsom Haand til Ret.

Azan.

I er min Eiendom, hvor er Jer Ret?

Pedro.

I Eders Uret: Dag maa følge Nat.

Hernandez.

Hvad vi har gjort — betragt det nok saa strengt —
Forbrydelse kan Du ei kalde det!

Azan.

Og I ei Uret, at Algier har Jer
Som Slaver fanget, holdt i Lænker her.
Har da I, Europæer! anden Mening?
Har kun den hvide Farve Ret til Frihed?
Hvo gav den nære Sols sortbrændte Barn,
Hvo gav Jer Negeren til Eiendom?
Har I meer Ret til ham, end vi til Jer?
O! praler ei med Jer Humanitet!
Den Frie gjør vi her til Slave,
Ved Jer blier Mexikaneren til Dyr!
Vel veed jeg, at ved en Formastelse,
Som Eders, bær ei Alle lige Skyld. —
Saa træde da først Avelano frem,
Og nævne denne Misdaads frække Formand!

Achmed.

Vi vilde bringe hid de christne Slaver,
Som Du befoel. Ved Havnen traf jeg ham,
Til Oprør æggende en Flok af Slaver,
Som alt begyndte Kamp med deres Vagt.
Med Galskabs frække Mod han trodsed selv
Den Overmagt, som sig modsatte ham,
Og trængte rasende med Kaarden ind paa os,
Og kæmped — til han død til Jorden segned.
Han syntes søge Døden, som han fandt.

Arnot Mami.

Hvad Allah ham bestemte, er fuldbragt.

Cervantes.

Og Gud tilgive ham, som vi tilgive!

Azan.

Saa hører da: Jer Redning staaer til Jer;
Jeg tørster, som I troe, ei efter Blod,
Men Straf maa ramme flux Complottets Hoved.
Nævn ham! kun han skal bøde for Jer Alle;
De Øvrige forunder jeg min Naade!

Cervantes.

Og Liv og Frihed?

Azan.

Begge Dele.

(til Arnot Mami)

Det synes, han har Lyst til min Belønning.

Arnot Mami.

Kun Skurken kjøber for hver Pris sit Liv
Og et Forræderie fremkalder vel det andet.
Slagtoffere! snart strømmer nu Jert Blod.

Azan (til Arnot Mami).

Hvor selsomt er Dit Inderste bevæget!

Arnot Mami.

En Løve er jeg kun i Kampens Vrede;
Jeg finder Fryd i, stærkt min Kraft at føle,
Og ønsker vel at seire — qvæle aldrig!
Et Syn af Hjelpeløse gjør mig feig.

Azan (til Slaverne).

Formandens Død gier Eder Liv og Frihed.
Nu hurtig! nævner ham! jeg vil det saa.

Hernandez.

Et saadant Liv, en saadan Frihed — ha!
Det værre var end Slaverie og Død!
Ja — gjorde Du mig og til Jordens Herre,
Og gav mig Lykkens Fyldhorn i min Haand
For eet Forræder=Ord — jeg blev dog stum.

Pedro.

Og fandtes der et saadant Niddingsdrog,
Jeg maatte qvæle ham med denne Haand
For Dine Øine selv, trods al Din Magt!

Cervantes (afsides).

O Dey! Du mere fattig er, end jeg.
Du kan dem dræbe — jeg kan redde dem,
Og pletfrie frelse deres Sjele fra
Forræderiets Mulighed.
Jeg føler at Guds Aande til mig hvisker.
Op til Din Naadestrone hæver sig mit Blik,
O Herre! tag i Naade mod min Bøn!

Azan.

Endnu et Øieblik jeg skjænker Jer;
Nævn mig da snart Jer Misdaads Hoved!
Hvem af Jer er det?

Cervantes (træder rask frem).

Mig er det. (til de Andre)
See! jeg døer, o Brødre, — I er frie!
(stiller sig tæt foran Deyen.)
For dette Hoved, som jeg har forbrudt,
Du dem har lovet Liv og Frihed.
Du gav Dit Ord; det steeg fra Dine Læber
Høit til Guds Throne op. Opfyld det nu!
(for sig selv)
O Catalina! Pligt mig byder Døden!
Men ogsaa hist jeg er, o Elskte! Din.
(til de Andre)
Saa drag nu hen, og hils mit Fædreland!
Og vær en Støtte for min gamle Moder!
Og — (med et Blik til Achmed)
Hvo der her min Genius har været —
Han styrke med sin Trøst min Catalina!

Min er hun her, som hist i Himmelfreden,
Thi evig er, som Sjelen, Kjerligheden!

Pedro (falder rask ind).

Han var vort Hoved ei.

Andre.

Han var det ei.

Cervantes.

Til Himmelen jeg hæver høit min Haand,
Og sværger: Jeg var Eders Hoved!
Min Plan det var, Udførelsen var min.
Tør I min Eed med Eed tilintetgjøre?

(Alle tie, trufne.)

Lev vel! Af min Død blomstre Eders Lykke.

'Azan (til Arnot Mami).

Jeg maa forbauses! hvilket Mod!

Arnot Mami
(træder hen til Cervantes).

Du er en Helt, min Ven! Ræk mig Din Haand! —
Men holdt! hvad seer jeg her? den venstre Haand —
Den mangler! Det er ham!

(til Achmed)

Nu stol paa mig!
Vi skal ei tabe ham.

(til Cervantes)

Er jeg Dig fremmed?

Cervantes.

Hvis jeg ei tager Feil, Du er — —

Arnot Mami.

Ja rigtig,
Den Arnot Mami er jeg — den Korsar,
Som tog til Fange Dig, Du ædle Bytte!
Du kæmped kjæk og uforskrækket,
Og værgede Dig med Din ene Haand,
Som om ti andre sad usynlige i den.

Den ene Haand jeg vistnok aldrig glemmer;
Det Tegn i Panden her, det er dens Værk.
Det er en herlig Ting, med Mænd at kæmpe,
Et saadant Ar er som et Seiersmærke!

Azan.

Saa drag da bort, I Andre! som I ville!
Cervantes bliver. See, jeg holder Ord.

Hernandez (til Cervantes).

Dig skulde vi forlade, Du som aldrig
Har os forladt?

Pedro.

Det er umuligt! Aldrig!

Achmed (træder hen foran Deyen).

En Spanier beder Dig med trængende
Indstændighed om Audients.

Azan.

Han komme!

Tredie Scene.

Viane. De Forrige.

Viane (afsides).

Tak, Gud! de lever, — endnu er det Tid.
(i Forbigaaende til Cervantes)
Jeg dødsens er, ifald man kjender mig —
Jeg fremmed er for Dig og for Jer Alle!

Cervantes (sagte).

Viane! Hvad? Vil Himlen gjøre Undre?

Azan.

Siig frem: hvad bringer Dig saa hastig hid?

Viane.

En Skrivelse jeg bringer Dig fra Spanien,
Fra Tribunalet for Inqvisitionen,

Med samt de Løsepenge, som man byder
For en af Dine Christen-Slaver Dig.

Azan.

Og hvilken skal det være?

Viane.

Cervantes Saavedra han kalder sig.

Azan.

Ei see! Vil I løskjøbe ham fra Døden?
Hvor stor er Summen vel?

Viane.

Femhundred Daler
I Guld.

Azan.

Saa meget anseer I ham værd?

Jeg elsker ham just ei — dog skatter jeg ham meer.

Arnot Mami.

Jeg endnu meer — ja, høiere end Guld.

Azan (til Viane).

Min Slave kan I vel for Penge løse;
Men han har ved et nedrigt Vovestykke
Kaldt Døden over sit forbrudte Hoved.
Vil I ved Løsepenge Livet ham
Opholde, — nu, det kan og skee;
Men Frihed giver jeg ham aldrig;
Thi den Dumdristighed, som han har tændt
I hvert et Bryst, den vilde tøileløs
Frembryde, hvis han blev ustraffet:
Du er for farlig, Du skal blive Slave!

Cervantes.

Saa skjælv da for mig meer end nogentid!
Ja viid: af Skjebnens Grumhed haardt mishandlet,
Forraadt af Venner og tilbagestødt
I Haan og Qval — jeg bliver dog den samme,
Mit Forsæt fast, ubøieligt mit Mod,

At sønderbryde Despotiets Lænker,
Dit rædselfulde Rige ned i Grus
At styrte, og paa det ugudelige Sted
Et Alter reise for den svundne Dyd!

Azan.

Til Døden! Bringer ham til Døden — strax!
Men grusomt, under tusindfoldig Qval!

Nogle af de fangne Spaniere.

Saa lad os døe med ham!

(Cervantes gribes af Soldaterne.)

Andre.

Forbarm Dig! Naade!

Achmed (til Arnot Mami).

Nu er det Tid, det Yderste at vove!
Almansor beder, jeg besværger Dig,
Frels ham, og vi er' Dine da for evig!

Arnot Mami.

Din Naade, Herre! Har mig stedse været
Min Glædes og min Lykkes Sol. Jeg stræbte
At vise værdig mig den høie Gunst,
Der som en Foraarsdag omfløb mit Hoved.
Mig drev ei Gjerrighed, ei Egennytte;
Jeg tjente tro Dig, som en Tjener sømmer.
Nu først er Øieblikket kommet,
Da Arnot Mami beder om en Gunst.

Azan.

Hvortil den rige Pynt om Dine Ord?
Her i mit Hjerte straale Dine Gjerninger
Som Stjerner funkle høit i Himmelrummet.

Arnot Mami.

Af hvert et Bytte, som mit Sværd tilkæmped,
Blev mig en Deel bestemt som Eiendom.
Ved saadan Deling blev Cervantes min,
Indtil jeg overlod ham Dig som Skjænk.

Giv mig nu, som hans første Herre, ham
Som Løn tilbage! — See, det var min Bøn.
O lad mig stor nu ved Din Storhed vorde.

Azan.

Du fordrer Meget! — Dog, jeg skylder Meget.
Din høie Manddom er mit Riges Støtte;
Men Tronens Prydelse man kalder mig.
Den stolte Arnot Mami beder om min Naade,
Som ellers aldrig før han syntes savne? —
Ved stor Løn viser Herskeren sig stor:
Han være Din! Du raade frit med ham!

Arnot Mami (til Cervantes).

Og Du — Du raade frit nu med Dig selv!

Cervantes.

Hvad? Aabner Himlen sig?

Spanierne.

Gud være lovet!

(Gjensidig Omfavnelse.)

Arnot Mami.

Ja Alt hvad Stort og Herligt Krigen avler,
Og Alt hvad Huldt livsaligt Freden skjænker,
I Dig er underlig forenet!
Jeg kæmpede med Verden, Du med Skjebnen,
Jeg gjorde Uret Dig, jeg gjør det godt igjen.
Det samme Skib, hvorpaa jeg Dig betvang
Det føre Dig til Hjemmets Kyst tilbage.

Cervantes.

Den Gud, der mig beskjærmede, Dig lønne!
Thi jeg kan aldrig fuldt gjengjelde Dig!

Azan.

Dit eget, Dine Brødres Held Du skylder
Din store Aand, som tvang os til Beundring.
Saa vær da fri, og som det Fyrsten sømmer,

Jeg vil med Naade overøse Dig:
Saa siig da dristig, hvad Du ønsker Dig!

Cervantes.

Den arme Avelanos stakkels Børn
Er faderløse; lad mig være Fader!

Arnot Mami.

Den Avelanos Børn, som Dig forraadte?

Azan.

Ja, Christen! ja Du er Din Lykke værd!
Tag dem med Dig! og bed saa anden Gang!

Cervantes.

Saa lad mig kalde Catalina Brud!

Azan.

Hun skjænke Dig et Elskovs Paradiis!

Cervantes.

(omfavner Arnot Mami, derpaa træder han frem og blotter sit Hoved, og alle Spanierne med ham).

Held os, at ei det blinde Lykketref
Os førte til det Maal, vi higed efter!
Ja Held os, at Guds Fader-Styrelse
Befrier os fra Slavedommets Lænker!

Azan.

Ja Du har vundet Heltens bedste Krands
Ved Manddoms Kraft, ved Hjertets milde Drifter;
Saa drag da hen i Seirs og Hæders Glands,
Og præg Din Aand i uforgiængelige Skrifter!

(Han vinker. Musik begynder, da han gaaer med sit Følge.)

Noveller af Sacchetti.

(Oversatte, af Italiensk, ved F. Chr. Hillerup.)

I.

[illegible] ænge Mennesker binde ved Nattetide en Bjørn fast [illegible] Poterne til Klokkerebene i en Kirke. Dyret træk[illegible] Klokkerne ringe, og Folk strømme til, i den [illegible] at der er Ildløs.

N[illegible] entinere spiste til Aften i et Huus i Floreni[illegible] gt fra Podestàens Pallads. En meget tam [illegible] som tilhørte bemeldte Podestà, var fulgt [illegible] ind paa dette Sted, og krob flere Gange [illegible] r Bordet til dem. Da sagde Een af dem: „[illegible] kke gjøre lidt Løier? Naar vi have spiist [illegible] a bringe denne Bjørn til Santa M[illegible] som staaer under Biskoppen af S[illegible] m hvem I vide, at han aldrig [illegible] en [illegible] Der ville vi binde det ene For[illegible] een K[illegible], det andet til en anden Klokke, og [illegible] a gaae vor Vei igjen. Saa skal I kun see, [illegible] or Vandtønderne ville komme i Bevægelse.“ — „Velan“, svarede de Andre, „det ville vi gjøre.“ Det var i November Maaned, da man holder Aftensmaaltid om Natten. Da nu Alle vare enige, toge de fat paa Bjørnen, førte den med Magt til det omtalte Sted, og gik ind i Kirken lige hen til Klokkerebene. Da greb To af dem hver sin Pote, og bandt den fast til de omtalte Klokker, hvorpaa de vendte om, og skyndte sig bort saa hurtigt som

muligt. Bjørnen, som følte sig saaledes bunden, trak og sled for at rive sig løs, og Klokkerne begyndte umaadeligt at ringe. Præsten og Klerken vaagnede herved, og vare nærved at tabe Hovedet: „Hvad skal det betyde? Hvem ringer med disse Klokker?" Udenfor begyndte man at skrige: „Brand, Brand!" Abbediet gav sig til at ringe, fordi Uldarbeidernes Laugshuus var nær ved dette Sted. Uldarbeiderne og alle andre Folk stode op, og begyndte at strømme til: „Hvor er det? hvor er det?" Imidlertid havde Præsten, af Frygt for, at det skulde være noget Djævelskab, sendt Klerken afsted med et tændt indviet Lys, for at komme efter, hvo det var som ringede. Klerken gaaer ogsaa didhen, med eet Skridt frem og to tilbage, medens Haarene reise sig af Skræk paa hans Hoved. Som han nu nærmer sig Tingen selv, gjør han Korsets Tegn, og da han troer, at det er den Onde selv, er det, at vende sig om, flygte og skrige: „in manus tuas, domine!" kun Eet for ham. I denne Forvirrring kom han til Præsten, som selv neppe vidste hvor han var, og sagde: „O vee, min Fader, Fanden er i Kirken, og ringer med Klokkerne." — „Hvad for noget? Fanden?" svarede Præsten, og søgte og søgte atter efter Vievand, thi han havde ikke Mod til at gaae ind i Kirken, men løb tilsidst i fuld Gallop, med Klerken bag efter sig, ud af Klosterporten. Der kom mange Folk til, og man begyndte at kalde paa Præsten, med de Ord: „Hvor er da Ilden?" Omsider kom han ud, men kunde for Dødsangst neppe besvare det Spørgsmaal: „Hvor er da

Ilden, Pater?" Dog siger han med en svag og hæs Rost: „Jeg veed ikke af nogen Ild at sige, ei heller veed jeg, hvo det er, som ringer med disse Klokker; den Anden — (han taler om Klerken) — er gaaet hen for at komme efter, hvo det vel er, som ringer. Mig synes han siger, at det forekommer ham, som om det ikke er rigtigt." — „Hvorledes, ikke rigtigt?" svare Mange. „Kom hid med Lys! Frygte vi da for fæle Syner? Den, som er bange, kan løbe sin Vei!" De nærmede sig nu i Tusmørket, og bemærkede Dyret, men da de ikke vel kunde skjelne hvad det var, vendte de Fleste tilbage, skrigende: „Ja, ved Gud, han siger sandt!" Andre, mere dristige, nærme sig, og da de see hvad det er, raabe de: „Kommer hid, Kammerater, det er en Bjørn!" Der kom nu Mange til, ogsaa Præsten og Klerken, og da de saae, hvorledes den bundne Bjørn trak og brølte af alle Kræfter, gave de sig alle til at lee: „Hvad vil det sige?" Dog var der Ingen, som vovede at løse den, og imidlertid gik Klokkerne, og al Verden var kommen paa Benene. Tilsidst traadte Nogle til, som vidste, at Podestàens Bjørn var tam, og løste den; de Fleste indsaae vel, at nogle lystige Fugle havde gjort dette for at lokke alle Florentinerne did. Hver gik nu hjem til Sit, og i flere Dage talede Alle om denne Begivenhed. Enhver sagde: „Hvem har det dog været?" og de Fleste svarede: „Siig Du mig det, saa skal jeg sige Dig det." Andre yttrede: „Hvo det endog har været, saa have de deri gjort meget vel, thi denne Dør staaer altid aaben, fordi

hverken Biskoppen eller Præsten vil sætte sig i den Bekostning at lade en Skaade sætte for. Saaledes endte denne Historie. De, som vare Aarsag hertil, laae i Sengen, og vare nærved at briste af Latter. Ofte gik de hen til Vinduerne, og raabte med saa høi Røst, som de formaaede: „Brand, Brand!" og jo flere Folk der kom til, jo mere glædede de sig, og spurgte mere end nogen Anden i de Dage, hvad det dog vilde sige, for at more sig over de Personer, som svarede dem. Det er ellers noget ganske Nyt ved Klerkernes Vaner og Gjerrighed, at de heller lade deres Kirker og Huse forfalde, end de ville have en liden Udgift. Saaledes stod denne Kirkedør aaben for en ussel Skaades Skyld til fem Soldi. Biskoppen og Præsten fortjente meget mere, at de, som bandt denne Bjørn til Klokkerebene, havde bundet dem selv til . . . .

II.

Om en stor Bedrift, Spøgefuglen Gonnella udøvede i Neapel i Kong Roberts Tid, da han fik det af en meget riig og gjerrig Abbed, som ingen Anden nogensinde havde kunnet faae, og derfor erholdt store Forœringer af Kongen og hans Baroner.

Da Gonnella engang var kommen til Neapel, gjorde han Kong Robert sin Opvartning, og, eftersom han var vel kjendt af Kongen og hans Baroner, besluttede disse aldeles ikke at forære ham mindste Gods

eller Gave, saafremt han ikke kunde udfinde en Maade at lade sig noget give af en meget rig og gjerrig Abbed i Neapel, om hvem de vidste, at Ingen nogensinde havde kunnet faae saa meget af ham som et Glas Vand. Da Gonnella hørte, at Kongen og Baronerne vilde sætte ham paa Prøve, blev han dog ikke mistrøstig herover, men saasnart han havde faaet at vide, hvor denne Abbed boede, udtænkte han strax en Plan, og forklædte sig som en fattig Pillegrim. Han tog Afsked med Kongen og Baronerne, og sagde: „Hellige Krone! eftersom I tilligemed Eders Baroner saaledes ville det, saa gaaer jeg didhen, hvor I ønske det, og forsøger min Lykke.“ Han begav sig nu paa Veien til Abbediet, og da han var kommen til Porten, spurgte han efter Abbeden, sigende, at han nødvendig maatte tale med ham. Portneren gik til Abbeden og meldte: „Ved Porten staaer en Pillegrim, som siger, at han nødvendig maa tale med Eder.“ Da Abbeden hørte dette, udbrød han: „Det er vel en Slyngel, som vil have Almisse!“ og gik derpaa ned i Kirken med de Ord: „Lad ham da komme til mig!“ Da dette var bleven sagt, gik Pillegrimen ned i Kirken til ham, og bad ham paa sine Knæe, at han vilde skrifte ham. Abbeden svarede, at han vilde give ham een af sine Munke, som kunde skrifte ham. Men da gjentog Pillegrimen: „Hellige Fader, jeg beder, at I af Barmhjertighed vil skrifte mig, thi min Synd er saa stor, at jeg ikkun vil nævne den for en Person af større Værdighed end en Munk. Føi mig derfor heri, jeg beder Eder derom

for Guds Skyld." Ved at høre dette, fik Abbeden Lyst til at opfylde hans Begjæring, for at erfare, hvad det dog kunde være for en stor Synd, og bod ham at bie lidt, medens han gik ind i sit Værelse. Den Anden ventede.

Efter et Diebliks Forløb kom Abbeden tilbage, iført en meget skjøn violet Ordenskappe med Silkesnore foran, med nogle unge Munke bag efter sig, og gik op til en Stoel i Choret, hvor han kaldte paa Pillegrimen. Denne kom strax, kastede sig for Abbedens Fødder, og begyndte sit Skriftemaal med den Forsikkring, at han neppe vovede at tilstaae sin store Synd, og troede, at Gud aldrig vilde have Barmhjertighed med ham. Abbeden, som Skik er, opmuntrede ham til at tale frit. Da sagde Pillegrimen: „Herr Abbed, jeg er af en saa forkeert Natur eller Beskaffenhed, at jeg ofte bliver til en Ulv med saadant Raseri, at jeg opsluger enhver Person, der forekommer mig, uden at vide, hvoraf Sligt kan komme. Ja, var et Menneske end bevæbnet, jeg slugte ham dog, som om han var nøgen, hvilket Tilfælde ofte er hændet mig. Saasnart jeg skal blive til Ulv, begynder jeg at gabe og skjælve stærkt." Da Abbeden hørte dette, begyndte han at skifte Farve og føle stor Frygt. Gonnella, som havde Argusøine, bemærkede dette, og begyndte nu at gabe og skjælve stærkt, sigende: „O vee, o vee, jeg begynder at blive til en Ulv!" Med det samme spærrede han Munden høit op imod Abbeden, som ikke fandt dette synderlig glædeligt, men reiste sig op, og flygtede til Sakristiet.

Den snilde Pillegrim havde imidlertid taget fat i hans Kappe, og da han ikke vilde slippe den, saa løste Abbeden Snorene, i det han traadte ind ad Sakristidøren, lod Kappen blive uden for, og lukkede Døren i efter sig. Af Skræk havde de andre Munke adspredt sig hist og her. Pillegrimmen stak Kappen til sig, og ilede alt hvad han kunde til Kongens Hof, hvor han havde ladet sine Klæder ligge. Han lagde nu Pillegrimsdragten af, iførte sig sine sædvanlige Klæder, og traadte ind for Kongen og Baronerne, hvem han i Fortrolighed fortalte, hvad han havde gjort og Følgerne deraf. Kongen og Baronerne beundrede med en umaadelig Latter Gonnellas Opfindelsesevne og Snildhed, og gave ham store Foræringer. Da hans Forretninger i Neapel vare tilende, tog han Afsked, og gik paa Reiser. Abbeden, forbauset saavel som hans Munke, troede ganske vist, at det havde været Guds Fiende, som var kommen i en Pillegrims Skikkelse at tugte ham for hans Gjerrighed, og fortalte denne Historie til Nogle saaledes, at det endelig kom for Kongens Øre. Denne lod ham komme og spurgte, om det var sandt, som han havde hørt. Abbeden forsikkrede, at han troede, det maatte have været Djævelen, og tilsidst pustede og sukkede han over sin Kappe. Kongen og Baronerne, som vidste Alt, morede sig dobbelt ved at høre paa Abbeden, om hvem jeg troer, at han omsider fik Sandheden at høre, endskjøndt han lod til aldrig at vide det, for ikke at føie Haan og Spot til Skaden. Det vil vist behage mange Læsere, at see, hvorledes der spil-

les Gjæk med saadanne gjerrige Folk og især med Geistlige, hos hvem enhver lastefuld Begjærlighed hersker, da de stedse tænke paa at sige Usandheder, at sætte Lokkemad ud, stille Musefælder og sælge Gud og Alt, hvad der er helligt.

Brudevers.

Den Sag er i det Rene,
En Sjelehyrde bør
Ei sidde kold og ene
Bag Præstegaardens Dør,
Men med en kjærlig Mage
I Fredens milde Favn
Hver fælleds Glæde smage,
Og lindre fælleds Savn.

Hvo Herrens Ord skal tyde
Til Menighedens Trøst,
Saa Ordet ret kan flyde
Med Aand fra Bryst til Bryst,
Han skal ei Ordet stave
Med Kløgtens Pegepind,
Han Himlens bedste Gave
Maa eie i sit Sind.

Kun den, som elsker, priser
Sin Skaber overalt,
Han henter ei Beviser
Nei, thi han har dem alt.

Naar tvivlsom Tanken spørger,
Saa har hans Hierte Svar,
Men om end Hiertet sørger,
Er dog hans Tanke klar.

Og saa skal Manden være,
Der hæve vil sin Røst,
At tolke Jesu Lære
Til Menighedens Trøst;
Ved Kjærlighed han finde
Den sande Vei til Gud!
Hvad der i Sjel er inde,
Det gaaer i Tale ud.

Og da er han en Hyrde
Med Stav i virksom Haand,
Som letter Kummers Byrde,
Og hæver Mismods Aand,
Naar Qvindens Smiil forklarer,
Hvad Kløgten ikke kan,
At Kjærlighed bevarer
Vor Sjel til Himlens Land.

O, naar han elsker, priser
Han Gud i Vee og Vel,
Hans Ord, hans Gjerning viser,
At kjærlig er hans Sjel.
I Blik og Smiil staaer skreven:
Mit Hjerte eier Fred,
Jeg lykkelig er bleven
Ved Troe og Kjærlighed.

Christian Wilster.

Brodermorderen.

En psychologisk Skildring.*)

— — Hundene standsede paa ny. Med barnlig Iver spændte jeg min Flint og ilede hen til Stedet. Vi maatte nødvendig over en Hække. Carl sprang over den, medens jeg holdt hans Flint; jeg rakte ham den derpaa igjen over Hækken, og vilde netop ogsaa række ham min. Den var spændt; hans Hoved var tæt for Mundingen, en Green tog fat om Hanen, og Ladningen gik af. Han faldt, uden at give en Lyd fra sig. Et Øieblik stod jeg stille og uden Bevægelse; derpaa raabte jeg til ham, og bad ham, at han dog vilde svare mig. Alt var stille; en skrækkelig Ahnelse reiste sig hos mig, og ikke længer istand til at taale Uvishedens Qval, sprang jeg, med en krampagtig Bevægelse over Hækken, og stod skjælvende ved hans Side.

Han laae med Ansigtet imod Jorden, og der var Blod i Græsset. Jeg raabte, jeg skreg om Hjelp, og udstødte i min Fortvivlelse et vildt Jammerskrig. En Straale af Haab, om at Saaret maaskee ikke var dødeligt, dæmrede et Øieblik i mit Hjerte. Jeg knælede ved Siden af ham, og løftede sagte og omhyggeligt hans synkende Hoved i Veiret. Nu veeg Haabet for Fortvivlelse, thi imellem hans blonde Haars blodige Lokker saae jeg en skrækkelig Aabning

---

*) Fra: „The youth and manhood of Cyril Thornton", London 1826.

i hans Pande; nu vidste jeg, at intet kunde røve Døden sit Offer. Jeg hørte endnu en Rallen i hans Hals, følte en sagte Skjælven bevæge hans Lemmer: et Beviis paa, at der endnu bestandig var Liv i ham. Hans Oine stirrede uden Glands — o Gud! hvor foer det mig igjennem Sjælen, da jeg saae paa dem. Jeg kastede mig ved Siden af ham ned paa Jorden, forbandt hans Hoved med mit Tørklæde, holdt ham i Veiret i mine Arme, kyssede hans dødblege Læber talede til ham med forvirrede, kjærlige Ord, og besvoer ham ved vor Forløsers Blod at give mig et Tegn paa, at han tilgav mig; han døde, og gav intet Tegn. Hans Hjertes Slag blev med hvert Øieblik svagere og sjeldnere, og mine Arme omslyngede ikke længer en levende Broder, men et koldt og stivt Liig.

Hvor længe jeg saaledes holdt ham, veed jeg ikke; thi Fortvivlelsen, ligesom Glæden, bemærker ikke Tidens Flugt; men jeg tænker, det maa have været i nogle Timer. Den Dødssmerte og den Forfærdelse, dette korte Tidsrum indbefattede, vilde være nok til at udfylde Aarhundreder af sædvanlig Elendighed. Endelig saae jeg i det Fjerne nogle Dagløonnere gaae forbi. Jeg stod op, og forsøgte at kalde, men min Strube var tør og kraftesløs, jeg var ikke istand til at frembringe en Lyd; jeg gjorde et Tegn, og de nærmede sig. Hvad de saae, var kun altfor tydeligt til at behøve nogen Forklaring, som jeg umuligt havde kunnet give. De hentede i et nærliggende Huus et Tæppe, og bar Liget hjem.

Jeg fulgte dem, næsten mekanisk, og vaagnede ikke af min Bedøvelse før jeg fik Øie paa Huset; nu tænkte jeg paa den Jammer, jeg havde bragt over dets Beboere, og paa den Afsky, hvormed man vilde betragte mig, som min Broders Morder; Ansigter, der hidtil bestandig kun havde været henvendte til mig med Kjærlighed, syntes at see paa mig med Had, og jeg indbildte mig at være banlyst fra dem jeg elskede som mit inderste Liv — fordrevet, med Eder og Forbandelser. Disse Tanker faldt som en Ildstrøm i min Sjæl, og med et høit Angstskrig flygtede jeg ind i den nærliggende Skov. — Det var Aften, Natten nærmede sig mørk og stormende, og med heftig Regn; mine Klæder vare snart gjennemvaade, men jeg mærkede det ikke, vidste det ikke; jeg løb midt ind i Skoven, og kastede mig ned paa Jorden; jeg vilde bede og kunde ikke; jeg forekom mig at være et fordømt Væsen, forbandet af Gud og Mennesker, redningsløs fordømt, forstødt, uden Haab, uden Tilflugt. — Djævelske Ansigter spyede Ildflammer efter mig, bagved Træerne, og sælsomme skrækkelige Stemmer løde i Blæsten. Nu forandrede atter Stedet sig, og det kom mig for, som om jeg svævede paa Verdenshavets bjerghøie Bølger, og opsøgte Døden, men forgjæves, thi mit Liv syntes bundet ved Trolddom, saa at jeg ikke kunde døe. Ogsaa dette var forbi, og jeg laae i en væmmelig Grube, fulde af ækle Kryb; Orme, Skrubtudser udspyede Edder, og Fiirbenene stirrede paa mig med flammende Øine, og krybende Slanger bedækkede mig med deres Sliim; derpaa lød en vild fryg-

telig Latter, og jeg saae min Broders Aasyn, som en Dødning, hvidt og grinende, og han kaldte mig en Morder — en Brodermorder. Ihvor udmattet jeg end var, kunde jeg ikke tøve længer; en Stemme i mig tilraabte mig bestandig: bort! bort! og jeg maatte adlyde dens Bud. Jeg styrtede mig igjennem det tætteste Buskads, og følte en skrækkelig Vellyst, idet Tornene stak og hudflettede mig. —

Dette er Alt hvad der af hiin skrækkelige Nats Lidelser endnu svæver for min Erindring. Tilsidst troede jeg at døe; mine Lemmer bleve efterhaanden følesløse og stive; i Forventning af Døden blev mit Sind efterhaanden roligere, jeg følte en Trost i den Tanke, at jeg ikke vilde overleve den forfærdelige Gjerning, og at mine Forældre, naar de saae, hvor frygteligt jeg havde bødet derfor, maaskee vilde tilgive, ja maaskee begræde mig. Jeg følte en Længsel efter angerfuld at døe udenfor min Faders Dør, og anstrængte mig for at kunne naae derhen. — Mere veed jeg ikke; men sildigere erfoer jeg, at man havde fundet mig med dødblegt Ansigt og blodrøde Øine paa Trappen til Gangen. Uger gik hen, om hvilke jeg hverken har nogen Kundskab eller Erindring; jeg havde en Hjernefeber, Kampen var vedholdende og svær, og længe svævede Tungen paa Vægtskaalen imellem Liv og Død, saa at et Haar i den ene eller anden Skaal vilde have afgjort min Skjæbne. — —

Den Lærde.

En Novelle af Ludvig Tieck.

Oversat af A. E. Boye.

I det ellers roelige Huus, som laae bag Kirken, var der i Dag en usædvanlig Tummel, og i Værelserne i underste Etage løb Beboerne meget ivrigt frem og tilbage. Man lavede sig til en Landreise, der lige meget interesserede Moder, Døttre og Faderen. Den ældste Datter, Antoinette, en smuk blond Pige, var allermeest ivrig; hun skiendte paa Pigen og Tieneren fordi intet var hende tilpas i hendes Pynt, thi et Bal skulde krone den Fest, hvortil man reiste, og hvor smukke Officerer og meget anseete og smukke Forstbetiente vare indbudne. Moderen fandt alt, hvad foregik, meget fornuftigt, og forøgede Forvirringen ved selv at søge, give Ærinder, rette og tilsidst dog kun fordærve alt. Tumlen havde naaet sin høieste Grad da den elegante Vogn allerede kiørte frem. Den anden Datter, Jenny, foer nu temmelig vred op, og meente, at hun noget vel meget forsømdes for den ældres Skyld; hendes Vrede brød heel umildt løs over en rank og fiintbygget Pige, der hidtil taus, blid og ydmyg havde tienstfærdigen hiulpet alle. „Helena er dog ogsaa alt for feendrægtig", raabte hun heftig: „blot for at alt kan giøres tilpas for den udmærkede Antoinette, skal jeg reent forsømmes."

„Du forsømmes?" svarede Antoinette: „har da Helena ikke arbeidet for Dig hele Natten, og min

Kniplingskrave blev ganske ligegyldigt jasket af igaar Aftes."

„Nei! nei!" afbrød Søsteren hende skiendende, „for det ældste kiere Barn skal alting laves og passes paa det bedste. Helena kan jo knap faae en Times Tid tilovers for mig, fordi Prindsessen altid tager hende i Tieneste."

**Raaden traadde fuldt paaklædt ind. „Vognen venter!" raabte han, „og her er I jo endnu ikke færdige."

„Det er mig dog ængsteligt", svarede Moderen, „at vi saaledes alle flyve ud; Huset staaer nu øde til i Nat, vel endog til imorgen tidligt; vor Logerende, Professoren, er ogsaa reist bort, og kiender jeg Stuepigen og Kokkepigen ret, saa løbe de deres Vei, saasnart vi vende dem Ryggen."

„Den fortrædelige Nar der ovenpaa", sagde Antoinette, „kunde ogsaa gierne blevet hiemme. Jeg troer, det er ikke faldet ham ind i de sidste ti Aar, at sætte Foden udenfor Porten, og saa giør han pludselig, og det just nu, en Reise paa otte Dage!"

„Han soler sig", svarede Jenny; „jeg troer, de have forskrevet ham til Hovedstaden til Menageriet, der skal forevises. Dette Exemplar giør først Samlingen fuldstændig."

„Tys! Tys!" sagde *Raaden leende; „Du er en vittig lille Dievel: men om rige Folk maa man altid tale med Respect. Hvis han nu friede til Dig, og blev Din Mand!"

„Hm! det vilde vel finde sig;" meente Jenny,

men Antoinette paastod, at hun paa ingen Maade vilde tage ham.

„See, nu staaer Helena igien", raabte Moderen, „og hører andægtig paa Discoursen, istedetfor at fæste Jer Hattene fast. Havde vi bare tænkt paa, at bede Tante fra Forstaden at komme herind og passe paa Huset."

Den stille venlige Pige, der saa taalmodig og ydmyg hialp alle, og i hvem ingen Fremmed vilde have erkiendt den yngste Søster og Forældrenes kiødelige Barn, sagde nu med en yndig Sølvstemme: „Jeg vil gierne blive hiemme, og har allerede selv tænkt derpaa."

„Du er et godt Barn", sagde Moderen, paa eengang meget venligere; „Du hielper os altid ud af Noden. Seer kuns, Piger, derfor har Helena ogsaa beholdt den simple Dragt paa. Du er en fornuftig Pige; Du har rigtigt nok heller ikke saa megen Stads som Dine Søstre, fordi Du ikke holder af sligt."

Hermed var da endeligen Alt istand; man steeg op og satte sig i Vognen med de gladeste Ansigter; thi man havde et godt Middagsmaaltid i Vente, en smuk Egn, en varm lys Sommerdag, Bal om Aftenen, Sværmen hele Natten igiennem, vakkre unge Herrer, der vare forelskede, eller for at smigre lod saaledes, — og den stakkels ringeagtede Helena blev tilbage, mere fornøiet maaskee end alle de andre, da hun elskede Roelighed og Eensomhed, endskiøndt alle ynkede hende, selv Husets pyntelige Tiener, der og-

saa med Ringeagt saae ned paa hende fra det høie Kudskesæde, drømmende, som de andre, om de Seire, hans selvbevidste Elskværdighed skulde vinde ham.

Da Vognen var dreiet om Hiørnet og forsvundet, gav Helena ogsaa det qvindelige Tienestetyende Tilladelse til at gaae ud til om Aftenen, lukkede selv Gadedøren og giemte Nøglen i sit Kammer. Derpaa gik hun hen til sin lille Bogsamling, og følte ret Behag og Munterhed i Hiertet over, at hun nu endeligen engang kunde giøre sig det fuldkommen mageligt efter sit Sind, i det hun lod Aanden svæve om i drømte Regioner, hvilke en ædel og forstandig Autor aabnede hende. Hun var saa taknemmelig fordi Himlen skienkede hende denne rene Nydelse, at hun, da det i Kirken lige overfor ringede af, til Tegn at Søndags-Gudstienesten var til Ende, bad ret inderligen og takkede Himlen, hvis Forsyn viste sig saa kierligt mod hende.

Derpaa gik hun ud i Kiøkkenet, saae til sit lille Middagsmaaltid, og lagde Ilden tilrette under begge Potterne. Derpaa bækkede hun Bordet i sin Stue, eftersaae at alt var pænt og reent, satte Maden frem, og spiste, efterat hun stille og andægtig havde læst tilbords, med stor Appetit. Ogsaa det var hende en Glæde, at hun i Eensomheden kunde læse sin Bordbøn, hvilket ellers aldrig skete ved hendes Forældres Bord, der i alle Ting vilde være fornemme. Ved Maden læste hun igien i den forrige Bog, lagde den derpaa fra sig, grundede over hvad hun havde læst, og overtænkde sit Levnetsløb, og hvorledes og hvor-

for hun dog følte sig saa overmaade lykkelig. Hun vidste ikke, at alle Naboer og Husets Bekiendte beklagede hendes Skiebne, fordi hun saa øiensynligt tilsidesattes og forsømtes af Forældre og Sødskende: hun derimod beklagede Søstrene, at de ikke kunde nyde Glæde af gode Bøger, at de behøvede saa megen Stads, saa megen Adspredelse, og skyede denne Roe og Eensomhed, der forekom hende at være Livets høieste Lykke, som deres værste Fiender eller som den største Ulykke. Ret kierligt takkede hun Moderen, at denne ikke tvang hende til, ogsaa at rette sig efter Moden og gaae i Selskab. Og naar det tillodes hende, drog hun sig altid tilbage fra de Selskaber, der ofte talrige nok fandt Sted hos Forældrene hiemme.

Men efter Middagsmaden kom endnu den største Fornøielse for Helena, paa hvilken hun alt i flere Aar forgieves havde ventet, nemlig ret nøie at besee deres Logerendes, den rige Professors, Værelser og Leiligheder ovenpaa, see hans Bibliothek, ja vel endog tage et af hans Manuscripter i Haanden. Da han næsten aldrig gik ud, de faa Timer undtagne, han som Director ved Gymnasiet tilbragte paa Skolen, og da hun paa den Tid ikke kunde forlade sin Familie og sine huuslige Sysler, saa var det kun ved et saa sieldent og aldrig mere indtræffende Tilfælde, som hans nærværende Bortreise, muligt, at hendes Nysgierrighed endeligen i Dag kunde tilfredsstilles. Professoren havde allerede i femten Aar, og vel længer, boet der i Huset, thi hun kiendte ham fra sin tidligste Barndom, han havde endnu aldrig

foretaget sig nogen Reise, han kom om faa Dage tilbage, og det Ønske, Helena saa længe havde næret, var heller ikke denne Gang, uagtet den gunstige Begivenhed, der i Professorens Liv næsten kunde giælde for et Eventyr, kommet til Opfyldelse, hvis ei hiint uventede Middagsselskab og Bal, og Familiens uformodede Indbydelse dertil, havde giort hende det mueligt. Derfor sad hun gierne nogle Nætter og arbeidede for Moderen og Søstrene, og disse behøvede ikke at takke hende, thi for den besynderlige Pige vilde det have været en Straf, om hun skulde have fulgt med dem. Og, som andre vel i deres halve Levetid kunne glæde sig til en Reise til Schweitz eller Italien, med den Andagt, hvormed Pigen til en saadan længe ventet Nydelse kunde fra den hiemlige Dørtærskel stige i Vognen, med en saadan gik hun opad den aldrig før betraadte Trappe til Professorens Boelig.

Det hørte til den besynderlige Mands Særheder, at endskiøndt han levede eensomt blot med en gammel Tiener og en bedaget Huusholderske, beboede han dog hele den store øverste Etage, ja havde endog leiet Loftet der ovenpaa af Verten for en betydelig aarlig Leie, blot for at kunne have det fuldkommen roeligt og uforstyrret; thi det var et særeget Vilkaar i Contracten, at ogsaa Trappen, hvor desuden ingen, uden de, der skulde tale med ham, havde noget at bestille, maatte holdes i Fred og næsten ansees som hans Værelse. Saaledes maatte da *Raaden og hans Familie behielpe sig med første Etage allene, hvor han vel

i sit store Huus fandt tilstrækkeligt Rum, men dog imellem savnede Loftskamrene, hvilke Professoren egentligen ikke kunde benytte. Da denne imidlertid var den roeligste Logerende, man kunde have, der aldrig fordrede noget, aldrig gav Anledning selv til den mindste Udgivt, var prompt, ja undertiden vel endog betalede Huusleien forud, saa lod man ham have sin Villie, og alle havde en vis sky Ærefrygt for ham, thi han talede med ingen, man saae ham ikke, uden man hændelsesviis mødte ham i Gadedøren, saa at han for de unge overgivne Døttre næsten havde noget Spøgelseagtigt.

Ad disse sieldent betraadte brunt anstrøgne og blankt bonede Trapper gik Helena nu op med en from Ængstelighed, hun drog i Klokkestrengen, og Lyden gientonede synderligen i det store aldeles eensomme Huus. Man kunde høre Fluen brumme i Luften, og ganske sagte listede Huusholderskens Trin sig nu frem paa Hosesokker. Ængstlig og langsom aabnede hun Døren, lukkede den kun halvt op, hviskede, jaa sagte endog Helena traadte: „Stille! st! st!" som om Herren sov derinde, og kunde vaagne, og forsigtigere end den Elskede til sin Elsker, smuttede Helena med bankende Hierte ind i den tomme rummelige Forsael. Endnu vare de ikke i det Allerhelligste, men med endnu større Forsigtighed oplukkede den gamle Gertrud, hvis Ansigtsfarve, da hun aldrig kom i Luften, var hvid og fiin, den store brune Dør, og nu stode begge i Bibliotheket. Dette var i den store Sael og tre tilstødende Værelser, hvorpaa først den Lærdes egentlige

Daglig- og Arbeidsstue fulgte. Overalt var der dobbelte Vinduer, for saa meget muligt at holde Støien fra Gaden ude; store Silkegardiner, der kunde drages tilside, tilhyllede Vinduerne endnu mere; i de øvrige Værelser, hvor der ikke var Bibliothek, saaes gode hollandske og nederlandske Malerier paa Væggene, og Sovekammeret vendte ud til Gaarden, for om Natten at have det endnu roeligere.

Helena var henrykt over Alt. En lærd Mands Liv i Stilhed og Eensomhed som i et Kloster, blandt saa mange Bøger, selv forfattende og i Trykken udgivende Skrivter, ikke talende med nogen, ikke forstyrret af nogen, stedse kun sysselsat med aandelige og høie Ting, tænkte hun sig som det herligste Kald, en Dødelig nogensinde kunde opnaae. „O hvor lykkelig maa Professoren være her!" sagde hun hviskende til Gertrud, — „som i Paradis."

„Paradis?" gientog denne smilende: „men det var jo dog en Have i den frie friske Luft."

„Hver kan give sit Begreb om Salighed dette Navn", sagde Helena. — „Men, kiere Gertrud, hvor staae da nu de Bøger, han selv har ladet trykke?"

„Her, lille Lene", sagde Gertrud; „hele denne Række er det; det er Udgaver af gamle Autorer, eller Classikere, som han kalder dem." Den unge Pige tog en af de latinske Bøger ned af Hylden og bladede frem og tilbage i den. „Hvorledes maa Den dog føle sig", begyndte hun igien, „der kan læse disse gamle Sprog saaledes færdigt af Bladet, der selv

skriver Latin og kan lade en saadan Bog trykke. Meer end eengang har jeg hørt fremmede Reisende sige hos os, at denne Mand er overordentlig lærd."

„Ja det maa han sagtens være", svarede Gertrud, „thi han giør intet andet end læse og skrive fra den tidlige Morgen til den døde Nat. Men jeg troer, han tager sig ogsaa de Bøger alt for meget til Hierte."

„Hvorledes det?"

„Jeg mener, fordi han dog er saa bleeg, altid saa eftertænksom og tidt ordentlig sørgmodig, saa at sige melancholsk. Hvem veed hvad han ogsaa sætter sig i Hovedet af alt det hedenske Tøierie, thi saadan en Classiker, kiere Barn, er slet ikke andet end en Hedning. I Kirke gaaer han heller aldrig, han siger, han kan ikke taale Orgelet. Man hører det saa smukt her over fra Kirken, saa livagtig som man var der, men al den Tid, de spiller saa smukt paa det, er han grumme fortrædelig. Ja, lille Lene, jeg falder tidt i Tanker derover, og blir ganske bedrøvet, thi jeg holder dog saa meget af den gode Herre."

„Ikke sandt", sagde Helena, „han er en herlig, en ædel Mand?"

„Ja alt for meget", var Svaret; „han elsker den hele Verden; allene Kobbersmedene og Trommeslagerne kan han ikke lide, heller ikke Janitscharmusiken, som han siger den skinbarlige Satan har opfundet. Naar Folk stimler sammen, naar Vagtparaden trækker forbi med den friske raske Janitschar=

Musik, saa stamper han sommetider med begge Fødderne i Gulvet, og en Gang har jeg saagar hørt ham bande. Han siger, det er kun den afskyeligste Pøbel som kan finde Behag deri, og den som saaledes render efter det, og ikke taber baade Sands og Siel derved, han var istand til slaae et Menneske ihiel. Han taler ellers aldrig saa meget med os, men om denne Sag brød det ham engang saaledes ud fra Hiertet. Han havde ellers selv et deiligt Huus her i Byen, men det solgte han under Prisen, fordi der flyttede en Kobbersmed ind i Nærheden, og Magistraten hverken kunde eller vilde beskytte ham mod Smeden. Dands og Musik var ham ogsaa en Pest."

Helena mønstrede Alt meget nøie, hun gik med den snaksomme Huusholderske i de andre Stuer. „Hvilken Mængde Bøger", raabte hun som henrykt. „Men god er Professoren dog ogsaa, som De for sagde? Ikke sandt?"

„Ja visseligen", blev Gertrud ved; „han seer igiennem Fingre med Alt, naar der kun ingen Støi, ingen Uroe skeer. Ingen maa rive Døren hurtigt op, eller slaae den i, rende, eller komme ubehændigt afsted, Alt maa være i sin Tact, som han udtrykker sig. Har jeg, eller den gamle Werner, noget Ærinde at røgte, saa maae vi komme sagte og langsomt, foredrage det roeligt, og lade os høre saa lidet som muligt. Men han er saa gavmild og barmhiertig mod den Fattige, at det er ikke at beskrive. Han har Tillid til os, og saa gaaer vi da heller aldrig forgieves i Forbøn for nogen, nei, han giver altid

rigeligere, end man kunde vente. Mange Familier faae hver Maaned eller hvert Fierdingaar betydelige Summer af ham, og til sig selv bruger han kun lidet, naar jeg undtager Bogerne. Derfor lader han ogsaa, for ingen Uroe at have i Huset, sin Mad hver Dag hente, og ligeledes til os."

De vare nu i Studerestuen, som Helena endnu mere ansaae for en Helligdom, end de andre Værelser.

„Man kalder os", sagde Gertrud, i det hun satte sig ned hos sin unge Veninde, „intet andet end Qvækere og Herrenhuter, fordi vi leve saa stille. Men De maa lade Alt ligge, som det ligger, hvert Blad og alle de opslagne Bøger, for at han kan finde alt accurat som han har forladt det."

„Jeg rører ikke ved noget", sagde Helena. — „Dette er altsaa hans Haandskrivt? Hvor reen og tydelig, hvor rund og jevn! Hvad er der i denne Kurv?"

„Gamle Breve, Convoluter, casserede Papirer og Concepter, som han ikke mere bruger, naar han har afskrevet dem."

Helena ragede om blandt disse casserede Papirer, til hun opdagede et Blad med den Lærdes Haand. „Dette vil jeg giemme", sagde hun, „til en Erindring om denne skiønne Dag." Hun stak det ind paa Brystet. „Har han da aldrig", sagde hun derpaa, „heller ikke i yngre Dage, villet givte sig?"

„Nei", sagde den Gamle: „han er allerede saa menneskeskye, og for Fruentimmer er han nu allermeest bange. Den Uroe, der er ved de fleste, den Tum-

mel de elsker, deres Ustadighed, deres Skienden med Tienestefolkene, vilde ogsaa giøre ham ganske elendig. Som han nu har det, er det bedre. Han er ogsaa for gammel. Der er ingen nu, som gad havt ham."

„En Pige, der kunde slaae Vrag paa ham, maatte høre til de Usle. Hans Aand, hans ædle Anstand, hans store Lærdom, hans smukke, blege Ansigt, dets Udtryk af mild Kummer og blid Glæde, hans Godgiørenhed, og Kierlighed til de Fattige, denne skionne hvide fine Haand —"

„Barn", sagde Huusholdersken, „hvor har De kunnet lægge Mærke til alt det?"

„Naar han kommer tilbage fra Skolen", sagde Helena, og brød kort af. De mønstrede derpaa endnu Malerierne i de andre Værelser, beundrede Tapetserierne, de pæne Skabe, den store Mængde fine Linned, Dækketøiet, Sølvet og Alt, hvad i en stor Huusholdning kunde have været til Gavn og Prydelse, men som her hos denne aldrende Pebersvend laae unyttet og ubemærkt.

Da det blev mørkt, gik Helena, ligesom beruset og træt af alle disse Nydelser, igien tilbage i sin lille Stue. Ved Lampens Skin læste hun igien, men istedet for de surrende Bække og susende Lunde, istedet for den lyse Udsigt over Flod og Bierg, som hendes Digter vilde skildre hende, saae hun atter intet uden de stille dunkle Værelser, de smukt bonede Skabe, de tusinde lækde Bøger, og alt hvad hun vilde tænke sig maatte bestandigt vige for disse Billeder. Ogsaa det halvt røvede Papir betragtede hun. Venligt om-

giøglet af underlige Phantasier og halvbevidste Ønsker slumrede hun ind efter Midnat, og vækkedes, ved Vognens og hendes Søstres Ankomst, og af en interessant Samtale, hun just nyligt havde begyndt med den lærde Professor.

Efter nogle Dages Forløb kom ogsaa Professoren tilbage. En Ungdomsven, hans eneste Fortrolige, og som han ofte saae, Doctoren, der havde giort Reisen med, steeg af Vognen tilligemed ham og fulgte ham paa hans Værelse. Med stille Glæde bød Huusholdersken ham velkommen.

Da den gamle Tiener havde pakket alting af Vognen, da alt igien var i den gamle uforstyrrede Orden, og Professoren, som hidtil havde vandret igiennem sine Værelser og seet sig om, havde kastet sig i sin Læenestoel, sagde han: „Nu føler jeg mig endeligen igien i mit Esse. Nei, gode Doctor, det Du holder for tienligt for min Sundhed, er det allermindst, thi intet kan tvertimod giøre mig saa ulykkelig som en Reise. Jeg er da netop saaledes tilmode som naar man har bladet sig leed og keed i en fatal stor Bog, og ikke er istand til at finde det Sted, man søger og skal bruge. Nu finder jeg mig endeligen igien ret tilpas, og Tankerne føie sig i den rette Orden, istedetfor de før alle stode paa Hovedet."

„Det giør mig ondt", svarede Vennen, „at det, som jeg holdt for en Lægedom, saa lidet har svaret til Øiemedet."

„Disse Værelser, denne Roe og denne affondrede Levemaade", blev den Lærde ved, „er Lægedom for mig. Derimod det ubegrændsede Frie i Marken, den vide Luft, det urolige Væsen i Naturen ængster mig og betager mig alt Mod. Jeg forstaaer mig ikke paa andre Mennesker, i det mindste ikke paa de Lærde. Om Lessing fortæller man, at han var ligegyldig ved Naturen, at han ikke lagde Mærke til den, og at en smuk og en ubetydelig Egn omtrent giorde eens Indtryk paa ham; men med mig er Tilfældet ganske anderledes. Disse Klipper, Vandet, den vide Udsigt over Flod og Skov, gior, jeg kunde næsten sige, et frygteligt Indtryk paa mig, i det mindste et saa modbydeligt og beklemmende, at jeg ganske taber mig selv ved Beskuelsen af disse store Gienstande, hvis Sprog jeg ikke forstaaer. Alt hvad jeg er, hvad jeg vil, alle mine Planer og Ønsker, synes mig der saa intetsigende og unyttige, at jeg næsten bliver tilmode som et lille Barn, naar Ammen bliver borte for det i Trængslen paa en stor fremmed Gade, og om jeg endog ikke er ganske saa nær ved at græde som et saadant svagt og umyndigt Væsen, saa viger dog i det mindste alt Modet fra mig, og den meest trøstesløse Eensomhed ryster og ængster mig saaledes, at hele Verden kun forekommer mig som en Daarekiste, eller alt det Skabte som Blændværk og Gioglerie."

„At Du bestandigt udklækker Din Hypochondrie mere", svarede Vennen, „har jeg alt vidst for længe siden, og sagt Dig det med; men hvad er derved at

giøre? Den kan ingen hielpe, som ikke vil lade sig raade."

„Og hvad skulde jeg da giøre, Doctor?" spurgde den Lærde.

„Bevægelse, mindre Arbeid", svarede hiin, „ikke altid være hiemme mellem Bogerne, netop nyde den Dig forhadte Natur, frisk Luft" —

„Kom mig bare ikke", raabte Professoren høist fortrydelig, „med Eders Eventyr om frisk Luft, der virkeligen er bleven til et Folke=Eventyr. Af denne friske Luft, som vore Forfædre intet vidste af, døe alle vore nuværende Lærde, der hente sig Forkiolelse, Snue og omsider Doden af den, naar de i nogle Aar have været dens Slaver, og dagligen regelret har slæbt deres Legeme to til tre Timer om i alt Slags Veir, i Snee og Regn, ligesom visse Gale i Daarekisterne, og Eleverne i de gamle fyrstelige Skoler, drives ud at spadsere til bestemte Tider efter Klokkeslet. Blot at tænke paa sligt, er mig den største Modbydelighed."

„Saa gaae i Selskab", svarede Doctoren, nu ogsaa forstemt, „hør Musik, besøg Skuespillet saa ofte vi har det her, lad Viin og Aftencirkler opmuntre Dig, tag Din gamle Dandsekunst frem igien" —

Den Lærde stod op, traadte hen for Vennen i en næsten truende Stilling, betragtede ham længe med vidt aabnede Oine og sagde intet Ord, thi han kunde ikke finde nogen Vending eller noget Udtryk for den Foragt, han maatte have udsagt. Doctoren, som kiendte hans Skik og Væsen, afbrod sig hurtigt selv,

i det han venlig trykte hans Haand. Den Lærde dreiede sig derpaa hurtigt om, satte sig ved sit Arbeidsbord og lagde de vel ordnede Papirer i en anden Orden, medens han omhyggeligt syntes at søge noget Bortkommet. Da han ikke fandt det, gik han nogle Gange frem og tilbage, og, som om der pludseligt gik et Lys op for ham, tog han Kurven, tømte den og søgte paa nye, men ligesaa frugtesløst, thi heller ikke mellem disse casserede Breve fandtes Bladet. Han ringede stærkt og hans Haand skiælvede. Huusholdersken traadde ind, med frygtsom Mine, efterdi det var en usædvanlig Tid. „Har I", raabte Professoren til hende, „taget mig et Blad bort her, Octav, kun skrevet paa den ene Side, øverst tre Ord udstrøgne?" — Gertrud blev bange, og hendes blege Ansigt blev rødt. „Nei, bedste Herr Professor", svarede hun temmelig forlegen, „De veed jo, at jeg aldrig rører det mindste Blad, da jeg vel veed, hvor vigtigt selv det allermindste er Dem."

„Og har der heller ikke maaskee endog været nogen anden her i Stuen i min Fraværelse?"

Huusholdersken traadde, som forfærdet, et Skridt tilbage. „Hvorledes?" raabde hun næsten grædefærdig, „slig en skrækkelig Misgierning troer De endogsaa kunde være muelig? Da fortiente jeg jo ikke —"

„Ja godt!" raabte den Forstemte — „heller ikke i Kurven — intetsteds." —

„Den", sagde Gertrud, „har jeg nok allerede een Gang tømt — og" —

Professoren vinkede, og den Gamle gik bort, glad over at være sluppet for saa godt Kiøb.

„Er det Blad Dig saa vigtigt?" begyndte Vennen igien: „er Indholdet, som det var Dig om at giøre, reent gaaet Dig i Glemme?"

„Det er ikke for det", svarede den Lærde sukkende og mismodig, „det fortryder mig kun, at man forstyrrer mig min Orden, eller at jeg begynder at blive adspredt. Det var forresten allene en Emendation til et Sted hos Qvinctilian, med min Bemærkning derover for at godtgiøre min Conjectur: jeg husker endnu Anmærkningen Ord for Ord, og har endog underveis tænkt noget over mine Argumenter."

Han satte sig ned for paa nye at skrive Noticen op. „Nu er alting igien i den gamle Orden", sagde han i det han reiste sig, og syntes muntrere. „Men rigtig nok —"

„Hvad Du", faldt Doctoren ham i Ordet, „fortæller om den unge Hr. Adrian vil altid endnu kunne skaffe Dig nogle Fortrædeligheder. Det holder haardt, at blive af med slige Karle igien."

„Aa jo", svarede Vennen, ligesom adspredt, „imidlertid skulde det ikke bekymre mig synderligt, hvis jeg blot ikke ved denne Reise havde tabt en gammel prøvet Ven, som jeg i det mindste nu ikke kan agte mere: og hvad er dog Kierlighed og Venskab uden Agtelse?"

„Hvem mener Du?" spurgde Doctoren saa meget mere uroelig, som hans lærde Vens Mine igien paa nye heel mærkeligt morknedes.

Den Lærde stod op og gik fortrædelig frem og tilbage i Værelset. „Professoren hist i Hovedstaden, den berømte Philolog", raabte han; „Du kiender ham ogsaa, og er hans Beundrer. Denne Mand har voldet mig en dødelig Smerte, en saa tung Sorg, at jeg ikke i lang Tid kan komme mig igien."

„I var ellers", sagde Doctoren beskeden, „saa enige i alle Eders Meninger." —

„Det er nu forbi", raabte Professoren; „jeg enig med ham? ligesaa gierne med enhver Stymper og Confusionarius, der i Videnskaben ikke kan skille A fra B. Endnu Aftenen for min Afreise var jeg hos ham, i hans Familie, som de altid kalder det. Rigtig nok vare da ogsaa Børnene med og tumlede sig med Moderen og nogle Veninder om mellem de Fremmede, saa at der ikke kunde tales et eneste fornuftigt Ord. Ved Bordet havde vi været temmelig muntre, og han havde fundet Leilighed til at meddele mig adskilligt om Martial, som endnu var mig nyt. Men nu begyndte den vilde Larm igien, og den gamle Lærde undsaae sig ikke ved at lege med sine smaae Børn for alles Øine. Der var en Skrigen, en Renden og Fnisen, en Gyngen og Ridens-Hest med Drengene, en Tagen-Fat med de viltre Piger, saa at jeg, som endnu aldrig havde seet sligt, og ikke holdt det for muligt, troede at jeg skulde faae et Slag. Mine Kinder brændte af Undseelse paa hele den lærde Verdens Vegne. Endeligen kom Moderen og giorde Ende paa alt dette Uvæsen. „Fy skam Jer!" raabte hun, „I gior mig jo Fader reent

vilter og barnagtig, han har andet at bestille, alvorlige Sager; bort med Jer, I gale, lapsede Spektakler!" Derpaa blev det da roligt, og saa blye og forlegen jeg ellers er, saa kunde jeg dog have faldet hende om Halsen, saa elskværdig forekom hun mig i dette Dieblik; jeg følte mig igien som blandt Mennesker, og Fortrædelighedens Harme i mit Indre gik over. Og hvad var det da nu for alvorlige Ting, der skulde afløse og dæmpe Barnagtigheden? Kaffemøllen bragte hun ham, og han maatte male Bønner, et Arbeid, fortalde hun os med det samme, som han ikke lod sig berøve, naar han havde den mindste Tid tilovers."

Der opstod en stor Pause, thi Professoren ventede, at hans Ven, paa denne Fortælling, som han havde foredraget med alle Tegn paa Afskye, skulde svare noget Betydende, der var den vigtige Gienstand værdigt; men Doctoren taug og beed sig i Læberne, efterdi det kostede ham stor Anstrengelse, at undertrykke sin Latter. Hans Ven gik et Par Gange opmærksom forbi ham, og da han ikke vidste hvorledes han skulde tyde hans Ansigt og dets sære Folder, saa satte han sig ned igien noget forstemt, drog et tungt Suk og sagde noget derefter i en dyb bekymret Tone: „Naar store berømte Lærde føre sig saaledes op, hvad skal man da vel sige om uvidende Plebeier? For mig er denne Mand fra det Dieblik død, og jeg føler bestandigt mere hvorledes med hvert Aar mine Glæder afblomstre og henvisne, og at jeg slet ikke er skikket for Verden. Mangen Gang lister pludseligt det On-

ske sig frem hos mig, at jeg var død og borte. O min Ven! Du forstaaer maaskee slet ikke mit Væsen og mine Følelser. Ligesom jeg saa tidt i freidige Dage her mellem mine kiere Bøger, i klar Bevidsthed af alle mine Planer, følte mig saa vel og salig, saa sikker som en Konge i sit Rige, og indbildte mig, at beherske alle disse Tanker, Autores, Bemærkninger, Tider og Begivenheder, og at ordne dem forstandigt for Samtid og Efterslægt, saa at af hele denne Fylde af synlig Forvirring et klogt Die kunde lyse den Videbegierlige imode, og han takke mig for min Iver og for min Flid, — saaledes overfalder mig nu ofte Følelsen af den trøsteslose Eensomhed; da vil min Aand, som et Atom, flyde ud i det store Chaos, jeg kaldte min Lærdom; mine Ønsker, mine gamle Glæder forgaae som Snee for Middagssolen, og alt blir sort og mørkt for den."

Doctoren greb hierteligen sin Vens Haand og undersøgde derpaa hans Puls. „Er jeg maaskee syg?" spurgde Professoren.

„Ikke syg", svarede Lægen, „men hiinsides Livet og Sundheden; Du er hypochondrisk, og vil immer blive det mere og vansmægte ved dette Onde, hvis Du ikke pludselig, heller i Dag end i Morgen, foretager en voldsom Forandring i Din Levemaade. Og hvorfor, Du Egensindige, vil Du ikke gifte Dig, som jeg alt saa tidt har foreslaaet Dig? Din store Formue kommer i fremmede Hænder, mellem utaknemmelige Mennesker; Du kunde have en Søn, der arvede Dine Kundskaber og Dine Bøger efter Dig, som

Du selv kunde undervise, som kunde giøre Dig Ære. Et Fruentimmer kan blive lykkeligt ved Dig, og Du ved et elskværdigt Fruentimmer, som kiender og muntrer Dit Lune."

Grædende og med en saadan Heftighed, at Vennen blev bange, omfavnede den Lidende ham. „Elsker Du maaskee?" raabte Doctoren. „Bevares!" sagde den Lærde atter mere roelig; „nei, jeg glæder mig kun ved Dit Venskab, og over, at dersom noget saadant skulde være mueligt, Du ogsaa maa drive hele Sagen, thi jeg vilde aldrig faae Mod til at tiltale et Fruentimmer, heller ikke kiender jeg nogen. Men til Dig har jeg den Tillid, da Du kiender mig fra Ungdom af, har med saa mange Mennesker at bestille, veed med Lethed og Sikkerhed at omgaaes alle, at Du vil vælge rigtigt for mig og som Ven vide og befordre min sande Lykke."

Dette uventet hurtige Samtykke overraskede Doctoren. „Lad os blot blive eenige om nogle Hovedpunkter", sagde han glad, „saa vil jeg gierne paatage mig Alt, for, som jeg er fast overbeviist om, at giøre Dig lykkeligere. Fremfor alt maa Din Brud og tilkommende Hustrue være ganske det Modsatte af Dig selv, lystig, munter, altid oprømt, for at hun kan adsprede og opmuntre Dig; letsindig i Ordets gode Betydning, med et glad Ansigt og lystig i Omgang. Ogsaa kiender jeg hverken her i Staden, eller noget andetsteds, en Pige, der svarer saa meget til alle disse Fordringer, og tillige er saa smuk, sund, dygtig og elskværdig, som Antoinette her i

Huset, Din Verts, *Raadens ældste Datter. Du kiender hende dog?"

„Nei", sagde den Lærde, „jeg har aldrig seet hende; jeg veed kun efter Sigende, at Manden skal have tre Døttre. Jeg overgiver mig altsaa ganske til Dig, giør med mig hvad Du vil; indret det blot saaledes, at jeg ikke har nødigt at blive undseelig, ifald Pigen og Faderen skulde give mig Afslag."

Werner kom ind og meldede Herr Adrian. „Har den Knægt", sagde Professoren, „alt hørt at jeg var kommet?" — „Giv ham kun kort Besked, den vindige Herre", raabte Doctoren, „tag mod ham i Døren, eller heller, lad ham slet ikke komme ind; han snakker Dig noget for, og det er bedst, Du slet ikke taler med ham."

„Tvertimod", raabte Professoren, „han skal komme ind; Werner! sæt en Stoel der til Manden og gaaer saa Eders Vei, Du og Doctoren, thi jeg har noget vigtigt at tale med den unge Mand."

Lægen gik, forundret over denne Egensindighed hos Vennen, der paa Reisen havde forklaret ham sit Forhold til Adrian og dennes Ubrugbarhed.

Den Fremmede, en blond Yngling, traadde ind med den største Forlegenhed. Professoren gav ham et høfligt Vink, og satte sig lige overfor ham. Den Lærde saae længe taus paa det unge Menneske, og spurgde omsider tørt: „Hvad har De at befale, unge Mand?"

„Jeg kommer", svarede denne forlegen og stam-

mende, „for jo før jo heller at giøre Ende paa den skrækkelige Stilling, hvori jeg befinder mig, og at byde den Skam, jeg ikke kan undgaae, Trods, for dog ikke længer at være en Følelse underkastet, som piner og ydmyger mig."

„Og hvorledes vil De bære Dem ad dermed?" spurgde den Lærde.

„Tage Afsked med Dem", sagde Adrian, „og saasnart jeg derfor saae Deres Vogn kiøre ind i Byen, gik jeg med bankende Hierte til Dem."

„Det er mig kiert", sagde Professoren, „jeg havde ellers bestilt Dem til mig imorgen tidligt. De maa ikke ansee det for Haardhed, Hr. Collaborator, at jeg siger Dem, De slet ikke er den Plads voxen, De har meldet Dem til; thi De veed det selv og tilstaaer det ogsaa."

„Tillad mig", sagde den unge Mand noget heftigt, „at afbryde Dem og at være min egen Anklager, for saa hurtigt som mueligt at ende en Samtale, der, som De vil indsee, kun kan beskæmme mig. Jeg troede, ganske oprigtigt sagt, ikke at man ved den herværende Skole vilde giøre disse Fordringer paa saa streng Lærdom; jeg indbildte mig, at det her gik til som paa saa mange andre Steder, hvor Skinnet maa træde i Virkelighedens Sted. Jeg har forsømt mine Universitetsaar, sysselsat mig, efter min Indbildning, mere med Philosophie og skiønne Videnskaber. Mine tidligere Lærere vare Disciple af Basedow, og ved en saakaldet philantropisk Opdragelse lærte jeg alt som Dreng at drive Lediggang som

en Forretning. Saaledes meente jeg da at slaae mig igiennem her med noget Æsthetik, Underviisning i tydsk Stiil, maaskee i Historie og i Læsning af nogle lette græske og latinske Autores, muelig ogsaa imidlertid selv at lære mig hvad jeg manglede, og saaledes at have sikkret mig min Forsørgelse for Fremtiden. Men nu har jeg seet, at i de øverste Classer, i hvilke jeg ogsaa skal undervise, Disciplene ere videre end jeg selv, og at jeg paa ingen Maade kan præstere det, De, ærede Hr. Professor, fordrer af mig."

„Vi have altsaa paa begge Sider misforstaaet hinanden", sagde Professoren.

„Desværre", svarede den Fremmede, og vilde gaae.

„Bliv dog siddende", bad den Lærde ham. „Vor Conrector, en fortræffelig Mand, som De veed, har for sin Sygdoms Skyld maattet forlade Skolen paa tre Aar; han har fundet det muligt, at gaae til Italien, for endog at benytte sin hielpeløse Tilstand for sin Lærdom. Subrectoren skulde besørge hans Post, og De Subrectorens. Jeg havde lagt en god Plan for Dem, thi da jeg, naar den Syge kommer helbredet tilbage, eller vel endog tidligere, vilde overlade ham eller en anden min Post som Director, saa haabede jeg, at De skulde rykke op og erholde fast Ansættelse her. Dette er nu altsammen faldet anderledes ud, De har frivilligt trukket Dem tilbage, og en anden Collaborator, som jeg i Hovedstaden selv har examineret, indtræffer her alt i Overmorgen."

„Meget rigtigt", sagde det unge Menneske, stod op og bukkede. „Jeg tager Afsked fra Dem, vel skamfuld, men dog med den Beroeligelse, at jeg selv først har indseet min Udueligbed og tilstaaet den."

„Hvorhen?" raabte Professoren noget opfarende, „vi ere endnu ikke færdige med hinanden."

„Hvad kan De endnu have at befale mig", sagde Adrian halv forlegen og halv stødt.

„Deres Anbefalings=Skrivelse", blev Professoren ganske rolig ved, „var en af dem, hvoraf der gives mange, der ikke ere kolde, ikke varme; jeg læste den først bagefter med Eftertanke, da det var for sildigt, jeg burde ikke saaledes have overilet mig, jeg burde ogsaa selv have examineret Dem først."

„Da det dog ikke er skeet", sagde Adrian i største Utaalmodighed, „saa tillader De mig nu —"

„Men saa giv Dem dog en Smule Tid, unge Mand", sagde den Lærde, „siden De dog vist har mere Tid tilovers end jeg, thi vi er ved denne simple Forklaring ingenlunde endnu færdige."

„Hvad kan De endnu —" afbrød Adrian ham.

„En Mand, et Ord!" raabte Professoren, „et Ord en Mand; De kan og behøver ikke at holde, hvad De egentligen slet ikke engang har lovet mig; men jeg maa, siden jeg kan, holde mit Løvte, og om jeg og var fattig og nødlidende, vilde jeg før gribe til de meest fortvivlede Midler, end bryde mit givne Ord. Man roser Dem for Deres Sædelighed, De understøtter en Moder og en Søster, De har opgivet Deres Hovmesterplads, og jeg har givet Dem Forsikring

om en aarlig Løn af fem Hundrede Daler i tre Aar. Jeg betaler Dem her (han aabnede i det samme en Skuffe) for det første Aar; for det andet og tredie vil De ligeledes sikkert erholde Betaling selv om jeg skulde døe; den nye Collaborator faaer samme Beløb af Skolekassen, De af min Kasse."

Adrian saae længe taus paa ham; derpaa kom Taarerne ham i Øinene. „Ædle Mand", raabte han — „hvorledes skal jeg takke Dem?" —

„De har intet at takke mig for", svarede Rectoren, „thi, som sagt, en Mand, et Ord! Jeg maa holde mit Løvte. Men veed De, hvad jeg tænker ved mig selv i det jeg betragter Deres forstandige Udseende, og hvorledes De kan takke mig? Ved at anvende disse tre Aar til med Flid at indhente hvad der mangler, for siden dog at kunne modtage den Post, jeg har tiltænkt Dem."

„Visseligen", raabte Adrian, greb dybt rørt Professorens Haand og vilde kysse den, hvilket den Lærde ikke tillod, men omfavnede ham, sigende: „Jeg giør kun min Skyldighed, — men lad mig see, De studerer smukt, vi ville for Eftertiden være Venner.

Med en ædel Taknemmeligheds rene Følelser gik den unge Mand bort.

Doctoren havde som en Ven af Huset, opført sig klogt, og først ikkun viist *Raaden Muligheden i det Fierne, at faae den rige Logerende til Svigerson: han havde i Begyndelsen kun meddeelt dette For-

slag som en Tanke, han, uden Professorens Vidende, nærede ved sig selv, og da Faderen og Antoinette heller ikke ligefrem afviste Forslaget, var han rykket nærmere og efter nogle Dages Forløb, hvori man raadslog, overlagde, og talede frem og tilbage, besluttedes, at Hemmeligheden ikke mere skulde behandles som en saadan, men skulde vorde en offentlig Sag.

Man underrettede nu Professeren om hans nærforestaaende Lykke og forandrede Levnet, og i sin Forvirring vidste han ikke om han skulde glæde sig eller bedrøves; men, saa meget hans Ven endog søgde at at sætte Mod i ham, var dog Ængstlighed hans herskende Sindsstemning.

Han betydede nu begge sine Huusfolk, Werner og Gertrud, hvilken Forandring, der om kort Tid forestod Familien, og at Antoinette om faa Uger skulde være Deres Frue. Begge, der ligeledes i saa lang Tid havde vant sig til den meest stille Eensomhed, vilde i Begyndelsen neppe troe deres egne Øren, de saae længe tause paa hinanden, og paa Professoren, og da de omsider mærkede, hvor forlegen deres Herre var og stedse mere blev, listede de sig selv, høist forlegne, bort til deres Folkestue.

„Vær saa god, Gertrud", sagde den fortrædelige Werner, „at føle om De ikke kan mærke nogen Feber i min Puls. Ei, saa skulde saadant et Tordenslag ramme og forstyrre os vort roelige Huusliv i Bund og Grund. For havde jeg tænkt, at Himlen skulde falde ned, ja hele Staden gaae under, end denne Ulykke."

„Man veed ikke ret", sagde Gertrud, „om man skal græde eller lee, thi Tanken, Begivenheden, Alt har noget saa Frygteligt, og dog tillige saa Naragtigt, ved sig, at man taber al Fatning."

„Bande maa man", raabte Werner, „som jeg i disse sytten Aar, jeg har tient Herren, ikke har giort og maaskee reent glemt. Himmel og Jord, endnu engang! Det er jo en jammerlig og ret opbyggelig Historie. Himmel — Mord — nei, Menneske, seer De, — jeg kan ikke mere, thi den Stilhed, Sagtfærdighed, Roelighed her i Huset har i al den Tid ordentlig ganske indtørret mig Munden. Den ældste galhovede Datter dernede! Med det Flitter- og Flane-Væsen! Naa, i Sandhed, da vil vores Trappe her, som vi ellers ligesom den hellige i Rom efter Sigende, næsten paa Hosesokker og kun paa Knæene har vovet at glide op og ned af, snart blive afslidt. O hvilket Spectakel og Hurlumhei vil her blive i vore tildækkede Klosterkamre. Med Trompeter og Pauker. O Jammer og Ulykke! Den Gang jeg traadde i Tieneste her, maatte jeg ikke mere blæse paa Fløite, jeg har maattet vænne mig af med at fløite med Munden, hvori jeg ogsaa var en Virtuos, siden har jeg, med min store Passion for Musik, maattet i al Stilhed ladet mig nøie med en Mundharpe, hvoraf jeg har faaet mine Fortænder reent fordærvede."

„Men De spiller dette lille Instrument smukt og med Udtryk", faldt Gertrud ham i Ordet. „Nu skal her da koges og sydes og brases, og jeg har aldrig turdet røre ved et Stegespid eller en Pande: al min

hele Kaagekunst, som jeg i min Ungdom kunde lade see hvor det skulde være, er forglemt og forsømt. Knap har jeg saameget som maattet kaage Kaffeen til os to og Herren paa vor egen Skorsteen."

„Skulde Manden", begyndte Werner igien, „ikke ligefrem have faaet en Skrueløs? Bare han ikke har læst sig en complet Raptus til i sine mange Bøger. Og bestandig kiøber han sig flere! Skrivter, hvoraf jeg ikke engang forstaaer et eneste Ord."

„Nei! nei!", sagde Huusholdersken i stor Iver; „den oplyste Herr Doctor er det, som har smedet alt saaledes sammen. Andre Patienter blive sendte til Badet, naar — Herrer Læger ikke kan finde paa mere, og maae da døe der, mange Sindssyge kommer i Daarekisterne, men denne Fritænker jager vores Herre i Ægteskabet, om han ogsaa skal brække sin Hals derved."

„Curieuse Curer!" raabte Werner; „men troede han nu engang derpaa, var der ingen anden Redning, saa var jo dog De, kiereste Gertrud det nærmeste Huusraad."

„Ach! hvor vil De hen?" sagde Gertrud forlegen; „jeg er for gammel til at givtes. Nei, naar han da endelig vilde vove sig ud paa glat Iis, saa var der jo den rare stille lille Helena dernede i den gale Familie, hun havde dog nok passet sig ganske anderledes for ham, end den storagtige Flane. Hun havde baaret ham og alle hans Daarskaber paa Hænderne, thi hun har saadan en Høiagtelse, ja en sand

Overtroe, for hans forfærdelige Lærdom, at det arme forladte Barn vist var blevet ret lykkelig med ham."

„Det har ikke skullet være saa", brummede Werner fortrædelig, „det Fornuftige skeer jo aldrig i Verden. Just derfor er det vel ogsaa Fornuft, for at være apartig for sig selv og berømmes af alle Mennesker, fordi intet Menneske indlader sig med den Ting. Den skal just netop ikke være hverdags og luslidt. Ach Himmel! jeg kunde skrige Ach og Vee af Fortvivlelse og hyle op og ned af den store Trappe! Høistærede Gertrud, De skal see, jeg begaaer i Desperation noget, som — ja, min Veninde, [illegible]! statuere et Exempel, saa Herren skal spile [illegible] p som Loftsluger, og hele Byen falde i [illegible] g, thi nu har al min christelige Taalmodighe[illegible]"

„For Guds Skyld", sagde Gertr[ud, og] slog bekymret begge Armene om ham: „D[e vil dog], vel ikke giøre en Ulykke paa Dem selv? Liv [er do]g Liv naar Alt kommer til Alt; vi finder os vel nok i Tingene."

„Nei!" skreg den Opbragte ude af sig selv; „og De maa staae mig bi, Gertrud! Vi maae revangere os. Er De da ikke ogsaa indarrig herover?" —

„Jo i visse Maader vel" — sagde hun. —

„Altsaa da!" blev Werner ved: „lad os tage fat derpaa, lad os holde Ørerne stive, lad os vise, vi ogsaa kunne handle! Slaae til, Barn!"

„Kuns ikke tage Livet af os", sukkede Gertrud; „alt andet maaskee."

„Tage Livet af os?" raabte den Hidsige; „con-

trair det Modsatte! Lad os givte os, kiere Veninde, at vi kan sætte Børn i Verden, der skal skrige ham Ørerne dygtigt fulde."

Huusholdersken traadde et Skridt tilbage og en Rødme foer over hendes fine blege Ansigt. „Bedste Herr Werner", sagde hun derpaa undseelig; „dersom det havde været Himlens Villie med os; saa havde vi vel kunnet begynde derpaa nogle Aar før."

„Visselig", svarede hiin, „men den Tanke er aldrig faldet mig ind før. Er jeg Dem for gammel? For hæslig? Modbydelig? Umoralsk?"

„Det Modsatte af alt dette, kiere Menneske", svarede hun med undseelig Venlighed, „men jeg —"

„Tys!" raabte Werner: „jeg har med hvert Aar fundet Dem elskværdigere; jeg har aldrig kunnet udstaae de unge raae eller vilde Tingester. Ungdom er kun alt for forgiengelig, men Sædelighed, Forstand, Artighed, Blidhed, Elskværdighed tager til med Aarene, og det har jeg just saadan kunnet ret observere ved Dem. Derfor synes mig, er det netop den rette Tid, at vi for nærværende erklære hinanden vor Kierlighed."

„Ei! De venlige, kiere Werner," svarede Gertrud: „naar De kun ogsaa altid vil tænke saaledes, saa gi'r jeg Dem jo hiertelig gierne min Haand, og lover Dem Kierlighed og Troskab mit hele Liv, og at føie Dem i Alt hvad jeg kan læse i Deres Øine."

„Veed De", sagde Tieneren smidskende, „hvem jeg synes De ligner? Ude i Forsalen hænger et Skilderie af et ret smukt hollandsk Fruentimmer. Det har

været i Søevand, er blevet fordærvet, og vel siden blevet noget for stærkt afpudset, saa at Farverne tildeels ere borte, og den stille blege Grund er traadt noget vel meget frem. Maleriet kan umueligt have været saa smukt før, som det er nu; thi det seer saa blidt og rørende ud, at jeg har min Glæde deraf. Eller som i den røde Stue den syge Kone i Lænestolen, hvor Doctoren beseer Glasset? Husker De? Af en vis Netscher. Naar De har Silkeklæder paa, maa De just see saaledes ud."

„Ih De Skielm!" sagde Gertrud, „den blege Kone seer jo ud til at være i velsignede Omstændigheder."

„Det er vi begge to", raabte Werner, „slaae til! Og dermed det første, og tillige Brudekysset! Og fra nu af Du's!" —

De omfavnedes kierligt. Pagten var sluttet, og da de foredroge deres Herre Sagen, gav denne gierne sine redelige prøvede Tienestefolk sit Samtykke, og saa meget heller for ikke at faae for mange Fremmede i sit Huus. Saaledes var nu Alt i Huset i en uroelig Stemning, og Professoren, saa vel som *Raaden og hans Døttre, men især Antoinette og Helena, vare dybt rystede af de pludselige og saa aldeles uventede Hændelser, imedens Werner og Gertrud med stor Sielsroe giorde deres Indretninger for Fremtiden, og Doctoren glædede sig, at hans Plan var lykkedes, og at hans Vens Held nu, som han meente, for hele Fremtiden var sikkret.

I *Raadens Familie vare, siden Troelovelsen, alle Medlemmer i den største Uroe. Hvilke Fremtids-Planer udkastede den livlige Antoinette! De gik ud paa intet mindre end at flytte til Hovedstaden, og det saa snart muligt, og der tage Deel i de glimrende Selskaber og alle støiende Glæder. Eqvipage, et talrigt Huustyende, et stort Huus sluttede sig af sig selv til dette Ønske. Jenny vilde endeligen overtale Søsteren til at kiøbe et Herresæde i en romantisk Egn, for at glimre der som Adelsdame. Faderen heldede til dette Forslag, Moderen mere til det første Ønske. Paa Brudgommen selv, hans Embed og Sysler, hans Bøger og tilvante Levemaade, tænkte man knap, thi alle vare enige i, at en saa simpel gammelagtig Herre, der hidtil havde levet fast som en Snegl, og hvem Verden var fremmed, let lod sig beherske af en ung livfuld Kone, der forstod sig paa Verden, og at han aldeles maatte opgive sit Levnet for at giøre hans Ægtefælles muligt, der havde opofret sig for ham, og for hans Skyld frasagt sig alle sine store Fordringer og glimrende Udsigter.

Paa en ganske anden Maade havde Helena optaget Efterretningen om den forestaaende Forandring. Hun var dybt saaret, og bebreidede sig dog selv, at hun var det. Vilde Professoren søge Livets Lykke med en Ægtefælle, saa forekom det hende som om hun var den nærmeste, ja den eeneste, af hvem han kunde vente denne Lykke: tænkte hun derimod paa, at hun ikke var ham bekiendt, saa undskyldte hun ham igien. Det Smerteligste for hende var, at det nu

først blev hende ret tydeligt, at den besynderlige Følelse, hun nærede for ham, var Kierlighed, og hvor salig hun vilde have følt sig, naar hans Valg var truffet hende; den ældre Søster hverken opoffrede eller tabde egentligt noget, hvis et Bytte kunde finde Sted. I sine søvnløse Nætters eensomme Timer græd hun hierteligt, og vrededes vel da ogsaa paa den verdenskloge Doctor, der med den bedste Villie sikkerlig vilde giøre sin ædle Ven ulykkelig. Hvergang man i Familien drev Spot med den Mand, hun tilbad, eller naar der taledes om hine vidt udseende Planer, følte hun sig syg og ligesom tilintetgiort. Modsige, give Raad, vilde og kunde hun ikke, hun drog sig derfor endnu mere bestemt tilbage fra sin Familie, og hvis man havde lagt nøiere Mærke til hende, maatte man have opdaget, at hun saae syg og lidende ud.

„Af disse Følelser, som nu martre mig", sagde hun en Nat til sig selv, „opstaaer vel efterhaanden denne Vredagtighed, dette hadelige Væsen, denne bidende afskrækkende Tone, denne Uvenlighed mod alle, som man saa ofte bebreider de ældre Ugifte af mit Kiøn. At see sig miskiendt, tilsidesat, og det bestandigt, og af Folk, der ikke staae høiere end vi, kan sagtens volde bittert Lune: Øiet mønstrer og opdager da hines og alle Menneskers Svaghed saa meget nøiere, og ved alt for nær Prøvelse forsvinde vel Menneskets gode Egenskaber i deres Feil, thi naar Øiet kommer for nær til Gienstanden seer man, uden Perspectiv, netop slet intet. Og vee det Hierte, der vil mætte og tilfredsstille sig paa Had og Foragt! den sørgelige

Næring vækker snart Væmmelse for os selv. Da vil den arme Fange vel triumphere ved Ringeagt og Hovmod —

Først en Foragtet,
Nu en Foragter,
Tærer han paa sit eget Værd
I umætteligt selvkierligt Hovmod.

O hvor sandt! Men saaledes skal det ikke blive med mig! Om Menneskene endog forskyde mig, vil jeg dog elske dem. Og syg maa jeg nu paa ingen Maade blive, thi det aner mig, at Antoinette og Professoren endnu tidt ville behøve min Hielp. Ja deri skal min Kierlighed vise sig til ham, at jeg trøstende og raadende staaer ham ved Siden, at jeg, saa meget jeg kan, holder enhver Sorg borte fra ham. Og behøver han da ogsaa at vide hvad jeg føler for ham? Ædle Menneskers giensidige Tillid til hinanden er jo ogsaa noget skiønt."

Saaledes trøstet, og, som hun troede, fuldkommen beroliget, sov hun sund og glad ind, og stod forfrisket og med nye Kraft op den Dags Morgen, da hendes Søsters Forlovelse med Professoren skulde gaae for sig.

Denne var i den største Uroe og Angst, fordi han endnu slet ikke kunde i Virkeligheden forestille sig det Dieblik, i hvilket han skulde staae midt i den ham saa ubekiendte Familie og tale som Frier. Vel havde Doctoren alt bragt det Hele i Rigtighed, men hans personlige Fremtrædelse, hans udtalte Ord manglede dog altid endnu som det Vigtigste og Nødvendigste.

Han lod Guldsmeden hente, for at kiøbe Trolovelses-Ringene og en smuk Pretension til Bruden. „Nu er Du da færdig med alle Forberedelser", sagde Lægen til ham i det han omfavnede ham, „jeg gaaer nu efter Aftale hiem, og kommer først til Middag igien dernede hos Familien, for at ikke ogsaa min Nærværelse skal giøre Dig forlegen tilligemed de øvriges. De har alt en Tid havt den Indretning dernede, at hver af Døttrene har sin Uge at gaae i Kiøkkenet i; i denne Uge er det den ældstes, Din Antoinettes Tour, Du kan altsaa ved Bordet strax giøre Dine Bemærkninger over hvorvidt Du er tilfreds med Din tilkommende Forsørgerindes Madlavning. Kun frisk Mod, og ikke helde saa meget med det forstandige Hoved!" Han forlod ham, og Professoren blev eftertænksom tilbage.

Nede var alting pyntet, Værelset stadseligt, Blomster i Vinduerne og paa Bordene, Fader, Moder og Døttre i Uroe og Bevægelse. Ikkun Helena var stille og indsluttet i sig selv, saa meget hun endog søgde at muntre sig. „Da Antoinette i Dag, som billigt er, har pyntet sig saa meget, og taget det bedste paa, hun har, men Du, Lene, endnu har Dine Hverdagsklæder paa, saa er det vel bedre og passeligere, at Du i Dag besørger Kiøkkenet. Til Desserten kan Du jo klæde Dig lidt om og komme ind."

Uden at svare et Ord, gik Helena ud i Kiøkkenet, glad over, at hun i det mindste ikke behøvede at være tilstede i det Øieblik, da den Mand, hun havde saa dyb Ærbødighed for, først traadde ind og begyndte

Frieriet. Medens man nu med bankende Hierte ventede dette store Øieblik, gik Professoren forsigtig og sagte, med beklemt Aandedrag og skiælvende ned ad den store Trappe, støttende sig som udmattet paa Rækværket. Saa bevæget havde Helena selv ikke været, da hun nyligt gik op ad de samme Trin, thi han følte alt for levende og ængstligt, at dette var hans Livs vigtigste Time. Da han stod ved Stuedørren og netop vilde banke paa, holdt han pludseligt inde, thi han følte sig nærved at besvime; det var for ham, som om En stod bag ved ham, og drog hans Haand heftigt tilbage. Han maatte først trække frisk Luft for at komme sig efter det Slag, der var faret ham igiennem alle Lemmer. Han gik derfor sagte ned i den store Gaard, saae op i den rene blaae Himmel, og støttede sig et Øieblik til det gamle Noddetræe, for at komme til sig selv igien. Bladenes Uddunstning styrkede ham, han smilede over sig selv og sin Feighed, og vendte med nyt Mod tilbage til Huset. Ved Kiøkkendørren kom Lugten af Maden ham imøde, han hørte Stegevenderen og Raslen af Casserollerne. Det faldt ham ind, at hans ubekiendte Bruud i Dag bestyrede Kiøkkenet, og som begeistret af en Indskydelse, følte han sig paa en Gang saa modig, at han dristigt aabnede Kiøkkendørren, for at see og tale med hende i hendes eget Territorium uden Forældrenes eller andres forstyrrende Nærværelse. Helena forfærdedes, sprang fra Ilden, og gik ham hurtigt blussende rød imøde. Professoren betragtede hende og smilede med Velbehag, thi i hendes simple

Huusdragt, med Kiøkkenforklædet og med det reene venlige Væsen, forekom hun ham særdeles elskværdig. „De er dog Datteren af Huset?“ spurgte han bevæget i det han rakte hende Haanden. — „Jo“, sagde Helena og bøiede sig med Ynde. — „Saa modtag da her, Dyrebare, denne Ring, der for Tid og Evighed skal forbinde os.“ — Uden at vente paa Svar, føelte Helena, at Ringen allerede sad fast paa hendes Finger; hun kunde ikke finde Ord, men en Taarestrøm brød ud fra hendes rørte Hierte, hun maatte holde sig fast ved den Elskede, for ikke at synke paa Knæe for ham, men hun bøiede sig og kyste hans Haand, paa hvilken en af hendes varme Taarer faldt. „Ikke saaledes! ikke saaledes!“ sagde Professoren: „giør min Ring Dem ulykkelig?“ — „Høist lykkelig, salig!“ stammede Helena, og kunde endnu bestandigt ei finde Ord. „Da“, svarede den Elskte, „ikke Haanden, men Brudgomskysset paa Læberne.“ Han omfavnede hende og trykkede hierteligt sine Læber til hendes. Pige og Tienere traadde ind, dog han mærkede ikke deres forundrede Ansigter, men gik glad giennem Forstuen ind i Forældrenes Værelse, uden først at banke paa.

Familien forundrede sig over, at han syntes saa lidet forlegen, Faderen førte ham til Antoinette, og haabede, at nu vilde Frieriet skee. Jenny var i spændt Forventning, Moderen lyttede, og ingen kunde forklare sig Svigersønnens Opførsel, som stod der fast og frimodig, syntes bevæget, men ikke dreiede nogen af sine Taler hen paa den Gienstand, der nu maatte

være alle den vigtigste. Omsider satte man sig, og den forundrede Fader sagde noget forvirret: „Efter det, vi har afgiort med Herr Doctoren, maatte jeg forudsætte, høistærede Herre, som jeg snart skal nævne med et dyrebarere Navn, at De vilde give os en Erklæring, der førte til Forlovelsen med min Datter."

„Var den Fortræffelige tilstede", svarede den Lærde, „saa vilde jeg gientage mit Andragende; men Forlovelsen selv er allerede skeet, og jeg maa bede, at kalde min Bruud herover fra Kiøkkenet, for i Forældrenes Nærværelse endnu engang at gientage mit Ord."

„Hvorledes?" raabte alle i største Forbauselse. Misforstaaelsen oplystes efter nogle Spørgsmaal og nøiere Forklaringer. Antoinette giorde en enfoldig Mine, der egentlig skulde see spodsk ud. Moderen var ude af sig selv; Faderen blot forlegen, men ikke forstemt. Da Moderen foreslog, at ansee Misforstaaelsen som den ikke havde fundet Sted, og at flytte Ringen fra Helenas Finger over paa den ældre Daters, sagde Professoren, som begeistret af en ædel Harme: „Nei, høistærede Fru Svigermoder! dette ikke for al Verden! Et Ord, en Mand! Og tilmed et saadant helligt Ord! Ved mit Tilbud og ved Forlovelseskysset, som jeg har givet min Bruud, ere vi uopløseligen forbundne, og da det er kommet saaledes, seer jeg i denne Begivenhed heller ikke nogen Feiltagelse, eller en Overiilelse, men en Himlens Beskikkelse og udtrykkelige Villie, der endnu stedse slutter og velsigner de virkeligen gode Ægteskaber. — Men", blev han ved i en mildere Tone, „ondt gjør det mig,

at deslige er hændet, og min skiønne pyntede Svigerinde afslaae mig ikke den lille Glæde, at overlevere hende nærværende Prydelse som et Mindetegn, der iøvrigt ogsaa egentligen var min Bruud bestemt. Men disse Juveler sømmer sig langt bedre en saa ypperlig Skiønhed, der saa herlig og zirlig glimrer for mig, end hiint simple stille Væsen i den reenlige Huusdragt, hvilken ogsaa, for en Professors Bruud og Hustrue, anstaaer mig langt mere."

Efter nogen Vægren maatte Antoinette modtage de kostbare Øreringe og Armbaand tilligemed Halsbaandet af store ægte Perler. Denne Foræring, som Kienderinden Antoinette med sikkert Blik strax havde vurderet til nogle tusinde Rigsdaler, satte hende hurtigt i det gladeste Lune, og Forældrene bleve ligeledes muntrere, da de, saa høit de endog havde agtet deres Svigersøn, dog ikke havde holdt ham for saa riig, som denne Foræring, hvorpaa han satte saa liden Priis, lod formode. Nu maatte, paa Brudgommens indstændige Begiering, Bruden komme fra Kiøkkenet til Selskabet ganske saadan som hun var. Uden nogen Forlegenhed modtog den Usmykkede sin Families Lykønskninger, thi hun var saa glad og saa rørt, at hun i denne Stemning følte sig langt hævet over Smaating og neppe kunde betragte Antoinettes kostbare Pretension, men endnu mindre høre paa de Undskyldninger, hendes Brudgom vilde giøre hende for, at hun maatte undvære dem. Saaledes fandt Doctoren Selskabet, og efterat han havde forundret sig, og derpaa leet hierteligt, maatte han med den største

Forbauselse betragte sin Ven, der slet ikke syntes forlegen, men fandt sig med Lethed og Sikkerhed i sin Stilling, og især viste sig saa fortroelig og hiertelig mod Helena, som om han alt havde kiendt hende i mange Aar.

Ved Bordet sadde Brud og Brudgom sammen, og heller ikke efter Maaltidet tillod han, at hun klædte sig om, thi han forsikkrede, at dette Syn, denne reenlige Dragt, den huuslige Kappe paa Hovedet, saaledes havde henrykt ham i Kiøkkenet, at han for i Dag ikke vilde lade sig berøve denne Nydelse og Erindringen om hvor forlegen og rørt hun var blevet.

Efter Bordet gik man ud i Haven, som laae ved Huset, og søgde Kioling mod Sommervarmen. Doctoren havde opmærksom betragtet begge de Forlovede og hele Familien, og var nu overbeviist om, at Tilfælde eller Skiebne meget behændigt og med Viisdom havde forbedret hans egensindige, overiilede Plan, thi han saae, hvorledes Helena hang ved sin Brudgoms Blik, hvor hiertelig hengiven han var hende og ved sin Følelse ganske fattede hendes simple ædle Charakteer, hvorledes derimod Antoinette over den kostbare Foræring aldeles havde glemt Tabet af en saadan Mand, ja hvorledes hun endog næsten haanligt med Bifald istemte hvad Jenny, der ikke tog sig i Agt for Doctorens fine Hørelse, hvidskede hende i Øret om at hun havde giort en reen Gevinst, ved at blive en fatal Mand qvit og faae Diamanter istedet.

I Lysthuset sad han hos de Elskende, der nu virkeligen kunde kaldes saaledes, imedens de Andre gik

frem og tilbage i Haven og siden vendte tilbage til Værelserne. „Hvad Poeterne ville kalde Kierlighed", begyndte Professoren, „især de nye og nyeste Digtere, derpaa, min Lene, vil jeg aldrig giøre Fordring, men paa Velvillie, hierteligt Venskab, Agtelse efter Fortieneste og Føielighed mod mine Luner; Du er ung, smuk, artig og tækkelig, det er derimod noget ganske andet, og jeg troer, at naar jeg først har overstaaet disse Uroelighedens Dage, jeg da vil blive dødelig forelsket i Dig, sikkerligt i Ægteskabet. Thi hvorledes kunde jeg endog blot have tænkt paa mine aldrende Dage at komme i Besiddelse af saa herligt et Pigebarn, som Du, til Hustrue."

Han trykkede hierteligt hendes Haand, og Helena vidste ikke hvad hun skulde sige; saaledes forlegen og uvis, løftede hun sit Tørklæde, der formedelst Heden blev hende for varmt, og uden at hun mærkede det, faldt et Blad ud af hendes Barm og ned for hendes Fødder. „Er det mueligt", raabte Professoren, som hurtigt tog det op: — „Lene! hvorledes kommer Du til min Notits over Qvinctilian, som jeg savnede da jeg kom tilbage fra min Reise?"

Hoit rødmende af Glæde og Undseelse maatte den lykkelige Pige skrifte alt, Opdagelsesreisen til hans Værelser, hendes Mønstring af hans Bøger, hendes Glæde over at sidde i hans Stol, ved hans Arbeidsbord, og hvorledes hun ikke kunde lade være, af de casserede Papirer i Kurven at tage et Blad fra hans Haand med til Amindelse, hvilket hun siden bestandigt havde baaret paa sit Bryst. „De kan ikke troe",

saaledes sluttede hun sin Beretning, hvor kiert Navnet Qvintilian siden er blevet mig, skiøndt jeg ikke veed mere om ham end det Lidet, jeg har erfaret ved at slaae efter i et Par Bøger."

„Har den Grammaticus", svarede Professoren, „vel fortient et saa skiønt Opholdssted. Lene", raabte han, og kyssede for første Gang hendes Haand, hvilket hun ugierne tillod, — „hvor har jeg blinde Menneske dog kunnet være min Lykke saa nær, uden endog at ane det mindste derom? Saaledes har fordum blinde Hedninger i Peru vandret hen over Guldminer, uden at vide af dem, som jeg saalænge over Dit Hoved. Hvor kan det dog være, Barn, at Du har kunnet elske mig, uden at jeg saae eller kiendte Dig?"

Han blev eftertænksom, derpaa rakte han Vennen sin Haand og sagde med en Taare i Øiet: „Himlen er naadigere mod mig end jeg fortiener: den største Hemmelighed i hele Skabningen er Kierligheden, og maaskee Nøglen til alle Hemmeligheder. O Du troefaste, ikke græske Helena, hele mit Liv og al min Pønsen skal stræbe efter i nogen Maade at giengielde Dig denne Kierlighed. Himlen vil velsigne os: Amen."

Bryllupsdagen var berammet. Faa Dage iforveien sadde de Forlovede tilligemed Doctoren atter i hiin Løvhytte, og Lægen glædede sig over, at hans Ven saae saa vel ud. „Ja vist", raabte denne, „har Du Ret, og jeg føler mig vel tyve Aar yngre. O Ven Doctor, hvor megen Tak er jeg Dig skyldig for

Dit Raad og Din Overtalelse til at givte mig. Men fremfor alt føler jeg mig i Dag, efter en Drøm, jeg har havt, saa vel, som jeg endnu aldrig har følt mig."

„Efter en Drøm?" spurgte Helena: „O fortæl, min Elskte!"

„Jeg veed ikke", svarede den Lærde, „om jeg vil kunne udtrykke mig tydeligt nok. Al min Tid har jeg følt en Uvillie mod Kobbere og Malerier, der forestillede noget af den romerske eller græske Historie, eller vilde giøre os Mythologiens Guder anskuelige. Kun lidet er lykkedes de Nyere i dette Slags, og dog ikkun da, naar de have giort noget Fremmet, noget Moderne deraf. Faaer man engang en antik Statue at see, en Gud eller en draperet Figur, saa er Øiet for lang Tid mættet, og man begriber da ikke, hvorfor nyere Kunstnere med deres Pialter og Klude have villet frembringe Former, hvilke de aldrig saae, og med hvilke deres Phantasie derfor ogsaa slet ikke veed at omgaaes. Lige fra Xerxes i Abc-Bogen, og til Codrus, Curtius og Alexander, have disse opstyltede Helte altid foraarsaget mig en sand Ynk, som ved min Tilbøielighed til Hypochondrie kun alt for let kan skee. Ikke bedre er det gaaet mig med Skrivter og Digte, der tidt meget beundredes af andre: der er et eftergiort, efterabet Liv i dem alle, næsten som af Marionetter, og selv den kiere Anacharsis kan man ikke troe paa sit Ord, at han har levet i hine Tider og med egne Øine seet de græske Sager. Saaledes var da, Classikerne undtagne, Alt i dette Slags mig

fatalt og sørgeligt, og dog var der en indre Længsel, som nagede mig, efter, kun en Dags Tid, en Times Tid kun, at leve i Periclis eller Miltiadis Tidsalder, for med Øinene at beskue det daværende Athen og Marathons Slette. Saaledes sov jeg igaar Aftes ind, da denne gamle Tanke atter besøgde mig. Synderligt nok saae jeg mig hensat i Grækerland og tillige i hiin gamle Tid. Jeg vidste ganske bestemt, at jeg levede i Oldtiden, Aartusinde før nu, og dog var Erindringen om mig selv og om den daværende Tid mig ikke berøvet. Saa forunderligt lege Drømmene med os, og lære os tydeligt hvad Digterne kunde foretage sig med os naar de ret til Grunde forstode deres Profession.

En Taage laae over Egnen, men som hævede sig og gav Plads for Lyset. Da blev jeg bange for, at Naturen atter skulde virke, som sædvanligt, paa mig, og at jeg altsaa i det Væsentlige intet Gavn vilde have af det Mirakel, der saa ubegribeligt havde sat mig over i Rum og Tid. Efterhaanden som Lyset udbredte sig, udvidedes ogsaa mit Bryst, Taagen gleed som Skibe hen over Havet, og virkelige Skibe seilede derpaa, og de hvide Seil skinnede blændende i Soelglandsen. Jeg stod lige over for Salamis. Søen legede med krusede Bølger, og alle Farver skiøde sig dandsende op og dukkede under og mellem hverandre: foran Mørkeblaat, derpaa Grønt, der bestandigt bølgede lysere, derimellem Rødt og Violet, Guult og Himmelblaat, og langt, langt borte en hensmeltende Perleglands, der som et Smiil af hvide Tæn-

der hilste over Havet fra den yderste Horizont, og kysſedes af Phoebi Straaler. Jeg følte mig saa fri, saa vel og oprømt, at jeg tænkte, saaledes maae de, der strede ved Marathon, have været tilmode, da Seiren begyndte at erklære sig for dem. Nu var jeg mellem Skov og Fielde, oventil bratte Klippemasser, og en musicerende Vind i Bøge- og Egetoppene: nedentil den røde Oleander*) og hvide Blomsterbuske, der hang duftende ud over Veien. Det var Arcadien, saaledes sagde en usynlig Aand mig. Mit Sind henryktes og forfriskedes mere og mere, og Nattergalene, der sang i Nærheden af et Vandfald, vare mig ganske som et nyt Bekiendtskab. Vandet sprang saa lystigt som glade Børn ned fra Bierget, og en sneehvid Skye trak hen over Fieldspidsen og skuede saa næsviist ned paa mig og Vandet og Blomsterne, som om det deroppe dog var endnu hyggeligere.

Jeg søgte ordentlig efter min fordums Ængstelighed i Naturen. Men da bøiede et qvindeligt Væsen i yndigt dorisk Draperie om Klippehiørnet. Vi hilsede hinanden. Jeg betragtede hendes Klædedragt, der behagede mig uendeligen vel, og begreb nu, hvi Afbildningerne altid havde virket det Modsatte paa mig. Vi gik med hinanden og bleve snart fortroelige. Hvoraf kommer det dog, spurgde jeg hende omsider, at, saa meget jeg ogsaa forhen studerede, saa meget jeg plagede mig, denne Sands dog aldrig før aabnedes, giennem hvilken nu, da den er aaben, min Lyksalighed

*) Rosentræe.

strømmer saa rigeligt ind? Jeg vidste saa meget, jeg combinerede saa mange Ting, men Bogen blev Bog og Papiret vilde ikke vorde levende. Du har netop, svarede den hulde Jomfru mig, været for flittig: Din Tragten og Digten har kun ligesom af yderste Magt bortkæmpet fra Dig Naturens Elskværdighed og dens blide Indtrængen. — Indsigten nærmer sig, kommer, oplyser, giennemtrænger Hiertet, som Solen i April, naar den, verlende med Skygge, faa Dieblikke skinner dybt ind i Skoven, men lader sig ikke fremtvinge. Er Du roeligere, kiender Du, nyder Du Din egen Tid mere, saa vil ogsaa Fortiden træde Dig nærmere i sin egentligste Form. Aanden i Alt er barnlig, men ikke barnagtig, men I besværge og grave alt for ofte efter Geister. Ikke blot det Yndige, ogsaa det Alvorlige skiemter gierne. Det som skal henrykke, og tillige vedvarende lyksaliggiøre Dig, maa vorde Dig hiemligt, som en gammel Bekiendt, fortroeligt som Fader og Moder, Hustrue og Børn: det maa aflægge den vandrende Fremmedes Reisehat og Sandaler. Saaledes er Naturen Dit eget Huus og Værelse, Din Bog, Dit Die, Din Aand, og i Kierlighed Dig nær og forstaaelig. Kraft til Kierlighed, Sundhed til at nyde Livet og sig selv, til at nyde og giengive Venskab og Aand, er det Trylleríe, som overvinder Alt. Grublen, Ængstelighed, Tvivl, Frygt ere Dødens Børn og Elendighedens Sødskende. — Imedens Pigebarnet talede saaledes, udvidede mit Hierte sig mere og mere, hun gav mig den skiønne fine Haand, jeg saae hende i det

klare Øie, og det Blik, hvormed hun beskuede mig, blev stedse inderligere. Da faldt det mig paa Hiertet, at denne Jomfru var Dig, Helena, at Du er min Bruud og skal vorde min Hustrue, en Henrykkelse foer som en Aand mig gysende giennem hele Sielen, og jeg vaagnede glad og raabte: ja, ogsaa jeg har været i Arcadien!" —

Tre Aar vare henrundne. Meget i Huset saavelsom i Staden havde i denne Tid forandret sig. Gertrud og Werner vare lykkeligen givte, dog hidtil uden Børn. Helena's Moder var imidlertid død; Jenny havde fundet en Mand, med hvem hun levede langt borte i en stor Stad. *Raaden, der havde liidt mange Tab, havde solgt Professoren sit Huus. Hiin unge Lærde, Adrian, havde med Iver og Held benyttet sig af den ædle Mands Gavmildhed, og var nu som en brugbar Lærer ansat ved Skolen, fra hvilken Professoren reent havde trukket sig tilbage. Antoinette var blevet alvorligere og beskednere, og troede ikke at bortgive noget af sin Værdighed og Skiønhed, ved at forlove sig med den unge Adrian, efterat hun havde lært at indsee hans Værd.

Det var en klar Høstdag, da hele Huset sattes i største Bevægelse. Tienere og Piger ilede hverandre forbi, Alt bar, hentede, befoel, sendte og sendtes i Bye. Gertrud sukkede og hialp saavidt hun kunde, Werner var tankefuld, da det randt ham i Sinde, hvorledes en slig Dag, en slig Forvirring og

Tummel, en slig Raaben og Svaren, en Forsamling af saa mange fremmede Mennesker i dette Huus havde for tre Aar siden hørt til de største Umuligheder. Han og hans Kone tilbagekaldte i Hukommelsen denne Boeligs fordums Stilhed, og begge maatte smile over Forandringen, saa meget mere som hele Skolens Ungdom, der af den venlige Professor var indbudet til at tage Deel i Festen, just nu styrtede jublende og larmende ind. Gadedørren stod aaben formedelst den idelige Frem- og Tilbagegaaen, og Tumlen syntes nu at have naaet den høieste Grad, da Doctoren kom, fulgt af en stor Bande Bierg-Musikanter med Blæse- og Strænge-Instrumenter. Strax tonede Musiken, og de unge Mennesker fra Skolen, saavelsom det yngre Huustyende, benyttede Husets rummelige Forstue, til venligt at række hverandre Haand og at slynge sig i Dandsens mangfoldige Vendinger. De mindre Disciple, der ikke længer kunde komme til at dandse med blandt de Store, hoppede med overgiven Jubel, klappende i Hænderne, op og ned ad Trappens brede Trin. Udenfor Gadedørren samledes en stor Mængde Mennesker, for at nyde Synet af dette lystige Skuespil. En Vogn kom rullende, Posthornet skingrede og Pidsken skrallede: Hoben sprang tilside i forskiellige Grupper, thi Vognen kiørte lige til Professorens Boelig og holdt stille der. En Tiener hialp en ikke gammel Mand ud af Vognen; det var hiin Lærde fra Hovedstaden, hvem Professoren for tre Aar siden besøgde; han kom nu med Hustrue og Børn for at opholde sig hos sin Ven,

see hans Huus, lære at kiende hans Ægtefælle, og i Selskab med ham at høitideligholde hans første Barns, en Drengs, Daab. Da Familien havde viklet sig ud af den tæt pakkede Vogn, skyndte Forældrene sig, ledsagede af fire Børn og to Tienere, ind i det vrimlende Huus. Den Fremmede, der troede at kiende sin Vens Tænkemaade, var forundret over denne forvirrede mangfoldige Støi, som den buldrende Musik selv ikke kunde overdøve, men kun holde i en vis Tact. Men endnu mere forbauset blev han, da han nu saae den hædrede Lærde selv trænge sig ud af Kiøkkenet med et stort Brædt i Hænderne, hvilket han knap kunde omspænde, og hvorpaa prunkede en mægtig Svedsketærte, overpudret med hvidt Sukker, som han med egne Hænder havde skaaret i Stykker for Skolens spiselystne Ungdom. Adrian, Subrectoren, fulgde, ligeledes slæbende Kage og Viin, der var bestemt til Primanerne og Secundanerne i et Værelse ovenpaa. Da Professoren havde sat sin Byrde fra sig og givet den til Priis for de jublende, takkende Drenge, omfavnede han sin Ungdomsven, der neppe kunde komme til sig selv igien eller troe sine egne Øine. „Hvordan?" raabte han; „saaledes skal jeg finde Dem, høistærede Hr. Professor? Og hvor ung, stærk, blomstrende seer De ud, og tillige saa glad, munter, jeg kunde næsten sige overgiven." — „De seer", svarede Professoren, „en i Sandhed lykkelig Mand, og er ham hierteligt velkommen."

Ungdommen giorde Plads paa Trappen for at lade de Fremmede, hvilke Professoren viste Vei, slippe

igiennem og op ad Trappen. „Kom“, raabte Verten, „min ærede Frue, og De, min dyrebare Ven, med de kiere Smaae; ovenpaa vil der dog etsteds være lidt mere roeligt, at vi allerførst kunne vexle et Par Ord sammen. Men I, mine kiere unge Disciple, lader Eder ikke forstyrre i Eders Lystighed!“

Disse benyttede ogsaa strax Tilladelsen og lod høie Fryderaab lyde; et Hurra tonede af Store og Smaae, lige til ud paa Gaden, og Musikanterne ledsagede det, til Ære for Husets Herre, med den stærkeste og meest støiende Janitschar-Musik; Professoren smilede venlig og godmodig derover og tog blot noget længere Skridt, for med sine Venner at finde et roeligt Værelse.

„Bliv ikke fortrydelig, dyrebareste Ven“, sagde han her, „over at De i Dag finder en slig Beleiring og Jerusalems Forstyrrelse i mit Huus. Drengens egentlige Daab — han er opkaldt efter Dem, min Svigerfader, og min Ven Doctoren her — er alt skeet for otte Dage siden, efterdi man her tillands er af den Troe, at en god Christen ikke bør lade sit Barn alt for længe udøbt. Men jeg havde lovet min Svigerfader, nogle Venner og Skolen en stor og lydelig Fest, og i denne reiser De nu netop lige ind. Imidlertid gaaer jo Aftenen snart hen, i Nat er der rigtignok Bal, men i Morgen skal De træffe Roe og Stilhed.“

„Mig“, svarede den Fremmede, „er deslige inte mindre end ubehageligt, jeg finder mig vel derved, og mine unge Piger ville være lykkelige ved

strax at kunne springe om paa et Bal. Men at De saa vel tilmode svommer ovenpaa i Tumlen, med alle Seil og Vimpler til, det maa billigt sætte mig i Forundring."

„Det er jo let forklarligt", svarede Professoren, „naar jeg siger Dem, at jeg er en fuldkommen lykkelig Mand, hvem nu intet i denne Verden mangler, elsket af Venner, som De og min Doctor ere, i en Hustrues Arme, der er mig alt, og ved hvem jeg nu er bleven den gladeste Fader."

„Hvad bestiller den kiere Kone, til hvis Bekiendtskab jeg glæder mig?" spurgde den Fremmede igien.

„Hun er, Himlen være lovet, fuldkommen vel og restitueret: da hun selv giver Brystet, saa drager hun sig noget tilbage fra Larmen, og er netop nu ifærd med at besørge Correcturen til mit nyeste latinske Værk. Dog vær saa god at komme over med, at jeg kan forestille Dem hende."

Fruen og Døttrene gik med Doctoren til Huusholdersken Gertrud, for at lade sig anvise et roeligt Værelse, hvor De tilbørligen kunde omklæde sig til Festen og Ballet. — Helena gik venligt den Fremmede imode, hun var smuk, kun noget bleeg. „Vær mig hilset", raabte den fremmede Lærde, „som en Veninde, der nu hører til vort Laug."

Helena smilede. „Jeg er meget lykkelig", svarede hun, „ved at kunne hielpe min elskede Mand med hans Arbeider, og at den Sprog-Underviisning han i sine Fritimer har givet mig, ikke har været spildt. Hvorledes jeg er til-

møde", vedblev hun, efter nogle mellemløbende Spørgsmaal og Svar, „naar jeg nu saaledes betragter disse Bogholder med græske og latinske Autores, der før vare mig saa fremmede stumme, skiøndt høitagtede Herrer, og nu, naar jeg slaaer et Værk op, et lyst Blik, et smilende Ord, en dyb Tanke skinner mig saa fortroligt imøde, — kan jeg ikke beskrive." Hun omfavnede sin Mand taknemmelig og glad. Den Fremmede vilde sige hende noget Smigrende for hendes Indsigter. „Nei", raabte hun, „De maa ikke troe, at jeg er forfængelig over denne erhvervede Eiendom; hvorledes kan man være det, naar man er saa lykkelig at finde den rette Indsigt? At Fortid og Nutid forbinde sig forstaaeligt for mig, at Det, som saa mange store Mænd mangfoldigen have tænkt, følt og begrundet, nu kan venligt tiltale mig, at alle Tidsalders Digt ligger opslaaet for mig, og jeg med Taarer og Lyst kan lytte til de ædleste Sieles Begeistring, og derved min egen Siel stedse vorder mere Siel, at min Aands mørke Pletter opklare sig, og de arme stumme Evner hos mig vinde Liv og Mæle, og som Børn, der først lalle, siden stamme, stedse tale dristigere op til hiin store Aand, hvilken vi saaledes stedse føle os mere beslægtet, — det er min Henrykkelse."

„Skaan Dig", raabte hendes Mand, „Du er endnu alt for sensibel, ogsaa Correcturen har angrebet Dig. Naar Svalen kommer ville vi giøre en Reise først til Dem, og derpaa til Schweitz."

Festen begyndte, og selv Professoren dandsede en ærbar Menuet med sin yndige Hustrue, de Yngre

valsede og dandsede, og alle vare lykkelige, meest dog Helena, i Bevidstheden om at tilhøre denne fortræffelige Mand, til hvem det nye Baand, hvormed det elskede Barn omsnoede dem, endnu inderligere end nogensinde, bandt hende.

Om det i Septemberheftet af Hertha indførte Fragment, som Prøve paa en metrisk Oversættelse af Æneiden.

I Hertha for Septbr. (pag. 441) har en Anonymus ladet indføre et Fragment, som Prøve paa en metrisk Oversættelse af Æneiden, sammenlignet med den, som jeg for et Par Aar siden har udgivet. Den anonyme Indsender har, uvist af hvilken Grund, ikke nævnet, hvorfra han har hentet sin Prøve, men ved at eftersøge nøiere, har jeg funden, at bemældte Fragment er aftrykket fra et i Viborg (1817) udkommet, Skoleprogram, kun hist og her rettet lidt efter min egen Oversættelse.[1]) Prøven indledes med følgende korte, men noget ulogiske, Betragtning:

---

1) Sidste Vers f. Ex. af Prøven hedder i det Viborger Program oprindeligen saaledes:

„Vaaben mod Vaaben jeg kalder; Feiden uslukkelig vorder;"

I Prøven derimod er Verset blevet følgende:

„Vaaben mod Vaaben jeg kalder; de feide i fjerneste Slægtleed!"

„Det er vistnok til Ære og Gavn for vor Litteratur, at Dr. Meisling har leveret en metrisk Oversættelse af Æneiden.[2]) I Fortalen til denne gaaer han løs paa andre uhældige[3]) Oversættelser af Samme, og siger blandt Andet: „„Exempla sunt odiosa; men let var det, at opvise Forsøg, hvor end ikke de sex Fødder bivrog til nogen sikker Gang, og hvor man tydeligen saae, at Copien af den livfulde Original var et Foster, som kom dødfødt til Verden."" I Anledning heraf tillader man sig, til Prøve[4]) og Sammenligning, at fremsætte nogle Linier af en anden Oversættelse, og vælger dertil 4de Bog."

Neppe vil Nogen bedre end Undertegnede kunne føle, hvormeget det i flere Henseender er gavnligt for en Nations Litteratur, at eie fortrinlige Oversættelser af Oldtidens Mesterværker; men tillige tør jeg med Bestemthed paastaae, at det kun er muligt ved en stadig Tilnærmelse

Eftersom det i min, som er stillet ved Siden, hedder:

„Sværd mod Sværd, er min Bøn; gid de feide i fjerneste Slægtleed!"

Don gratuit eller tvunget Laan!

2) Men —? Maaskee underforstaaes: Men det er Skade, at han ikke har kjendt den Viborger Version.

3) Jeg takker for Complimenten, skjøndt han regner sig selv med; men hvorledes kan en uhældig Oversættelse geraade „en Litteratur til Ære og Gavn?" Heller ikke er Udtrykket at gaa løs paa hældigt valgt, hvor Talen er om en fortløbende litterairhistorisk Kritik over det, som allerede forlængst er præsteret.

4) Dog vel ikke paa en fuldstændig Version i den anførte Prøves Aand?

(Approximation), og ved en uafbrudt Stræben til det bedre, forbundet med stigende Indsigt i Metriken, at der i dette Fag kan præsteres noget virkeligt Godt. Skjødesløshed og ligegyldigt at træde i Formændenes Spor er i dette Tilfælde, mere end ellers, ødelæggende, og just her gjelder, naar den forstaaes rigtigt, den gamle hesiodiske Regl:

Naar Du forsøger at lægge til Lidet endogsaa kun Lidet,
Samt udøver det tidt, vil det snarligen vorde til Meget.

Feilen, som man begik i de foregaaende Decennier, var just den, at man syntes mere at lege med denne Kunst, end drive den for Alvor, og at man ikke gjorde reelle Fremskridt nok, til at Udbyttet kunde blive betydeligt. Vil man nemlig, som man dengang holdt meget af at gjøre, levere snart en enkelt Idyl af Theocrit, snart en udreven Sang af Iliaden, snart et Par hundrede Vers af Æneiden, udførte efter Dieblikkets Lune, snart i Prosa, snart i rimede Alexandriner, nu i femfoddede Jamber og ottave rime, da er en slig Fremgangsmaate altfor planløs, og Ideen altfor vaklende, til at noget bestemt og gavnligt Resultat deraf kan udvikle sig. Først naar man har fremstillet en Digter i hans Heelhed, og tillige i hans metriske Eiendommelighed, er en nøiagtig Sammenligning mellem Original og Copie tænkelig; og først da er det muligt, at opstille en fast Maalestok, hvorefter Vurderingen af de fremtidige Versioners Værdie kan bestemmes. Har man altsaa — for at blive ved det foreliggende Exempel af Virgil — en fuldstændig, og, vel at mærke, hexametrisk Æneide paa Dansk — den være forresten meer eller mindre heldig — først da begynder den egentlige, høistgavnlige Væddestrid, og først da finder den ønskelige Tilnærmelse i Fortrinlighed Sted.

Men for at denne Væddekamp — som ogsaa for Modersmaalets prosodiske Dannelse har sin betydelige Nytte

— kan tilbørligen anstilles, bør de, som træde i Skranken, følge nogenlunde eensartede Principer; bør have de trende store Betingelser for Øie, Troskab, metrisk Rigtighed og Skjønhed; kjende og iagttage de techniske Fordringer til Hexametrets Structur (at det ikke, som i den forelagte Prøve, skal vrimle af Vers uden Cæsur, af Vers med feilagtig Cæsur, og utaalelige Hiatus) samt fremdeles have det rigtige Begreb om Hexametrets Sammensveitsning, og den rette Tact til at sætte denne i Værk; thi ligesaa lidet som en Stabel løse Muursteene bliver til et Huus, ligesaalidet bliver en Række af Ord, som stykkeviis udgjøre en udløbende pes, et Hexameter. Endvidere bør al Skjødesløshed og slap Ligegyldighed forjages, som gjør, at man bilder sig ind, at en heel Deel af Ærmet udrystede Vers dog alle komme til at staa paa Benene, og endeligen, eftersom vort bløde Modersmaal er et accentueret Sprog, bør man ikke trodse dette saa vigtige Surrogat for Quantitet.

Følger man disse Hovedregler — thi det egentlige Haandgreb læres kun efterhaanden ved fortsatte Studier, og ved mangfoldige Smaabemærkninger, hentede deels fra det naturlige Anlæg, deels fra Kunsten — vil den nyligen omtalte, og i vor Litteratur forhen fulgte, ustadige og vaklende Fremgangsmaade af sig selv ophøre, eftersom alene Bevidstheden om at kunne overgaa en Forgjænger vil fremkalde nogen til nye Forsøg. Kun paa denne Maade vækkes Sandsen for rigtige og smukke sexføddede Vers, og dette er et af de gavnlige Øiemeed, som Oversættelseskunsten har, at den vækker Følelsen for det herlige Medudtryk, som yttrer sig i Versets Klang og Bevægelse, som paa det ængeste slutter sig an til Tanken, saa at paa denne Maade Materie og Form forene sig tilbørligen sammen. Sex bovlamme Rocinanter ere jo vistnok i Tallet sex, men derfor ikke sex Paradeurer; men ikke træde Virgils Vers

gispende frem, og det var Synd at sige, at de falde over deres egne Fødder.

Alene paa denne Grund, og ganske uden Hensyn paa, at jeg selv er Part i Sagen, paastaaer jeg, at den leverede Prøve er maadelig, for ei at sige slet; thi kan man ikke gaae fremad paa den anviste Bane, da bør man langt hellere fjerne sig i Stilhed, end paa en, formedelst Exemplet skadelig, Maade ville vise, hvorledes man bærer sig ad med at gaae baglænds. Prøven, og endnu mere den hele Sang, hvorfra den er tagen, lægger tre Mangler for Dagen, paa Troskab mod Texten, metrisk Rigtighed og Skjønhed; men eftersom latinske Citater og Tale om Cæsur og Dactyler tage sig noget pedantisk ud i et Hæfteskrift som „Hertha", hvor man heller søger Noveller og interessante Digtninge, vil jeg fatte mig særdeles kort, og det, saameget mere, som det er en spildt Møie, at analysere det, som ingen Analyse behøver.

Ihvor utroe den end er, vilde det dog være Synd, at kalde den une belle infidèle, da den snarere beviser, at ogsaa de Stygge kunne være utroe; imidlertid vilde det kjede ligesaa meget Læserne, som mig, at optælle de talrige Exempler paa Utroskab, og især paa den saa meget yndede Lyst til at forskjønne Originalen, i den Smag som (v. 499) at give „pallor simul occupat ora" ved: „nu Kinden, som Lilier, blegner." Heller ikke vil jeg trætte Nogen ved Exempler paa, hvor det Modsatte af Originalen forekommer i Copien, saaledes som naar Dido siger benægtende hos Virgil:

Hunc ego si potui tantum sperare dolorem,
Et perferre, soror, potero,

det da hedder hos den danske Dido bekræftende:

Dog forlængst jeg kunde den dybe Smerte jo vente;
Jeg skal og bære den kjækt.

Hvad den metriske Rigtighed angaaer, da troer jeg, at man kan udsætte som Priisbelønning et Pragtexemplar af en Hoffmansk Nøddeknækker for den, som ved første Gjennemlæsning kan scandere Hexameter, som følgende:

(115. 116) Dette lad min Sorg være; men hvordan vore Planer
Kunne lykkes, jeg skal dig — hør kun — kortelig vise.

Og samme Belønning troer jeg, man uden Risico, kan udsætte for den, som, uden at vide det i Forveien, kan strax mærke, at følgende Hexameter ere Copier just af Mesteren i latinske Hexameter, Virgilius Maro: (v. 675)

Det var din Hensigt, Søster, mig du vilde bedrage?
Hvorfor maatte din Søster ei i Døden dig følge?

Eller naar det om Iris hedder (701), at hun kom:

Dugsprængt, spraglet i Farveglands, tusindfold gjenstraalt af Solen.

Et Hexameter, som seer saa polisk ud, at man kunde ansee det for et formummet versus politicus. Er det i virgilianske Hexameter, det vigtige Møde i Skoven beskrives, naar det hedder (165):

Dido og Helten fra Troja flygte til eenlige Grotte:
Tellus og Juno vinkte huldt til Bruden den Elskte? [1])

hvor man enten maa tænke sig en utænkelig Trochæus i Midten, eller skandere flygtē — vinktē.

Den tredie Feil, som tilforladeligen er en af de groveste, naar man vil gjengive Virgils Vers, er Mangel paa Skjønhed. Ved nøiere at gaae bemeldte 4de Sang igjennem — thi mere har man ikke seet af denne Version —

---

1) Disse Vers afgive ligeledes et paafaldende Beviis paa Utroskab: in speluncam e a n d e m deveniunt, et p r o n u b a Juno d a t s i g n u m. Det er vanskeligt at afgjøre, hvad der her er meest blevet misforstaaet, enten eandem, eller pronuba eller dare signum.

har jeg funden, at Overvægt af qvindelige Cæsurer, uden paafølgende kort Stavelse, hvorved fremavles en utaalelig Trochæus i Midten, som forkastes ligesaa vel af Metrikens Regler, som af den naturlige Vellyd, er hos denne Oversætter det, som har bevirket ikke alene den trættende Monotonie, men tillige den fortvivlede Kakophonie, som forefindes i det Hele. Hvo kan taale, at slige Vers tør udgive sig for virgilianske Hexameter, som følgende (83):

Hun hører hans Stemme

Og paa Skjødet hun favner, tryllet af Faderens Billed,

Sønnen, som om hun kunde skuffe den stormende Elskov.

Halvbygt Taarnene glemmes, Ynglinger tumle ei Vaaben, o.s.v.

Man mærker jo nok, hvad Overs. stiltiende anmoder os om, at modtage af ham qvindelige Cæsurer der, hvor Virgil (vel at mærke) har mandlige, men paa samme Tid tager han sig ikke i Agt for, at bruge en lang Stavelse oven paa den qvindelige Cæsur, hvorved han knækker sit eget Hexameter over.

Dog — jeg vil nærme mig til Enden; thi det bliver noget kjedsommeligt, at optælle disse uvirgilianske Vers — hvis Antal blot i denne Sang nærmer sig til hundrede — og det skulde for den herlige Originals Skyld gjøre mig ondt, om Virgils Æneide skulde nogensinde heel og holden gjengives paa den Maade. Disse skulle idetmindste vorde mine sidste Ord om den.

Helsingøer, d. 20de Octbr. 1827.

S. Meisling.

Blomsten paa Kullafjeld.

En dramatisk Spøg, i to Acter,
skreven for Helsingørs dramatiske Selskab,
af Dr. S. Meisling.

Personerne:

Goldman, Vexelerer.
Caroline, hans Datter.
Wilhelmine, hendes Veninde.
Schlick, Amtsforvalter fra Jylland, Carolines Forlovede.
Walter, Infanteriofficier, Carolines Elsker.
Sylow, Cancellist, Walters Ven.
Ole Madsen, Contoirkarl.
Chor af Søemænd, og af Arbeidere i Havnen.

Første Act.

Scenen er paa Helsingørs Toldbod. Man seer Enkelte, som gaae op og ned ad Broen. Ude i Havnen hører man Arbeidernes

Chor.

Favoritmelodie paa Skibene: Hurrâh, boys, hurrâh!

Med Kraft, alle Mand!
Nu giver Pælen skrappe Slag,
At dybt udi Sand
Den stande kan mod Stormens Tag! :|:

Hvor finder Du meer,
End just paa Søe, Ustadighed?
Mens Havpigen leer,
Hun drager stolten Sømand ned. :|:

De Snækker til Gavn,
Naar Stormen raser vildt med Larm,
Her bygge vi Havn,
Som sikkrer ham for Bølgens Harm. :|:

Naar Voven mod Skye
Sig hæver i Orkanens Kast;
Her finde de Lye;
Og Ankret bider atter fast. :|:

Med Kraft, alle Mand!
Nu giver Pælen skrappe Slag,
At dybt udi Sand
Den stande kan mod Stormens Tag! :|:

(Efter et lidet Intermezzo, formeret af de paa Toldboden vandrende Personer, træde Sylow og Walter frem.)

Walter.

Men troer Du da virkeligt, at det vil lykkes?

Sylow.

Tvivl aldrig derpaa; men forstyr mig ikke i mine Planer med Dine kjedsommelige Indvendinger, og fremfor Alting spar mig for Din Forstands Lysesax, som pudser mine Ideer altfor nær. Du veed jo, at jeg er reist med Caledonia ned til Helsingør blot for Din Skyld, og har jeg ikke givet Dig mit Ord paa, at skaffe Dig Caroline til Kone? Du kjender mig fra gamle Dage; hvad jeg har lovet, det holder jeg, og derfor ingen Indvendinger meer.

Walter.

Nu vel! men Din Idee synes mig dog at være noget excentrisk og ikke saa ganske practicabel i denne prosaiske Verden. Ja til Nød i Corsøer, hvor man

kan bilde sig ind, at en Bissekræmmer er en riig Banqvier; der var det en anden Sag; dem, siger Dr. Heiberg, kan man bilde ind, hvad det skal være; men i Helsingør — betænk dog! Desuden maa Du selv indrømme mig, at man, ved at høre om Guldklumpen, saa let kommer til at tænke paa Campes Robinson, og saa kunde den gamle Vexelerer jo allerede derved ahne Bedragerie.

Sylow.

Hvor Du er velsignet! en Vexelerer læse Campes Robinson! Nei, min Ven! der skal andre Bøger til, naar han endelig skal læse. Martensens dobbelte Bogholderie, Calischs den velunderrettede Coursberegner, og, i enkelte sværmeriske og overjordiske Timer, Øresunds Toldtarif — Andet finder Du ikke hos Hr. Goldman.

Walter.

Men Robinson Crusoe maa han dog have læst.

Sylow.

Han har læst Fanden; og, var det endogsaa Tilfældet, saa har det været i hans Drengeaar, i hans ubevidste, barnlige Uskyldigheds-Tilstand. Senere er han bleven voxen, og da har hans Fornuft lært ham, at naar man først gaaer i Wellington'er maa man aldeles glemme, at man eengang gik i Barneskoe, og befatter man sig først med at omsætte Rosonobler og Dubloner i Rigsbanksedler, da maa man ikke engang lade sig forstaae med, at man har læst saadanne Børnebøger. Frygt Du aldeles intet; jeg veed hvorledes jeg skal forgylde Pillen, saa den kryber ned. Man

siger jo ellers som et Ordsprog, at man blot behøver at angle med en Guldkrog, og jeg — haha — jeg har en heel Guldklump. Desuden, for at berolige Dig, saa kan det gjerne være, at jeg slet ikke bruger den hele Fiction om Guldet; det er allenfals kun Reserven, og det er en daarlig General, der maa bruge den.

Walter.

Men nu Caroline — troer Du, at vi faae hende overtalt til at tage Deel i den første Deel af Din Plan, hvori hun selv skal spille en saa betydelig Rolle?

Sylow.

Nu vel! ifald hun ikke vil, saa faaer hun at beholde sin afferterede, romanbelæste Amtsforvalter Schlick fra Jylland, skjøndt han gjerne kunde være hendes Fader, er dum som en fladstrandsk Østers, hans Landsmand, og skjøndt hans hele Liv og Levnet er et Opkog og en Andendagsmad af de claurenske Romaner. Vil hun altsaa hellere beholde ham, end Dig, som dog er en net lille Lieutenant ved andet jydske Regiment — nu vel! saa tage vi endnu i Morgen med Dagsposten til Kjøbenhavn, Du til Din Vagtparade, og jeg til mine Forretninger i Rentekammerets danske Cancellie.

Walter.

Jeg haaber selv, at det vil gaae godt, og at vi skulle have Caroline med, naar vi kjøre tilbage med Posten. Paa Dig, kjære Sylow! bygger jeg især mit Haab.

Paa Dig jeg stoler meest,
I dette, som i Mere,
Du min Apollo est,
Som ene kan curere.

Sylow.

Jeg vil heller ikke fordølge Dig, at lidt Egoismus, som jo skal findes i ethvert Menneskes Leben und Treiben, havde indsneget sig hos mig, dengang jeg lovede, at hjælpe Dig; og at altsaa min egen Ære staaer paa Spil. Du maa vide, at det ofte har ærgret mig, naar jeg, som Abonnent i Reitzels Læeselskaber, læste om alverdens Intriguer og Romanstreger, som alene skulle være passerede i Paris eller i London. Som om man ikke i Sjælland, i lille Kongensgade eller i Slippen, kunde intriguere ligesaa godt, som i Gaderne ved Palais royal eller i Bondstreet? Og hvad skeer? just som jeg i Morges sætter mig ned i mit Contoir, for at glemme denne Ærgrelse, og vil til at udregne Bomintraderne af No. 18 paa Kjøge-Landevei, hvor man endnu, ved at grave, skal finde Benene af mangen falden Helt — (skjøndt onde Folk ville mene, at de i hine Tider brugte Benene saaledes, at de maatte være opbrugte) — see! da staaer min kjære, gamle Skolekammerat, den litteraire Renegat, Hr. Lieutenant von Walter i mit prosaiske Contoir, og fortæller mig en romantisk Historie, som ender med, at han er bleven forliebt.

Walter.

Og denne Gang, kan jeg forsikkre Dig, paa en ret alvorlig Maade.

Sylow.

Han reiste nemlig den 28de Maji — det var just den Søndag, da det regnede saa stærkt — med Caledonia ned til Helsingør. Blandt Andre, som vare i Følge med ham, var en Hattemagersvend fra Kiel, et godt Stykke Karl —

Walter.

Du Galfrands! Spring over Hattemagersvenden, og, om Du ikke har noget imod det, saa lad Bødlen fra Schlesvig reise med Damppaqvetten fra Kiel, saa ere vi frie for dem begge.

Sylow.

Jeg beder om Forladelse, det var en Hukommelses Feil. Blandt Andre, som vare i Følge med ham, var der en Jomfru, et godt Stykke Pigebarn, den uforlignelige Miß Goldman. Der blev complimenteret, converseret, courtiseret, og endelig convoyeret — ja, hvor er det nu han boer, den gamle Pengepuger — det er sandt, paa Bjerget. Der var det, at han, ligesom weiland Capitain Noah paa Araratbjerget, gik fuldstændig paa Grund, hvor han staaer den Dag i Dag er —

Walter.

Og har just til den Ende forskrevet en duelig Lods, som tidt og ofte har beseilet Kjærligheds Farvande, Hr. Cancellist Sylow, for at buxere sig løs.

Sylow.

Saameget er imidlertid vist, at, ligesaa hurtigt, som man i Engelland kan practisere et Uhr op af en Lomme, ligesaa hurtigt har Jomfru Goldman

listet Lieutenantens Hjerte ud af den tykke Vatering.

Walter.

Ja, ja, spot Du kun; der kommer vel ogsaa den Tid, da man hører den vevre Fugl paa Cancelliequisten at kurre for sin elskede Due, ihvor lystigt og frit han nu flagrer med sine Vinger.

Sylow.

Lad Du mig flagre, min Ven! og misund mig ikke min muntre og elskovsfulde Stemning. Saa lidet det duer, at tjene som Volonteur i Cancelliet — thi det er en smal Kost — saa herligt er det at tjene den liden Amor, som Frivillig. Lænkerne komme desværre tidsnok, og naar der med Aarene er fløiet mig fra vore Contoirbøger saa meget Støv op i Dinene, at jeg ikke længer kan kige efter de smukke Piger, ei heller tjene dem længer, som Volonteur — ja da først vil jeg med behørig Gravitet byde en huuslig, tugtig, og i Kogebøger velbelæst Dame min Arm til en lang, grumme lang, Spadseretour, nemlig til en ægteskabelig Promenade igjennem hele Livet. Med hende vil jeg da, uden at see til høire eller venstre, pligtmæssigen fortsætte Touren, indtil Du i Beekens Gravblomster finder nogle „poetiske Valmuer, udstrøede paa Cancellieraad Sylows Gravhoi", thi til Cancellieraad skulde jeg dog vel kunne drive det, naar jeg spenderer et heelt Liv paa det. I den første Halvdeel af min Bane har jeg besluttet selv at strøe levende Blomster paa min Vei; i den sidste Halvdeel vil jeg overlade min høitelskede Gemalinde at strøe,

naar det bare ikke bliver kunstige Teiblomster, uden Saft eller Duft, indtil ved Aarenes Ende, naar det endelig skal være, honette Naboer og Gjenboer strøe levende Blomster for mig, paa min sidste Promenade til Graven. Du græder ikke?

Walter.

Meget ubetydeligt; især da Du, i Din sværmeriske Fremstilling af Dit Liv har glemt, at man i Kjøbenhavn ikke bruger, at strøe Blomster paa Gaden ved Liigfærd. De vilde nok ellers blive feiede op i Politievennen.

Sylow.

Guds Død! det var rigtignok en forbandet Buk mod Costumet; men Tingen er, at vi, siden igaarmorges, ere komne 6 Mile imod Nord; og naar det arme Lundehuus, der neppe ligger en Miil fra Kjøbenhavn, har kunnet forvirre en Krigsmands Concepter, saa at han troede at finde Lundehuset, i hvilket Huus paa Landet han saae, saa har jeg jo Lov til at være sex Gange saa gal som han. Men saa meget bliver imidlertid vist, at mine amoureuse Grundsætninger forandrer jeg ikke.

Mel. Vil du være stærk og frie.

Myrthe! Du er dunkelgrøn,
Mørke dine Blade;
Rosen er saa lys og skjøn,
Billed af den Glade.
Skjøndt Du kalder, som jeg veed,
Sligt en Badinage,
Rosen dog er Kjærlighed,
Myrthen — Mariage.

Walter.

Spar Din Haan, min Rosenven!
Spot ei Myrthens Grene;
Tiden veirer Rosen hen,
Tornen staaer da ene.
Est Du Sommerfuglen liig?
Lokker Dig kun Glandsen?
Er ei Myrthen elskelig,
Skjøn i Brudekrandsen?

Sylow.

Fromme Werther! sværm Du kun!
Slæb paa Aaget trolig!
Amor gjennem Mark og Lund
Bygger frit sin Bolig.
Svæve ei for Skjønheds Karm
Elskovsfulde Duer?
Amor, som giør Manden varm,
Under frie Luer.

Walter (smilende).

Tuml Dig, vilde Don Juan!
Sværm om Rosenqvisten;
Snart Du steges vil, som han,
Hist paa Helvedristen.
Commandanten er alt nær,
Men med spidse Øren;
Snart hans hele Djævlehær
Henter Volonteuren.

Sylow.

Jeg takker for Complimenten, skjøndt den er noget orthodox; men disse Forelskede maa man ikke tage det saa nøie med. Hvad der imidlertid er værre, er det, at vi, under disse Almeenbetragtninger over Kjærlighed og Mariage, synes at glemme, at det

in specie var Din, vi skulle bringe tilveie. Tiden løber, og imorgen er allerede min Permission ude, da min Contoirchef skal referere i Kammeret paa Torsdag.

Walter.

Men hvorledes faae vi den forbandede, romanagtige Amtsforvalter Schlick paa Døren, som jo er den erklærede, og, i det mindste af Faderen, begunstigede Frier?

Sylow.

Det er just paa disse hans Romangriller jeg bygger.

Walter.

Naar det bare vil hjelpe. Bemældte Schlick er jo kommen, hører jeg, Dagen forend vi, til Helsingør med det jydske Dampskib, udtrykkeligen for at holde Bryllup med Caroline; og Du veed jo selv, at hendes Fader, som i Alt holder saa forbandet meget af det Solide, troer ogsaa i Kjærlighedssager, at en Amtsforvalter, som desuden selv har Penge, er bedre end en Lieutenant med hvide Rabatter.

Sylow.

Ikke andet end det? Vi skaffe ham tilside, mens vi bearbeide Faderen.

Walter.

Ja det er let nok sagt; men Maaden?

Sylow.

Den sørger jeg for; jeg har narret snuere Folk, end ham; desuden kjender jeg allerede hans ømme Side, og i denne Verden behøver man blot at vide

hvad Eens Kjephest er, og lade som om man sætter sig op hos ham, for strax at kunne lede Vedkommende hvorhen man selv vil. — Men hvad seer jeg? er det ikke Din hoitelskede, som kommer der? Hvor har min Herre sine Dine henne, naar jeg skal være den Forste, som bemærker en saadan Skjønheds Stjerne af første Størrelse.

Anden Scene.

Caroline. Wilhelmine. De Forrige.

Walter.

Bliv ikke vreed, kjære Caroline! at jeg ikke saae Dig før! Denne Dag gjør mig saa urolig, naar jeg betænker, at den skal afgjøre vor Skjæbne.

Caroline.

Som om jeg var det mindre, gode Walter!

Wilhelmine.

Da begge vore Forelskede — som det da pleier at gaae med det Slags Folk — ikke synes at ville ændse Convenienzen, saa bliver det vel mig, som kommer til at giøre Undskyldning paa begges Vegne. (skjelmsk) Jeg beder derfor ydmygeligst, at mine kjøbenhavnske Herrer ville godhedsfuldt undskylde, at de finde os paa Toldbodbroen, og at de for Alting ikke ville lade dem bevæge af den Omstændighed til at tænke noget Ondt om vor moralske Characteer; thi i Grunden ere vi dog ganske skikkelige Piger.

Sylow (i samme Tone).

Ja, jeg skal ikke nægte, at det forfærder mig

over al Maade, og just paa deres Vegne, mine Damer. Vel er jeg en Kjobenhavner, men dog har jeg været her tidt nok i Byen, til at have optegnet helsingorske Egenheder. Af saadanne har jeg noteret mig 274, men for Korthedens Skyld vil jeg blot tillade mig at opvarte med 3; thi de veed jo nok, at alle gode Gange ere tre.

Wilhelmine.

Tag Dem i Agt, siger jeg, og bliv ikke for slem disse tre gode Gange; dersom De siger noget Ondt om Helsingør, seer jeg suurt til Dem, lige til De sidder paa Dagsposten.

Sylow.

Nei, vær De forsikkret om, at jeg skal vælge tre af de mildeste. De behager altsaa at høre: Forste Idiotismus: (Mel. Einsam bin ich nicht alleine.)

Ei beau mondes Spindeside —

Wilhelmine (afbryder ham).

Første Vers cassseres! beau monde har over den hele Verden en Sværdside, det kan man høre naar en ungdommelig Helt slæber sin Sabel hen ad Brostenene; men beau monde har ingen Spindeside; thi den spinder aldrig.

Sylow.

Tilstaaet, min Frøken! men Verset er der nu engang, altsaa Pardon!

Ei beau mondes Spindeside
Toldbodbroen komme nær!
Stormen kunde (hvo kan vide?)
Knække let en Damefjer.

Wilhelmine (stikker Fingrene i Øret).

Adieu, min Herre! Ikke et Ord mere. De tør formaste Dem — kom, Caroline! vi gaa.

Sylow.

Nu blot en eneste, ganske fiin og lækker Idiotismus eller Egenhed, saa skal de to passere for tre, da De tager den uskyldige Spøg saa overmaade ilde op.

Fra Marienlyst sig fjerne,
Hver, som kjender lidt bon ton!
Kun en Søndag kan en Tærne
Gaae derud med sin garçon.

Wilhelmine (som før).

Nei, det er ikke til at holde ud — og det kalder De gode Gange. Men saa hjelp os dog, Walter! De maa dog holde med Damerne, og især med Deres egen Kjæreste og hendes Veninde.

Walter.

Ja see mig til Herren fra Staden! Jeg kommer til paa Damernes Vegne, som med Rette forundres over denne saakaldte guddommelige Frækhed, at opvarte med kjøbenhavnske Idiotismer. Nu vel da! alle gode Gange ere tre; tre til Gjengjæld, saa faaer han dog een i Tilgift. Første Idiotismus, om Herren behager:

Net en ægte Kjøbenhavner
Troer, han ei sin Lige har,
Selv en stakkels Christianshavner
Synker ned til Sjællandsfar.

Anden Idiotismus, om Herren behager:

Fremfor hele Verdens Byer,
Løftes af den Herre viis

Kjøbenhavn til Himlens Skyer,
Stakkels London og Paris!
Tredie Idiotismus, om Du tillader;
Folk med Kundskab Herren kjender
Kun til Vibenshuus omtrent,
Og, hvor Lundehuset ender,
Selv Talentet troer han endt.

Caroline.

Det er Ret, kjære Walter! tag Du vort Partie; thi ellers bliver han os for stærk.

Sylow.

Med Alt dette maa De dog tilstaae mig, at jeg har Grund til at være lidt frapperet ved at finde to saa elskværdige, og saa vel ajusterede, Damer her paa Broen.

Caroline.

Og hvorfor just det? Jeg har til enhver Tid funden, at her var det smukkeste og livligste Sted; og da nu en besynderlig Urolighed driver mig idag saa ængstelig omkring — min gode, kjære Walter ahner nok hvorfor? — saa er det jo meget naturligt, at de ogsaa paa denne Tid maa træffe mig paa mit Yndlingssted.

Sylow.

Og denne Urolighed? Tillader De vel, at jeg gjætter?

Caroline.

Hvor De kan være overgiven, min muntre kjøbenhavnske Herre! De veed jo selv, at De er altfor meget Walters — og jeg haaber ogsaa min — Ven, til at De kunde gjætte feil.

Sylow.

Skulde muligen den skjelmske Amtsforvalter Schlick —

Caroline.

Naar De ikke vil træffe det Rette, saa er det i det mindste ikke min Skyld, at De gjætter feil.

Sylow.

Jeg vil dog forsøge at anstrænge mig med at gjætte, saa kan min Frøken selv være Dommer. Vil De nu behage at laane Øre:

(Declamerer med megen Pathos.)

Veed Du det Land, hvor Hedelynget groer,
Hvor tørre Jyder har den bedste Flor?
Hvor Helleflyndren faaer ei Plads i Vandet,
Men trænger sig i Masser ind mod Landet?
Didhen — didhen min Frøkens Tanker staae;
Did vil De snart med Amtsforvaltren gaae.

Veed Du det Land, hvor Fisken har Forstand,
Og om et Dampskib raisonere kan?
Hvor Silden faaer Vapeurs, Cholik og Krampe,
Saasnart den seer blot Dania at dampe?
Didhen — didhen min Frøkens Tanker staae;
Did vil De snart med Amtsforvaltren gaae.

Jeg veed det Land, hvor Amors Elskovsspil
To Elskende ad Bølgen sende vil;
Med sorgfuldt Sind jeg læser snart i Dagen
(Og intet virker jeg ved Suk og Klagen)
At nys paa Dania til Jylland gik
Med Gemahlinde Amtsforvalter Schlick.

Caroline.

Deres Spøg er virkelig grusom, kjære Sylow!

eftersom intet vilde i den Grad smerte mig, som at det gik i Opfyldelse, De der har spaaet.

Walter.

Jeg veed det, kjære Caroline! Du holder, hvad Du har lovet.

Sylow.

Og det er? om jeg tor spørge?

Caroline.

Som om De ikke meget godt vidste det. Skal jeg endelig sige det? Nu vel! (hun rækker Walter Haanden) Kjærlighed og Troskab til Døden.

Sylow.

Ja, mit kjære forelskede Par! det er nu ganske godt; men see Dem dog lidt for, at De ikke skal gjøre Regning uden Vært. Tænker De slet ikke paa de mange Ting, som ville staae Dem iveien? Først den tregange forbandede Skjæbne, og hvad den har at betyde, veed De nok selv fra Müllner, Houwald og Raupach — saa den romantiske Jurist — og endelig Deres Fader, som veed, at Lieutenanter og Penge ere ikke at spøge med.

Walter.

Det lade vi Dig sørge for, kjære Sylow.

Caroline.

Ja Walter har allerede betroet mig, hvorfor De er reist herned med Dampskibet, og at De har lovet, at gjøre Alt for os. Et opvakt Hoved som Deres —

Sylow.

Understøttet af min naadige Frøkens ikke mindre opvakte, vil jo altid virke noget, derom kan aldrig

være Tvivl. Men saa maa De ogsaa love mig, uden altfor ængstelig Hensyn paa Convenienzen, at lade Dem styre i Intriguen af mig, og ikke tage altfor uvirksom Deel i Udførelsen. Lover De mig det?

Caroline.

Da De endnu intet har yttret mig om Deres Idee, kan jeg vel ikke saa ubetinget gaae ind paa Deres Forslag; men da Walters Ven neppe vil foreslaae hans Elskede Noget, som vilde være hende uværdigt, tør jeg i Forveien saa temmelig indestaae Dem for hendes Medvirkning.

Sylow.

Nu vel! saa vil jeg da med al den Pathos, som et saa vigtigt Øieblik kræver, begynde. Men her er et Guds erbarmeligt Sted til en saadan Actus. Her er en evig Jagen med de forbandede Trillebøre til Capitainerne — der seer jeg allerede en igjen oppe i Brostræde. Tillader De altsaa, at jeg byder Dem min Arm, saa kunne vi i Glaciet med større Rolighed overtænke vor Plan; thi Tiden løber, og inden Aften maa Spillet være vundet. Altsaa afsted!

(De gaae parviis bort.)

Tredie Scene.

Ole Madsen, med en Trillebør fuld af Pakker, Flasker Grønsel o. s. v.

Mel. Naar jeg drikker, Amphion.

Tager Taaen vel i Agt,
Naar jeg kommer med min Kærre!
Meget er i Kassen lagt,
Skjøndt jeg selv er Hest desvær.

Her er Thee, Salat og Knaster,
Hoidkaalshoveder, Skraatobak;
Derfor bort! Captainen haster,
Ellers faaer jeg daarlig Tak.

I kan troe, at her er nok,
Drikkeligt af alle Sorter,
Cognac til Captainens Grog,
Til hans Mave herlig Porter.
(seer ned i Kassen.)
Men, min Gud — saasandt jeg lever —
Engelskmandens Yndlingsslurk,
Fire Ankre med Genever,
Har jeg glemt, jeg arme Purk.

Atter maa jeg rende vel,
Skjøndt jeg er saa træt desværre,
Ellers faaer jeg: „go to hell"
Og lidt Andet af min Herre.
At jeg miserabelt lever,
Publicum! det kan Du troe:
Sliid istædet for Genever,
Trætte Been og aldrig Roe.

Det er tungt at være Hest;
Jeg vil til at speculere,
(Dette var dog allerbedst)
Om jeg kunde selv clarere.
Ach men jeg ei kan parlere,
Ellers gik det Hele vel;
Selv af Engelsk intet mere
Kjender jeg, end go to hell.
(han sætter sig fortvivlet paa den ene Arm af Trillebøren, og stirrer ned i Kassen.)

Fjerde Scene.

Schlick. Ole Madsen.

Schlick

(bliver Ole vaer, som stirrer ned som før).

Seer jeg ikke der et ulykkeligt Menneske igjen? Det er dog forskrækkeligt, hvor mange af det Slags Folk jeg har mødt, siden jeg forlod mit fredelige Thisted. Hvad er Carl von Carlsberg, som dog efter sin Titel, burde indeholde et fuldstændigt Register over de menneskelige Elendigheder, eller hvad er Spies's Reiser i Ulykkens Huler og Elendighedens Boliger mod det, som jeg i disse Dage har oplevet paa min egen Reise, den første, jeg nogensinde har gjort fra Jylland? Især i denne Bye har jeg seet forskrækkelige Ting, som man vilde grue for i mit stille Arz, og det fredelige Thisted. Saae jeg ikke i Morges i Havnen, hvorledes en ulykkelig Russer spiste en Agurk, der var lige saa raa, som en Bondedreng? Saae jeg ikke derpaa to ulykkelige engelske Matroser i en Baad, som spiste raat Kjød ved en lille Ild, ret som to Skibbrudne paa Nova Zembla? Jeg vil da ikke engang tale om den arme skotske Capitain i Morges, som neppe havde sat Foden paa Land, før næsten ti stærke Karle sloge ned i ham, som Høgen i en Due; hvor de slæbte ham hen, fik jeg ikke at see, men Seelenverkoopere har det sagtens været. Og nu — sidder ikke der et stakkels Menneske, og græver ned i en Trillebør? Ja, Du har Ret, Claudius! Es wird manche Thräne unterm Mond geweint. Enten det

nu er en Virkning af mit følsomme Hjerte, eller af de mange Romaner, som jeg har læst — nok er det; at jeg aldrig kan gaae en Ulykkelig forbi, uden at lindre hans Nød, eller i det mindste græde med ham. (høit) Hvad feiler ham, min Ven? Mig synes at hans Taarer rinde saa stride.

Ole.

Hvad behager?

Schlick.

Jeg mener, han er vist ulykkelig, har sikkerligen hjemme i Elendighedens Boliger?

Ole.

Ja, saamen, Huset er elendigt nok; jeg boer i Grosstenstræde, strax ved Hjørnet af Sanct Annegaden.

Schlick.

Han misforstaaer mig, min Ven! det var kun figurligt talt. Jeg meente i Ulykkens Huler —

Ole (sagte).

Ulykkens Huler? hvad mon det skal betyde? det er et underligt Sprog han fører; Engelsk er det ikke, det kan jeg nok høre, og dog forstaaer jeg ikke noget af det. Mon det ikke skulde være vor Viinkjælder han mener, der er saa forbandet dyb? (høit) Ja deri har Herren ogsaa Ret; Trappetrinene ere saa forbandet steile og afslidte, naar man slæber Ankere op og ned, — Men der boer jeg ellers ikke; jeg gaaer hver Aften hjem til min Kone i Grosstenstræde.

Schlick (sagte).

Enten maa han være over al Maade ulykkelig, saa at Kummer har gjort ham sløv — saadan om-

trent, som Kong Lear — eller ogsaa er han umenneskelig dum. (høit) Det var ogsaa figurligt talt; jeg mener, han befinder sig ikke vel.

Ole.

Lidt af den Genever, som jeg har glemt, var rigtignok ikke ilde.

Schlick.

Atter Misforstaaelse. Jeg mener, han er aandelig syg.

Ole.

Hvad behager?

Schlick.

Syg paa Sjælen —

Ole.

Det troer jeg ikke; jeg gaaer hver Søndag i Kirken og hører Aftensang, at sige, naar vi ingen Capitainer har, og gjør der en stille Bøn, at vi maae snart faae Nogle, naar vi adskillige Dage ingen har havt.

Schlick (sagte).

Nei! han er altfor dum til at han kan være i behørig Grad ulykkelig. (høit) Jeg tænkte, at han muligen havde liidt Krænkelser, af den Slags, som man saa tidt træffer hos Weisflog og Fanny Tarnow — en utro Ven, Forræderie — en tabt Elsket —

Ole.

Ei! det er ikke saa farligt. Har vi ogsaa engang imellem tabt een i Dag, saa behøve vi dog ikke at lyse efter hende i Morgen; hun kommer nok igien af sig selv.

Schlick.

Seer han der, min Ven! altsaa har jo Clauren dog Ret, naar han taler om Troskab og Kjærlighed til Døden.

Ole.

Men jeg siger nei! deri har Captain Clauren Uret; for den Troskab varer sjelden længer end sex Dage, eller lidt ind paa den syvende.

Schlick (sagte).

Min stakkels Clauren! er Du nu bleven Coffardiecaptain! (høit) Hør min Ven! naar jeg beseer det Hele ved Lyset, har jeg egentlig misforstaaet ham. Det var altsaa ikke andet, end legemlig Strabadse han følte, dengang han sad der, og stirrede saa fortvivlet?

Ole.

Mig synes, at det var nok. Slide hele Dagen — trille Gade op og Gade ned — have Udkig med alle Mands store Taae, at man ikke skal komme til at gjøre den nogen Skade, og nu ovenikjøbet glemme fire Ankere Genever, saa jeg maa trille hjem igjen —

Schlick.

Altsammen hans Pligt, min Ven, som Menneske. Hvad siger Cicero. —

Ole.

Jeg kjender ingen Captain af det Navn, i det mindste clarerer han ikke hos os.

Schlick.

Han siger: merces ipsa est auctoramentum

servitutis, paa Dansk: han faaer jo sin Kost og Løn og altsaa har han intet at klage. Det var en Dumhed af mig selv, at bilde mig ind, at hans Sorg var aandig —

Ole.

Min Sorg var aandelig? hvilken djævelsk Snak! Er han da af de Hellige, min Faer?

Schlick.

Langt fra! Men dersom han havde læst blot een Roman, saa vilde han vide, at det er Ædlingens Pligt, naar han seer en Ulykkelig, som sidder og græder paa den ene Arm af en Trillebør, flux at sætte sig paa den anden og i det mindste offre den Lidende en deeltagende Taare.

Ole (sagte).

Han er bestemt gal, det kan man tydeligt høre. (høit) Har Herren allerede saa tidligt paa Dagen været nede i en af Ulykkens Huler?

Schlick (sagte).

Der har vi den upoetiske Natur, som kommer frem. Lad mig bare see, at faae ham afsted. (høit) Kjør han med Gud, min Ven!

Ole.

Tak for Ønsket! vilde vor Herre saasandt kjøre med, saa slap vel jeg for at trække.

Schlick.

Han mærker nok selv, at dersom han havde havt en dygtig Sorg, og en af dem, som ere værd at tale om, af den Sort, som Weisflog siger, kan hvidne et Menneskes Haar i et Minut, eller af den

Sort, som kaldes: „Der gives Dieblikke her i Livet", kort sagt en gediegen og grundig Qval, saa skulde jeg have laant ham min Barm til at græde ud ved. Men nu indseer han selv —

Ole.

Nei, han er bestemt gal, og jeg troer, at jeg risikerer det samme, hvis jeg bliver her længer. Altsaa afsted efter mine fire Ankere Genever. (Han pusler ved sin Karre, og triller bort i det han synger):

Tager Taaen vel i Agt,
Naar jeg kommer med min Kærre!
Meget er i Kassen lagt,
Skjøndt jeg selv er Hest desværre.
Her er Thee, Salat og Knaster,
Hvidkaalshoveder, Skraatobak;
Derfor bort! Captainen haster,
Ellers faaer jeg daarlig Tak.

(gaaer.)

Femte Scene.

Schlick (alene, seer efter ham).

Atter et Beviis paa, at det ikke var den ægte Sjælesorg, som nedtrykkede ham; thi hvor let gik han ikke over fra Graad til Musik! (seer sig omkring) Han lader mig ellers vente noget længe, min kjære Svigerfader in spe, skjøndt det var just ham selv, som satte mig Stævne her, til at afgjore Et og Andet iforveien om Udstyret, for at vi i Aften med mere Mag kunde arrangere Vielsen med min lille Caroline. Ja min Brud er igrunden et velsignet Barn. Der mangler hende kun lidt Følsomhed, lidt mere Kjend-

skab til Romanlitteraturen. Ja Herre Gud! hvor lever man dog her i Livet saa herligt, som man lever i en Roman. Hvor finder man saa smukke, saa rige, saa kloge, saa dydige Mennesker som der? og naar jeg nu kan have dem alle for 2 Rigsbdlr. Qvartalet, skulde jeg da ikke see at faae dem? Men, som sagt, Caroline har ikke Sands nok for det romantiske, og det er det eneste — men ogsaa det væsentligste — som hun mangler. Jeg troer forresten, at den Karl med Trilleboren har smittet mig med sin Sang; det er, som om jeg skulde nyse, og kan ikke faae Luft; ja, det er næsten, som om jeg blev forceret til at synge. Alligevel klæder det sig ikke her paa Broen, da her gaae saa mange Mennesker omkring, som let kunde finde det upassende. Jeg vil gjøre, som man gjør i Kirken, naar man beder, saa mærker ingen at jeg synger; jeg vil holde Hatten for Munden, lade som ingenting, og synge mine Følelser ind i Hatten. (Han tager Hatten af og synger ind i Hatten):

Mel. Jag sätter Brillor paa lilla Näsen.

Blandt mine Vaner
Er, at jeg heller
Vil hà Romaner
Og smaae Noveller,
End selv en Bunke
Af lærde Bøger,
Hvor man kun søger
Ved Snak at prunke.
Ja, Fanden tà mig,
I Thisteds Bye

Jeg maatte hå mig,
Hver Dag en nye.

Siig, hvor man finder
Paa Jorderige
Vel slige Qvinder
Foruden Lige,
Som i Romaner!
Du frugtløst søger;
Thi kun af Bøger
Man slige maner.
Ja, Fanden tå mig,
I Thisteds Bye
Jeg maatte hå mig
Hver Dag en nye.

Og nu Dukater —
Selv Jøders Fikke
I hele Stater
Dem eier ikke.
Men hos Poeter
De flinkt roullere;
Der ei risqvere
Vi flaue Bêter.
Ja, Fanden tå mig,
I Thisteds Bye
Jeg maatte hâ mig
Hver Dag en nye.

Og selve Dyden,
Den er jo vorden
Saa huul, som Lyden,
Paa hele Jorden.
Men hos en Digter
Der vixes Lasten,

Der lønnes Pligter
Dog paa Sikasten.
Ja, Fanden tå mig,
I Thisteds Bye
Jeg maatte hå mig
Hver Dag en nye.

Sjette Scene.

(Medens Schlick synger, med Hatten for Ansigtet, kommer Sylow ind, uden at den første kan see ham.)

Sylow.

For Pokker! seer jeg ret? Er det ikke min Kramsfugl, som jeg skulde have i Snoren? Men hvad Fanden er det for en Stilling? Er han en af de Hellige, eller har han spiist Frokost, og læser nu fra Bord? (nærmer sig sagte) Tilforladeligt! han synger ind i Hatten; det er nok som Bornene, der tage en Pind i Munden, og strax troe sig usynlige; eller ogsaa er det igjen en af hans sædvanlige Romanideer. Men tys — nu holder han op, og derfor er det vel bedst, at jeg begynder at spille min Rolle. (gaaer med lange og fortvivlede Skridt tæt op forbi Schlick)

Schlick (bliver ham vaer).

Tager jeg ikke meget feil, er her igjen en Ulykkelig, og, hvad der især bliver interessant, en Mand af bedre Stand, end hiin, og ikke som den med Trilleboren, uden mindste Plie og Opdragelse. Der er en forfærdelig Voldsomhed i alle hans Bevægelser; enten maa han være overmaade vreed, eller forfærdelig ulykkelig. Det skulde dog vel aldrig være en

Kjøbmand, som ingen Skippere har at clarere? Ja, det er ikke noget at lee ad, og, efter hvad jeg har ladet mig sige, skal dette være en forbandet Situation.

(Sylow bliver ved, som før, slaaer sig for Panden under en affecteret Latter).

Schlick.

Hvo'r fælt han leer, ret ligesom Munken i Dyveke, naar han siger: Vil Du smage? Den fæle Latter har ikke gjældt nogen Captain; der maa være noget værre paa Færde. Naar jeg vidste, at han ikke blev vreed, havde jeg ret Lyst til at tale til ham.

Sylow

(gaaer, som før, tæt forbi Schlick, uden at ændse ham, og udbryder, da han er nær ved ham, for sig selv:)

Wenn solche Flammen ins Vaterland schlagen, dann stehe fest, Doria!

Schlick.

Hilledød! det var et Sted af Schillers Fiesco. Sagde jeg det ikke nok, at det var en dannet Ulykkelig? Det er ingen Trillebørsorg, det er en ordentlig Huusild.

Sylow (som før).

O! that this too, too solid flesh would melt,
Thaw, and resolve itself into a dew!
Or that the E v e r l a s t i n g had not fix'd
His canon 'gainst selfslaughter!

Schlick.

Det er bestemt en Contoirist, eller ogsaa en Kjøbmand, som har speculeret galt i Everlasting; i hvor lidt jeg forstaaer af det Engelske, kunde jeg dog godt

høre, at han talte om Everlasting. Men ihvo han ogsaa er, saa er han fordømt ulykkelig, det seer jeg tydeligt.

Sylow.

Ja Du havde Ret, Du arme miskjendte Jean Jacques, dengang du sagde i din uforlignelige Nouvelle Heloise, ou lettres de deux amans, habitans d'une petite ville au pied des Alpes —

Schlick (sagte).

Det kan jeg nu grumme godt lide, at han citerer saa nøiagtigt; da er man altid saa sikker.

Sylow.

Da du der, siger jeg, lader Saint Preux udraabe: ah! que c'est un don fatal du ciel, qu' un coeur sensible.

Schlick.

See nu taler han om Rousseau! Det veed jeg fra mangfoldige Steder i Romaner, er det ægte Tegn paa Hjertequal; det gjør jo ogsaa Alexis i Hjertets Forvildelser. Ach du stakkels Contoirist! Der har vi igjen et Hjerte, som har forvildet sig.

Sylow (mere vemodig).

Peu de bien — force maux
Marque notre passage;
Pour un jour de repos
On a cent jours d'orage.

Schlick.

See, det var et godt Tegn, nu er hans Crisis overstaaen; thi nu gaaer han over i Mol. Jeg er en gammel Practicus i den psychologiske Deel af det roman-

tiske; har han først begyndt at citere lyriske Partier, saa har det allerede lettet, og da hører man heller ikke længere de vilde, skjærende Udraab i Dur. Jeg er vis paa, at han snart vil udgyde sig i en vemodig og rørende Aria, men, naar den er sungen, vil han ogsaa blive forfærdelig mat, og da maa jeg strax være ved Haanden, for at gribe ham.

Sylow (nærmer sig Vandet).

Venlige Bølger! hvor ere I? I Eders Skjød har dog saa Mangen funden Roe for sin Qval. Jeg maa hen til den gamle Havn; i den vil jeg stirre vemodigen ned, medens jeg klager.

Schlick (lister sig bag efter ham).

Det er dog en ubodelig Skade, at begge Prammene ligge i Mundingen af den nye Havn, for at her kunde iforveien været muddret lidt mere op. Ved en saadan Situation burde Bølgerne være ganske klare, for at man kunde see, naar hans Taarer faldt.

Sylow (ved Bolværket).

Mel. Jeg gjerne døer, skjøndt uden Mod.

Velkommen, helsingørske Havn,
Modtag mig i din blanke Vove!
I dig jeg kan jo rolig sove,
Og glemme Livets Sorg og Savn.
Snart er mit Liig paa Bunden lagt,
Hvor jeg skal atter Hvile finde,
Men Skipperen fra Kjerteminde
Mig dækker med sin Pærejagt.

Dog, Skipper kjær! vær uden Frygt,
Ei vil den Dødes Aand dig skrække;

Den vil kun værne om din Snække,
At den kan ligge luunt og trygt.
Om end din Hund paa Dækket gjøer,
Naar Midnat staaer paa Himlens Bue,
Ei for mit Gjenfærd bør du grue;
Jeg stirrer kun mod Helsingør.

Og nu farvel! du skjønne Jord!
Farvel, min Barndoms elskte Egne!
Jeg maa, som Sydens Blomster segne,
Der bragtes til det kolde Nord.
Her, hvor Barkasser hente Vand,
Og hvor Captainer dagligt lande,
Der skal min Grav i Bølgen stande;
Farvel, mit elskte Fødeland!

(lader som han vil springe ud.)

Schlick (griber ham).

Om Forladelse, min Herre! saa længe der ikke er muddret endnu paa dette Sted, vil De umuligt kunne drukne Dem. Ja til Foraaret, naar der er muddret op til 12 Fod, saa bliver det en anden Sag; men nu er der bestemt for lavt. Jeg er bange, at De kommer til at staae lige op og ned i Muddret, og Folk vil lee ad Dem, noget som vilde smerte mig usigeligt, da De er en saa dannet Ulykkelig.

Sylow (vild).

Hvo est Du, Grusomme! som vil igjen forsone mig med et Liv, som jeg har saa megen Grund til at hade?

Schlick.

Amtsforvalter Schlick fra Jylland. Men hvad gjør Navn og Stand til Sagen. De er ulykkelig,

og det er min Pligt at hjælpe. Behager De min Barm?

Sylow.

Det er som om jeg vaagnede af en rædsom Drom. Hvor er jeg?

Schlick.

De er paa Toldboden, min unge Herre! lige ved Hr. Møllers Vandcontoir.

Sylow.

Saa er jeg da her i Livet endnu, som jeg dog vilde saa gjerne forlade.

Schlick.

Tilforladeligen er De det; see Dem om, skal De see, at der gaaer en heel Deel Folk i Nærheden, som De vel ikke alle ville treffe i Himmerig.

Sylow.

Ach, det gaaer mig som den forladte Dido hos Virgil, mit vilde Blik søger efter Synet af Himlen, og jeg sukker, naar jeg har fundet den.

Schlick.

Ja, De er vist forskrækkelig mat. Har De slet intet at styrke Dem paa?

Sylow.

Ach nei, min Styrke er borte —

Schlick.

Havde jeg saasandt noget ved Haanden. (føler i Lommen) Jeg har kun eet — men det er ogsaa et probat — Styrkningsmiddel, Claurens Vergißmeinnicht, Taschenbuch auf das Jahr 1826. Den er saa gjen-

nemtrængt af ædle, hjerteopløftende Følelser, at den ikke kan andet end gjøre Dem godt.

Sylow.

Jeg takker Dem, det synes mig dog, som om jeg stedse mere og mere kommer til mig selv. Men, min Gud! det falder mig ind — jeg har dog vel ikke i denne Tilstand sagt noget — De har dog vel ikke hørt —

Schlick.

Noget har De jo rigtignok sagt, det skal jeg aldrig nægte; men igrunden dog grumme lidt, altfor lidt, til deraf at danne mig et Begreb om Deres Ulykke. Dersom De vilde værdige en Ubekjendt, men en fiintfølende Ubekjendt, at betroe ham lidt mere — jeg sværger Dem til ved Fanny Tarnow, at det ikke er den tomme, intetsigende, Nysgjerrighed, som driver mig, men den ægte Medfølelse. Luk Deres Hjerte op for mig, men græd Dem først ret ud; De kan aldrig troe, hvor det letter.

Sylow.

Hvorledes, min Herre! til en aldeles Fremmed?

Schlick.

Homo sum; humani nihil alienum a me puto. Ligesom Frimurerne have visse Tegn, hvorved de kjende hinanden, saaledes behøver jeg vel blot at citere dette Vers af Terenz, efter Lindenbrogs og van der Hoogs Udgave, for at overbevise Dem om, at De har med en dannet Mand at gjøre. De kan ganske rolig udøse Deres Sorg; har jeg end ikke det behørige Balsam, vil Deres Hemmelighed dog hvile

trygt i mit Indre, som om det var i Vestas Allerhelligste.

Sylow (sagte).

Det bliver bedst, at jeg synger i samme Tone, som han. (høit) Nu vel, min Herre! eftersom De ved dette Citat giver mig et fornyet Beviis paa at De er en Mand af Opdragelse, saa være De fra nu af deelagtig i mine Qvaler. Men tænk endelig ikke paa, at ville hjælpe mig! For slig en Hjerteqval selv Socrates maa segne. Jeg vil altsaa begynde. Der er en Pige —

Schlick

(som under den hele efterfølgende Dialog viser den største Nysgjerrighed og Utaalmodighed).

Tænkte jeg det ikke nok, at det var Deres Elskede —

Sylow.

De tager feil, min Herre! Det er ikke min Elskede. En Engel i sit Væsen, skjøn som Hebe, rank som Here, mild som Idealia. (sagte) Jeg kommer til at citere dygtigt, det kildrer ham.

Schlick.

Jeg forstaaer Dem, min Herre! De holder ogsaa meget af Citater, ligesom jeg. Det gjorde den store Statsmand George Canning ogsaa. En Engel i sit Væsen, det sigter til Evald, men det var meget fornuftigt af Dem, at De udelod det Følgende: „med smalle Been og lidt Skavank i Næsen". det havde heller ikke passet sig. Jo jeg har læst forskrækkelig megen Æsthetik. Nu! denne Engel siger De —

Sylow.

Var sin rige Faders eneste Haab og Glæde; men —

Schlick.

Ah! jeg forstaaer Dem; men hun vilde ikke gifte sig.

Sylow.

Om Forladelse, min Herre! De tager feil; det var just det, som hun vilde. Elskeren —

Schlick.

Ah! jeg forstaaer Dem; Elskeren var hende modbydelig, det har været et borneret, uvidende Menneske.

Sylow.

Om Forladelse, min Herre! De tager feil. Elskeren var en meget dannet Mand, og besad i det Æsthetiske, og især i Romaner, en betydelig Læsning. Elskeren, siger jeg, havde hendes Faders Løfte, og seilede just over fra Jylland —

Schlick.

Ah! jeg forstaaer Dem, nu kommer Ulykken; Elskeren falder over Bord, just som han strækker sig altfor langt ud fra Smakken, for at speide efter den Elskede.

Sylow.

Om Forladelse, min Herre! De tager feil; han skal, efter hvad jeg hører, gaae lyslevende omkring her paa Toldboden. Han kommer altsaa fra Jylland, siger jeg, bestemmer Dagen til sit Bryllup — det er ulykkeligviis just i Dag —

Schlick.

Ah! jeg forstaaer Dem! men saa døer den Forlovede ganske uventet —

Sylow.

Om Forladelse, min Herre! De tager feil; hun lever endnu alt hvad hun kan.

Schlick (taber Taalmodigheden).

Men for Himlens Skyld, bedste Herre! saa fat Dem dog lidt kortere. Denne Spænding holder jeg ellers grumme meget af i Romaner, men De strammer mig ogsaa altfor stærkt. Jeg pleier ellers at kunne gjætte mig til hvad der kommer; men her — skynd Dem, bedste Mand! jeg er saa nysgjerrig, ret saa videbegjerlig.

Sylow.

Det er jo Deres egen Skyld, at jeg ikke kan komme til Enden, da De bestandigen afbryder mig. Ligesaa lidet som De bør foregribe Poeten, for ikke at forgribe Dem paa ham, ligesaa lidet maa De forstyrre mig i min sandfærdige Beretning, hvilken De jo desuden selv ved Deres indstændige Bønner har aftvunget mig.

Schlick.

Jeg tier, men bliv saa endelig ved, og brav hurtigt, saa vil jeg gjætte ganske stille hos mig selv.

Sylow.

Pigen altsaa, som er underrettet om, at det idag skal være hendes Bryllupsdag, bliver igaar (det være nu af Glæde, Længsel, jomfruelig Spænding ved Tanken om en saa kildrende Dag) fuldstændigen gal.

Schlick.

Ih! den arme Elsker! det er en forbandet delicat Situation. Stands lidt, Hoistærede! jeg vil tænke mig om: er der ikke hos Weisflog eller hos Blumenhagen nogen lignende Situation? Elskerinden bliver gal, og det lige paa Bryllupsdagen — Nei, jeg mindes ikke. Ei! Ei! det begynder at interessere mig. Nu — den Vanvittige, siger De —

Sylow.

Ja, gal er ikke at forstaae, som om hun skulde bindes, eller bringes til Bidstrup; men for en ellers meget forstandig Pige er jo en saadan fix Idee Galskab nok —

Schlick.

Ah! jeg forstaaer Dem; nu vil hun ikke have ham, omtrent som i den Historie, der fortaltes fra Dublin forleden om den unge Doctor, der blev forelsket i den vanvittige Pige i Daarekisten, og som elskedes af hende igjen. Ved denne Elskov blev rigtignok den gale Pige klog, men nu vilde hun ikke vide noget af ham, og saa blev han gal og kom selv i Daarekisten. See, saadan omtrent, mener jeg —

Sylow.

Hvor blev nu Deres Løfte, at ville betæmme Deres Lyst til Conjecturer?

Schlick.

Jeg tier, jeg tier; bliv for Guds Skyld ved. Det interesserer mig virkelig.

Sylow.

Det var saa langt fra, at Pigen har noget imod

at ægte ham, at det just er dette, som hun særdeles gjerne ønsker. Kun vil hun have en Prøve paa hans Kjærlighed, for at see, om han virkelig kan elske af ganske Hjerte, og denne Prøve skal just finde Sted i Dag, endnu førend Aften, da Vielsen er berammet. Ja, det er virkeligt besynderligt, at Jomfru Goldman, som ellers er en saa besindig, og fornuftig Pige —

Schlick.

Ih! Du store Clauren! Jomfru Goldman siger De?

Sylow.

Ja vist; en Datter af den rige Vexelerer Goldman. Men hvorledes? De rødmer — befinder De Dem ikke vel?

Schlick.

Jeg veed ikke selv, jeg blev med eet saa underlig.

Sylow.

Har De ikke noget styrkende hos Dem? Om De lugtede til den tydske Forglemmigei fra 1826, som De før havde i Lommen? Men hvad kan være Grunden til Deres pludselige Ildebefindende?

Schlick.

Det kan De for Pokkeren begribe? naar jeg siger Dem, at det er mig, der er Elskeren. Det er jo mig, som er kommen fra Jylland, for at ægte Jomfru Goldman.

Sylow.

Om Forladelse, min Herre! De tager feil.

Schlick.

Nei Gud om jeg gjør; nu tager jeg ikke feil længer. Men siig mig i al Verden, hvem er De, Hoistærede! som interesserer sig saa inderligt for min Kjæreste? De er dog vel ingen Dilettant, Liebhaver, eller noget lignende?

Sylow.

Nei, min Herre! jeg er hendes Cousin.

Schlick.

Cousin? hvorledes det? jeg har dog aldrig hørt hende tale om, at hun havde nogen Cousin, og heller ikke har jeg seet Dem der i Huset.

Sylow.

Meget naturligt! jeg reiste med Chinaskibet 1821; men just som jeg kom uden for Helsingørs Quarantainehuus, fik jeg Kopper. Jeg blev strax lagt derind, og har nu ligget der i 6 Aar, lige til i Torsdags, da jeg første Gang fik Lov at gaae ud; og det første Sted jeg listede mig hen til, var Goldmans.

Schlick.

Det var da en forbandet lang Koppesygdom! hele sex Aar?

Sylow.

Ja der slog sig da ogsaa Trødske til, samt Nyresting og Qvalmer.

Schlick.

De seer ellers ganske vel ud efter sex Aars Sygdom, især siden det var i Torsdags De første Gang gik ud. (lidt forlegen) Men — hvad det var jeg vilde

sige — Et Ord i Fortrolighed, Hr. Cousin Chinafarer! De er dog vel ikke forliebt i min Kjæreste?

Sylow.

Et Ord i Fortrolighed, Hr. Jyllandsfâr! jeg var det før jeg fik Kopper. Men Gud veed, hvorledes det gik til, ligesom Kjærlighed slog ind, slog Kopperne ud, og jeg troer, at Kjærligheden spadserede bag efter Kopperne. Derimod er der blevet tilbage en overstadig Vélvillie, ret hvad man kalder ægte Venskab, og det er just dette, som gjør, at denne fixe Idee smerter mig saa usigeligt.

Schlick.

Men, kjære Mand! De har jo endnu ikke sagt mig et eneste Ord om, hvori denne Galskab bestaaer.

Sylow.

Det er sandt, nu husker jeg først, at jeg har glemt det. Bliv lidt, saa skal De høre. (sagte) Nu skal han faae en Skræk, naar jeg giver mig til at synge paa Broen.

Schlick (sagte).

Jeg troer tilforladeligt, at han vil til at synge, og dog lader det til, at han ikke engang vil saa meget som holde Hatten for Munden.

Sylow.

Mel af Azemie: Aussitôt, que je t'apperçois.

Jeg sad i Gaar, og fryded mig
Ved Carolines Lykke,
Da hørte jeg — det gjøs i mig —
En rædsom Pigenykke.

„Den Mand, som jeg skal have kjær"
Udbrød hun selsom stolt og fjèr:
„Maa bringe mig en Morgengave:
„En sjelden Blomst fra sjelden Have."

Schlick.

Fra Rosenborg? Ei! det er let.
Mon rød? mon blaa? mon violet?

Sylow.

Nei, Blomsten har ei der sit Hjem,
Den groer ei i det Lave;
Den aldrig skjød i Sjælland frem,
End ei i Kongens Have.
Jeg selv veed ikke ret Beskeed,
Kun, hvad hun sagde mig, jeg veed:
„Hvor Stormen bruser i sin Vælde
„Mod Toppen hist af Kulla's Fjælde,
„Der spirer mellem nogne Skjær,
„Den væne Blomst, jeg har saa kjær.

„Hist voxer Blomsten trygt i Løn;
„Thi der den staaer saa ene;
„Den kaldes Blomsten Underskjøn,
„Skjøndt født paa Fjeldets Stene.
„Kun naar min Beiler bringer den,
„Han seer sin Elskte glad igjen;
„Hvis ei, da har han tabt sin Pige,
„Da maa han for en Anden vige;
„Thi ved et blidt, usynligt Baand
„Er Blomsten knyttet til min Haand."

Schlick.

Men siig mig for Guds Skyld, var det ikke Andet, som gjorde Dem saa fortvivlet for?

Sylow.

Og synes Dem ikke, at det var nok? At see en ædel Skabning, som jeg ikke vil nægte, jeg eengang bar Kjærlighed til, og som jeg nu føler det inderligste Venskab for — at see hende saa corrumperet.

Schlick.

Hvor det kan more mig! og dette var den store Sorg — ha ha — som De vilde springe i Vandet for?

Sylow.

Tilforladeligt! men hvorledes er det muligt, at en saadan Ulykke, og ovenikjøbet hos Deres egen Kjæreste, kan more Dem?

Schlick.

Drukne sig — ha ha — for det, som jeg ikke engang i Drømme turde haabe —

Sylow.

At Deres Kjæreste blev gal?

Schlick.

De maa undskylde mig, Hr. Cousin! at jeg siger det reent ud, Kopperne maae have gjort Deres Hoved noget skjørt.

Sylow.

Men, min Gud! hvad er der at lee af, naar man seer en vakker Pige med eet blive forrykt?

Schlick.

Ha ha ha! og det kalder De Galskab? Jeg kan forsikkre Dem, at min Kjæreste har vunden rene 50 Procent i Værdie ved denne fixe Idee, som De behager at kalde det. Det var jo det Eneste, som

manglede hende; hun syntes mig immer saa kold saa ufølsom, saa ganske uimodtagelig for høiere Indtryk, kort saa uromantisk, at min Kjærlighed leed et betydeligt Skaar ved denne Mangel; og nu — Gud velsigne Dem, kjære Hr. Cousin, for Deres Efterretning. Jeg kan sandeligen ikke give Dem bedre Tak, end at ønske Deres Tilkommende maa ogsaa engang — for at bruge Deres besynderlige Udtryk — blive paa den Maade gal. De veed ikke hvor det forhøier en Piges Værdie.

Sylow.

I Sandhed! Det er mere, end jeg havde ventet. Forresten takker jeg for Ønsket, men beder Dem dog, ikke lade forlovede Piger høre det; de kunde ellers paa Bryllupsdagen, naar Elskeren ikke stod dem an, bede ham ride til Bloksbjerg, for at hente Blomster. Men ensin — naar De, Høistærede! er fornøiet dermed, kan jeg, som er uden for det, jo sagtens være det.

Schlick.

Fornøiet? Jeg forsikkrer Dem, paa Ære! De kunde umuligen gjort mig en kjærkomnere Tjeneste.

Sylow.

De vil altsaa virkelig afsted til Kullen?

Schlick.

Paa Øieblikket.

Sylow.

Nu vel! Jeg seer, at Deres Beslutning er fattet, og jeg har gjort Alt for at fraraade det. Da Tingene staae saaledes, og De er urokkelig bestemt,

saa bør jeg ikke skjule for Dem, at Caroline ymtede om, at Fyrbøderen paa Kullens Fyr skal være den Eneste, som veed det rette Sted, hvor Blomsten groer; og han vil jo vist for en lille Drikkeskilling vise Dem, hvor Blümchen Wunderhold er at finde. Men endnu engang beder jeg Dem betænke den lange Reise —

Schlick.

Ei! tal ikke derom.

Sylow.

Den betydelige Færgeløn.

Schlick.

Skrækker mig ikke —

Sylow.

De høie Fjælde —

Schlick.

Er ogsaa imellem det, som lokker mig. Jo det var et net Eventyr, at kjøre ud til Nyekroe eller til Landlyst, for der at plukke en Blomst i Haven; nei derimod paa Toppen af Kullen — Inden Aften er jeg her igjen — Med en Moosrose i Knaphullet og Blomsten Underskjøn i den venstre Haand, fører jeg min Brud med den høire endnu i Dag til Alteret.

Sylow (sød).

Elskværdige og elskovsfulde Sværmer! Hvilken Pige kan staae fast imod en saadan Vivacitet og en saadan Troskab?

Schlick.

Vil De nu blot behage, Hr. Cousin! at undskylde mig hos Hr. Goldman for et Par Timers Tid,

naar han kommer herned paa Broen. De vil let kunne finde en Prætext; De kan jo sige ham Alt, undtagen det Sande. Han er Kjøbmand, seer De, og det i Ordets strængeste Forstand; har derfor ikke Sands for det phantastiske —

Sylow.

Jeg forstaaer Dem! han vilde ikke fatte det Ædle i Deres Eventyr, og ganske misforstaae det. Havde vi nu bare en Baad.

Schlick.

Det er en let Sag. Dog endnu et Ord før vi skilles.

Mel. Menuetten af Don Juan.

Tag mod min Tak, min Hr. Cousin!
Thi hist paa Skaanes Strande
Jeg seer, hvor Elskovs kjælne Dreng,
Indbyder mig at lande.
Jeg plukker Blomsten Underskjøn;
Men paa min Vei jeg beder:
„Gid Hr. Cousin faa Himlens Løn,
„Som mig til Blomsten leder.“

Sylow.

Men ogsaa Dem jeg takker, Ven!
Som frelste mig fra Døden.
Mit Liv nu klares op igien,
Saa lyst, som Morgenrøden.
Hr. Amtsforvalter! reis med Gud,
Gid snart De Blomsten finde;
Da venter Dem til Løn en Brud,
En blid, huldsalig Qvinde.

Farvel, ædle Mand! som føler varmt for fremmed Nød, og som besidder en Sands for Kjærlighed,

som man i disse dyre Tider ikke skulde vente sig mere paa Jorden. Men — o Lykke over al Lykke! — det er dog virkelig som om Skjæbnen selv i nærværende interessante Dieblik leder Deres Elskedes Trin til dette Sted, for at være Vidne til Deres Daad. Seer De hist i Glaciet?

Schlick.

Ja tilforladeligt, De har Ret, Jomfru Goldman kommer herhid; det er jo ganske beleiligt.

Sylow.

Seer De, hvor længselsfuldt hun stirrer over mod de fjerne Klipper, ret som det kunde være en Kjøbmand, der i fjorten Dage ikke har havt en Skipper at clarere? De kan troe, at hendes arme Hjerte lider.

Schlick.

Ah! jeg kjender det nok; nu gaaer det hende, som Harpespilleren i Wilhelm Meister:

Nur wer die Sehnsucht kennt,
Weis, was ich leide;
Ach, der mich liebt und kennt,
Geht in die Weite.
Ich seh' ans Firmament,
Nach jener Seite — (Over til Kullen nemlig)
Nur wer die Sehnsucht kennt,
Weis was ich leide.

Sylow.

Den lykkelige Ulykkelige! hun drømmer ikke om, at den ægte Kjærlighed er endnu paa Jord, og at de svundne Riddertider fødes atter, da Princesser blot behøvede at kaste en Ring ud i en Malstrøm, for

at den deilige Page strax kunde styrte sig ned for at hente den op.

Schlick.

Ah! De sigter til Schillers der Taucher — ja ikke sandt? den er deilig —

Sylow.

Men De er Gnisten, som ulmer i Asken; De er et Glimt af Chevaleriets svundne Tider, og De kan tjene til Beviis paa, at ægte Galanterie findes endnu i Norden, skjøndt under en Polhøide af 55°, 43′ 5.″ Nei jeg kan ikke tæmme mig (omfavner ham hæftigt). Tillad, sjeldne Frugt paa en næsten uddød Stamme! Tillad at jeg tolder Dem min Beundring! Men tys — der kommer Deres Donna!

Syvende Scene.

Caroline (nærmer sig langsomt). **De Forrige.**

Sylow (sagte til Schlick).

Seer De, hvor velsignet længselfuld hun seer ud? Hun har ordentlig faaet en interessant Bleghed, siden denne Paroxysmus.

Schlick.

Velkommen, kjære, nu dobbelt kjære, Pige! Saa har jeg da endelig faaet den Orm opdaget, som gnaver paa Deres lille Hjerte? Nu veed jeg da, hvortil Deres Længsel staaer.

Caroline.

Hvad siger De? De veed? Skulde min ubesindige Cousin allerede —

Schlick.

Forstil Dem nu ikke længer (nynner)
Blomsten jeg veed,
Som for sin Yndighed —

Tie stille! jeg veed Alt. Kun en eneste Ting gad jeg gjerne vide, og den maa De sige mig. Ligesom alle solide Romanlæsere, vil jeg nemlig gjerne have alle Ting dygtigt motiverede; siig mig derfor, kjære Caroline! hvorledes gik det til, at De fik den Efterretning om Blümchen Wunderhold? Fra Bürger har De den ikke, thi han er en Flynder, som gjør Blomsten til en Allegorie, hvorved han jo aabenbart knækker Stænglen, og spolerer tillige Blomsten. Fortæl mig da, hvorledes De fik at vide, at denne underskjønne Blomst groer paa Kullen?

Caroline.

Jeg vil maaskee have Ondt ved at forklare det selv, da det Hele svæver saa utydeligt for mig, som om det kunde være en sælsom Drøm fra min Barndom. Kun eet veed jeg med Visshed og det tør jeg ogsaa betroe Dem, at isøndags Nat kom min Skytshelgen Sancta Beata til mig.

Schlick (i den høieste Henrykkelse).

Gud velsigne Dig, Du søde Barn! saa er Du nu ovenikjøbet bleven catholsk; det er mere end jeg i mine dristigste Timer turde vente. Hør engang, lille Cousin! jeg seer, der staaer en Fattigbøsse henne paa Broen; der kommer nok ellers ikke noget deri, men vil De ikke paa mine Vegne stikke denne Sølvdaler ned — ja Gud velsigne Sancta Beata, fordi

hun selv har besøgt Dig. Jeg veed jo nok hvad det vil sige, Du er ikke reent catholsk, hvad man kalder ærkecatholsk (i Thisted gik det maaskee heller ikke an) — det er kun en Tint, hvad Clauren vilde kalde en Anflug, deraf. Men siig mig engang, bragte hun Dig ikke til et Kloster?

Sylow (smilende).

Om Forladelse, min Herre! De tager feil.

Schlick.

Hvem taler til Dem? Jeg mener ikke saadant et moderne Kloster, som det i Vimmelskaftet med røde Merinos Gardiner i Vinduerne, hvor det seer ud, som om der boede en Krigscancelliesecretair paa første Sal, men et ægte Kloster med smaae bitte Ruder?

Caroline.

Nei, kjære Amtsforvalter! jeg kom ikke til noget Kloster, jeg blev i Bjerggade. Men, skal jeg komme til Enden af min Fortælling, maa De love ikke at bryde mig af. Vil De nu høre:

Schlick.

(Da han hører Ritornellet, seer han sig ængsteligt om, og siger sagte)

Guds Død! Nu laver hun sig ogsaa til at synge, skjøndt her er det meest forbandede Sted til Sang, som hun kunde finde. En Lykke er det, at der just i Dag er Auction paa Toldboden, og at alle Mennesker, som ellers pleier at gaae herude, ere gaaede ind for at byde.

Caroline.

Mel. Vom Wald bin i' füra.

I Søndags da Klokken
Just ellers slog,
Jeg hørte en Sjokken,
Som nærmere drog.
Eia! Eia!
Beata, den blide,
I Gloriesol,
Fremtreen ved min Side,
Og tog sig en Stol.
Eia! Eia!

„Du elsker ham saare",
Saa lød hendes Ord,
„Men Elskov kan daare,
„Just naar den er stor.
Eia! Eia!
„Erfaring bør veie,
„Om ei han er let;
„Bliv ikke hans Eie,
„Hvis Prøven er slet."
Eia! Eia!

Hun peged med Finger
Paa Speilets Consol;
Og svæved paa Vinger
Hen over min Stol.
Mens Ruderne klirred,
Mildt lød et Adieu;
Jeg sad saa forvirret,
Og vented at døe.
Eia! Eia!

Men jeg døde ikke. Jeg sprang op, saae efter Ru-

derne; men de vare ganske hele, ilede derpaa til Consolen — og hvad seer jeg ligge der? Claurens Vielliebchen auf das Jahr 1830. Bogen laae opslaaet, og en lille sød Finger af Guld laae ovenpaa Bladene, og pegede hen paa en Overskrift, som heed: „Fortællingen om Pigen paa Kullen."

Schlick.

(yderst forbauset, slaaer Hænderne sammen).

Slaa mig nu ihjel og lad mig leve! Allerede for 1830 har De hans Vielliebchen, siger De; o Du Lykkens udkaarede Skjødebarn! og Sancta Beata — jeg tør bande paa, at denne Novelle er af hende selv. Laan mig den, søde Pige! jeg er som gal af bare Fornøielse. En Vielliebchen allerede for 1830! Det var noget for Læsefrugterne og Maanedsroserne. Og saa med Bidrag af Sancta Beata — hun vil stikke Fanny Tarnow, kan De troe, og Helmine Chezy og den gamle Fru Weisenthurm. Er det ikke fordømt, at jeg nu skal over til Kullen — om Forladelse, Caroline! jeg veed ikke selv hvad jeg siger — men hvor gjerne vilde jeg ikke læse den. Laan mig blot et Menut Deres Syepose; den ligger bestemt deri.

Caroline.

I min Syepose? Jo tag den der; nei saadanne himmelske Bøger ligge ikke i de Dødeliges Syeposer. Det var et Pragtexemplar i Maroquin, som en af de himmelske Bogbindere havde indbundet. Foran Titelbladet, stod meget læseligt — Eieren havde nok selv skrevet det — „Sanctus Hildebertus, Helgen fra Anno 1328", og saa duftede den saa nydeligt,

som om det var en Present fra en Livvagtsofficeer til en Baronesse. Men ligesom Glimt af det Evige kun viser sig en stakket Tid her paa Jorden, saa gik det ligeledes med Lommebogen. Neppe havde jeg læst Novellen ud, før Bogen blev mig trukken sagte ud af Haanden, og den nysselige Taschenbuch steeg som en glimrende Sæbeboble i mange deilige Couleurer op i Luften og svandt.

Schlick.

Adieu mon plaisir! Men Indholdet, Caroline — det kan De dog vel erindre Dem.

Caroline.

Desværre kan jeg sige, at jeg erindrer det altfor vel. Det er just det, som i disse Dage gjør mig saa urolig, saa sælsom, saa forunderlig, at jeg neppe kjender mig selv. Det er jo det, som faaer mig til at glemme Alt, hvad der før var mig kjært, Elsker, Bryllup, Lykke, kort Alt, undtagen Blomsten, som De absolument maa skaffe mig. Nu vel da! Indholdet var dette. (høitidelig) Den Gang Erich den 13de regjerede i Sverrig —

Sylow (sagte).

For Guds Skyld, Frøken! begynd dog ikke saa langt ude. Carlsen retter an i Dramatiken Kl. 9; den er allerede halv otte, og et ædelt Publikum begynder at faae Appetit.

Caroline (sagte).

Lad De mig kun raade; det var blot for en høitidelig Begyndelses Skyld. (høit) Under Erich den 13de i Sverrig levede der en Rigsgreve paa Gunnarholm

tæt ved Kullen. Han var en mægtig Ridder, og eiede mangfoldige Borge, Vasaller, Riddersvende og Vaabendragere. Ved en af de mange Kampe og Røverier, som i hine Aaringer fandt Sted, faldt en underskjon Pige fra Lappen i hans Hænder — den Tid skal der have været mange smukke Piger paa Lappen — og den stolte svenske Ridder blev saa indtaget af Pigens høie Skjønhed, at han besluttede at gjøre hende til sin Gemahlinde. „Nu vel, min dyrebare Gemahl og Herre", sagde hun paa Bryllupsaftenen, „I har nu min Troe og mit Hjerte, men viid tillige, at vi Piger fra Lapland ere ikke at spøge med." — De vare i den Tid i det Hele noget bornholmske — „Vær troe imod mig, som jeg vil være det imod Eder; thi ved den mindste Utroskab er I dødsens." Den stærke Ridder loe over al Maade ved denne afmægtige Trudsel, og holdt desuden for meget af sin smukke Brud, til at han dengang skulde ahne, at han nogentid kunde vorde hende utroe. Men hvad skeer? Fire Aar vare allerede forløbne, da han en Eftermiddag, ved en Reise efter Freden med Danmark, reed igiennem Sanct Annagaden. Hvem der laae i Vinduet — og til hvem han gik op, da han steeg ned fra sin Ganger — det veed man ikke; kuns saa meget er vist, at Troskabslilien gik itu, og at Ridderen strandede paa Sanct Annagadens Klipper. Tredie Dagen derefter læste man i Helsingborgs-Posten (det er nemlig et meget gammelt Blad): „Tirsdagen den 13de October 1383 aflêd Caspar Erich af Lejonkloe, Riddar utaf många Ordner. Han fanns

mördad i sin Sång, medelst en Christaldolk uti Bröstet. Den nådige Grefvinnan är försvunnan, och det tals mycket om, at hon har ei varit så aldeles obekant med Sättet, hvorpå detta Mord er blefvit begått." Nogen Tid derefter, var hun at finde, optagen imellem Ursuleinderne, paa Toppen af Kullen, og i hendes Celle laae et overordentlig stort Brev fra Pave Urban den 9de — det skal have været saa stort, at det vilde nu koste i Postpenge 13 Mk. 8ß. hvis der ikke stod K: T: paa det — hvori indeholdtes Kirkens Absolution for hendes Dodssynd. Hun levede der til hun blev 172 Aar gammel — en forskrækkelig høi Alder — og hendes eneste Selskab var Fyrboderen paa Taarnet.

Schlick
(i saligt Sværmerie for sig selv).

Der Thurm, aus schwärzlichem Granit erbauet, steht in einer schrecklichem Einöde. Wie traurig ist das Loos des Thurmwächters, der, für 20 Thaler Lohn, hier alle Nacht vom August bis zum April das Feuer unterhalten muß. Und dennoch schien er mit seinem Schicksal zufrieden. See Friderich Ramdohrs Schriften, 2det Bind.

Sylow (sagte til Caroline).

Fühlst Du?

Caroline (ligeledes).

Ich fühle. (høit) En Morgen gik han ned i hendes Celle, men da var hun borte; kun en underlig stor blændende hvid Blomst var skudt op midt i Gulvet. Ved Undersøgelser, som bleve anstillede af nogle

Medlemmer af Landhuusholdningsselskabet, i Forbindelse med en Professor i Æsthetiken, erholdt man senere det Resultat, at kun en Elsker som er troe, kan paa Bryllupsdagen afplukke Blomsten — som forresten skyder i Dieblikket ligesaa friskt frem som før — og at hans Ægteskab vorder lykkeligt; men at Bladene falde fuldstændigen af naar en Troløs vover at nærme sig. Er det ovenikjøbet en Don Juan, da siger man, at der skal udbrede sig fra de nedfaldne Blade en saa umaneerlig qvælende Dunst, at talrige Liig af slige amoureuse Vindbøitler ere blevne begravede af Fyrbøderen paa Taarnet; og i saadanne Aaringer kan han, der før havde 20 Rigsdaler, omtrent regne paa 27 og 3 Mk. Formedelst denne sin Egenskab kaldes den Troskabslilien, men formedelst sin Skjønhed tillige Underskjøn.

Sylow (sagte).

Der løb fordømt mange Anachronismer med i Deres Fortælling. De skeedte en Ulykke, Frøken! om De blev recenseret.

Caroline (ligeledes).

Recensenterne ere galante, og hos en Dame tage de det ikke saa nøie med den historiske Sandhed; det er desuden saa længe siden vi i Skolen læste Kall.

Schlick

(kommer efterhaanden til sig selv af sin Henrykkelse).

Gud! hvilket Sujet til en Novelle! hvilket kosteligt Skelet, naar Clauren erholdt det, for at give det Kjød og Couleur!

Sylow (sagte).

Det blev maaskee dog ikke andet end Skind og Been.

Schlick.

Velan! Jeg maa tage en rask Beslutning; thi jeg siger med Fanden, at denne Afskeedtagen har Gottsched opfunden — hvad det var, jeg vilde sige — det er med Gottsched jeg siger, at Fanden har opfunden denne tagen Afskeed —

Sylow.

De mener nok snarere, at det er med Rahbek De siger, at Gottsched og Fanden har opfundet den.

Schlick.

Ja der har vi det. Jeg er saa forvirret af Henrykkelse, at jeg sandser ingen Ting. Altsaa med faa Ord tag til Takke med min Fryd og min Afskeed.

Mel. af Sovedrikken: „For dem mit Hjerte bruser."

Hr. Schlick skal triumphere,
Han dristigt tør i Kampen gaae;
Han ønsker intet mere
End snarligt Prøven at bestaae.

Han er saa tro, som Hunden,
Ja ret en from og tugtig Svend,
Og Blomsten, som er funden,
Til Lappen bringer han igjen.

Thi fryd Dig, elskte Pige!
Din Lykke bygges ei paa Sand;
Ildprøven Dig skal sige:
„Du fikst en uforvansket Mand!"

Hiin Pige forestilled
I fordums Tider Troskabs Blomst;
Jeg viser hendes Billed
Igjen ved min Tilbagekomst.

Sylow.

Men betænk dog, Hr. Amtsforvalter, der lufter en forbandet Kuling fra Nordvest; Søen vil slaae over og De faaer en fatal Snue.

Schlick.

Spar mig, Hr. Cousin! for slige intetsigende Indvendinger! min Beslutning er fattet!

Caroline (paa Knæ).

Saa modtag da min Taksigelse, Sancta Beata! jeg lovede dig, dersom min Elsker vilde bestaae denne Prøve, $2\frac{1}{2}$ Pd. Formelys og 5 Pd. Spedelys, skjøndt jeg dengang ikke drømte om, at det var muligt, at mit Ønske skulde gaae i Opfyldelse. Men nu har du opfyldt min Bøn, Sancta Beata! og min Elsker tør vove paa at bevise sin Troskab med haandgribelige Beviser. Jeg vil derfor ile hen til den sardaniske Consul, og bede ham ved en holsteensk Skipper at besørge mig Lysene til Loretto.

Sylow (sagte).

Atter en Buk, min Naadige! og det imod Riises Geographi.

Caroline (ligeledes).

Siger intet; han er saa henrykt over Trylleblomsten, at han intet sandser, uden den. (høit) Modtag ny mit Tillykke og mit Farvel!

Mel. Der Ritter muß zum blut'gen Kamp hinaus.

Saa lev da vel, Hr. Amtsforvalter Schlick!
Kjæmp kun med Mod! De Maalet har for Øie;
Det var ved Kamp, at Jacob Rachel fik,
Kun Kraftens Mars kan Skjønheds Venus bøie.
Bryd Dem kun ei om Kronborgs høie Fyr!
En bedre Glands Dem lede vil paa Vandet.
Mod Kysten, min Leander! styr,
Din Hero's Blus Dig viser Landet.

Kom frisk igjen, Hr. Amtsforvalter Schlick!
Kryb varligt op, og hold især paa Hatten!
Det blæser stærkt, og i et Øieblik
Den kan saa let gaae ud i Kattegatten.
Ja, det er koldt, at stige op tilfjelds;
Thi svøb Dem dygtigt ind i tyk Chenillie!
Jeg staaer i Aften her i Pels,
Og venter Dem med Troskabs Lillie.

Schlick (i høi Henrykkelse).

Hører De, Cousin! og De kan endnu tale om den stærke Kuling fra Nordvest, eller om Bagateller, naar denne Engel staaer, som i en Ridderroman, og rækker den bortgaaende Helt hans Hjelm, hans Sværd og hans Skjærf? Nu blot en Baad og jeg er færdig.

Sylow

Det er en let Sag! Har De ikke, mens vi talede sammen, hørt en Deel Folk, som gik omkring os og nynnede:

„Hvo, hvo, hvo vil i Baaden med?
Snart, snart, snart vil den gaae afsted!"

Schlick.

Nei, Hr. Cousin! jeg har svævet for meget paa Kullens Toppe, til at jeg skulde ændse noget paa den lave Toldbodbroe.

Sylow.

Da sang de dog tydeligt nok. Nu — tys! kan De nu høre?

Chor af Søefolk.

Mel. Bombelles Vals; første Reprise.

Hvo, hvo, hvo vil i Baaden med?
Snart, snart, snart vil den gaae afsted.
See, see! her er i Baaden Plads,
Vinden er just tilpas,
Altsaa afsted!

Vil, vil, vil man til Skaanes Land,
Did, did hurtigt man komme kan.
See! see! Baaden er alt parat,
Aaren vi har alt fat;
Altsaa afsted!

Vil, vil, vil man til Odinshøi?
Roe, roe, roe vi som Baaden fløi;
Vil, vil, vil man til Snækkesteen?
Baaden er peen og reen;
Vi staae parat.

Lyt! lyt! venligt en Vestenvind
Luunt, mildt, puster i Seilet ind.
See! see! roligt, et Tæppe liig,
Havfladen breder sig,
Yndig og blaa.

Hvo, hvo, hvo vil i Baaden med?
Snart, snart, snart vil den gaae afsted.

See, see! her er i Baaden Plads,
Vinden er just tilpas,
Altsaa afsted!

(Schlick iler, efter en stum Omfavnelse, ned i Baaden, og vifter med Hatten, som vesvares fra Landet med Hat og Tørklæder).

Sylow.

Saa fik vi da Narren afsted. Pluk Du nu Trylleblomster paa Kullen, og see, om Du kan finde Nogen. Men nu begynder min Intrigues anden og sidste Deel, for at bearbeide Deres Fader, og dertil hører nogen Forklædning. Tillader De altsaa, at jeg byder Dem min Arm, for at ledsage Dem til Deres kjære Pastor fido, som jeg allerede længe har bemærket, med største Utaalmodighed spadserer op og ned ved Glaciet. Det er ogsaa godt for Tidens Eenheds Skyld, at der gaaer nogen Tid hen imellem Acterne; Damerne begynde at føle Lyst til at meddele sig, og de Herrer Musici, som have spillet saa tappert i Orchesteret, føle en svær Attraa efter at komme op paa Punsche-Salen. Altsaa til Glaciet!

(De gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

Scenen er som i første Act. Man seer Folk gaae op og ned af Broen.

Sylow

(forklædt som en aldrende Borgermand).

Saa! Nu har jeg Minerne istand. Behager

nu, mine to Herrer! at træde derpaa, og de skal see, hvor net de skal flyve i Luften. Lad mig nu regne efter! Minen No. 1: Aftalen med Færgefolkene — Minen No. 2: Jomfru Wilhelmine, som har lovet mig, for Carolines Skyld, af al Evne at assistere mig i dette, for hende vistnok svære, Partie; Minen No. 3: Diamant- eller Guldklumpen, som jeg næsten ikke engang troer jeg kommer til at bruge. Ja Du er leveret, min kjære Amtsforvalter! i det mindste paa een af dem maa Du gaae i Luften.

Goldman.

Det er besynderligt med min tilkommende Svigersøn, han er ligesom forsvunden, og dog gaaer jeg i mere end een Time, og leder efter ham; men intetsteds er han at finde. Kommen fra Jylland, udtrykkeligen for at holde Bryllup med min Datter, havde han selv yttret sig beredvillig til, under en Promenade, at aftale Præliminarierne, og her havde vi bestemt at mødes. Det er mig dog noget paafaldende, og tyder ikke hen paa synderlig Hede. Imidlertid nægter jeg ikke, at jeg gjerne saae, at min Datter var gift, ligemeget forresten med hvem, naar han blot er nogenlunde solid. Man er som ophængt med disse giftefærdige Døttre: ere de fattige og stygge, saa blive de liggende, som en tredie Prioritets Obligation, og da er der ingen, der spørger efter dem. Ere de rige og smukke — som desværre er Tilfældet med min — saa har man al Verdens Lieutenanter og Krigscancelliesecretairer i Hælene paa sig — (bliver Sylow vaer, som længe har staaet og maalt ham) hvad er det

for en underlig Fætter, som ikke gjør andet end stirre paa mig? Nu skal man see, at det er atter Een, som vil skaffe mig af med Caroline, men sagtens tillige med mine Penge.

Sylow (nærmer sig).

Nei! jeg tager ikke feil; det er virkelig ham — han er den rette, som jeg saa længe forgjæves har søgt.

Goldman.

Det kommer an paa, i hvilken Mening De tager det, min Herre! Jeg er ikke den Rette, undtagen forsaavidt De vil vexle Penge hos mig.

Sylow

(med affecteret Udbrud af Glæde).

Ja! det er virkelig ham.

Goldman.

Hvorledes, min Herre! hvem?

Sylow (vemodig).

Er det da muligt? han kjender mig ikke igjen! Besvar mig blot eet Spørgsmaal, min Herre! Er der virkeligt slet intet, der taler for mig i Deres Hjerte?

Goldman.

Ikke af Betydenhed, saavidt jeg føler. (sagte) Nu mærker jeg hvad det er for en Karl: rimeligviis en af disse fornemme Tiggere, en Konstner bestemt, liig den Violin-Virtuos, der forleden vilde laane Hundrede Rigsbankdaler af mig, og som tilbød, at ville spille mig en Sonate af Plejel, som jeg saa kunde beholde som Pant, til jeg fik Pengene.

Sylow.

Er der da slet ingen lønlig Streng i Deres Indre, som bæver ved at høre min Stemme?

Goldman.

Sagde jeg ikke nok, at det var en Musicus? denne vil sagtens synge til, saa mener han, jeg har dobbelt Pant.

Sylow.

Forekommer det Dem ikke som om De kunde mindes en venlig Barndomsdrøm, nu da De seer mit Ansigt?

Goldman.

Jeg drømte aldrig, min Herre! da jeg var Barn, derfor har jeg nu intet at erindre, og Deres Ansigt kan jeg forsikkre, jeg aldrig har seet.

Sylow.

Ha Moder! Moder! saaledes straffes Dit Feiltrin endogsaa efter Din Død. Han kjender ikke mig, og dog kjendte jeg ham strax. Denne lille fiffige Vorte, just hvor Parykken begynder, den talte vor Moder saa ofte om.

Goldman.

Vor Moder?

Sylow.

Ja vor Moder var hun, om endogsaa forskjellige Fædre have sat os i Verden.

Goldman.

Forskjellige Fædre? min Moder var jo kun gift eengang? (sagte) Han maa være endnu værre, end en Violinspiller; det er enten en Poet eller en Bedrager.

Sylow.

Son! Son! ær Din Fader og Din Moder, paa det at det maa gaae Dig vel, og Du maa længe leve paa Jorden. Vor Moder hviler i Graven, og mindst af alle vil det klæde sig for hendes Sønner, at anklage hendes Støv. Døden forsoner, og, hvorom Alting, de mortuis nil nisi beni.

Goldman (sagte).

Han snakker Latin! det er vist en Lommeprocurator, der vil skaffe mig en Proces paa Halsen, for at afprælle mig nogle Penge.

Sylow.

Store Himmel! nu først ahner jeg, at han miskjender min Hensigt: men vær Du kun tryg, Christoph! blev Du endogsaa Jacob, vil jeg dog ikke være Esau imod Dig. Behold Du kun Din Førstefødselsret — thi Dig fødte vor Moder jo først — og tillige, hvad der er tusinde Gange mere værdt, den uskateerlige Ære af at være ægtefødt — medens jeg — ikke sandt? det er et frygteligt Ord Bastard — det brændemærker, sige de kolde Mennesker, og dog — nei! det er umuligt. Bastarden skylder sin Tilværelse til den rene, salige, opløftende Kjærlighed, der intet kjender til Convenienzens trykkende Lænker, og den — det føler Du ogsaa selv — den kan aldrig brændemærke.

Goldman.

Vilde De ikke betænke, min Herre! at vi ikke ere de Eneste her paa Broen, og at der gaae en heel

Deel honette Folk omkring, som ikke ere slet saa gale som De.

Sylow.

Og denne Reflexionens kolde Haand kan Du lægge paa Din Broders varme Hjerte?

Goldman.

Deres selsomme Pathos gjør Opsigt. Vil De ikke lade Dem vise hen til Hospitalet? der er altid en Chirurg tilstede, som kunde hjælpe Dem.

Sylow.

Ja, vel maa jeg blive beklemt, og trænge til Lægernes Bistand, naar jeg maa see, at alle Strænge, som Naturen havde bestemt til at tone i harmonisk Samklang, ere i min Broders Hjerte enten sprungne, eller i det mindste ikke stemte. (sød): Goldman! er det muligt? kjender Du ikke Din Silberman?

Goldman.

Har ikke den Ære.

Sylow.

Christoph! ikke Din Broder Erich?

Goldman.

Det skal jeg have ondt ved, eftersom jeg aldrig har havt nogen.

Sylow (pathetisk).

Ha! der staae vi ved Knuden; that is the question. Leed du nu mine Trin, uskyldige naive Natur! men tag for Alting din alvorlige og satte Søster, Fornuft, paa Raad med. Hvad er her at gjøre? skal jeg frækt røre ved vor Moders Aske? trække Sløret bort fra hendes Feiltrin, og aabenbare Alt?

Eller skal jeg taus trykke ham til mit Hjerte, fortie Alt, fælde en sønlig Taare paa hendes Grav, og atter reise med Skipper Adrian til Calcutta? (Han gaaer med stærke Skridt op og ned, og synes i en voldsom Kamp; med eet staaer han stille og udbryder:) jacta est alea; det er afgjort, om endogsaa mit sønlige Hjerte derved vil briste.

Goldman.

Det er bestemt en Comoediant af Beckers Troup, som vil prøve en Rolle her paa Broen.

Sylow (synker paa Knæ).

Du, min forklarede Moder! du hører mig fra din Chrystalhimmel, og du er Vidne til at Christoph stoder mig fra sig, og at min Bekjendelse smerter mig. Ja! det er bestemt Snak af Ingemann, at alle Folk ere indvendig bestrængede, og, at man blot behøver at gribe den rigtige Stræng, for ogsaa at faae den forventede Tone ud. (reiser sig) Nu vel! saa rul da op, du tunge Tæppe, som er sjunken ned for den svundne Tid; men viid, Christoph! det er Dig, som trækker i Snorene. (sidelt) Boede Din Fader ikke i Landemærket, strax ved Hjørnet af Slippen?

Goldman.

Jo vist gjorde han det; men hvad kommer det Dem ved?

Sylow.

Mig ved? grusomme Spørgsmaal! dog — Bastarden maa desværre tie, og føle at Du har Ret. Hørte Du aldrig om en lille Dreng, som blev opdragen i Vognmagergade No. 173, fjerde Bagsal?

Goldman.

Jo vist hørte jeg om Born, som bleve opdragne i Vognmagergade. Det maa være en meget amoureux Gade; thi Børn er der altid nok af.

Sylow.

Spot ikke, Christoph! Du dømmer ogsaa Din i Graven slumrende Moder. Der boede dengang — var det Tilfælde eller Skjæbne? — paa Hjørnet af Aabenraa en Stabscapitain ved Marinerne. Vor Fader var gammel og svag, Moder tredive Aar yngre end han, Capitainen var en Mariner — og hun sank. Græd, Christoph! græd; thi her gleed en Engel; og jeg var Frugten, som faldt af ved dette Fald.

Goldman (sagte).

En underlig Historie er det alligevel; thi et og andet i den er just ikke Løgn.

Sylow.

Hun reiste bort, efterat det, som var spundet i Mørket, begyndte at komme for Lyset. I Lilleværløse hos en Kirkesanger, hvor hun flyttede ud, blev hun forløst; og først derpaa hun kom tilbage. I Vognmagergade No. 173 stod min Vugge; i lille Brøndstræde svandt mine Drengeaar; i Calcutta mine Ynglingeaar, og i Seringapatnam min tidlige Mandbom; efter 15 Aars Forløb kommer jeg tilbage til Danmark, men kalder mig dog ikke Goldman — jeg vil ikke plætte mine Forældres Minde — men staaer her for Dig, som Silberman.

Goldman (sagte).

Skulde det være en Spidsbub, der vil narre mig nogle Penge fra?

Sylow.

Jeg seer, Du grunder, Christoph! Du troer mig ikke, og tænker vel endog, at der stikker Bedragerie under. Taabelige Goldman! hvad besidder vel Du, som Silberman skulde have Lyst til at skille Dig ved? Guld? Han er rigere end Du. I Ostindien risikerer man Livet, men kommer man levende derfra, saa bringer man ogsaa Penge hjem. Man behøver blot at gjøre i Indigo, og man er en holden Mand. Din Datter? Jeg vil aldrig gifte mig. Desuden har jeg allerede eengang frelst hende; maaskee jeg kan redde hende endnu engang.

Goldman.

Redde? frelse? min Datter? hvad er nu det igjen?

Sylow.

Ja, kjære Christoph! jeg har seet baade hende og Dig, da Du ikke saae mig; thi i tre Uger har jeg logeret hos Madam Oder, fordi jeg først vilde see Eders Stilling, og ubekjendt lære Eder at kjende, før jeg fremstillede mig selv.

Goldman.

Men frelse hende? hvilken Fare har hun da været i, som jeg ikke skulde vide?

Sylow.

I en Fare, som Du vidste, Broder! og i hvilken Du selv havde styrtet hende.

Goldman.

Eet Ord, saa godt som ti, Hr. Silberman! jeg lider ikke gjerne dette Broderskab.

Sylow.

Ikke saa hidsig, Christoph! Naar Du kommer hjem til mig paa Værelset No. 3, og jeg viser Dig de mange Breve, som jeg har, baade fra vor Moder og fra Marinercapitainen, hvori de omtale baade Dig og mig, som Halvsødskende; og jeg derpaa viser Dig de store Sække med Patagoner, som jeg har bragt hjem med til min Broderdatters Udstyr — saa vil Du komme til Erkjendelse af, at Du har en Broder, og hun, at hun har en Onkel fra Ostindien.

Goldman (sagte).

Det er jo rigtignok mærkeligt, det kan jeg ikke nægte. Han har ingen Hensigter — vil ikke laane Penge, eller bedrage — er endog rigere end jeg — frier heller ikke til min Datter — og at han skulde gjøre alle disse Krumspring for ingenting, er dog ogsaa utænkeligt. Skulde der virkelig ligge nogen Sandhed paa Bunden?

Sylow.

Du kan jo dog ikke forlange, at jeg skal gaae hver Dag omkring med en Pakke Breve i Lommen, for paa staaende Fod at bevise Dig min Genealogie, eller, endnu mindre, at jeg her, midt paa Broen, i smukke Folks Nærværelse, skal blotte mit Bryst, for at vise Dig, hvorledes Marinercaptainen med Krudt har indbrændt mig, som Barn, vor Moders Navn?

Goldman.

Forunderligt! men hvorfor kom Hr. Silberman da ikke før hjem til mig?

Sylow.

Det har jeg jo allerede besvaret. Fordi jeg vilde belure Eder, overraske Eder, lære at bedømme, om Din Datter fortjente mine Pjasterposer. Men kald mig nu ikke længer Silberman — kald mig Erich, som jeg hedder —

Goldman.

Nuvel, Hr. Erich! siig mig da, hvilken Fare min Datter har været-i. Jeg har rigtignok ikke seet hende idag.

Sylow.

Jo! jeg kom i en heldig Stund fra Ostindien. Du vilde jo gifte Caroline bort?

Goldman.

Men det var dog ingen Fare, som det var værdt at redde hende fra.

Sylow (pathetisk).

O Fader! Fader! Du stod paa Randen af Afgrunden med Dit Barn, og mærkede ikke, at hun gleed, og at det var just Dig, som styrtede hende ned i Svælget.

Goldman.

Er det da et Helvede, at reise til Jylland?

Sylow.

Forstaae mig ret! Til Jyllands Kyst jeg gierne drager, Jylland er et herligt Land — men det er ikke

Landet jeg taler om. Det var i Molochs Arme Du vilde kaste hende.

Goldman.

Hvilken Snak! Det var i Armene paa en Amtsforvalter fra Arz.

Sylow.

Ogsaa i Arz og i Skippinge har Du truffen paa en Moloch og det er fra ham jeg har reddet Din Datter. Jeg hørte snart overalt, at Din Datter skulde giftes, og jeg var ikke seen, før jeg kom over til Thisted, for paa Stædet at høre hans Skudsmaal. Men hilledød! hvad fik jeg der at høre?

Goldman.

Dog vel ikke noget ondt?

Sylow.

Ondt? Saa ryggesløs en Don Juan, som han, troer jeg ikke, at selve Don Juan har været.

Goldman.

Det er dog aldrig muligt? lidt underlig er han jo rigtignok, og nogle Griller har han af de forbandede mange Romaner, som han har døiet, og som jeg Gudskelov ikke kjender en eneste af — men alligevel, Hr. Silberman! — hvad jeg vilde sige — Hr. Broder — skulde han virkelig — og det i det lille Thisted?

Sylow.

Tingen er, at han har draget Jylland omkring baade ved Markeder og ved Bryllupper, og neppe kan nogen jydsk Hosekræmmer i Kjøbenhavn have reist Jylland mere igjennem paa kryds og paa tvers, end

han. Han er jo en ganske velvoxen Mand, har en Deel Penge, som Du jo nok veed, et betydelig Embede, og har desuden, hvad der hjælper ham meest, gjennemlæst alle Weisflogs og Claurens Romaner. Det er derfra han har det smukke Sprog, som han fører; og derfra tager han de fordømte Intriguer, der ere saa fiffigt anlagte, at ingen Pige eller Kone kan undgaae dem.

Goldman.

Guds Død! det maa være et forfærdeligt Menneske, denne Clauren, mener jeg — saadan en Art Cartouche — hvem er han?

Sylow.

Ja, snurrigt er det, der er baade en ægte og en uægte — men hvad der endnu er det selsomste — den ægte er af Tombak, men den uægte er af Guld. Nok er det, jeg kom paa Spor efter vor Amtsforvalter, og det er rædsomt at høre, hvad han har bedrevet; thi som en Scirocco-Vind er han faret hen over Jyllands Flækker og Stæder. Nu skal Du høre:

(Declamerer med megen Pathos)

Hvor nys var huuslig Fred og Roe,
Og Ægteskabets stille Glæde;
Der saae jeg Taarer Øiet væde,
Og fandt dem kjævles begge to.
Jeg Manden saae, vildt var hans Blik,
Ved Siden stod hans faldne Engel:
Jeg skreeg: „Hvo var den sorte Bengel?"
Man svared: Amtsforvalter Schlick.

Jeg saae af Elskende et Par,
(Det var ei langt, jeg troer, fra Weile)
Den Yngling vidste sødt at beile,
Hun alt sit Ja paa Læben bar.
Dog bort hun med en Anden gik,
Mens første Elsker staaer og græder;
Jeg skreeg: „Hvad hedder den Forræder?"
Man svared: Amtsforvalter Schlick.

Bag Ruder smaa i Horsens Bye
Jeg Kummer saae en Pige bøie;
Vemodigt var det skjønne Øie,
Den blege Kind gav Sorgen Lye.
Jeg mærked i et Øieblik,
At skuffet Elskov her var hjemme;
Jeg skreeg: „Hans Navn?" En Englestemme
Mig svared: Amtsforvalter Schlick.

I Skagen ved et Gadekjær
Jeg saae en deilig Dreng at lege;
Den Moder sad med Kinder blege,
Og trak saa grumme tungt sit Veir.
„Hvem er din Fader, lille Strik!
„Som leger der i Blomstervrimlen?"
Saa skreeg jeg høit — han saae mod Himlen,
Og svared: Amtsforvalter Schlick.

Goldman.

Men du, min Gud, hvad siger Politiet? Er der da ingen Amtmand?

Sylow.

Jeg har jo sagt Dig, at han er riig, og Du veed jo nok —

Goldman.

Men hvorfor sætter man det da ikke i Politie-

vennen? der stod jo forgangen om en Brændeviins-brænder, som plagede sine Heste; saa kunde der jo ogsaa sagtens staae lidt om nogle Fruentimmer.

Sylow.

Tingen er, at naar saadan en Sag kom for Magistraten, og en Djævel som han gik dristigt hen til en Borgermester, og sagde: Tag dem i Agt, Hr. Borgermester! er Deres Samvittighed virkelig fri? tør De kaste den første Steen? saa var det jo tænkeligt, at Borgermesteren kunde smide Pennen, og raabe: Nei! Gu om jeg tør. See! det er Knuden.

Goldman.

Saa skal han wahrhaftig heller ikke faae min Datter. Hvilken Byesnak vilde det ikke blive? de kan have nok at fortælle om alligevel.

Sylow (sagte).

Jeg kjender hans Orm. Han er saa bange for Byesnak, at han heller lod et Par Dukatposer springe, end blive Gjenstand for den. (høit) For at Du endmere kan see, at jeg er Din Broder, vil Dit Vel og kjender Karlen, saa vil jeg sige Dig endnu eet. Just som jeg i Dag kommer herned paa Broen, faaer han Øie paa mig, og deri bestaaer egentlig det, som Du før ikke forstod, at jeg har reddet Din Datter. Neppe har nemlig denne utugtige Krabat faaet Øie paa mig, som han nok har mærket har været ham saa svært paa Spor i Jylland, før han kaster sig ned i en Baad, og sætter ad Søen til.

Goldman.

Ei! Ei! nu forstaaer jeg det; altsaa derfor er

det at jeg ikke har seet vor jydske Herre paa Broen i Dag. Saa skal Du da virkelig have Tak, Halvbroder Erich, med Reservation at sige; thi hjulpet mig i denne Sag, har Du visseligen.

Sylow.

Altsaa har da vor Herre nu løsnet den Skorpe, som havde sat sig om Dit Hjerte. Kjender Du da endelig Din ulykkelige — nu altfor lykkelige — Broder? (I det han omfavner ham, vinker han med et Lommetørklæde bag hans Ryg til Wilhelmine, som staaer skjult i Nærheden). Ach! see der har vi hende, som gik med Smakken fra Jylland, et nyt Offer for hans Lidenskab; han lovede hende Ægteskab, og nu — ach nu maa den gamle Bedstemoder passe den lille Datterson, medens hun selv er fulgt efter ham herover, da hun fik hans Afreise at vide.

Tredie Scene.

Wilhelmine. De Forrige.

Wilhelmine

(gaaer lige løs paa Goldman).

Kjære gamle Mand med det venlige Ansigt! Har Du ikke seet ham?

Sylow (sagte til Goldman).

Snak hende endelig efter Munden; jeg mærkede nok paa Skibet, at hendes Sorg havde gjort hende lidt ør i Hovedet.

Goldman (sagte).

Jeg seer dog af Alting, at der maa være noget

om det, at han er en slet Karl, som ikke fortjener min Datter. (høit) Hvem mener De, lille Jomfru?

Wilhelmine.

Hvem jeg mener? og derom kan De spørge? hvem kan jeg vel mene uden een, uden ham, den Eneste?

Goldman.

Just fordi det er kun een, vil det falde mig noget tungt at gjætte imellem saa Mange.

Wilhelmine.

Ach! det er sandt; De har jo aldrig seet vor fredelige Have i Grenaa; De har ikke været i mit Eden, hvor stakkels Eva faldt, fordi hun ikke saae Slangen.

Goldman.

Nei, jeg maa tilstaae, jeg har aldrig havt den Fornøielse at være i Grenaa, skjøndt faldne Eva'er har jeg dog truffen en Deel af.

Wilhelmine.

Men har De da aldrig seet den stille, blaa, rolige Havflade pludseligen oprøres af Stormen?

Goldman.

Aa jo; det har man en meget beqvem Leilighed til at see i Helsingør.

Wilhelmine.

Ogsaa mit Liv var en speilklar Søe, indtil en uventet Orkan kom, og rørte den op. Mit stakkels Lysthuus i Haven var fordum et Kjærlighedspavlun, hvor de kjærlige Duer sadde og kurrede paa Ærtestængerne; men nu er Duen fløiet, og Ærtestænger-

ne rykkede op, kun Mindet om Lysthuset glemmer jeg aldrig.

Goldman (sagte til Sylow).

Hun vrævler, synes mig, noget underligt Toi imellem hinanden.

Sylow (ligeledes).

Det kommer sig af at hun har en Green af Galskab, Broder; es rappelt, har jeg sagt Dig.

(Man hører Ritornellet til den næste Arie.)

Goldman.

Guds Død! Mon hun vil ogsaa til at synge her paa Broen?

Wilhelmine.

Mel. Kong Ludvig drager med sin Hær.

I Uskylds Glands, saa skjær og reen,
Den Pige sad ved Rok og Teen,
Og ahned ei de Ondes Rænker;
Kun paa sin Dont hun flittigt tænker,
Og liig en Blomst, som staaer i Løn,
Hun veed ei selv, at hun er skjøn.

Mens Rokken flinkt for Foden gik,
En Yngling stod med ædelt Blik,
Og smilte venligt til den Arme.
Da følte Pigen sælsom Varme;
Hun har ei mere Roe i Sind,
Men glemmer Rok og Teen og Spind.

I Haven sad nu begge to,
Og Pigen finder atter Roe;
Men, ach der er saa varmt derinde;
Da sank den ømme svage Qvinde,

Det kosted hende Hjertevee —
Hvor nys var to, snart sadde tre.

Hun spandt igjen, men ei med Lyst,
Nu laae en Spæd ved hendes Bryst;
Det gik ei let, som fordums Dage:
Forladt hun sidder nu tilbage;
Thi bort han drog ad vilden Søe,
Og har forglemt den faldne Møe.

Nu sidder den gamle Bedstemoder ene hjemme, og vugger sin Datters Barn, medens hun selv gaaer omkring og leder om sin tabte Lykke — o Du kan troe, gamle Mand! at det var Synd han gjorde.

Goldman (ængstelig).

Jeg synes, at det tager noget til med hendes Galskab — var det ikke bedst, at vi gik?

Wilhelmine

(med stedse stigende Voldsomhed).

Ja Synd var det; selv en Duenatur kan blive opirret. Men rev han ogsaa Rosen af, og splittede Bladene, saa skal Tornene dog være tilbage, for at suge hans Blod. Naar jeg betænker ret, hvad jeg har tabt — ja da kjender jeg ikke mere mig selv — (Goldman vil immer afsted, men kan ikke komme vort for Sylow) da suser og bruser det for mine Øren, ligesom Hjulet i en Vandmølle; da løber Blodet voldsomt omkring i mine Aarer — (med forceret Udbrud):

Trauet nicht den Rosen eurer Jugend,
Trauet, Schwestern, Männerschwüre nie,
Schönheit war die Falle meiner Tugend,
Hier in Helsingör verfluch ich sie.

Sylow (sagte til Goldman).

Guds Død! nu taler hun tydsk; det er just et Tegn paa hendes værste Paroxysmus; det gjorde hun ogsaa paa Skibet, og da maatte alle løbe for hende.

Goldman.

Men det kan vi jo ogsaa gjøre.

Sylow.

Nei gu om vi kan, uden Du vil ud i Vandet; vi kan jo ikke komme forbi hende, uden vi vil krybe over de store Stykfade, som Du seer spærre os Veien. Desuden veed jeg, at hun altid gaaer med en Dolk inde paa Brystet, og hvor hurtigt kan saadant et vanvittigt Qvindemenneske ikke jage den i os? paa Skibet gik hun tidt og fægtede med den.

Goldman.

Vor Herre bevare os! har hun ordentlig en Dolk?

Sylow.

Ja, og skarp som en Ragekniv.

Goldman.

Lad os see at springe forbi hende.

Sylow.

Jeg tør ikke, siger jeg Dig; det er et farligt Fruentimmer; jeg kjender hende.

Goldman.

Men er der da intet Middel, om hun skulde blive reent gal; thi nu har hun vist noget isinde, da hun staaer saa stille og grunder?

Sylow.

Der er kun eet Middel, naar hun kommer med Dolken, og det er at synge.

Goldman.

Synge? jeg troer Du vil!

Sylow (sagte).

Nu siger han Du til mig, det er et godt Tegn paa, at han er i Knibe. (høit) Som jeg siger. Synge det er det eneste Middel. Saa længe hun ikke har trukket Dolken, er der jo Haab, men er den først ude, da er der kun eet, som kan berolige hende, og det er en ret vemodig Arie; da synker den opløftede Arm sagte ned, og Dolken glider hende læmpeligt ud af Haanden.

Goldman.

Jeg vil Fanden ikke synge: men er det ikke ogsaa et forbandet Politie, at lade saadanne Folk gaae løse?

Wilhelmine (udbryder med eet).

Ha Verräther! nicht Louisens Schmerzen,
Rühren sie dich nicht, du harter Mann?

Sylow (med forstilt Angst).

Jeg er saa fordømt bange, naar hun begynder med Tydsken, for da er Dolken ikke langt borte.

Goldman
(som har speidet nøie efter hende).

Ja gu har hun en Kniv eller saadant Noget inde paa Brystet; nu seer jeg det. Men her er da ikke saa meget som en Vægter! Det er den fordømte Amtsforvalter, jeg har at takke for Alt dette, men han skal ogsaa bie til han faaer min Datter.

Sylow.

Men tænk dog for Guds Skyld paa en Sang,

om hun skulde blive reent gal; thi jeg veed af Erfaring, at hun er capabel til Alt, naar den rette Raptus kommer over hende.

Goldman.

Saa syng Du da, kjære Halvbroder! syng Du.

Sylow.

Jeg er saa forbandet hæs, og desuden mærker Du nok, at hun mere gaaer løs paa Dig; det maa formodentlig være fordi Du har en fjern Liighed med Amtsforvalteren.

Wilhelmine (med stigende Heftighed).

Nicht das Knäblein unter meinem Herzen?
Nicht was Löw' und Tiger schmeltzen kann?

Goldman.

Men hvad i al Verden skal jeg synge?

Sylow.

Noget rørende — skynd Dig bare — red Dig, Halvbroder, og syng dog.

Goldman (synger).

Hvo veed, hvor nær mig er min Ende —

Sylow.

Nei Broder! ingen Psalmer — en Arie.

Goldman.

Men jeg kjender jo ingen; er da Rosenbusch ikke hernede paa Broen, eller Leibel, der kunde synge for mig?

Sylow.

Snak! De ere jo i Gothenborg — men skynd Dig — kom især med noget rørende.

Wilhelmine (som før).

Will mit kalten Armen dich ereilen,
Donnre dich aus Wonneträumen wach.

Goldman

(synger medens Wilhelmine løber med Dolken efter ham).

Mel. Tappenstregen.

Jeg sad engang paa Mettes Skjød,
Som klappede mig med sin Haand saa sød;
Jeg trykked saa læmpeligt paa hendes Bryst,
O Himmel! hvor det var en salig Lyst.
Saa kjærligt op til min Skulder laae
Det lille Hoved, med Kappe paa;
Jo, Jomfrue Grenaa! De kan troe,
Vi kjende Elskov begge to.

Sylow.

Noget har det jo rigtignok hjulpet, men det er dog ikke af den rette Art. Hendes Arm vil dog ikke synke, og Dolken vil heller ikke til at falde.

Wilhelmine

(halv sagte for sig selv).

Ach nei; det er ei min Elskers Tunge, heller ei de vante Ord.

Sylow.

Seer Du? det var allerede et godt Tegn; nu sætter det Tydske sig lidt.

Wilhelmine

(med yderst voldsomt Udbrud).

Daß der Sturm der Schlacht mich faßte,
Wieder fänd' ich meine Muth —

Sylow.

Guds Død! nu klemter det igjen.

Goldman.

Men saa red mig dog, Broder, eller syng! Du kjender jo hendes Melodie.

Sylow.

Nu vel! for at give Dig et fornyet Beviis paa, at jeg er Din Broder, og at Du med Hensyn paa Din Datter trygt kan følge mit Raad, saa vil jeg opoffre mig selv, synge for Dig, og, om dette ikke vil forslaae, udsætte mig for Døden for Dig. Kryb nu bag ved mig; thi kun igjennem mig skal den Vanvittiges Dolk gjennembore Dig, og saa lang er den jo dog ikke; men hold Dig nu i alle Svingninger fast i mit Kjoleskjød. Nu vil jeg begynde paa en Sang; Gud give, at det maa være den rette. (med affecteret Sødhed)

Mel. En Riddersmand drog til det hellige Land, af Kuntzen.

En Yngling begav sig til Jydernes Land,
Men Skjønhed og Dyder han eied allene;
Da fandt han en kostelig Lilievand,
Og snart om at giftes, de kom paa det Rene,
Men intet han eied — hun ikke en Hviid,
Det kosted hans Hjerte en græsselig Strid.
Thi ach, at han meente det sandt,
Det viste et Kjærlighedspant.
Da skreeg han: jeg flyver, min elskede Møe!
Jeg bringer dig Riigdom, hvis ei vil jeg døe.

Wilhelmine (mildere).

Dieße Stimme, dieße Tönen,
Wie umstricken sie mein Herz!
Jede Kraft in meinem Busen
Lösen sich in weichem Sehnen,
Schmelzen sie in Wehmuths Thränen.

Sylow
(sagte bag om til Goldman).

Seer Du? hun taler rigtignok tydsk endnu, men det er dog ikke af den djævleblændte Barnemorderske, men af den sentimentale Pige fra Orleans, og just der hvor hun er bleven slaaen i den sorte Ridder —

Goldman.

Ja Gud kjender den sorte Ridder og Pigen fra Orleans — Pigen fra Grenaa gjør os nok af det. Var jeg kun saa sandt oppe i Brostræde, saa skulde jeg snart finde Veien til Bjergegade, til mit sikkre Contoir.

Sylow.

Nu sukker saa saare den elskende Viv;
Thi Maaneder svunde, han kom ei tilbage.
Dyb Kummer formørked den Elskendes Liv,
Hun drømte sig skuffet; thi lød hendes Klage.
Hvor kjendte hun lidet den Yngling saa troe,
Der selv til Ostindien iled saa fro?
I Indigo gjorde han der,
Ducater belønned hans Færd,
Han vendte tilbage med fem Tønder Guld,
Nu frydes hans Kone, den Engel saa huld.

Wilhelmine
(med sværmerisk Vemod, medens Dolken glider hende aldeles ud af Haanden).

„I Indigo gjorde han der; Ducater belønned hans Færd! Han vendte tilbage med fem Tønder Guld, nu frydes hans Kone, den Engel saa huld."

Sylow.

Seer Du det hjalp, naar man kun traf den rigtige Melodie.

Wilhelmine (som før).

Ja, Edvard! miskjendte Edvard! Du vil vende tilbage til Dit kjære Grenaa, og til Din forladte Emilie — og dog nei — jeg er ikke forladt; Du drog jo bort alene for at kjæmpe for Dine, og for at komme hjem til mig med ægte persiske Schawler og med afpassede Molskjoler.

Sylow (sagte til Goldman).

Hører Du, hvor sødt og hvor koneligt hun nu sværmer? En Zephir blæser nu, og Stormen er forbi.

Wilhelmine.

Ja jeg er vis paa, at han kommer. Nu vil jeg ogsaa ned paa den nye Capitains-Broe, og stirre der vemodigt efter hver Baad, som gaaer ind i Havnen; thi maaskee just i Dag vil den Elskede komme.

(gaaer.)

Sylow.

Gaa De, Jomfru! jeg har selv en Ahnelse om, at vi kunne vente ham ikke blot i Dag, men endogsaa om et Øieblik.

Goldman.

Jeg troer, at Du primer ligesaa godt, som hun. Hvor kan Du vide det?

Sylow.

Kan Du ikke mærke, at jeg siger det blot for at bringe Dig i Sikkerhed, og for at faae hende fra Halsen? Gale Folk maa man altid snakke efter Munden.

Goldman.

Gudskelov at hun gik. Men det er dog utilgive-

ligt, at lade slige Mennesker gaae omkring; sligt synes mig burde i Bladet. Med Alt dette var det dog godt, uagtet jeg har udstaaet en usigelig Angst, at jeg var her paa Broen, og med mine egne Dine og Dren var Vidne til alle disse Grueligheder af denne fordømte Amtsforvalter. Han maa dog være en ægte ormstukken Nod.

Sylow (sagte).

Han bider godt paa Krogen. (høit) Ja Du er jo rigtignok frelst, men Din Datter? Er hun derfor bragt i Sikkerhed for dette utugtige Menneske? Saadan en Karl er som en Bremse; den summer omkring Sukkerskaalen paa Bordet, om man ogsaa slaaer nok saa meget efter den, og holder aldrig op, for man har sat Sukkeret under Laas og Lukke! Det seer Du selv i Don Juan; det er jo knap, at Masetto med hele Landsbyens Hjælp kan sikkre Zerlina for ham; thi saadan en Karl maa Du vide, bruger Forklædninger.

Goldman.

Ih! vor Herre bevare os — Forklædninger? ordentlig som ved Jødemaskeraderne?

Sylow.

Arme Broder! Du kjender kun lidt til Verdens Gang, og bilder Dig ind, at slige onde Mennesker forholde sig lige saa roligt, som de tunge Pengeposer i Dit Contoir. Desværre nei! han er istand til, mens Du sidder og vexler Rosenobler, at practisere hende, endog ved høi lys Dag, ud af Dit Huus.

(sagte) Jeg kjender ham, han er en ængstelig Cujon, og derfor maa jeg bearbeide ham fra den Side.

Goldman.

Men, Herre Gud! saa raad mig, kjære Erich!

Sylow.

Du sidder, seer Du, rolig i Dit Contoir til Gaarden og beregner Species=Coursen, som just er slem i disse Tider til at gaae ned; og hvad skeer imidlertid til Gaden?

Goldman.

Herre Du min Gud — til Gaden? jeg bliver ordenlig saa fortumlet — til Gaden, siger Du? hvad skeer der?

Sylow.

Ja til Gaden, hvor Speilet sidder. Der lister sig uformærkt og forklædt —

Goldman (seer sig ængstelig om).

Der lister han sig forklædt? Ja hvad har det Skarn ikke gjort i Horsens og i Weile, og det lige ved Gadekjæret, hvor Folk dog vist gaaer og spadserer —

Sylow.

Tager i en Hast nogle Poser med Ducater, og Din Datter i Tilgivt med — og i et Nu ere de afsted.

Goldman.

De ere alt afsted, siger Du?

Sylow.

De ere det jo rigtignok ikke endnu, men hvor let kunde dette ikke skee?

Goldman.

Men saa raad mig da! hvad skal jeg gjøre?

Sylow.

Gift hende bort endnu i Dag.

Goldman.

Er det ikke det, som jeg vilde, blot for at slippe for denne Angst og den forbandede Byesnak; men jeg har jo Syn for Sagen, det er en ormstukken Nød, og Folk vilde have Grund til at snakke om mig, hvis jeg kunde udstaae en saadan Svigersøn.

Sylow.

Just derfor bør Du vælge Dig en Anden.

Goldman.

Det er let nok sagt, men hvor finder jeg i denne Studs en Anden. Jeg kan jo dog ikke, som en Rodemester med Skattebilletter, gaae fra Huus til Huus for at faae hende afsat.

Sylow.

Behøves ikke, og dertil er hun ogsaa for god. For at hjelpe Dig i Din Qvide, og for at vise Dig et fornyet Træk paa Broderkjærlighed, vil jeg betroe Dig en Deel af min Levnetshistorie, som jeg ellers vilde have gjemt til de lange Vinteraftener, naar Skibsfarten er hørt op, og en Vexeleer altsaa har Ferier. Dengang jeg kom til America, fandt jeg der en Ven, troe som Guld, og riig som Hr. Goldkalb, der eiede Indigo-Plantager saaledes som Du Kartoffelmarker. Jeg kom derover; blev først hans Fuldmægtig, derpaa hans Ven og Compagnon, og endelig, da han 1826, den 17de October døde, blev

jeg den 18de October samme Aar gift med hans Enke.

Goldman.

Det var grumme hurtigt oven paa Mandens Død.

Sylow.

Ja saaledes er Moden i Ostindien, som de nok har optagen efter de Vilde. Hun skulde egentlig, som alle Koner i Ostindien, være brændt med Manden paa hans Baal, men de blive frie, saasnart de kan faae en, der vil gifte sig med dem næste Dag.

Goldman.

Ja! det har jeg rigtignok læst om; det er dog en besynderlig Skik; saadant bruges ikke i Helsingør.

Sylow.

Som sagt, den 18de October giftede jeg mig med min Vens efterladte Enke, som bragte mig uhyre Rigdomme og kun en eneste Stedsøn. Men desværre varede min ægteskabelige Lykke kort. Allerede den 19de October var hun død.

Goldman.

Guds Død! det gik hurtigt — allerede den 19de October?

Sylow.

Ja i Ostindien gaaer alting meget hurtigt; man skynder sig med at blive født, man skynder sig med at leve, man skynder sig med at blive riig, og deraf kommer det sig, at man ogsaa skynder sig med at døe. Som sagt, den kjære Kone efterlod mig Penge og en Stedsøn, eftersom min salig afdøde Kone, formedelst den i Ostindien meget yndede Skyndsomhed,

ikke fik Tid at skjænke mig nogen Livsfrugt. Men ham holder jeg ogsaa af, som om han kunde være Kjød af mit Kjød og Been af mine Been.

Goldman.

Er han da i America?

Sylow.

Nei han logerer hos Madame Oder; og det er just ham, som jeg vilde proponere Dig.

Goldman.

Men Caroline?

Sylow.

Ja hvorfor skulde jeg ikke aabenbare Dig Alt? I de tre Uger i hvilke jeg var paa den moralske Jagt i Jylland, blev han tilbage i Helsingør. Han indlogerede sig i Nærheden af Eder, i det han gav sig ud for en Landskabsmaler, og det er just ham, som baade Du og mange Andre have seet, tage Vuer op i Marienlyst. Men sin egentlige Vue glemte han dog ikke, nemlig Din Datters Hjerte, og det har han optaget saa godt, at han nu besidder det ganske.

Goldman.

Det er besynderligt. Jeg har dog intet mærket.

Sylow.

Kjære Erich! tilstaae Sandheden, at Dit Contoir og Din Vexeldrift optager for meget Din Tid, til at Du skulde ændse Kjærligheds Vuer.

Goldman.

Du siger noget; det kunde ikke være saa galt; men hvor finde vi denne americanske Maler, at vi endnu i Aften kunne faae det afgjort? thi Jyden er

jeg dog alligevel bange for, da jeg har givet ham mit Ord.

Sylow.

Ham? som kunde blive kagstrøgen for Bigamie, Trigamie, ja Vigentogamie? Overlad Du ham til hende, som snakker Tydsk; hun vil nok tage ham i Cuur, hvis han skulde være fræk nok til at reclamere Caroline, som Kone. (sagte) Jeg troer tilforladeligt at min Guld=Klump behøves ikke, og at mine Indigo-plantager strække til; thi Angesten gjør ham myg.

(Man hører høirøstede Stemmer.)

Goldman.

Men hvad er det for en Larm? Du store Gud! det lyder jo som om jeg hørte Amtsforvalterens Stemme.

Sylow.

Tilforladeligt! Du har Ret — det er ham selv. (sagte) Færgefolkene have passet Tiden godt, nu kommer han tilbage, just da alt er beleiligt.

Goldman (ivrig).

Saa kom dog, saa kom — lad os krybe i Skjul bag disse Stykfade for dette moralske Uhyre. Min stakkels Caroline! det var dog Synd at kaste hende i Svælget paa ham. Hvor let kunde ogsaa hun komme til at tale Tydsk, og løbe med Dolke?

(De krybe bag Fadene.)

Fjerde Scene.

Schlick, fulgt af en Sømand. De Forrige (skjulte).

Schlick.

Men er I da reent afslave, Mennesker? Hvad

er det for et Land jeg lever i? just, som vi ere i det bedste Skud, og har en Vind, som om Kjærligheds Engel selv svævede bag efter, og viftede med sine Vinger ind i Seilene, vende I om, og føre mig lige tilbage, hvorfra jeg kom.

Sømanden.

Er det vor Skyld, Herre? Er det ikke snarere Deres egen?

Schlick.

Og hvorledes det da, i alle Kjærlighedsguders Navn?

Sømanden.

Da vi kom ud paa Søen tilstod De jo selv, at De ikke havde taget Pas.

Schlick.

Ei hvad — Pas —

Sømanden.

Ja Pas er ligesaa nødvendigt for at komme til Sverrig, som at man først maa lægge sig til at døe, forend man kan komme i Himmerig. Vi skeedte jo selv en Ulykke, dersom vi satte en Mand over uden Pas.

Schlick.

Forunderlige Menneske! jeg vilde jo ikke til Helsingborg, eller ind i Sverrig, men blot et Spring op paa Kullen, hvor jeg havde et særdeles vigtigt Ærinde.

Sømanden.

Ogsaa til dette Spring giver et Pas Dem de beqvemmeste Vinger.

Schlick.

Men hvorfor sagde I det ikke før? men seilede næsten heelt over til Kysten, førend I vendte, ligesom at vise mig min Lykke og derpaa berove mig den?

Sømanden.

Det var rigtignok en Buk af min Kammerat, som glemte, at spørge Dem, om De havde det, som Enhver maatte troe, at De vidste, at De burde have. Men derfor skyndte vi os at gjøre Feilen god igjen; thi det kan De dog ikke nægte, at vi roede som Karle, bort fra Kullen.

Schlick.

Ja desværre, her hjemad roede I rigtignok af alle Livsens Kræfter. Men nu min Blomst, Ulykkens Menneske! som jeg skulde have plukket inden Aften!

Sømanden.

Gaae De hen i Næglers Have; der kan De faae Blomster.

Schlick.

Gaae, udannede Menneske! hvad kjender han til Blomsten Underskjøn.

Sømanden.

Til en Tusindskjøn? jo gu gjør jeg det, dem har vi nok af paa Strandgaden.

(Sømanden gaaer.)

Schlick (opbragt).

Gaa! og lad mig være i Roe! desværre! det er kun altfor sandt; min Ulykke er complet. Jeg har mistet Blomst, Pige, Kjærlighed, Alt.

Mel. O elskte Plet, af Schalls Domherren i Milano.

I natlig Roe vil snart Naturen sove
Og Dagens Konge maa for Mørket flye:
Snart vil den lille Fugl fra Søens Vove
Ved Stranden søge sig et Nattelye,
Men ach! hvor finder jeg et Hvilested?
Paa Skaanes Fjeld — der groer min Fred.

Ved Kysten snart min hulde Pige venter,
Og stirrer ud af Sundets blanke Søe,
Mens længselfuld hun seer mod ham, som henter
En Troskabslillie til den kjære Møe.
Hun trolig staaer, til Vægtren raaber ti,
Da græder hun; thi da er Alt forbi.

Ei ahner hun, jeg sank for Andres Brøde
(At Pas jeg glemte, var jo ringe Feil)
Hun hørte ei hvor mine Klager løde,
Dengang de Haarde satte hjemad Seil.
Hun ahner ei, hvad Schlickes Hjerte leed,
Ei at jeg djervt mod Færgemanden streed.

Farvel da, Møe! jeg veed, hvad Du har svoret,
Det holder Du; og det er Pigens Pligt.
Jeg gaaer til Arz; men hvad jeg har forloret,
Vil nage ogsaa der usigeligt.
Dog gaaer jeg uden Had; selv naar jeg døer,
Jeg mindes kjærlig Dig og Helsingør.

Sylow (sagte til Goldman).

Hører Du nu selv, hvad han siger? han vil hemmelig liste sig bort fra Byen.

Goldman.

Desto bedre! desto bedre! gid han saasandt var lykkelig afsted.

Schlick (tager en Kikkert frem).

Jeg maa dog endnu engang, før det bliver for mørkt, og forend jeg for evig forlader denne Bye, see over til de kjære Fjelde, hvor mine Roser groe, skjøndt en grusom Skjæbne ikke forundte mig at plukke dem. Dog skal den ikke kunne berøve mig den Fornøielse, ved min Afreise at medtage Erindringens Rosenblade, hvis Duft vil holde sig længe, naar jeg lægger dem ned i mit elskovssyge Hjerte.

Sylow (sagte til Goldman).

Kan Du nu høre? Nu har han igjen gjort en ugudelig Tour, og det vistnok over til Höganæs eller til Viken, hvor han sagtens har ladet en stakkels svensk Pige i Stikken, som snart vil gaae omkring ved Aftenstid, spøge som en Vanvittig og snakke Tydsk.

Goldman (ligeledes).

Ja, nu seer jeg det selv; det er jo et forfærdeligt Menneske.

Schlick (med Kikkerten).

Det er, som ogsaa den Glæde, skjøndt den sidste, skal nægtes mig. Alting løber sammen derovre i en Taage; og i denne opløser sig baade min Blomst og mit Haab. Hvad nytter det mig nu at opholde mig længere i denne Bye; jeg holdt jo ikke mit Ord, og hun bør heller ikke holde sit. Jeg vil ikke engang see hende mere, men flygte paa staaende Fod.

Sylow (sagte til Goldman).

Hører Du? han vil flygte.

Schlick.

Og Faderen selv, den gamle Goldman vil jeg heller ikke see mere — det kan jo dog ikke nytte —

Sylow (som før).

Hører Du — det er Dig.

Schlick.

Men reise med Extrapost saa hurtigt som muligt til mit Hjem.

Goldman (sagte til Sylow).

Guds Død! han har dog vel ikke allerede været paa Spil med Caroline — o vee o vee! om hun allerede havde begyndt at snakke Tydsk.

Sylow (ligeledes).

Vær Du kun ganske rolig; det kommer ikke saa hurtigt. Det er snarere en ovre i Höganæs, som han har ladet i Stikken. Ja det er et forfærdeligt Menneske sagde jeg Dig nok. Men tys — der kommer Nogen. Nu i Guds Navn, der har vi Tydskeren; nu vil der ligge et Huus.

Goldman (ængstelig til Sylow).

Kunde vi ikke slaae Bunden ud paa dette Stykfad, og krybe derind, saa mærkede hun os ikke?

Sylow (ligeledes).

Vær Du kun rolig; denne Gang gaaer det ikke ud over os; og her kan vi desuden ikke sees.

Femte Scene.

Wilhelmine. De Forrige.

Wilhelmine

(springer glad mod Schlick).

Du kjære, kjære, miskjendte Edvard, saa har jeg Dig da igjen.

Schlick.

Edvard? De tager Feil, Jomfru! Jeg hedder Elias Schlick.

Wilhelmine.

Tage feil? Nei, Dine velsignede Træk ere for dybt indgravede i mit Hjerte, og for dybt indflettede i min Tilværelse, til at jeg kunde tage feil.

Schlick (sagte).

Det maa være en besynderlig Misforstaaelse. Om nu ovenikjøbet Caroline var allerede kommen, og saae mig i saadan en Stilling! Det vilde jeg dog, omendskjøndt jeg reiser, særdeles nødigen have. (høit) Jeg forsikkrer Dem endnu engang, at De tager mig for en Anden.

Wilhelmine.

For en Anden? Dig? min Eneste? Kom igjen, Du gjenfundne Edvard! til mit Hjerte, som har lidt saa meget. (sagte) Nu spidser nok den gamle Vexelerer sine Øren. (høit) Hvor kan Du dog staae saa kold og ufølsom. Kjender Du da slet ikke mere Din Emilie.

Schlick (sagte).

Denne Rencontre seer mig lidt mistænkelig ud.

Hun skulde dog vel aldrig være en Dame, der antager mig for en Russer.

Wilhelmine (sagte).

Hvor det kan more mig at see hans Forlegenhed. Men jeg er dog bange, at min egen Overgivenhed gaaer for vidt; dog lidt endnu kan jeg spøge paa hans Bekostning, desto mere beklemt gjør jeg Manden bag Tønderne. (høit) Hvor har Du nu Dine Pakker, Dit Tøi, alle Dine sjeldne Kostbarheder?

Schlick (sagte).

Det maa man dog lade hende, hun generer sig ikke; men lægger ganske klart for Dagen, at hun har isinde at plyndre mig.

Wilhelmine.

Jeg mener især den store Kuffert med de fem Tønder Guld.

Schlick.

En Kuffert med fem Tønder Guld! hvad skal jeg nu tænke? Nu synes det mig, som om hun snakker over sig. — Men jo mere jeg seer paa hende, desto mere synes hendes Ansigt at være mig bekjendt, uagtet det lader til, som om hun har lagt det an paa en Art Forklædning.

Wilhelmine.

Hvor jeg længes efter at see, hvorledes saadan en Tønde, fuld af Guld, seer ud. Den maa da være gruelig tung.

Schlick

(bliver ved at stirre mistænkeligt men venligt paa hende, sagte).

Jo! nu kan jeg tydeligen erindre det. Hun er

en Veninde af Caroline, og det er hos hende, at jeg har seet hende. Men hvad mon dette skal betyde?

Wilhelmine.

Ja vi kan ogsaa trænge til den ene af disse Tønder, kan Du troe, jeg og vor lille Erhardine.

Sylow (afsides).

Det er dog en overgiven Pige af første Sort; jeg kan mærke, at det morer hende selv, at gjøre ham fortumlet. (til Goldman) Hørte Du nu, at hun endogsaa nævnede hans Barn? Men Du skal see, at han er fræk nok til at benægte det.

Goldman (ligeledes).

Men gjør han det, saa er jo Fanden løs, saa begynder hun vist at snakke Tydsk igjen. Kunde jeg bare komme ind i det formaledidede Stykfad.

Sylow.

Hvor de Begge ere i en velsignet Knibe. Han her lod gjerne Fadet forgylde, naar han kunde komme til sin Sikkerhed ind i det, og den Anden kan ikke begribe, hvorledes han saa hurtigt faaer Børn.

Wilhelmine.

Rører Dig da slet ikke Mindet om vor Erhardine? (sagte) Nu staaer han smukt i Vexelererens Pine.

Schlick.

Vor? hvilken vor?

Wilhelmine.

Hvor Du kan stille Dig an! Mindet om vor Kjærlighed.

Schlick (pludseligen opmærksom).

Guds Død! Nu begynder jeg først at ahne,

hvilke romantiske Traade, Skjæbnen her begynder at spinde. Da hun er Carolines Veninde har hun seet mig i Huset, som dennes Elsker; men derpaa har en ubeskrivelig Sympathie trukket hende, til Trods for Venskabet med Caroline, hen til mig, saaledes omtrent som det gik Digteren Bürger, der giftede sig med den ene Søster, men elskede den Anden. Det vil blive en forbandet interessant Situation, i samme Smag omtrent, som Ridder von Gleichen, med sine to Koner paa Ridderborgen, den Ene hans ægteviede Hustrue, den Anden den tyrkiske Slavinde, som reddede hans Liv paa Korstoget.

Wilhelmine.

Men, søde Edvard, hvor Du er bleven mut. Du svarer mig jo ikke et eneste Ord. Dog, det er sandt, Du har jo været længe i Engelland, og altid synes det mig, som disse Engelskmænd ere nogle underlige moppede Herrer. Men læg det af, kjære Edvard! det klæder Dig ikke, og vær igjen den milde, søde Edvard, som Du var i Lysthuset i Grenaae.

Schlick (sagte).

I Engelland har jeg været — og det længe — og saa har jeg været sød i et Lysthuus i Grenaae. Jeg troer bestemt, at her maa være den samme Situation, som i Nina, eller den Vanvittige af Kjærlighed. Tingen er at hun har skjult og dæmpet sine Følelser for længe, og nu gaaer det som med en Huusild, den bryder løs og river Taget med sig.

Wilhelmine (sagte).

For Carolines Sikkerhed og min egen Morskab,

maa jeg dog purre ham lidt endnu. (høit) Er der noget gaaet Dig imod, saa udøs det i min Barm; jeg vil dele Sorgen med Dig, og det vil lindre. Hør nu, kjære Edvard! naar vil Du nu slaae Hul paa den ene Tønde? (sagte) Hvor skjelmsk han ellers begynder at titte til mig. Jeg er næsten bange for at jeg gaaer fra Concepterne; thi istædet for at blive forvirret, smiler han jo til mig, som om han saae mig i Kortene. Jeg er næsten bange, at det til Slutningen af min Rolle vil gaae mig galt.

Schlick.

Ja med Rette kan jeg her citere Wessels: „Jeg kjender Skjæbnen paa Gebærden", thi er her ikke en Skjæbne, som begynder at spinde to Væsener sammen i sine Traade, da maatte jeg daarlig have læst Müllner og Houwald. Nu vel! lad gaae; den Kjærlighed, som nylig gik forloren, kan jo her blive mig godtgjort, og det med Procenter.

Wilhelmine.

Men, kjære Edvard! hvad er det dog for en Kulde imod Din ømme, i Lysthuset fordum saa elskede, Emilie? Har Du da slet ikke været i Ostindien? Er det da det slet ikke sandt, at Du har gjort i Indigo?

Schlick (høit).

Ikke det jeg veed. (sagte) Jo længere jeg betragter hende, maa jeg tilstaae, at hun, for ikke at tale om denne elskværdige fixe Idee, at vi har været gift sammen, er et grumme net Fruentimmer.

Wilhelmine (sagte).

Igrunden naar jeg ret betænker det, er det dog

Synd, saaledes at narre ham; med alle sine Romangriller er han dog et skikkeligt Menneske, og tillige en ganske vakker Mand. Men hvorledes slipper jeg bort fra den kjedsommelige Rolle, som jeg i et altfor lystigt Lune har paataget mig?

Sylow.

O vee! O vee! hold paa vort Stykke, det gaaer baglænds. Hvad hører jeg? Duetten mellem Horaz og Lydia! Nu kommer Touren nok til mig selv at blive fortumlet. Hvad vil der blive af?

Schlick.

I Sandhed! jeg maa tilstaae, at det er ret et smukt, fyldigt, dannet, kort sagt, et gifteligt Fruentimmer.

Wilhelmine (som før).

Caroline er jo dog nu fri for ham; og hun faaer sin Walter. Kunde nu ikke jeg —

Sylow (som før).

O vee! O vee! mit eget Stykke gjør sig udtilbeens; der kommer den fordømte Skjæbne, og fordreier mine Planer. Jeg gaaer under i min egen Intrigue, og her bliver Personer gifte, som jeg ikke selv drømte om.

Schlick (som før).

Jeg kan ikke noksom undres over min egen uconseqvente Fremgangsmaade, at miskjende som moralsk Slethed, eller vel endog som intellectuel Galskab, hvad jeg egentlig burde beundre, som en sværmerisk fix Idee, som en elskovsfuld Sympathie, der sikker-

ligen her er den skjulte Drivefjeder til hendes noget usædvanlige Opførsel.

Wilhelmine (sagte).

Jeg troer tilforladeligen, at jeg har gjort en Erobring. Hvor venligt skotter han ikke hi. til mig!

Schlick.

See mig til den lille Skjelm, hvor nydeligt hun smidsker til mig. Hun er smuk, i Grunden langt smukkere, naar jeg betragter hende, end Caroline, og hvilken fortreffelig romantisk Maade var det ikke, dersom jeg nu, uden videre, efter en saa besynderlig Sammenkomst, tog hende til Kone! (høit) Jeg beder ret meget om Forladelse, kjære ubekjendte Dame! men det lader til, at vor Conversation vil gaae istaa af en Grund, som ellers ikke til dagligt Brug pleier at skade Conversationen, nemlig Overfylde af Tanker. De talede før om vor lille Erhardine: har vi nogen Tid været saa noie lieret, at et saa haandgribeligt Facit kunde blive Resultatet?

Wilhelmine (forlegen).

Undskyld mig, min Herre! jeg er noget forvirret — maaskee det Hele kun har været en Drom. (sagte) Jeg kan ikke forstaae mig selv; al min Courage og al min Overgivenhed er forsvunden med eet, og jeg er færdig at synke i Jorden af Skam.

Schlick (sagte).

Sagde jeg det ikke nok, at det var en Sympathie, en, af Kjærlighed opstaaet, fix Idee, som har gjort at hun har forløbet sig.

Wilhelmine.

Jeg føler, at De har Grund til at synes underligt om mig, formedelst den selsomme Maade, hvorpaa jeg har fremstillet mig for Dem; og alligevel tør jeg ikke nævne Dem Grunden til denne uforklarlige Opførsel, uden at skade en Venindes Hemmelighed, som er mig dyrebar.

Schlick.

Bravo! det maa jeg lide; De opoffrer Dem for en Ulykkelig, det er romantisk, og jeg selv har i Dag staaet til Tjeneste for to. Men saa er den Ting jo meget let afgjort. Opløser ikke i enhver Roman det Ideale sig i det Reelle, og ligge ikke Enderne af de mange Traade, som i Romanen sættes i Gang, skjulte inde i et Ægteskabsfinale? Nu vel, min Emilie! som De jo i Deres egen Fortælling bød mig kalde Dem, det samme kan jo skee her. Gifte mig paa en hverdags Maade, vil jeg ikke; og da jeg nu eengang er kommen herned i denne Hensigt, men der ellers ikke er Udsigt til, at det kan gaae i Opfyldelse, eftersom jeg om en Timestid reiser fra Byen, saa slaae De til. Tag Alt det Ideelle bort om vort fortidige Ægteskab, og lad det Reelle begynde! Den lille Erhardine er der rigtignok ikke endnu, men kan Tiden, som er en gammel Mand, bringe Roser, saa kan vel ogsaa den smukke Kone, Haabet, love os en Erhardine.

Wilhelmine.

Jeg er dog virkelig undseelig over min egen Ubesindighed, og jeg føler kun altfor vel, at det tjener

mig til ringe Forsvar, at jeg af Naturen er overgiven, og at jeg for en Venindes Skyld har compromitteret mig.

Schlick.

I en Recensents Øine vilde det vel ikke hjelpe stort, men desto mere i mine. Kan De ikke indsee, at det Hele er faldet ud, just som jeg vilde det. De vilde opoffre Dem for en Veninde — Navnet gjør intet til Sagen — og just deri ligger det romantiske, og altsaa for mig det behageligste, at just som De opoffrer Dem for en Veninde, kommer Skjæbnen, i Form af den poetiske Retfærdighed, og kaster Dem i Armene paa Deres Lykke — vel at mærke, naar De vil ansee det for en Lykke at giftes med Amtsforvalter Schlick, hvis værste Feil, om det ellers er nogen — er den, at han holder meget af Romaner.

Wilhelmine.

Naar De blot vilde love mig, at glemme den Maade, hvorpaa vi mødtes. Den gjør mig altfor undseelig.

Schlick.

Og Sukkerkringler til lille Erhardine med? Nei, min kjære Pige! Jeg lover, og vil ogsaa holde Dem, Alt, kun ikke at glemme den romantiske Maade, hvorpaa vi bleve forenede.

Mel. Det som min Læbe o. s. v.

Du drømte nys, o Pige huld!
(Men det var galt) om Tønder Guld;
Ei fuldt saa riig, som elskovsfuld,

Jeg har dog nok til mig og mine,
Ja selv til lille Erhardine,
At sige, naar med spæde Skrig,
Hun først til Verden melder sig,
Og kom der ogsaa flere frem,
Jeg eier, jeg eier, dog meer end nok til os og dem.

Wilhelmine.

See! hvor jeg angrer dette Skridt;
Thi, skjøndt jeg har for Andre stridt,
Jeg gik dog ogsaa lidt for vidt,
Det angrer nu den arme Pige.
Kun eet jeg kan til Forsvar sige:
Jeg vovet har mit eget Navn,
Kun for en kjær Venindes Gavn;
Men vil Du mildt tilgive mig,
Du Kjære! Du Kjære! min Kjærlighed skal lønne Dig.

Begge.

Derfor — det er en afgjort Sag —
Vi aldrig glemme denne Dag;
Og ofte, under huusligt Tag,
Hvor ene hjemligt Held vi søge,
Med lystigt Hu vi ville spøge
Om hvad der hændtes begge to
I Helsingør, paa Byens Broe,
Og mine Kys skal sige Dig:
Du Elskte! Du Elskte! har gjort mig lykkelig.

(De gaae.)

(Goldman og Sylow komme frem af deres Skjul.)

Goldman.

Jeg kunde rigtignok ikke høre Alt, hvad de sagde eller sang, men saa meget kunde jeg tydeligen mærke, at de maae have været gaml'e Bekjendte.

Sylow.

Hvor meget, eller hvor lidet Du nu end har seet eller hørt, vist er det, at han er borte, og det er jo for os det vigtigste.

Goldman.

Men hvad gjør vi nu med min Datter?

Sylow.

Det sørger jeg for; og tillige er det for Dig selv af Vigtighed, at hun saa hurtigt som muligt bliver gift; thi reiser han først fra Byen med Damen, Du saae, og kommer det ud imellem Folk, at Caroline er rejiceret —

Goldman.

Ja, Guds Død, saa risikerer hun, hverken at komme i Dramatiken, eller paa Klubballerne, og saa er min Ære jo skammeligen beklikket. Men hvor er han da henne, denne Din Amerikaner?

Sylow.

Han har længe spadseret her omkring paa Broen med Caroline; men Du har været saa fortumlet, at Du ikke har kunnet sandse noget.

Goldman.

Det har jeg vel havt gode Grunde til; saadan en Dag har jeg endnu aldrig oplevet. Tvinges til at synge store Arier — tvinges til at høre en skammelig Mængde tydske Vers — have den fordømte Dolk bestandig under Hjertet — og saa ligge og kravle bag en heel Mængde Stykfade — det kan nok pine Een.

Sylow.

Men Alt vender sig nu til det Gode. (raaber ud i

Scenen) Mit høistforelskede Par! ville De behage at træde lidt nærmere til Deres Dommer.

(Walter og Caroline nærmer sig.)

Goldman.

Du veed maaskee, Caroline! at Du, formedelst et Valg, som fra min Side var noget uhældigt, har idag mistet en Frier; men som jeg hører, og tillige seer, har Du allerede faaet en nye.

Caroline.

Og jeg kan forsikkre Dig, Fader! at jeg har vunden ved Byttet.

Goldman.

For nu at forekomme Byesnak og Opsigt, som jeg ikke kan lide for min bittre Død, saa lad gaae; jeg kjender jo rigtignok ikke Din Elsker, er heller ikke saa ganske sikker paa, hvorvidt jeg kan stole paa Trassenten, der har udstædt mig denne Vexel paa Dig; men lad gaae — Du bliver gift — og jeg har Roe.

Caroline.

Vel, min Fader! saa vil Din Datter heller ikke føre Dig bag Lyset. Min Elsker er ikke riig, som hans Ven har troet, men ligesaa fattig, som brav; han er ingen Plantageeier, men for Øieblikket kun Secondlieutenant —

Sylow.

Men med Udsigter til at blive General.

Goldman.

Ih du min Gud — en Lieutenant — saa har han vel ikke engang Renterne af de 15000 Daler, som han skal eie, for at kunne gifte sig?

Sylow.

Nei! der mangler rigtignok adskilligt deri.

Schlick

(træder pludseligt ind med Wilhelmine).

Men hvad der mangler, skal jeg hjelpe med, naar den gamle Herre ikke vil. I gode Folk har holdt mig skammeligt for Nar, og skillet mig ved min Pige, skjøndt I paa samme Tid — sagtens mod Jer egen Villie — har skaffet mig en Anden. Men enfin, den hele Roman fornøier mig, da der er dygtig Intrigue i den, og det kan jeg lide. Jeg beholder min Pige, og er fornøiet; for nu at Caroline kan ogsaa være det, uden at risikere knubbede Ord fra sin Fader, vil jeg for Intriguens Skyld, og fordi min Kjæreste har fortalt mig, hvorledes det Hele er gaaet til, hvilket ret har moret mig, lade Hjertet løbe afsted med Hovedet, og hjelpe Lieutenanten til at føre sin Brud hjem.

Goldman.

Nu vel, lad gaae; saa bliver jeg i det mindste frie for at passe paa en giftefærdig Pige.

Finale.

Helsingørsk Favoritmelodie: Jan Piet! Jan Piet! Jan Perrelerreliet! Jan Piet van Maaslandsfluys.

Chor.

Held os! Held os! den Nød, vi stædtes i,
Den er jo nu forbi;
I Knibe vistnok kom vi,
Men Skjæbnen stod os bi.

Walter.

Paa Dampskib har jeg vunden
Til trofast Viv en elsket Møe;
Mit Held jeg der har funden,
Hil Dampskibsfart og Søe!

Goldman.

Just ikke med Avance
Jeg blev tilsidst min Datter qvit;
Jeg tage vil Revenge,
Naar Coursen stiger lidt.

Caroline.

Mit Facit let er funden,
Og at jeg stod mig, veed jeg vist;
En Lieutenant har jeg vunden,
Og taber en Jurist.

Schlick.

En Blindebuk vi prøved
Med Amor og med Hændelsen;
Dog ei de længe tøved,
Før de fik Hævn igjen.

Wilhelmine.

Men dog jeg kan ei finde
At Hævnen var saa grumme slem;
Som Amtsforvalterinde
Jeg drager til mit Hjem.

Sylow.

Snart begge Par er viet,
Men kun ved mig de parret blev;
Vi Folk i Cancelliet
Uddele Kongebrev.

Ole Madsen (kommer perialiseret ind).

Godt Folk! som staae og qvæde!
Et Anker, med Genever i,

Gik bort i dette Stræde;
Saae I det gaae forbi?

Sylow (til Tilskuerne).

Tør vi, som atter drage
Til Hovedstaden En og hver,
Paa Vognen med os tage
Det Haab, I mored Jer?

(Slutningschoret ender Spøgen).

De tvende Qvægdrivere.

Fortælling af Walter Scott.*)

Min Fortælling tager sin Begyndelse Dagen efter det aarlige Marked i Doune. Det havde været et livligt Marked, adskillige Handlende havde indfundet sig, fra de nordlige og midt i Landet beliggende Grevskaber i England, og de engelske Penge havde været i et saa lystigt Omløb, at det ret maatte glæde de høilandske Forpagteres Hjerter. Mange store Qvægdrifter skulde afsted til England, under Opsyn af deres Eiermænd, eller af de Røgtere, hvilke de overdroge det trættende, møisommelige og ansvarsfulde Hverv, at drive Qvæget i mange hundrede Mile fra det Torv, hvor det var blevet kjøbt, til de Marker eller Forpagtergaarde, hvor det skulde mæskes til Slagterbænken. Høilænderne ere i Særdeleshed Mestre i denne

*) Fra: „Chronicles of the Canongate.“

vanskelige Art af Qvæghandel, der synes at passe sig ligesaagodt for dem, som Krigens Haandværk. Den over al deres tilvante taalmodige Udholdenhed, og virksomme Anstrængelse. Det er nødvendigt, at de maae have nøie Kundskab til Qvægdriftsveiene, som føre over de vildeste Landstrækninger, og at de saa meget som muligt maae undgaae de større Landeveie, som forulempe de unge Øxnes Fodder, og Bommene, som sætte Driverne selv i ondt Lune; hvorimod Hjordene ikke alene bevæge sig lettere og uden Beskattelse i de brede grønne eller graae Spoer, som føre over den veiløse Mose, men ogsaa, naar de passe deres Snit, kunne nippe sig en Mundfuld Æde paa Veien. Om Natten sove Qvægdriverne sædvanligviis i Forening med deres Qvæg, uden at bryde sig om hvad Veirligt det end er; og mange af disse haardføre Mænd hvile ikke en eneste Gang under Tag paa en Fodreise fra Lochamber til Lincolnshire. De blive særdeles godt betalte derfor, thi Udførelsen af det dem betroede Hverv er af den yderste Vigtighed, da det beroer paa deres Klogskab, Paapassenhed og Ærlighed, om Qvæget skal naae den bestemte Torveplads i god Stand, og give Qvægmæsteren Fordeel. Men da de paa Veien underholde sig paa egen Bekostning; ere de i denne Henseende særdeles oeconomiske. I det Tidsløb, vi her omtale, blev en høilandsk Qvægdriver provianteret til sin lange og besværlige Reise med nogle Haandfuld Havremeel og et Par Løg, hvilket Forraad han fra Tid til anden fornyede, og et Bukkehorn fyldt med Whiskey (Maltbrændeviin), som han

regelmæssigt, men sparsomt nippede hver Aften og Morgen. Hans Dolk, eller Skene - dhu (det vil sige: sorte Kniv) som bæres saaledes, at den kan skjules under Armen, eller i Folderne af Plaiden, var hans eneste Vaaben, med Undtagelse af den Knippel, hvormed han styrede Qvægets Gang. En Høilænder var aldrig lykkeligere end paa en saadan Vandring. Der var en Afverling paa den hele Reise, som øvede Celterens naturlige Nysigenhed og Lyst til Bevægelse; Stedet og Omgivelserne forandredes bestandig, de Smaaeventyr, der fulgte med selve Handelen og Samqvemmet med de forskjellige Forpagtere, Qvægmæskere og Qvæghandlere, blandede sig med de smaae Lystigheder, hvortil der nu og da blev Leilighed, og som ikke vare mindre behagelige for Donald fordi de ikke kostede ham noget; — og hertil kom endnu Bevidstheden om en overlegen Dygtighed; thi Høilænderen, der er et Barn blandt Faareflokkene, er en Prinds blandt Hjorder af større Qvæg, og hans naturlige Sædvane leder ham til at foragte Faarehyrdens lade Liv, saa at han aldrig føler sig mere hjemme nogetsteds, end naar han følger en stolt Drift af sit Fædrelands Qvæg, som dens Vogter og Beskytter.

Blandt det Antal, der forlod Doune om Morgenen, i den nævnte Hensigt, satte ingen Glunamie af dem alle sin Hue mere rask og trodsig paa Snur, eller bandt sine Tartans-Strømper under Knæ over et Par mere lovende Spiogs (Been) end Robin Oig M'Combich, i daglig Tale Robin Oig, det

vil sige: den unge eller lille Robin. Skjøndt han ikke var høi af Statur, hvilket Tillægsordet Oig tilkjendegiver, og ikke meget stærkt bygget, var han let og smidig, som et af Raadyrene paa hans Bjerge. Hans, man kunde næsten sige elastiske Gang, bragte paa en lang Marsch mangen en stærkbygget Karl til at misunde ham, og den Maade, hvorpaa han kastede sin Plaid om sig og rettede paa sin Hue, tydede paa en Selvbevidsthed, at saa vakker en John Høilænder, som han, ikke vilde blive ubemærket blandt de lavlandske Piger. Hans rødmossede Kinder, røde Læber og hvide Tænder hævede et Ansigt, som, ved at være udsat for Vind og Veir, snarere havde vundet en sund og stærk, end grov Farve. Om Robin Oig ikke loe, eller endog kun smilede hyppigt, hvilket vistnok ikke er Skik iblandt hans Landsmænd, saa fremtindrede hans lyse Oie sædvanligviis under hans Hue, med et Udtryk af Munterhed, som let var rede at gaae over til Spøg. — Robin Oigs Bortreise var en vigtig Begivenhed i den lille Bye, da han, saavel der, som i Omegnen, talte mange Venner af begge Kjøn. Han var en anseelig Person, gjorde betydelig Forretninger for egen Regning, og var vel betroet af de bedste Forpagtere i Høilandene, fremfor nogen anden Qvægdriver der i Egnen. Han kunde have udvidet sin Virksomhed, hvor langt det skulde have været, hvis han havde villet nedlade sig til at styre sit Kald ved Fuldmægtige; men, med Undtagelse af et Par unge Knøse, der vare hans Søstersønner, forkastede Robin enhver Bistand, maaskee fordi han ret godt vidste,

hvormeget hans Anseelse beroede paa, at han altid i egen Person styrede den praktiske Udførelse af sine Kaldspligter. Han lod sig derfor nøie med at høste den høieste Løn, som gaves Personer af hans Haandtering. og trøstede sig med det Haab, at nogle faa Reiser til England vilde sætte ham istand til at drive Handelen for egen Regning, paa en Maade, der sømmede sig for hans Byrd. Thi Robin Oig's Fader, Lachlan M'Combich (eller: Søn af min Ven, da hans virkelige Clan-Tilnavn var M' Gregor) var bleven kaldet saaledes af den berømte Rob Roy (Røde Robin), paa Grund af det fortrolige Venskab, som havde fundet Sted imellem Robins Bedstefader og hiin navkundige Catheran. Nogle Folk sige endogsaa, at Robin Oig havde sit christne Navn fra en Mand, der var ligesaa navnkundig i Lochlomonds vilde Skove, som hans Navne Robin Hood i det lystige Sherwoods Enemærker. „Hvo var ei," som James Boswell siger, „stolt af slig en Herkomst?" Robin Oig var følgelig stolt; men hans hyppige Besøg til England og til Lavlandene havde givet ham Takt nok til at erkjende, at Fordringer, som endnu gave ham en Smule Ret til Udmærkelse i hans egen eensomme Dal, kunde blive baade forhadte og latterlige, hvis han vilde fremkomme med dem andetsteds. Den Stolthed, han følte af sin Herkomst, var derfor, liig den Gjerriges Skat, den hemmelige Gjenstand for hans Betragtninger, men han yttrede den aldrig for Fremmede, som nogen Gjenstand for Brouterie.

Mange vare de Hilsener og Ønsker om Lykke og Held, som strømmede ud over Robin Oig. Kjenderne roste hans Drift, især de bedste Høveder i den, som tilhørte Robin selv. Nogle trak deres Snuushorn frem, for at give ham en Afskeedspriis — Andre kredentsede ham deres Doch-an-dorrach eller Afskedsbæger. Alle raabte: „God Lykke reise ud med Dig, og komme hjem med Dig igjen. Gid Du maa faae Lykke paa det sariske Torv, dygtig mange Bankosedler i din leabhar-dhu (sorte Tegnebog), og fuldtop af engelsk Guld i Din Sporrant (Gedeskindspung)" — De vakkre Pigebørn bragte deres Farvel paa en mere beskeden Maade; og Ordet gik, at flere end een af dem vilde have givet sin bedste Brystnaal, for at være vis paa, at det var paa hende, hans Øine hvilede den sidste Gang da han vendte sig for at drage bort. — Robin Oig havde netop udstødt det første „Hoo Hoo!" for at drive de seendrægtige i Driften fremad, da der pludselig lød et Raab bag ved ham: —„Bliv, Robin — Stands et Øieblik! her er Janet af Tomahourich — gamle Janet, Din Faster." — „Gid hun skee en Ulykke, for en gammel høilandsk Spaaqvinde og Hex hun er," sagde en Forpagter fra Carse of Stirling; „hun vil øve nogle af sine Trolddomskunster paa Qvæget." — „Det kan hun ikke", sagde en anden Viismand af samme Klasse; „Robin Oig er ikke den Karl, der vil forlade nogen af dem, uden at binde den St. Mungo's Knude paa Halen, og den vil bringe den bedste Hex, der nogensinde fløi over Dimayet paa et Kosteskaft, til at tage

Farten i største Hast." — Det vil ikke være Læserne ligegyldigt at erfare, at det høilandske Qvæg er særdeles tilbøieligt til at blive besat af Hexerie og Trolddom, hvilket kyndige Folk vide at forebygge ved at slaae Knuder, som ere knyttede paa en særegen Maade, paa den Haardusk, som ender Dyrets Hale. — Men den gamle Kone, der var Gjenstanden for Forpagternes Mistanke, syntes alene beskjæftiget med Driveren, uden at lægge mindste Mærke til Hjorden. Robin syntes derimod noget utaalmodig over hendes Komme. — „Hvilket gammelt Kjærlinge-Indfald," sagde han, „har bragt Jer saa tidlig ud fra Kakkelovnskrogen i Dag, Faster? Jeg veed dog, at jeg sagde Jer Godnat og fik Jeres Gud være med ham! i Aftes." „Og lod mere Sølv blive tilbage til mig end jeg unyttige gamle Kjærling vil bruge til Du kommer tilbage igjen, Du unge Fugl, som er mit Hjerte nær," sagde Sybillen. „Men lidet bryder jeg mig om Føden, som ernærer mig, eller Ilden, som varmer mig, eller om Guds velsignede Soel selv, naar blot Lykken vil være med min Faders Sønnesøn, lad mig derfor gaae Deasil omkring Dig, paa det at Du kan med Sikkerhed gaae ud i det fjerne fremmede Land og komme i Sikkerhed hjem igjen." — Robin Oig standsede, halv forlegen og halv leende, og betydede ved Tegn dem, der stode omkring ham, at han alene samtykkede i den gamle Kones Ønske, for at føie sig efter hendes Lune. Imidlertid gik hun rundt omkring ham med vaklende Fodtrin for at fuldbyrde hiin Udsoningsakt, som nogle troe at hidrøre fra den druidiske Mythologie.

Den bestaaer, som bekjendt deri, at den, som gaaer Deasil, bevæger sig trende Gange rundt omkring den Person, som er Gjenstanden for Ceremonien, og nøie passer at gaae efter Solens Løb. Men paa eengang standsede hun og udbrød med en Røst, der viste Skræk og Rædsel: „Min Faders Sønneson, der er Blod paa din Haand.“ — „Tys for Guds Skyld, Faster,“ sagde Robin Oig, I vil volde Eder mere Uleilighed med dette Taishataragh (Dobbeltsyn) end I vil være istand til at udfinde i mange Dage.“

Den gamle Kone gjentog alene, med et spøgelseagtigt Blik: „Der er Blod paa Din Haand, og det er engelsk Blod. Det gaeliske Blod er rigere og rødere. Lad see! — lad see!“ — Førend Robin Oig kunde forhindre herde derfra, hvilket vistnok ikke kunde skee uden ved Vold, saa hurtig og bestemt var hendes Fremfærd, havde hun revet Dolken, som sad i Folderne af hans Plaid, fra hans Side og holdt den i Veiret, i det hun, omendskjøndt Vaabenet funklede reent og klart i Solen, udbrød: „Blod, Blod — atter saxisk Blod. Robin Oig M'Combich! gaae ikke i Dag til England! — „Visvas!“ svarede Robin Oig, „det gaaer ingenlunde an, skam Jer dog Faster, og giv mig Dolken. I kan ikke paa Farben sige mig Forskjel paa Blodet af en sort og af en hvid Oxe, og I snakker om at kjende saxisk fra gaelisk Blod. Alle Mennesker have deres Blod fra Adam. Faster, giv mig min Skenedhu, og lad mig gaae min Gang. Jeg skulde allerede have været halvveis til Stirlingbroe — Giv mig min Dolk og lad mig

gaae." — „Aldrig vil jeg give Dig den," sagde den gamle Kone — „aldrig vil jeg slippe Din Plaid, med mindre Du lover mig, ikke at bære dette ulykkelige Vaaben." — De omkring ham samlede Fruentimmer bønfaldt ham ogsaa derom, idet de sagde, at kun faa af hans Fasters Ord faldt til Jorden; og da de lavlandske Forpagtere vedbleve at see fortrædeligen paa dette Optrin, besluttede Robin Oig for ethvert Offer at gjøre Ende derpaa. — „Nu vel da," sagde den unge Qvægdriver, i det han rakte Hugh Morrison Skeden, „I Lavlændere bryde Eder ikke om disse Narrestreger. Gjem min Dolk for mig. Jeg kan ikke give Dig den, thi det var min Faders; men Din Drift følger med vores, og jeg er tilfreds med at den bliver i Din Forvaring og ikke i min. Gaaer det saaledes an, Faster?" — „Det maa vel", sagde den gamle Kone; „det vil sige, hvis Lavlænderen er gal nok til at modtage Kniven." — Den stærke Vestboer loe høit i Veiret: „Min gode Kone" sagde han, „jeg er Hugh Morrison fra Glenae, jeg er kommen af de mandige Morrison'er, som skrive sig langt tilbage i Tiden, og som aldrig i deres Levedage have trukket kort Vaaben imod nogen Mand. Og de behøvede det ikke heller: de havde deres Slagsværd, og jeg har kun denne lille Stok (idet han viste en frygtelig Knippel); thi at tage Folk af Dage med Dolke, det overlader jeg til John Hoilænder. I behøver ikke at see suurt derfor — ingen af Jer Hoilændere, og i Særdeleshed Du Robin. Jeg skal nok gjemme den lille Kniv, hvis Du er bange for den gamle

Spaaqvindes Snak, og give Dig den tilbage saasnart Du trænger til den." — Robin fandt ikke synderlig Behag i noget af Hugh Morrisons Tale, men han havde paa sine Reiser lært mere Taalmodighed, end der oprindelig hørte til hans høilandske Konstitution, og han modtog den Tjeneste, de mandige Morrisonners Ætling tilbød ham, uden at finde sig fornærmet over den ringeagtende Maade, hvorpaa den blev ham tilbudt. „Hvis han ikke havde havt sin Morgensnaps i Hovedet og i Grunden kun er et Sviin fra Dumfries Shire, vilde han have talt mere liig en Mand af Ære. Men man kan ikke forlange mere end et Grynt af en Soe. Det vilde være en Skam hvis min Faders Kniv nogensinde skulde stikke et Sviin som hans Lige." Med disse Ord, (som han imidlertid sagde paa Gaelisk) drev Robin paa sit Qvæg, og vinkede et Farvel til alle dem, som vare bag ved ham. Han havde saameget desstørre Hastværk, fordi han ventede ved Falkirk at træffe paa en Kammerat og Broder i hans Haandtering, med hvem han agtede at gjøre Selskab paa Reisen.

Robin Oigs udkaarede Ven var en ung Englænder, ved Navn Harry Wakefield, velbekjendt ved ethvert nordligt Marked og paa sin Viis ligesaa navnkundig og hædret, som vor høilandske Oxendriver. Han var næsten sex Fod høi, fortræffeligt skabt til at udholde et Kredsløb ved Smithfield, eller til at forsvare sin Plads ved en Nævekamp, og omendskiøndt han maaskee kunde være bleven overvundet blandt

Kunstens regelmæssige Dyrkere, var han dog, som en tilfældig Kunde, istand til at give enhver Amateur i Nævefægterkunsten saameget, som han kunde have godt af. Væddeløbene i Doncaster saae ham i hans Hæder, vovende sin Guinee, og i Almindelighed som Seierherre; ikke heller blev der holdt nogen Nævefægtning af Betydenhed i Yorkshire, hvor Personer af Navnkundighed førte Forsædet, ved hvilken han ei var tilstæde naar hans Forretninger tillode ham det. Men skjøndt han var en flink Knøs og holdt meget af Glæden, og de Steder hvor den dyrkedes, var Harry Wakefield en paalidelig Karl, og den forsigtige Robin Oig M'Combich selv var ikke mere opmærksom for Hovedsagen. Hans Festdage vare vistnok Festdage; men hans Arbeidsdage vare offrede til standhaftig og vedholdende Arbeidsomhed. Af Udseende og Charakteer var Wakefield et Mønster paa Gammel-Englands lystige Bønder (Yemen), hvis svære Landser i saa mange hundrede Feltslage bekræftede dets Overlegenhed over Nationerne, og hvis gode Sværd i vore Tider udgjøre dets billigste og sikreste Forsvar. Hans Lystighed var let vakt; thi stærk af Lemmer og Legemsbygning, og lykkelig i Henseende til Formuesomstændigheder, var han tilbøielig til at finde Behag i Alting omkring sig; og de Møisommeligheder, han ved flere Leiligheder maatte udstaae, vare for en Mand af hans Kraft, snarere Morskab, end alvorligt trættende. Med alle et sanguinsk Temperamants Fortrin, var vor engelske Qvægdriver ikke fri for dets Feil. Han var let til-

bøielig til Vrede, og undertiden paa Nippet til at være trættekjær; og maaskee ikke mindre tilbøielig til at afgjøre sine Trætter med Næven, fordi han fandt faa Modstandere, der kunde maale sig med ham naar det kom an paa at baxes. — Det er vanskeligt at sige hvorledes Wakefield og Robin Oig vare blevne fortroelige Venner; men det er vist, at der var opstaaet et nøie Bekjendtskab imellem dem, omendskjøndt det skulde synes, som om de kun havde faa fælleds Gjenstande for Samtale eller Interesse saasnart deres Samtale ikke længer var om Qvæg. Robin Oig talede virkelig temmelig ufuldkommen Engelsk, naar dette Sprog gik udenfor andre Materier end Oxne og Stude; og Harry Wakefield kunde aldrig bringe sin brede yorkshirske Tunge til at frembringe et eneste Ord paa Gaelisk. Forgjæves tilbragte Robin en heel Morgen, under en Vandring over Minch-Mose, paa det Forsøg at lære sin Kammerat med det rigtige Tonefald at fremføre Stavelsen Llhu, som er det gaeliske Ord paa en Kalv. Fra Traguair til Murder-Cairn gjenløde Bjergene af Saxerens uharmoniske Forsøg paa at sige dette uudsigelige Eenstavelsesord, og af den hjertelige Latter, som fulgte paa hvert frugtesløst Forsøg. De havde imidlertid en bedre Maade til at vække Ekkoet, thi Wakefield kunde synge mangen en Vise til Roes for Moll, Susan og Cicely; og Robin Oig havde en særdeles Gave for at fløite uendelige gaeliske Krigsmelodier med alle deres Variationer, og, hvad der var mere behageligt for hans Kammerats sydlige Øre, han kjendte mange

af de nordlige Sange, baade lystige og pathetiske, til hvilke Wakefield lærte at fløite Bas. Skjøndt saaledes Robin vanskeligt vilde have forstaaet sin Kammerats Historier om Hestevæddeløb, Hanefægtninger eller Rævejagte, og omendskjøndt hans egne Sagn om Clanernes Kampe og Feider, som han afverlende blandede med Fortællinger om høilandske Nisser og Feer, vilde have været Kaviar for hans Kammerat, lykkedes det dem dog ikke desmindre at finde en vis Grad af Fornøielse i hinandens Selskab, som nu i tre Aar havde bevæget dem til at gjøre Kompagnieskab og reise sammen, naar deres Reises Maal tillod det. De fandt vistnok begge deres Fordeel ved dette Kammeratskab; thi hvor kunde Englænderen have fundet en Veiviser igjennem de vestlige Høilande, som Robin Oig M'Combich? og vare de, hvad Harry kaldte paa den rigtige Side af Grændsen, da var dennes Patronatskab, som var vidt omfattende og hans Pung, som var vægtig, altid til hans høilandske Vens Tjeneste, og ved mange Leiligheder viste han sig ved sin Gavmildhed som en ægte Yeoman.

Venneparret havde med sædvanlig Fortrolighed gjennemvandret Liddesdales græsbegroede Vildtnisser og vare passerede den modsatte Side af Cumberland, som fører det udtryksfulde Navn: Ørkenen. Paa disse øde Strækninger underholdt Qvæget, der var under vore Driveres Bevogtning, sig for godt Kjøb, ved at tage Foder til sig alt som det gik paa Veien, eller undertiden ved den fristende Leilighed, som til-

bød sig, til at gjøre et Spring og sætte over til den nærliggende Græsgang, hvor Terrainet vilde tillade det. Men nu forandrede Scenen sig foran dem; de vandrede ned imod et frugtbart og dyrket Land, hvor man ikke længer ustraffet kunde tage sig deslige Friheder, men iforveien maatte træffe Overeenskomst og gjøre Kjøbslutninger med Grundeierne. Det var især deleshed Tilfældet, da der netop skulde holdes et stort nordligt Marked, hvorved baade den engelske og skotske Qvægdriver ventede at afsætte en Deel af deres Qvæg, som de altsaa ønskede at kunne bringe til Torvs, behørigt udhvilet og i god Stand. Det var imidlertid vanskeligt at faae Græsgange og ialtfald kun i dyre Domme. Dette foranledigede nødvendigviis en temporair Skilsmisse imellem de tvende Venner, der gik hen at slutte Kjøb, som hver af dem bedst kunde, for at sørge for sin Hjords Tarv. Ulykkeligviis hændte det sig, at de begge, uden at have fortalt hinanden noget derom, havde i Sinde at leie Græsning hos en temmelig velhavende Landadelsmand, hvis Gods laae deri Nærheden. Den engelske Qvægdriver henvendte sig til Godsforvalteren, der var ham bekjendt. Det hændte sig netop, at den cumberlandske Godseier, der havde fattet nogen Mistanke til sin Forvalters Ærlighed, havde truffet nogle Forholdsregler for at overbevise sig, om hvorvidt den var grundet, og forlangt, at ethvert Andragende om en midlertidig Overdragelse af hans Marker og Enge skulde henvendes til ham selv. Da Hr. Ireby imidlertid Dagen iforveien var taget bort paa en lille Reise

af nogle Miles Vei nord paa, troede Forvalteren at han kunde ansee det Baand, som var lagt paa hans fulde Myndighed, for Dieblikket som hævet; og gjorde den Slutning, at han bedst vilde sørge for sin Herres Interesse, og maaskee for sin egen, ved at afslutte et Kjøb med Harry Wakefield. — Imidlertid traf det sig, at Robin Oig, der var uvidende om hvad hans Kammerat tog sig for, blev indhentet af en spinkel lille Mand, der saae godt ud og sad paa en lille Hest, der efter den Tids Mode var omhyggelig pudset og studset, og Rytteren bar snevre Skindbuxer og langhalsede polerede Sporer. Denne Cavaleer gjorde ham et Par betimelige Spørgsmaal om Markeder og Torvepriser. Da Donald saae, at han var en erfaren og høflig Herre, tog han sig den Frihed at spørge ham, om han ikke kunde sige ham, hvor der var nogen Græsning at faae til Leie i Nabolauget til hans Qvægdrift. Han kunde ikke have fremført sit Spørgsmaal for mere villige Øren. Bukkeskindsridderen var netop den Godseier, med hvis Forvalter Harry Wakefield allerede havde sluttet, eller var i Færd med at slutte Handel. „Du træffer heldigt, min kløgtige Skotlænder," sagde Hr. Ireby, „ved at tale til mig om den Sag, thi jeg seer at Dit Qvæg har gaaet saa meget, som det aarker i Dag, og jeg har netop til min Raadighed den eneste Mark, som er at faae til Leie heri Egnen paa tre Miles Omkreds." — „Driften kan meget godt gaae 2, 3, ja 4 Mile endnu," sagde den forsigtige Hoilænder; „men hvad vil Eders Herlighed vel have for

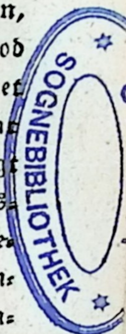
Qvæget pr. Hoved, hvis de skulde tages paa Græs et Par Dages Tid?" — „Vi komme nok ud af det, Sawney, hvis I vil lade mig faae 6 Oxne til at overvintre paa billige Vilkaar." — „Og hvilke af Hovederne vil Eders Herlighed vel da have?" — „Nu lad mig see — de to Sorte, den Rødbrune, den med det fortkrummede Horn, den Blakkede — hvormeget skal I have for Hovedet?" — „Aa," sagde Robin, „Eders Herlighed er en Kjender, en ægte Kjender, jeg kunde selv ikke bedre have udsøgt de bedste Hoveder — jeg, der kjender de stakkels Dyr saa godt som de vare mine Børn." — „Nu vel, hvor meget pr. Hoved, Savney", sagde Hr. Ireby. — „Torveprisen var høi i Doune og Falkirk," svarede Robin. — Og saaledes fortsatte de Samtalen indtil de vare komne overeens om den bestemte Priis for Oxnene, hvorhos Godsherren bragte Qvægets temporaire Græsning med i Anslag, og Robin gjorde, som han troede, et meget godt Kjøbmandskab, under den Forudsætning at Græsset blot var taaleligt. Landjunkeren reed langsomt ved Siden af Qvægdriften, deels for at vise ham Veien og see ham sat i Besiddelse af Marken, og deels for at høre de sidste Nyheder fra de nordlige Markeder. — De kom til Marken, og Græsgangen syntes fortræffelig. Men hvor stor var ikke deres Overraskelse, da de saae Forvalteren ganske rolig føre Harry Wakefields Qvæg, ind paa den Græsplads, som netop af Eieren selv var bleven bestemt for Robin Oig M'Combich. Hr. Ireby gav sin Hest af Sporerne, galloperede hen

til sin Tjener, og da han erfarede hvad der var foregaaet imellem begge Parter, underrettede han korteligen den engelske Qvægdriver om, at hans Forvalter havde udleiet Grunden uden hans Bemyndigelse, og at han kunde søge Græs til sit Qvæg hvor han vilde, da han intet fik hos ham. Derhos gav han sin Betjent en alvorlig Irettesættelse, fordi han havde overtraadt hans Befaling, og beordrede ham til øieblikkelig at være behjelpelig med at uddrive Harry Wakefields hungrige og trætte Qvæg, som netop havde begyndt at nyde et usædvanlig rundeligt Maaltid, og at indføre hans Kammerats, hvem den engelske Qvægdriver nu begyndte at betragte som en Medbeiler. — De Følelser, som reiste sig i Wakefields Sjæl, vilde have bevæget ham til at modsætte sig Hr. Irebys Bestemmelse; men enhver Englænder har en temmelig rigtig Følelse for Lov og Ret, og da Forvalter John Fleecebumpkin havde bekjendt, at han havde overskredet sin Myndighed, saae Wakefield ingen anden Udvei for sig, end at drive sin hungrige og ved det feilslagne Haab bedragne Hjord sammen og drage bort med den, for at søge Anbringelse andetsteds. Robin Oig saae med Bekymring hvad der var hændet og skyndte sig med at gjøre sin engelske Ven det Tilbud at dele med ham den omtvistede Græsning. Men Wakefields Stolthed var haardt krænket, og han svarede med Ringeagt: „Tag det altsammen, Mand, tag det altsammen, det er aldrig værdt at gjøre to Bid af et Kirsebær. Du forstaaer at sladdre de Fornemme noget for og sætte en ærlig Karl Blaar i

Binene. Afsted med Dig, Mand. Jeg vil ikke kysse nogen Mands skidne Skoeremme, for at faae Lov til at bage i hans Ovn." — Bekymret, men ikke forundret over sin Kammerats Utilfredshed, bad Robin Oig sin Ven at vente blot en Timestid indtil han havde været henne paa Gaarden og faaet Betaling for det Qvæg, han havde solgt, saa vilde han komme tilbage og være ham behjelpelig med at drive Qvæget hen paa en passende Rastplads, og forklare ham den hele Misforstaaelse, hvori de begge vare komne. Men Englænderen vedblev haanlig: „Du har solgt Qvæg, har Du? Ja vist, Du er en listig Karl, — Du veed den rette Tid til at slutte Kjøbmandsskab. Gaae Satan ivold, jeg vil aldrig see Dit falske Slyngelfjæs mere. Du skulde skamme Dig for at see mig i Ansigtet." — „Jeg skammer mig ikke for at see nogen Mand i Ansigtet", sagde Robin Oig, med nogen Bevægelse; „og desuden har jeg i Sinde at see Dig i Ansigtet paa denne velsignede Dag, naar Du vil vente paa mig i Kroen paa Clachan Sandbanke hist henne." — „Kanskee Du gjorde ligesaa vel i at blive borte", sagde hans Kammerat, og vendte sin forrige Ven Ryggen, i det han samlede sine Hoveder, der nødig vilde forlade Græsgangen, og i dette Arbeide blev hjulpet af Forvalteren, der viste nogen virkelig og nogen paatagen Interesse for at see Wakefields Qvæg anbragt paa anden Maade.

Efterat have tilbragt nogen Tid under Forhandlinger med flere end een af de i Nærheden boende Bønder, der enten ikke kunde, eller ikke vilde leie

Harry Wakefield den Græsningsplads, han ønskede, saae han sig endelig nødtvungen til at see sin Hensigt opnaaet ved Hjelp af Værten i den Kroe, hvor Robin Oig og han havde aftalt at tilbringe Aftenen, da de første Gang skiltes fra hinanden. Værten lod sig nøie med at lade ham sætte sit Qvæg ud paa et Stykke nøgent Mosegrund, for en Priis, der kun var ubetydeligt lavere end hvad Forvalteren havde forlangt for den omtvistede Indhegningsmark; og denne Græsnings Usselhed, saavelsom den Priis, han maatte betale derfor, blev nu endvidere lagt hans skotske Kammerat til Last for hans Brud paa Ærlighed og Venskab. Den Retning, Wakefields Lidenskabelighed saaledes tog, blev opmuntret af Forvalteren (der havde sine egne Grunde til at være fortørnet paa den stakkels Robin, fordi denne imod sit Vidende havde været Aarsag i, at han var faldet i Unaade hos sin Herre) saavelsom af Kroeholderen og et Par af hans Gjæster, som tilfældigviis vare tilstæde, og som bestyrkede Qvægdriveren i hans Forbittrelse imod hans forrige Kammerat — deels af det gamle Nag imod Skotlænderne, som, naar det nogensteds findes, især ligger i Baghold hos Beboerne af Grændsedistrikterne; og deels af den almindelige Lyst til at stifte Ondt, som, til Ære for Adams Børn være det sagt, charakteriserer Menneskene i alle Klasser. Den gode John Barleycorn (Øllet), der altid forhøier og overdriver de herskende Lidenskaber, hvad enten disse ere Vrede eller Velvillie, undlod ikke heller at gjøre sin Ret gjeldende ved denne Leilighed; og Hævn over

falske Venner og haarde Herremænd blev lovet ved mere end een Kande.

Imidlertid fandt Hr. Ireby nogen Morskab i at beholde den nordlige Qvægdriver noget hos sig paa sin gamle Herregaard. Han lod sætte et Stykke koldt Beefsteg for Skotlænderen i Kjeldermesterens Spisestue, tilligemed en Kande skummende hjemmebrygget Øl, og fandt Fornøielse i at see den hjertelige Appetit, hvormed disse uvante Artikler bleve fortærede af Robin Oig M'Combich. Landjunkeren tændte imidlertid sin Pibe, og holdt Middelveien imellem sin Værdighed som Adelsmand og sin Lyst til at slaae en Sladder af om Landhuusholdnings-Gjenstande, ved at spadsere frem og tilbage paa Gulvet, medens han talde med sin Gjæst. — „Jeg mødte en anden Drift", sagde Landjunkeren, „som blev drevet af een af Eders Landsmænd — Kreaturerne vare noget mindre end i Jeres Drift — de fleste af dem vare blakkede — en tyk Mand fulgte med dem — men det var ingen af Jeres Skjørtekarle, han havde et anstændigt Par Buxer paa. — Veed I ikke hvem det kan have været?" — „Ih nu, det kan vel ikke have været nogen Anden end Hughie Morrison. Jeg troede ikke, at han var saa nær. Han skulde afsted Dagen efter; men hans Høveder fra Argyleshire maae ogsaa have trætte Been. Hvor langt var han vel efter os?" — „Det kan vel have været en 6, 7 Miles Vei", svarede Landjunkeren, „thi jeg reed dem forbi ved Christenbury Cragg, og jeg indhentede Jer ved Hollan Bush. Naar hans Kreaturer ere

trætte, saa giver han maaskee Kjøb." — „Nei troe ikke det! Hughie Morrison er ikke den Mand, der giver Kjøb. I maa komme til en Høilænder som Robin Oig, hvis I vil have Mage til det Kjøb, I har faaet. Men nu maa jeg sige Jer god Nat, for jeg maa ned til Clachan, for at see om Harry Wakefield er sluppen ud af sin Knibe."

Selskabet i Ølhuset sad endnu i fuld Passiar, og Robin Oigs Forræderie var endnu stedse Gjenstanden for Samtalen, da den formeentlige Forbryder traadte ind i Stuen. Hans Ankomst foranledigede, som sædvanligt i slige Tilfælde, en øieblikkelig Standsning i de Forhandlinger, hvis Gjenstand han havde været, og han blev af det forsamlede Selskab modtaget med hiin kolde Taushed, som bedre end tusinde Udraab forklarer den Indtrædende, at han er uvelkommen. Overrasket og saaret, men ikke bragt ud af Fatning, over den Modtagelse, han saaledes mødte, traadte Robin ind, med en uforfærdet og endogsaa stolt Mine, hilste ikke Nogen, da han saae, at Ingen hilste ham, og satte sig ved Siden af Ildstedet, i Nærheden af det Bord, hvorved Harry Wakefield sad, tillgemed Forvalteren og et Par andre Personer. Det rummelige cumberlandske Kjøkken vilde endog have tilladt en større Fjernelse. Da Robin saaledes havde taget Sæde, tændte han sin Pibe og forlangte sig et Kruus Øl til 2 Penny. — „Vi have intet Øl til 2 Pence", svarede Ralph Heskitt, Kromanden; „men da Du finder Din egen Tobak, saa finder Du vel ogsaa Dit eget Øl — det er jo des=

uden, som jeg veed, Skik i Dit Land." — „Skam Dig dog, lille Mand", sagde Kroekonen, en selvtilfreds geskjæftig Huusmoder, i det hun skyndte sig hen at give Gjæsten hvad han forlangte. „Du veed jo ret godt hvad den Fremmede vil have, og det er Din Pligt at være hoflig, Mand. Du skulde vide, at om Skotlænderen ogsaa kun drikker af et lille Maal, saa betaler han en sikker Penny." — Uden at lægge Mærke til denne ægteskabelige Samtale, tog Hoilænderen Kruset i Haanden, og henvendte sig til det hele Selskab, i det han bragte dem alle den velmenende Skaal: „Et godt Marked." — „Det vilde blive bedre, hvis Vinden blæste os færre Handlende nordfra herned", sagde en af Forpagterne, „og færre klodsede hoilandske Drovtyggere til at æde vore engelske Enge." — „Saa min Sjæl tager I ikke Feil deri", svarede Robin med Fatning; „det er Jeres fede Englændere, der æde vort skotske Qvæg, de stakkels Kræe." — „Jeg vilde ønske, at der var nogen, som kunde æde deres Drivere op med;" sagde en Anden, „en ærlig Englænder kan ikke tjene sig en Skilling, saalænge han har dem i Sigte." — „Eller en ærlig Tjener blive i sin Herres Gunst, uden at de skal liste sig ind imellem ham og Soelskinnet", sagde Forvalteren. — „Hvis Alt dette skal være Skjemt", sagde Robin Oig, med samme Fatning, „saa er det vel meget Skjemt mod een Mand." — „Det er ikke Skjemt, men ramme Alvor", sagde Forvalteren. „Hør I, Herr Robin Oig, eller hvad det er I hedder, det er nok ikke afveien, at jeg fortæller Jer, at vi Alle ere af

een Mening, og den er, at I, Herr Robin Oig, har opført Jer mod vores Ven, Hr. Harry Wakefield her, som en snavs Karl og en Slubbert." — „Derom kan der ikke være nogen Tvivl", svarede Robin, med megen Fatning, „og I ere nogle fortræffelige Dommere, for hvis Hjerne og Dommekraft jeg ikke vil give en Priis Tobak. Naar Hr. Harry Waakfelt veed hvor han er forurettet, saa veed han ogsaa hvor han kan faae Ret." — „Han taler Sandhed", sagde Wakefield, der havde hørt hvad der var bleven talt, vaklende imellem den Fornærmelse, han havde følt over Robins nylige Forhold, og Gjenoplivelsen af deres forrige tilvante Venskab. Han reiste sig nu, og gik hen imod Robin, der stod op da han nærmede sig, og rakte Haanden ud imod ham. „Det er Ret, Harry — tag fat paa ham — bank hans Rygstykker ud!" lød det fra alle Sider. — „Hold Fred og tie stille", sagde Wakefield, og henvendte sig til sin Kammerat, i det han tog ham i den fremrakte Haand, med en Blanding af Agtelse og Trodsighed. „Robin", sagde han, „Du har ført Dig slet op imod mig i Dag; men hvis Du som en ærlig Karl vil have, at vi skal række hinanden Haanden, og Du vil prøve Kræfter med mig udenfor i det Grønne, saa vil jeg tilgive Dig, og saa skal vi være bedre Venner end nogensinde tilforn." — „Og vilde det ikke være bedre, at vi vare gode Venner uden at gjøre mere af den Sag?" sagde Robin; „Vort Venskab vil være langt bedre med hele end med braadne Pander." — Harry Wakefield slap sin

Vens Haand, eller stødte den snarere fra sig. „Jeg troede ikke, at jeg i tre Aar havde holdt Selskab med en Kryster.“ — „Den Titel hører ikke til Nogen af mit Navn“, sagde Robin, hvis Øine begyndte at funkle, men som endnu stedse forblev Herre over sig selv. „Det var ingen Krysters Fødder eller Hænder, Harry Waakfelt, som trak Dig op af Vandet ved Frew, da Du drev over den sorte Klippe, og hver Aal i Floden ventede at faae sin Part af Dig.“ — „Deri har Du Ret“, sagde Englænderen, rørt ved denne Erindring. — „For Pokker“, raabte Forvalteren, „det er ikke muligt, at Harry Wakefield, den flinkeste Knos ved Whiton Tryste, Wooler Fair, Carlisle Sands og Stagshaw Bank, skulde stikke den hvide Fjær paa Hatten? Det kommer dev af at leve saalænge blandt Skjørter og Huer — Mænd forglemme at bruge deres Næver.“ — „Jeg skal lære Eder, Hr. Flecebumpkin at jeg ikke har glemt Brugen af mine,“ sagde Wakefield, og vedblev derpaa: „Det gaaer ikke an, Robin, vi maae have os en Nævekamp, ellers blive vi til en Bysnak over Landet. Jeg vil være fordømt om jeg vil gjøre Dig Skade; kom og mød mig nu som en Mand.“ — „At blive slaget som en Hund,“ sagde Robin, „siig mig dog, er der nogen Fornuft deri? Hvis Du troer, at jeg har gjort Dig Uret, saa vil jeg møde for Din Dommer, omendskjøndt jeg hverken kjender hans Lov eller hans Sprog.“ — Et almindeligt Udraab: „Ingen Prokurator, ingen Dommer! et Livfuld Prygl, og saa skal I være Venner,“ gjenlød fra de Omkringstaaende. — „Men,“ vedblev Robin, „hvis jeg skal

slaaes, saa har jeg ingen Færdighed i at gjøre det som en Abekat med Hænder og Negle." — „Hvorledes vilde Du da slaaes?" sagde hans Modstander; „omendskjøndt jeg troer, det vil være vanskeligt at bringe Dig dertil paa nogensomhelst Maade." — „Jeg vilde slaaes med Sværd, og lægge Sværdet, naar det første Blod var faldet, — som en Gentleman." — En almindelig Skoggerlatter fulgte paa dette Forslag, som rigtignok snarere var undsluppet den stakkels Robins bevægede Hjerte, end udsprunget af hans strænge Dommekraft. — „Gentleman, sagde han," lød det fra alle Sider, under en ustandselig Latter: „en vakker Gentleman, det skal Gud vide! kan Du ikke faae to Sværd, Ralph Heskett, at denne Gentleman kan komme til at slaaes?" — „Nei, men jeg kan sende Bud til Toihuset i Carlisle, og faae laant et Par Luntegafler, som de kan hjelpe dem med saalænge." — „Tie Du stille", sagde en Anden, „de djerve Skotlændere komme til Verden med den blaae Hue og Dolk og Pistol i Beltet." — „Det er bedst at sende Bud", sagde Herr Fleecebumpkim, „til Junkeren paa Corby Castle, at han kan komme og være vores Gentlemans Sekundant." — Midt under denne Strøm af almindelig Spot, greb Hoilænderen instinktmæssig under Folden af sin Plaid. „Men det er bedre at lade være", sagde han i sit eget Sprog. „Hundrede Forbandelser over de Svineædere, der hverken kjende Høflighed eller Levemaade! — Plads her, I Pak!" sagde han, i det han nærmede sig Døren. Men hans forrige Ven traadte i Veien for den undersætsige Hoilænder, og spærrede

ham Udgangen; og da Robin Oig søgte at bane sig Vei med Magt, kastede han ham om paa Gulvet, saa let som en Dreng kaster Kegler med sin Bosfel. — „En Kreds!" gjenlød det nu, til de mørke Loftbjelker og de Skinker, som hang under dem rystede derved, og selve Fadene paa Hylderne klapprede imod hinanden. „Vel gjort, Harry! — Dæng ham dygtig til, Harry! — Pas nu paa ham! — Han seer sit eget Blod!" — Saaledes raabte de, medens Høilænderen, hvis hele Kulde og Forsigtighed forsvandt i affindig Harme, sprang op fra Gulvet eg foer imod sin Modstander med en opirret Tigerkats Raserie, Smidighed og Hævngjerrighed. Men naar kunde rasende Forbittrelse bestaae nogen Kamp mod Erfarenhed og koldt Overlæg? Robin Oig bukkede atter under i den ulige Kamp; og da Slaget nødvendigt var voldsomt, laae han uden Bevægelse paa Kjøkkengulvet. Krokonen løb til, for at ville række ham nogen Hjelp, men Hr. Fleecebumpkin vilde ikke tillade hende at nærme sig. — „Lad ham ligge," sagde han, „han kommer sig nok naar Tid er, og vil tage Haand med i Legen. Han har ikke faaet sin halve Bekomst endnu." — „Han har faaet Alt hvad jeg har i Sinde at give ham," sagde hans Modstander, hvis Hjerte begyndte at føle Medlidenhed for hans gamle Kammerat; „jeg vilde halvt om halvt hellere give Eder, Hr. Fleecebumpkin, Resten; thi I bilder Eder dog ind at forstaae et Par Greb, og Robin havde ikke saa meget af Kunsten inde, at han forstod at trække sig ud forend han styrtede løs paa mig, men slog med Plaiden sveiende om sig. — Staae op, Robin,

staae op, min Broder; vi ville være Venner, og lad mig høre den Mand, der vil sige noget imod Dig eller imod Dit Fædreland for Din Skyld." — Robin Oig var endnu behersket af sin Lidenskabelighed og gridsk paa at fornye Angrebet; men da han paa den ene Side blev holdt tilbage af den fredstiftende Dame, Mad. Heskett, og paa den anden Side bemærkede, at Wakefield ikke længer havde i Sinde at fornye Kampen, sank hans Raserie til en mørk indædt Harme. — „Kom, kom, gjem nu ikke saalænge paa den Sag", sagde den brave Englænder, med sit Fædrelands Forsonlighed, „lad os give hinanden Haanden, og vi ville være bedre Venner end nogensinde tilforn." — „Venner", udraabte Robin Oig med stærk Røst, „Venner! aldrig. Vogt Jer, Harry Wakefield." — „Gid da Cromwells Forbandelse maa hvile over Din stolte skotske Mave, som Manden siger i Comoedien, og gaae Du Din egen Gang ad Satan til; thi en Mand kan ikke sige mere til en anden, efter en lille Nævekamp, end at det gjør ham ondt, at det skulde komme dertil."

Under saadanne Omstændigheder adskiltes Vennerne; Robin Oig trak taus en Sølvpenge op af Lommen, kastede den paa Bordet, og forlod derpaa Ølhuset, men ved Døren vendte han sig, løftede Haanden iveiret mod Wakefield med hævet Pegefinger, paa en Maade, som kunde tilkjendegive enten en Trudsel eller Advarsel. Derpaa forsvandt han i Maaneskinnet. — Efter hans Bortgang faldt der nogle Ord imellem Forvalteren, som gjorde sig til

af at være et Stykke af en Slagsbroder og Harry Wakefield, som med en høimodig Vankelmodighed nu ikke var utilbøielig til at begynde en ny Kamp til Forsvar for Robin Oigs Rygte. Men Mad. Heskett forhindrede ved sin raske Mellemkomst denne Trætte fra at tage en afgjørende Vending. Der skulde ikke være mere Slagsmaal, sagde hun; der havde allerede været alt for meget. „Og I Hr. Wakefield," tilføiede hun, „kan komme til at erfare hvad det er at forvandle en god Ven til en dødelig Fjende." — „Snak, Madam! Robin Oig er en ærlig Karl, og vil aldrig nære Ondskab i sit Hjerte." — „Slaae ikke Liid dertil; I kjender ikke en Skottes rette Sind, skjøndt I har havt saa ofte med dem at gjøre. Jeg har Ret til at kjende dem, da min Moder var en Skotlænderinde." — „Og det kan man godt see, at hendes Datter ogsaa er," sagde Ralph Heskett. — Denne ægteskabelige Sarkasme gav Samtalen en anden Vending; nye Gjæster traadte ind i Skjænkestuen eller Kjøkkenet, og Andre forlode det. Talen faldt paa de forestaaende Markeder og de Priser, som man havde hørt at være gjængse paa forskjellige Steder, saavel i Skotland, som i England. Man begyndte at indlede Kjøbslutninger, og Harry Wakefield var heldig nok til at finde en Kjøber til en Deel af sit Qvæg, og det paa meget fordeelagtige Vilkaar; en Begivenhed, der var af mere end tilstrækkelig Vigtighed til at udslette enhver Erindring om den ubehagelige Trætte, der havde fundet Sted tidligere paa Dagen. — Men

der var en af Parterne tilbage, af hvis Sjæl hiin Erindring ikke kunde udslettes, om han end kunde komme til at eie hvert Qvæghøved, der fandtes imellem Esk og Eden. — Denne var Robin Oig M'Combich. — „At jeg ikke skulde have noget Vaaben hos mig," sagde han, „og det for første Gang i mit Liv! — Gid den Tunge maa visne, som byder Hoilænderen at skilles ved sin Dolk. En Dolk — Ha! og engelsk Blod! — Hvad sagde ikke min Faster, og naar faldt hendes Ord til Jorden?" Erindringen om den skjæbnesvangre Spaadom stadfæstede den Mordtanke, som i samme Dieblik fødtes i hans Sjæl. „Ha! Morrison kan ikke være mange Mile borte; og om det var hundrede, hvad vilde det sige?" — Hans heftige Sind havde nu et bestemt Forsæt og en Bevæggrund til at handle; han vendte sin lette Fod imod de øde Landstrækninger, fra hvilke han af Hr. Irebys Fortælling vidste, at Morrison nærmede sig. Hans hele Sjæl oprørtes i ham ved Følelsen af den Uret han havde lidt — den Fornærmelse, en Ven havde tilfoiet ham; og han nærede kun Ønsket om Hævn over den, som han nu ansaae for sin bittreste Fiende. De i Løndom bevarede Tanker om egen personlig Vigtighed, de hoie Meninger om Herkomst og Stand, vare blevne af saameget deshoiere Værd for ham (ligesom Skatten for den Gjerrige) fordi han alene kunde nyde dem i Løndom. Men hiin Skat var plyndret, de Afguder, som han hemmelig havde dyrket, vare blevne skjændede og vanhelligede. Fornærmet, forhaanet og slaget, var han efter sin Mening ikke længer værdig det Navn, han bar, eller den Slægt han tilhørte. Intet var ham tilbage, intet uden Hævn; og da Tanken derom gav ethvert af hans Skridt Forbittrelsens Spore, besluttede han, at Hævnen skulde være ligesaa voldsom og udmærket, som Fornærmelsen.

Da Robin Oig forlod Ølhuset var der i det mindste 7 til 8 engelske Mile imellem Morrison og

ham. Den Forstnævnte gik kun langsomt, paa Grund af hans ludmattede Qvægs slendrende Gang; den Sidstnævnte lod Stubmark og Hække, Klipper og mørk Hedeland, Alt glindsende af Riimfrosten i Novembernattens brede Maaneskin, ligge bag ved sig paa en Ilvandring, hvori han tilbagelagde sex Miil om Timen. Nu hørte han det fjerne Brøl af Morrisons Qvæg; og nu saae han det krybe frem, af Størrelse som Muldvarpe, og langtsomt bevæge sig, fjernt paa den brede Mosestrækning; nu naaer han det — gaaer det forbi — og standser dets Driver. — „Gid alt Godt maae hænde os," sagde Sydlænderen — „er det Dig, Robin M'Combich, eller er det Dit Gjenfærd?" — „Det er Robin Oig M'Combich", svarede Høilænderen, „og det er ikke hans Gjenfærd. Men bryd Dig aldrig derom, men giv mig min Skene-dhu — „Hvad! vil Du alt tilbage til Høilandene, det var som Djævelen! — Har Du solgt Alting før Markedet? det overgaaer Alt hvad man endnu har hørt om hurtig Handel." — „Jeg har ikke solgt, jeg skal ikke nord paa, maaskee jeg aldrig mere kommer der. — Giv mig min Dolk tilbage, Hugh Morrison, eller vi blive ikke gode Venner." — „I Sandhed, Robin, jeg vil vide bedre Beskeed, eller jeg giver Dig den ikke tilbage; det er et farligt Vaaben i en Høilænders Haand, og jeg troer, Du har noget Ondt i Sinde dermed." — „Snik Snak," sagde Robin utaalmodig. — „Ved Alt hvad der er helligt," sagde hans velmenende Ven; „jeg vil sige Dig hvad der er bedre end al denne Dolkefærd. Du veed, at Høilændere og Lavlændere og Grændseboere ere alle een Mands Børn, naar vi komme over den skotske Grændse. See, Eskdales Karle og den stærke Charlie fra Liddesdale, og Knøsene fra Lockerby, de fire Svende fra Lustruther og en vakker Mængde andre graae Plaider komme bag efter; og hvis Du er forurettet, saa er her en mandig Morrisons Haand, vi ville skaffe Dig Ret, om ogsaa baade Carlisle og Stanwix ville optage Handsken." — „Naar jeg skal

sige Dig sandt," sagde Robin Oig, i den Hensigt at skuffe sin Vens Mistanke, „saa har jeg ladet mig hverve til et Kompagnie af den sorte Vagt, og skal afsted i Morgen tidlig." — „Hverve! har Du været fuld eller gal? Du maa kjøbe Dig fri — Jeg kan laane Dig 20 Bankosedler og 20 til, hvis jeg faaer Driften solgt." — „Jeg takker Dig! Jeg takker Dig, Hughie; men jeg gaaer godvillig den Vei jeg skal — giv mig derfor Dolken — Dolken!" — „Der har Du den da, siden det ikke kan være anderledes. Men tænk paa hvad jeg har sagt. Vee mig, det vil blive en sørgelig Nyhed i Balquidders Dale, hvis Robin Oig M'Combich skulde være gaaet vild paa Veien, og have taget Musketten." — „Daarligt Nyt i Balquidder, deri har Du Ret!" gjentog stakkels Robin; „men Gud være med Dig, Hughie, og give Dig godt Marked. Du træffer aldrig Robin Oig mere hverken paa Torv eller Marked." Med disse Ord rystede han hurtig sin Bekjendters Haand, og skyndte sig bort ad den samme Vei han var kommen, med ligesaa hurtige Skridt som før. — „Der er noget galt fat med Karlen", mumlede Morrison for sig selv; „men vi faae vel bedre Lys i Sagen i Morgen tidlig."

Men længe før det gryede ad Dag havde Katastrophen i vor Fortælling fundet Sted. To Timer vare forløbne efter Slagsmaalet, og dette var næsten aldeles glemt af Alle, da Robin Oig kom tilbage til Hesketts Kroe. Huset var fuldt af forskjellige Mennesker, og af den forskjellige Larm, disse efter deres Charakteer foraarsagede. Man hørte her den alvorlige, lave Røst af Mænd, der vare sysselsatte med travle Forhandlinger om Kjøb og Salg, tilligemed den Latter, Sang og larmende Spøg, som lød fra dem, der havde intet andet at gjøre, end at slaae Tiden hen med Lystighed. Blandt disse sidste var Harry Wakefield, som blandt en lattermild Gruppe af kittelklædte Forpagtere, hestebeskoede Bønder, og lystige engelske Ansigter, just trallede den gamle Vise:

„Og mit Navn det er ung Roger
Jeg kjører Plovg og Kærre" —

da han blev afbrudt af en velbekjendt Røst, der tilraabte ham, i en høi og alvorlig Tone, betegnet af den skarpe høilandske Accent: „Harry Wakefield! hvis Du er en Mand, saa reis Dig!“ — Hvad er der paa Færde? Hvad er der“ spurgte Gjæsterne hinanden. — „Det er ikke andet end en fordømt Skotlænder,“ sagde Fleecebumpkin, der nu var noget beskjænket, „som Harry Wakefield i Dag hjalp til en god Kraftsuppe, og som nu kommer for at faae sin kolde Kjedel varm igjen.“ — „Harry Wakefield,“ gjentog den samme betydningsfulde Røst, „staae op, hvis Du er en Mand!“ — Der er noget i den dybe og sammentrængte Lidenskabs Tone, som tiltrækker sig Opmærksomhed og indgyder Frygt, selv ved den blotte Lyd. Gjæsterne traadte forskrækkede tilbage paa hver Side, og saae hen paa Høilænderen, som stod midt iblandt dem, med bøiet Hoved, medens hver Muskel i hans Ansigt var spændt af hans faste Beslutning. — „Jeg vil staae op, og det hjertens gjerne, Robin, men det skal kun være, for at række Dig Haanden, min Dreng, og skylle alt Had ned i et Glas. Feilen ligger ikke i Dit Hjerte, men i, at Du ikke veed hvorledes Du skal knytte Dine Næver.“ Med disse Ord stod han lige over for sin Modstander; og hans aabne og umistænksomme Blik, afgav en forunderlig Kontrast, imod det faste Forsæt, som lynede vildt, mørkt og hævngjerrigt i Høilænderens Øine. — „Det er ikke Din Skyld, Mand, at Du ikke har den Lykke at være Englænder, og at Du ikke kan slaaes bedre, end en Skoletøs.“ — „Jeg kan slaaes,“ svarede Robin Oig mørk, men rolig, „og Du skal erfare det. Du, Harry Wakefield, viste mig idag, hvorledes de saxiske Bonderknolde slaaes, nu skal jeg vise Dig hvorledes den høilandske Dunniewassal slaaes.“ — Han ledsagede Ordet med Gjerningen, og stødte sin Dåggert, som han pludselig fremtog, i den engelske Yeomans brede Bryst, med en saa ulykkelig Sikkerhed og Kraft, at Skjæftet, med en huul Lyd, stødte mod Brystbenet, og den

tveæggede Spidse splittede hans Offers Hjerte. Harry Wakefield faldt, og opgav Aanden med et eneste Suk. Hans Morder greb derpaa Forvalteren ved Kraven, og satte ham den blodige Dolk for Struben, medens Rædsel og Overraskelse betog Mennesket enhver Kraft til at sætte sig til Modværge. „Det vilde kun være billigt at lægge Dig ved hans Side," sagde han, „men en nedrig Oretuders Blod skal aldrig paa min Faders Dolk blande sig med en ærlig Karls." Med disse Ord kastede han ham fra sig, med saamegen Kraft, at han styrtede om paa Gulvet, medens Robin med den anden Haand kastede det ulykkelige Vaaben i den luende Tørveild. „Der," sagde han, „grib mig nu hvo der vil, og lad Ild rense Blod, hvis den kan."

Da Forfærdelsens Taushed endnu vedvarede, forlangte Robin Oig en Retsbetjent, og da en Konstabel var traadt frem, overgav han sig til hans Bevogtelse. — „Et blodigt Natteværk har I fuldbyrdet," sagde Konstabelen. — „Det er Eders egen Skyld", sagde Høilænderen. „Havde I holdt hans Hænder fra mig for to Timers Tid siden, saa vilde han nu have været saa frisk og munter som han var for to Minuter siden." — „Det vil I komme haardt til at bøde for", sagde Retsbetjenten. — „Bryd Eder aldrig derom — Døden betaler enhver Gjeld; den vil ogsaa afgjøre denne." — De Omkringstaaendes Rædsel begyndte nu at vige for Harme; og Synet af en elsket Kammerat, myrdet midt iblandt dem, paa en Anledning, der efter deres Mening var saa yderst ringe, i Forhold til den frygtelige Hævn, kunde have fristet dem til at dræbe Gjerningsmanden paa Stedet. Konstablen gjorde imidlertid ved denne Leilighed sin Pligt, og skaffede, ved Hjelp af nogle af de fornuftigere Personer, der vare tilstede, Heste tilveie, for at eskortere Fangen til Carlisle, hvor han skulde oppebie sin Dom til næste Retssæde. Medens Eskorten beredede sig til at tage bort, yttrede Fangen hverken den mindste Deeltagelse, eller fremførte ringeste

Svar. Forinden han blev ført ud af det ulykkelige Værelse, forlangte han kun at see den Døde, som var bleven taget op fra Gulvet og lagt paa det store Bord (ved hvis Ende Harry Wakefield kun faa Minutter i Forveien havde indtaget Forsædet, fuld af Kraft, Liv og Munterhed) indtil Saarlægerne kunde undersøge Dødssaaret. Ligets Ansigt var semmeligen bedækket med en Serviet. Til de Omkringstaaendes Forbauselse og Rædsel, der yttrede sig i et almindeligt Ah! som frembrød igjennem sammenbidte Tænder og halvt tillukkede Læber, rev Robin Oig Klædet tilside, og stirrede med et sorgmodigt, men ufravendt Blik paa det livløse Ansigt, der saa nylig havde været oplivet af det Smiil, som en munter Tillid til hans egen Styrke og en Blanding af Forsonlighed og Foragt imod hans Fjende, havde fremkaldt, og som endnu afprægede sig paa hans Læber. Medens de, der vare nærværende, ventede, at hans Saar, der saa nylig havde fyldt Værelset med Blod, vilde udgyde nye Strømme ved Morderens Berørelse, lagde Robin Oig Klædet over ham igjen, med det korte Udbrud: „Han var en vakker Mand!" —

Min Historie er nær sin Ende. Den ulykkelige Høilænder leed sin Dom i Carlisle. Juryen kjendte for Ret, at han var skyldig, og Robin Oig M'Combich blev dømt til Døden, og ført til sin Henrettelse, som fandt Sted kort efter. Han gik sin Skjæbne imøde med stor Fasthed, og erkjendte sin Doms Retfærdighed. Men han bortviste med Indignation enhver Bebreidelse, der beskyldte ham for at have angrebet en uvæbnet Mand. „Jeg giver et Liv for det Liv jeg tog", sagde han, „og hvad mere kan jeg gjøre?"

Olympias Troskab.

(Efter den niende Sang af Ariostos Orlando furioso, ved F. Chr. Hillerup.)

I den rasende **Rolands** ottende Sang berettes, hvorlunde **Roland** plages af en frygtelig Drøm, hvori hans elskede **Angelica** viser sig for ham, og anraaber ham om Hjelp i en stor Fare, som truer hende. Da Helten vaagner, staaer han strax op, iforer sig en sort Rustning, og forlader hemmelig sin Morbroder Keiser Karls Hof for at opsøge sit Hjertes Dame. Herpaa begynder den niende Sang, med hvis Indhold den velvillige Læser kan gjøre sig bekjendt, naar han vil læse nedenstaaende Linier.

---

1. Hvorvidt kan ej den grumme Amor føre
Et Hjerte, som han undertvunget har,
Naar hos den ædle Roland kan ophøre
Den Troskab han sin Herre skyldig var.
Han ellers Viisdoms Røst kun laante Øre,
Til Kirkens Ære Sværdet altid bar;
Nu Elskovsklager daarligt han istemmer,
Sig selv, sin Keiser, Himlens Gud han glemmer.

2. Jeg ham undskylder! det mig højligt fryder,
At saadan Helt i Svaghed mig er lig;
Thi Dydens Røst jeg nødig og adlyder,
Men altid villig finder Lasten mig.
I sorten Dragt til Reisen op han bryder,
Og ej om Venner meer bekymrer sig.
Hans Skridt ham iilsomt hen til Sletten bare,
Hvor Afrikas og Spaniens Lejre vare.

3. Dog Lejre ej, thi Regnens stærke Bølger
Har Træer og Telte adspredt hist og her.
Her ti, der tyve, otte Mand sig dølger,
Snart fra hverandre fjern, snart meget nær.
I Søvnens Favn selv Uro dem forfølger;
Een læner her sig, og Een slumrer der.
De sove. — Fælde kan han hele Rækker,
Men Greven dog ej Durindana trækker.

4. Saa høje, ædle ere Rolands Tanker,
At Folk, som slumre, han ej dræbe vil.
Nu fra et Sted han til et andet vanker,
Sin Dame søger overalt med Ild,
Og maler for Enhver, mens Hjertet banker,
Den Skjønnes Klædebragt og Minespil,
Og beder ham i Høviskhed at sige,
Hvorhen vel dragen er den unge Pige.

5. Da lysende den klare Dag oprinder,
Han søger overalt i Maurers Hær,
Som vel han vove kan foruden Hinder,
Da som Araber klædt han vandrer der.
Derved han og særdeles meget vinder,
At han ej blot det Franske mægtig er,
Men og det Afrikanske veed at tale,
Som var han født midt i Maroccos Dale.

6. Han søgte overalt, og blev tre Dage,
Paa denne Plet af nys omtalte Grund.
Han vilde Borge, Stæder, Alt randsage,
Og ikke blot paa Frankrigs egen Bund,
Men til Gascogne og Auvergne drage.
Paa mindste Sted han leder mangen Stund.
Højt fra Bretagne til Provences Strande,
Fra Picardiet til de spanske Lande.

7. Hvor sig Oktober og November møde,
Just paa den Tid, naar uden Løvets Pragt
Den svage Plante bli'er forladt og øde,
Berøvet heelt sin skjønne Bladedragt,
Naar Fuglene i Skarer sammen støde,
Da **Roland** blev til denne Søgen bragt,
Som han den hele Vinter ej opgiver,
Men hermed til den næste Vaar vedbliver.

8. En Dag, som just hans Lune nu det vilde,
Han vandred' om, og kom til Flodens Vand,
Hvor Normandie, Bretagne sig adskille,
Og Strømmen flyder ud i salten Strand.
De hvide Bolger skumbedækte spille
Af smeltet Snee fra høje Fjeldes Rand;
En Bro var knust af disse vilde Vover,
Og Ingen kunde mere komme over.

9. Til alle Sider seer man Helten kige,
Og søge overalt ved Flodens Bred,
Hvor bedst han kan den anden Kyst bestige;
(Som Fisk og Fugl han ej at fare veed).
Da seer han sidde høit i Stavn en Pige,
Som paa et Skib imod ham styrer ned.
Det synes, som hun hen til ham vil drage,
Og dog hun holder sig fra Land tilbage.

10. Han tænker, da de holde sig tilbage,
At ej hun sejler her af egen Lyst;
Derpaa han hende beder om at tage
Sig med i Snekken til den anden Kyst;
Hun svarer: Ingen Ridder med maa drage,
Som ej mig sværger af et trofast Bryst,
Paa mit Forlangende, en Kamp at stride,
Retfærdig fremfor Alle, maa I vide.

11. Hvis, Ridder, I for godt det nu befinder,
Ved Hjelp af mig den anden Bred at naae,
Saa lov mig, førend næste Maaned svinder,
Og før dens sidste Dage brat forgaae,
At I hos Irlands Konge Jer indfinder,
Hvis skjønne Hære i Beredskab staae
Imod Ebudas grumme Ø at krige,
Blandt Havets Lande grusom uden Lige.

12. I vide maae, hiinsides Irlands Strande
Iblandt de mange Øer een der er
Ved Navn Ebuda i de salte Vande.
Derfra udfarer tidt en røversk Hær,
Som søger Qvinder op i alle Lande,
Og for et Udyr dem henslænger der,
Som sig hver Dag ved Kysten lader finde,
Og sluger graadig den udsatte Qvinde.

13. Som Røvere og Kjøbmænd de sig liste,
Og rane skjønne Qvinder lumskelig.
Hver Dag en ædel Mø maa Livet miste,
Tænk da, hvor mange omkom ynkelig!
Hvis Du af Medynk nogensinde vidste,
Hvis ei Dit Bryst for Elskov lukked' sig,
Da glæd Dig ved imellem dem at være,
Som vil i denne Strid indhøste Ære.

14. Grev Roland hørte dette knap tilende,
Og først i Kamp at ville gaae han svoer.
En skjændig Daad faaer Helten til at brænde,
Ham intet harmer meer paa denne Jord.
Angelica han mindes — thi med hende
Maaskee hiin Røverflok til Øen foer,
Da han har hende søgt saa mange Dage,
Og aldrig kunnet hendes Spoer opdage.

15. De Tanker stode for hans Sjel saa klare,
Og fjerned Alt, hvad før han tænkte paa,
At strax han vilde did til Øen fare,
Og mod det grumme Folk i Kampen gaae.
Før endnu tvende Dage endte vare,
Han i Sanct Malos Havn en Snekke saae,
Som han besteg, flux Sejlene lod heise,
Og saae ved Nat Sanct Michels Forbjerg kneise.

16. Breac og Landriglier til venstre bliver.
Han seiler langs Bretagnes høje Strand,
Og derpaa sig mod hviden Kyst begiver,
Som Navnet Albion gav Engeland.
Men Nord og Vestenvind saa stærkt ham driver,
At Søndenvinden ikke virke kan,
Og Stormen bliver ved saa vildt at brage,
At ind man alle Sejlene maa tage.

17. Hvad Skibet sejled frem i fire Dage,
I een det hurtigen tilbage flød.
Styrmanden holdt paa Dybet det tilbage,
At ej det knustes af et Klippestød.
Dog Vindene ophørte med at brage,
Paa femte Dag de Snekkens Roer adløb.
Nu Skibet roligt ind i Strømmen flyder,
Som ved Antwerpen sig i Havet gyder.

18. Og knap den trætte Styrmand Snekken leder
I Floden ind imod det sikkre Land,
Før hen paa Bredden der en Olding træder
Ud af et Huus ved Flodens højre Rand.
Sølvhvide Haar sig om hans Aasyn breder,
Og saare gammel tykkes denne Mand.
Han hilser, og til Greven sig henvender,
Hvem han for disses Høvding strax erkjender,

19. Og beder ham alt fra en dejlig Pige,
Om venligt han til hende komme vil;
At hun er skjøn, han ej blot skulde sige,
Men at hun huld og yndig er dertil.
Dog, hvis han ej til hende ud vil stige,
Heel gjerne gjæster ham den Jomfrulil.
Han vilde dog vist haardere ej være,
End andre Riddere mod hende ere.

20. Ej nogen af de Riddere, som drage
Til denne Kyst henover Land og Hav,
Har trukket sig fra denne Mø tilbage,
Men alle hende Raad i Nøden gav.
Da Roland havde hørt den Gamles Klage,
Han ud paa Flodens Bred sprang kjæk og brav.
Han Dyds og Mildheds Røst alene hører,
Og gaaer, hvorhen den gamle Mand ham fører.

21. Igjennem Haver førtes dennesinde
Han til et Slot, hvor han ved Trappen saae
Af Sorg nedbøjet dybt en dejlig Qvinde;
Det klarligt i den Skjønnes Miner laae.
Med Sort bedækt var Alt i Slottet inde,
Hver Sal, Gemak, hvorhen man vilde gaae.
Først hun til Sæde venligt ham indbyder,
Og derpaa klagende hun saa udbryder.

22. Min Fader Hollands Greve var; hans Hjerte
For mig af saadan Ømhed opfyldt var,
At aldrig han mig voldte mindste Smerte,
Og aldrig han mig noget nægtet har,
Skjøndt Himlen andre Børn ham dog beskjærte,
Da tvende Brødre uden mig der var.
I denne Tilstand svandt mit Liv i Glæder,
Just da en Hertug Hollands Kyst betræder.

23. Han Zeelands Hertug var, og vilde krige
Imod de Maurer i Biscaias Land.
En ukjendt Ild min Stolthed tvang at vige
Ved Synet af den unge skjønne Mand;
Og snart han fængslede den ømme Pige,
Saa meget mere, som jeg troer forsand,
Og troer, min faste Tro maa rigtig være,
At han for mig mon sanddru Elskov nære.

24. Den Tid, da Modvind holdt ham her tilbage
Mishaged Andre højt, men fryded mig.
Et Øjeblik var fyrgetyve Dage,
Saa hurtigt Timerne bortskyndte sig.
Tilsidst vi begge den Beslutning tage,
At naar han atter kjærligt viste sig,
Paa disse Strande, vi forenes vilde.
Sligt loved vi hinanden tidlig, silde.

25. Men neppe var Biren fra disse Vande,
(Biren ved Navn min Elsker kaldet er)
Før Frieslands Konge — fjern fra vore Strande,
Saa langt som Floden deler Landet her —
Vil, at hans Søn og Arving til hans Lande,
Arbant mig føre skal til Bryllupsfærd;
Han Adelsmænd til Holland drage lader,
Som om min Haand anholde hos min Fader.

26. Ej vilde jeg min elskte Ven fornægte,
Og svige ham, jeg tilsvoer Troskabs Eed;
Ja, vilde jeg det, ej jeg kunde mægte
At krænke ham med saadan Troløshed.
Da denne nu forlangte mig tilægte,
Jeg snart af dette Frierie blev kjed.
Ha, dræb mig, sagde jeg da til min Fader
Før Du til Friseren mig overlader!

27. Min gode Fader, som kun fandt sin Glæde
Deri at see mig altid lykkelig,
Mig trøsted og mig bad ej meer at græde,
Og Frieriet hæved pludselig.
Den stolte Friser bluesed høit af Vrede,
Hans Bryst med Hevn og Had opfyldte sig.
Til Holland kommer han med Krigerhære,
Og dræber alle mine Frænder kjære.

28. Foruden, at han Mod og Kraft besidder,
Hvori maaskee han ej har Ligemand,
Er han saa snedig, at den bedste Ridder
Med Mod og Kløgt ham ikke skade kan.
Et Vaaben han desuden og besidder,
Som var tilforn ukjendt i hvert et Land.
Et Rør af Jern, to Alen langt, han bruger,
Hvori han Krudt og Kugler sammen knuger.

29. Hvor Røret lukkes, tænder han en Lue
I lidet Hul, som knap kan øjnes der;
Saa kan man Lægen med Lancetten skue
At aabne Aaren, hvor det tjenligst er.
Ud flyver Kuglen, saa man fast maa grue,
Og troe, at Lyn og Torden rase her.
Den hurtigt farer frem liig Lynets Flammer,
Og knuser, dræber Alting, hvad den rammer.

30. Paa denne Viis to Gange vore Skarer
Han tvang, og mine Brødre slog ihjel.
Den ældstes Hjerte Kuglen gjennemfarer
I første Slag; — til Himlen foer hans Sjel.
Den Yngste flygter, sig ej meer forsvarer,
I næste Kamp han treffes alt for vel.
I Skuld'ren Kongen ham en Vunde giver,
Saa Kuglen fortil Brystet sønderriver.

31. En Dag, da sig min Fader vil forsvare
Paa et befæstet Slot, hans sidste Sted,
Da alle andre Ting ham røvet vare,
Han for et saadant Skud og synker ned,
Imedens han paa alting tager vare,
Og rundt omkring til Forsvar er bered.
Han treffes mellem begge Øines Buer
Af Niddingen, som fjern sit Offer skuer.

32. Min Fader, mine Brødre døde vare,
Og jeg som Hollands Arving ene stod.
Men Friserkongen med den vilde Skare
Kun ønsked' i mit Land at fæste Fod;
Sin Hu han mig og Folket lod forklare,
Og Fred og Lykke mig tilbyde lod,
Hvis jeg kun vilde mod hans Forslag tage,
Og vælge mig hans Søn til Ægtemage.

33. Men jeg ham altid uforsonligt hader,
Og hele Slægten til den onde Mand,
Der myrded' mine Brødre og min Fader,
Og ødelagde grumt mit Fædreland.
Min elskte Ven jeg heller ej forlader,
Hvem jeg det Løfte aldrig bryde kan,
At aldrig Nogen faaer mig til sin Mage,
Før han fra Spanien atter kom tilbage.

34. Vel sandt, jeg svarer, at jeg bittert græder,
Men tusind Plager fro jeg lider til,
Om man mig dræber, brænder, vildt adspreder
Min kolde Aske, jeg ej vige vil.
For at bevæge mig op Folket træder;
Een beder mig, og Een mig truer vild,
Mig og mit Land i Fjendens Vold at give,
Før Alle for min Skyld skal plaget blive.

35. Da Ord og Trudsler uden Frugt forbleve,
Og de bestandig lige haard mig saae,
Med Friserkongen enige de bleve,
Og lod ham min Person og Borgen faae.
Han ønsker helst i Fred med mig at leve,
Og Liv og Rige jeg beholde maa,
Hvis jeg vil efter for min Haardhed give,
Og kun Arbant min Ægtemand maa blive.

36. Da jeg mig tvungen blive saae, jeg vilde
Til egen Frelse vælge først min Død;
Dog ej at hævnes, leed jeg mere ilde
End al Fornærmelse og bitter Nød.
Jeg i min Kummer valgte da, skjøndt silde,
Mig at forstille som Fornuften bød.
Jeg lod, som det mig vilde ret behage,
Og ønsked kun at vorde Sønnens Mage.

37. Blandt dem, som fordum hos min Fader vare,
Jeg kaared' tvende ædle Brødre mig;
Et trofast Hjerte de i Barmen bare,
Som kloge Mænd de stedse viste sig.
Ved Hoffet de med os opdragne vare
Fra spæde Barndom, som paa Fryd er rig.
Saa troe de vare mig, at selve Livet
De havde tusind Gange for mig givet.

38. Min Hensigt for de Tvende jeg forklarer,
Og til min Hjelp de strax tilbyde sig.
Et Skib at søge Een til Flandern farer,
I Holland bli'er den Anden her hos mig.
Til Festen drage Gjæster hen i Skarer,
Da Rygtet lyder ganske pludselig:
Biren alt i Biscaia rustet stander,
Og med sin Hær i Holland snarlig lander.

39. Thi da det første Feldtslag var tilende,
Hvori min ene Broder fandt sin Død,
Da lod jeg Budskab til Biscaia sende
At melde min Biren den svare Nød.
Imedens han udrusted' sine Svende,
Hiin Friser snart i hele Landet bød.
Biren, som ikke kunde vide dette,
Lod til vor Hjelp i Sø de Snekker sætte.

40. Da Friserkongen hører Sligt berette,
Fra Sønnens Bryllupshøjtid bort han gaaer,
Og lader Hæren ud paa Havet sætte,
Hvor han i Kamp Biren aldeles slaaer,
Og fanger ham — ak, Skjebnen vilde dette.
Men før slig Tidende hen til os naaer,
Den unge Prinds mig ægter, og vil ile
Til mig i Seng, da Solen gaaer til Hvile.

41. Men bag ved Sengens Omhæng skjult jeg gjemmer
Min gjæve Svend, som staaer urokkelig;
Da han min Brudgom ved sig tæt fornemmer,
Han venter ej til denne lægger sig.
Sin skarpe Øxe heller ej han glemmer,
Men slaaer i Nakken hiin saa drabelig,
At Liv og Røst paa eengang svundne ere;
Og Struben iler jeg at overskjære.

42. Som man for Slagteren seer Oxen falde,
Saa sank uvorne Svend til Qvide svar
For Kong Limosco, Nidding fremfor Alle.
(Et saadant Navn den onde Friser har).
Min Fader, mine Brødre maatte falde;
Og da min Stat at faae hans Ønske var,
Han vilde mig til Svigerdatter tage
For ogsaa mig engang at faae af Dage.

43. For nogen Hindring end os voldte Plage,
Hvad kostbart var og let af Vægt jeg tog;
Min Svend sig skyndte nu mig rask at drage
Til Havet ned med Toug fra Vind'vets Krog.
Hans Broder stod beredt os at modtage
I Skibet, hvorpaa han fra Flandern drog.
For fulde Sejl vor Snekke hurtigt flyder,
Os Himlen naadig Hjelp og Redning yder.

44. Ej veed jeg, om sig Kongen mere græmmer
Ved Sønnens Død, hvad eller fnyser vred
Mod mig, da han den næste Dag fornemmer
I Borgen al den bittre Haan han leed.
En Sejerssang med Hæren han istemmer,
Som havde lagt Biren i Lænker ned.
Til Bryllupsfesten troe de hen at drage,
Og finde Slottet fuldt af Jammerklage.

45. Nu Sorg og Had ham ingen Ro tilstæde,
Men gjøre Dag og Nat ham mere vild;
Dog lidt det nytter Døde at begræde,
Men Hævnen kjøler mægtigt Hadets Ild,
De Sorgens Tanker, som for Sjelen træde,
Og bringer Taaren til at flyde mild,
Hans Had mod mig, hans Attraa kun forøge,
Hvordan mod mig han Hævnen bedst skal søge.

46. Og alle de, om hvem han fik at vide,
At de var mellem mine Venners Tal,
Blandt de Hengivne, som har endt min Qvide,
De dræbes eller lide grusom Qval.
Først vil han, at Biren skal Døden lide,
Hvorved mit Hjerte grusomst saares skal,
Men siden vil han heller ham forvare,
For ved hans Hjelp at lægge mig en Snare.

47. Et grusomt Middel han ham foreskriver;
Han forud vil indrømme ham et Aar.
Naar det er endt, han Dødens Offer bliver,
Hvis ej med List, med Kraft han det opnaaer,
Ved egen Hjelp, ved sine Venners Iver,
Saavidt som deres Magt og Konst formaaer,
At fængsle mig, thi kun min Død alene
Kan ham til Redning hér i Verden tjene.

48. Der mangler kun, jeg selv skal Offer være,
Da jeg har Alt ham offret, tro i Sind.
Sex Borge havde jeg — de solgte ere;
Med Pengene, som de mig bragte ind,
Hans Vogtere jeg søgte at besnære,
Med Guld at gjøre deres Troskab blind.
Til Tydske, Engelske jeg Guld lod give,
Om de Tyrannen kunde faae af Live.

49. Om Underhandlerne ej Evne have,
Hvad eller derfor ingen Omsorg bar,
De mange Ord, men aldrig Hjelp mig gave,
De Guldet fik — og snart forglemt jeg var.
Og ak, det Tidspunkt snarligen vi have,
Da Magt og Rigdom længer Kraft ej har,
Da det for sildigt er, og hiin vil drage
Min elskte Ven til Dødens bittre Plage.

50. Min Fader, mine Brødre ere døde,
For hans Skyld blev mit Rige røvet mig.
De Midler faa, som mig forskaffed' Føde,
Hvoraf jeg leved' end sparsommelig,
For ham at frelse er forlængst lagt øde.
Nu kan han ene derved redde sig,
Naar til min grumme Fjende selv jeg drager,
Og saadan Lænken af min Elsker tager.

51. Hvis intet mere mig tilbage bliver,
Og ingen anden Redning findes kan.
Da villig jeg for ham mit Liv hengiver,
Thi gjerne døer jeg for min Riddersmand.
Dog dette mig en heftig Frygt indgiver,
At jeg en Pagt ej slutte kan saadan,
At jo Tyrannen grusomt mig bedrager,
Naar i hans Fangenskab jeg Arme klager.

52. Jeg frygter, naar han har mig først i Lænker,
Og alle Qvaler foraarsager mig,
Han paa Biren at lade løs ej tænker,
Hvem jeg da ej kan gjøre lykkelig;
Thi fuld han er af Had og Hævn og Rænker,
Hans Grumhed ved min Død ej mætter sig.
Hvad imod mig han først vil lumsk udføre,
Han siden efter mod Biren vil gjøre.

53. Hvi jeg min Qval har villet Jer berette,
Hvi jeg for alle Kæmper, som jeg saae,
Har villet mine Klagers Grund fremsætte,
Er derfor, at maaskee jeg kunde faae
En Eneste til mig at love dette:
At naar jeg til Tyrannen maatte gaae,
Biren ej skulde holdes meer tilbage,
Og efter mig ej ende sine Dage.

54. Saa mangen Kriger bad jeg ved mig være,
Naar jeg mig giver i Limoscos Haand,
Men først han maatte sværge ved sin Ære,
At frelse min Biren fra Fængslets Baand,
Naar jeg blev fangen. Naar vi vexlet ere,
Og jeg skal døe, da glæder sig min Aand,
Naar ved min Død den Tanke mig kan fryde,
At nu min Ven kan Livet atter nyde.

55. Til denne Dag jeg Ingen kunde finde,
Som vilde med sin Eed forsikkre mig,
At naar for Kongen stod jeg arme Qvinde,
Han vilde til min Hjelp forpligte sig,
Hvis hiin beholdt Biren i Fængslet inde.
Enhver er for hans Vaaben ængstelig,
For Vaabnene, hvormed den Vilde fægter,
Og stærkest Pantser brat at knuse mægter.

56. Hvis Eders Tapperhed ej staaer tilbage
For Eders Kæmpevext og stolte Træk,
Og hvis I troer, I kan mig ham fratage,
Hvis han mig Arme vilde skuffe fræk,
Vil I mig da til Kongen overdrage?
Ved Eders Side føler jeg ej Skræk
For at, naar jeg er offret til de Døde,
Min Herre siden ogsaa skulde bløde.

57. Den unge Pige her sin Tale endte;
Af Suk og Taarer tidt den afbrudt blev.
Saasnart den Skjønne taug, højt Roland brændte,
Hans Mod til ædel Daad ham stedse drev.
Ej mange Ord hans Læber just udsendte,
Thi af Naturen var han taus som gjæv.
Han hende tilsvoer meer at ville gjøre,
End det, som nu hun bad ham at udføre.

58. Ej vilde han, hun i sin Fjendes Rige
Selv skulde løse den Højtelsktes Baand;
Han frelse vil Biren med samt hans Pige,
Hvis ikke Sværdet sviger Heltens Haand.
Da Vind og Vejr dem gunstig er tillige,
De samme Dag udgaae med freidig Aand.
Vor Ridder iler — hed af Elskovs Lue,
Uhyrets Ø han gjerne vilde skue.

59. Snart hid, snart did, den brave Styrmand vender
De fulde Sejl paa Havets salte Vand.
Nu Zeelands Perne man snart erkjender,
Een kommer frem, Een meer ej øines kan.
Paa tredie Dag ved Holland Farten ender,
Hvor Roland, men ej Pigen gaaer i Land.
Han ej tillade vil den unge Pige,
Før Fjenden myrdet er, i Land at stige.

60. Paa Stranden væbnet mon vor Ridder drage
Paa Ganger askegraa fra Danmarks Lund;
I Flandern fostret op fra spæde Dage,
Den ej var let som stor og stærk og sund.
Da bort tilsøes han foer, han lod tilbage
Sin Brigliadoro paa Bretagnes Grund,
Hiin Brigliadoro, skjøn og kjæk tillige;
Blandt Gangere Bayard kun er dens Lige.

61. Til Dordrecht Roland kommer, hvor han skuer
Bevæbnede, som der i Porten staae.
Mistanke stærkt i Folkets Øje luer
Imod et Herskab det tilforn ej saae.
Ja ved en anden Nyhed end det gruer:
En zeelandsk Helt man seer mod Staden gaae
Med Skib og Folk, en Fætter til den Ridder,
Som dybt i Fangetaarnet lænket sidder.

62. Nu Roland en af disse Stridsmænd beder,
At han en Riddersmand anmelde vil,
Som vil i Kamp med Kongen søge Hæder;
Og disse Ord endnu han føjer til:
Hvis Kongen sejerrig af Kampen træder,
Er Pigen hans, som myrded' Prindsen vild;
Thi Helten tæt herved lod hende blive,
For hende strax at kunne overgive.

63. Men derimod skal Kongen love dette:
Hvis han besejret bli'er i denne Færd,
Da skal han strax Biren i Frihed sætte,
Ham lade gaae, hvorhen ham kjærest er.
En Svend til Kongen dette maa berette,
Men han, som ikke kjender Dydens Værd,
For Æren fremmed, ogsaa nu kun tænker
Paa List, Forræderie og lumske Rænker.

64. Han troer, at hvis han Kæmpen kunde svige,
Den saa forhadte Mø han ogsaa faaer,
Hvis ellers hiin i Sandhed har den Pige,
Og Svenden rigtig Ridderen forstaaer
Nu treti Mænd han byder sig at snige
En anden Vej end den, hvor Roland gaaer,
For efter taus og lønlig Vandring Alle
Den ædle Helt i Ryggen lumsk at falde.

65. Forræderen sit falske Ord ham giver
Til Folk og Heste ere paa det Sted,
Hvor paa hans Vink de skjulte først forbliver.
Med lige Antal snart han stiger ned,
Lig Jægeren, der overalt omgiver
I Skoven vilde Dyr med Snedighed;
Saa ved Volana Fiskeren forfølger
Smaafisk med lange Næt i klare Bølger.

66. Saaledes søger Friseren at mage,
At ej vor Ridder undgaae skal hans Magt;
Han vil ham levende til Fange tage,
Og troer at opnaae saare let sin Agt.
Derfor han Tord'nen blive lod tilbage,
Som har saa mange Mænd i Graven bragt.
Han vil ej dette Vaaben her anvende;
Han hiin vil fange, ej i Døden sende.

67. Lig Fuglefængeren, der vil bevare
Flive første Fugl, og tænker paa
Ved den maaskee at faae en mægtig Skare,
Som lokkes, naar den hører Triller slaae,
Saaledes vil Limosco her fremfare.
Men Roland lod sig ej bedaare saa;
Han lod sig ej saa letteligen tage,
Og Kredsen han igjennembrød saa fage.

68. Anglantes Herre nu sin Landse sænker,
Hvor Svendene sig tættest flokket har;
Paa Landsen En til Anden flux han lænker,
Ret som af bløden Deig de Alle var.
Han spidder dem til Løn for deres Rænker
Til ingen Plet paa Spydet meer er bar.
Skjøndt naglet fast den Syvende ej bliver,
Han af sit Saar dog Aanden strax opgiver.

69. Saadan ved Grøften og ved lave Kjære
Paa fugtig Bred tidt Frøerne man seer
En til en Anden naglet fast at være,
Af snilde Skytte, som end ønsker fleer;
Saalænge Pilen mægter kun at bære,
Han samler til der intet Rum er meer.
Den tunge Landse Roland fra sig kaster,
Og med sit Sværd igjen til Kampen haster.

70. Da Landsen knækket bli'er, han Sværdet tager,
Som aldrig har forfejlet noget Stød.
Med skarpe Stik og Hug han vældigt jager
Fodfolk og Ryttere til visse Død,
Og hvor han slaaer, med Rødt sig overdrager
Det Grønne, Sorte, Blaa i saadan Nød.
Limosco mon sit Rør, sin Flamme savne,
Hvor allermeest dets Virkning kunde gavne.

71. Nu han de stærke Vaaben heftigt kræver,
Med Raab og Trudsler, som ej agtes paa;
Enhver, som frelste sig, saa voldsomt bæver,
At ud han ikke mere nu tør gaae.
Til Flugt sig Friserkongen hastig hæver;
Han seer, at Ingen mere kan modstaae.
Ved Porten Broen op han drage vilde,
Men har for Greven ingen Tid at spilde.

72. Nu Kongen flyer, og Broen overdrager
Med begge Portene til Rolands Sværd,
Mens langt forud for Alle frem han jager;
Hans er den allerbedste Ganger her.
Grev Roland dog det lave Folk ej plager,
Thi Maalet for hans Hævn kun Kongen er.
Men slet hans Ganger kun forstaaer at trave,
Mens den, som flyer, fast synes Vinger have.

73. Hiin gjennem Gaderne som Lynet svinder
For Greven bort, men lidt kun dvæler han
Før han med nye Vaaben sig indfinder
Med Jernets Rør og Ild, den onde Mand.
Han paa et Hjørne venter uden Hinder,
Som Jægeren fra Hulens mørke Rand
Med Spyd og Hunde vel bevæbnet bier
Paa glubske Vildsviin fra de mørke Stier.

74. Det stærke Vildsviin knuser Træets Grene,
Og river Klippestykker med sig ned.
Og ved dets Fied ej skjælver Skoven ene,
Men Bjerge rykkes fast af deres Sted.
Nu paa sin Post Limosco staaer alene
For der at tugte Grevens Dristighed.
Saasnart han kommer, Ild Tyrannen giver,
Og Kuglen af sit Gjemme sluppen bliver.

75. Bag til som Lynets Flamme Røret luer,
Foran gaaer Skuddet af som Tordenslag.
Nu ryste Mure, selve Jorden gruer,
Og Himlen toner ved det stærke Brag.
Alting forstyrres vildt af Straalens Luer,
Ei noget undgaae kan dens stærke Slag.
Fælt pibende fløj Ilden, men ej saared'
Den, som til Offer Morderen sig kaared'.

76. Om nu den vilde Lyst for stærkt ham driver
Og lader ham forfejle denne Mand,
Hvad eller Sjeleangst ham med sig river,
At Armen ikke sikkert træffe kan,
Hvad eller Himlen ej sit Minde giver,
At endnu falde skal vor Riddersmand,
— I Hestens Bug sig Skuddet dybt indtrænger,
Den synker om, og aander ikke længer.

77. Til Jorden Gangeren og Helten falder,
Hiin haardt, men denne løseligen kun;
Net som nyt Mod og Kraft til Strid ham kalder.
Han rask sig hæver fra den grønne Grund.
Som naar i Libyen i Oltids Alder
Antæus stærk stod op fra sandig Bund,
Saa Rolands Kræfter syntes at tiltage,
Da han fra Jorden reiste sig saa fage.

78. Hvo saae vel Zeus fra Himlen ned at sende
En Ild, som flammer med et Tordenbrag,
Og i et lukket Rør, dermed at tænde
Kul, Svovl, Salpeter med et Trylleslag?
Den neppe rammer, førend Alt maa brænde,
Og Himlen luer som paa Dommens Dag.
Den kløver Mure, splitter Træets Grene,
Og høit i Luften kaster Markens Stene.

79. Saa kan man sig Grev Roland forestille,
Da han med Hesten faldt til Jorden ned;
Han reiste sig, hans Miner var saa vilde,
At Mars vist havde bævet selv derved.
Men Friserkongen dette hued ilde,
Og bort han flygtede med Hurtighed;
Dog Roland mægted' snellere at ile
End ud fra Buens Streng de hvasse Pile.

80. Og hvad han ej tilhest har kunnet gjøre,
Tilfods han nu vil søge at opnaae.
De, der om Heltens Hurtighed kan høre,
Vil neppe troe, hvad ikke selv de saae.
Han hurtigt naaer ham, veed sit Sværd at føre,
Og det mod Kongens Hjelm saa stærkt at slaae,
At Hovedet til Skuldrene han kløver.
Paa Jorden henstrakt døer den frække Røver.

81. Da hører man i Staden fjern tilbage
Nyt Bulder, Sværdeklang paa Skjolderand.
En Fætter til Biren og Folk inddrage,
Hidkomne fra hans fjerne Fædreland.
Igjennem aabne Port de Vejen tage
Og Staden de besætte strax paa Stand.
For Greven Stadens Folk saa bange vare,
At hine kunde frit den gjennemfare.

82. Til iilsom Flugt sig hele Folket vender,
Da disse Skarer drage for det hen,
Men knap paa Ord og Miner man erkjender,
At de fra Zeeland ere tappre Mænd,
Før al den Skræk med Fred og Venskab ender,
Med Tro og Lydighed mod Høvdingen.
Man Bistand ham mod Friserne tilsagde,
Som deres Hertug grumt i Lænker lagde.

83. Thi alle Mennesker i Landet hade
De Frisers Drot og hver hans Riddersmand.
Han først ved Kongens Drab dem gjorde Skade,
Og røved' siden Alt hvad røves kan.
Men nu vil Roland gjøre Alle glade,
Og stifte Fred udi det ganske Land.
Ved dette Forbund alle Friser blive
Til Fangne tagne eller bragt af Live.

84. Med Brag til Jorden Fængslets Døre falde,
Kun lidt om Nøgler her man bryder sig.
Biren kan Greven vel sin Frelser kalde,
Og takker for hans Bistand inderlig.
Nu sammen med de brave Kæmper alle
De til Olympia vandre gladelig.
Et saadant Navn den unge Pige fører,
Hvem dette Land som Arvedeel tilhører.

85. Dengang hun Roland bad didhen at drage,
Hun haabed' ej saa meget af hans Haand.
Hun vented' blot at blive der tilbage,
Og frelse hendes Ven fra Fængslets Baand.
Med Fryd Beboerne mod hende tage;
Hvordan Biren og hun med henrykt Aand
Sig favne, og hvor højt de Greven prise,
Er for vidtløftigt Jer i Vers at vise.

86. Paa Fædres Throne steeg den ædle Pige,
Og Folket tilsvor hende Troskabs Eed.
Hun sine Følelser ej vilde svige,
Og overdrog Biren i Kjærlighed
Magt over hende og det hele Rige.
Men han, hvem andre Sorger trykke ned,
Til Land og Stad at vogte vel indsætter
Paa denne Ø sin kjødelige Fætter.

87. Han vilde først til Zeeland Vejen tage
Med sin Veninde tro som elskelig,
Men siden vilde han til Friesland drage
For at forsøge Lykken der i Krig.
Et Pant beholdt han i sin Vold tilbage,
Som lod ham haabe, hvad han ønsked' sig;
Det Kongens Datter var, en fager Qvinde,
Som mellem Fangerne han monne finde.

88. Han yttred', at han hende vilde give
En yngre Broder, som han har, til Mand,
Nu vilde Roland længer her ej blive;
Den Dag Biren drog bort fra denne Strand
Gik han og bort. — Han intet vilde rive
Til sig af Byttet i det vundne Land;
Han Ildgeværet ene med sig bringer,
Som med sin Flamme, ret som Lynet, tvinger.

89. Men Grunden, hvi han dette med sig tager,
Er ej for at beskytte sig dermed,
Da for en Usling han den Mand anklager,
Der bruger List saavel i Krig som Fred;
Men at det ej skal vorde flere Plager,
Han vil det kaste dybt i Havet ned.
Ja Krudt og Kugler og hvad dertil hører
Han paa sin Vandring ogsaa med sig fører.

90. Saasnart han fjernet var fra Strandens Bredder,
Og midt paa Havet sejled' stoltelig,
Saaledes, at han øjned' ingen Steder
Til venstre eller høire Land for sig,
Han med de Ord det greb: Meer ej bereder
Du Roes for Kæmpen, fuld af Frygt og Svig!
Ej meer ved Dig den Feige sig skal bryste,
Men Oldingen Dit dybe Fald skal trøste.

91. O, Værge, du afskyelige, lede,
Som blev opfunden dybt i Helveds Grund,
Dig lod ved Konster Belzebub berede
Med Dig at hærge hele Jordens Rund!
Igjen du hvile skal i Helved' nede!
Og ned det foer til Havets dybe Bund.
Men Sejlene af Vinden fyldte blive,
Og Snekken mod den grumme Ø de drive.

92. En heftig Attraa Ridderen nu driver
At vide, om hans Dame findes her;
Hun kjærere end Alt ham stedse bliver,
Ham uden hende Livet Intet er.
Han ængstelig til Irland sig begiver,
Maaskee ham nye Plager vente der;
Maaskee han der forgjæves skal beklage,
At han har dvælet med didhen at drage!

93. Og ej ved Engelands og Irlands Kyster
Og ej paa noget Land han fæsted' Fjed.
Dog, lad ham gaae, hvorhen det Amor lyster,
At føre Ridderen, af Elskov hed.
Til Holland vender jeg mig nu, og trøster
Jer og mig selv med Fest og Lystighed;
Thi mig og Eder vilde det mishage,
Om ej vi fejred' disse Bryllupsdage.

94. Saa prægtige er Bryllupsfestens Glæder,
Dog ej med saadan Rigdom, saadan Glands
Som man dem hist i Zeeland tilbereder.
Men ej jeg fører Jer til Fryd og Dands,
Thi Skjebnen, atter grusom, vild optræder,
Og sønderriver Elskovs friske Krands.
Jeg i den næste Sang det vil fremføre
Hvis Lyst I har den næste Sang at høre.

I de tvende følgende Sange fortælles, hvorledes Biren, af Elskov for den unge Friserinde, forlader Olympia paa den øde Ø, hvorfra hun siden bortføres af Sørøvere. Disse lænke hende til en Klippe, hvor et Søuhyre kommer hen for at opsluge hende. Roland dræber dette Uhyre, og Olympia bliver formælet med Irlands Konge Hubert, som fælder Biren i Krig.

Franske Folkeskikke.

I. Ægteskabs-Ceremonier i den Deel af Bretagne, som er bekjendt under Navn af Bas Leon.

Naar en Familiefader har fæstet sit Øie paa en ung Pige, som han ønsker at give sin Søn til Ægte, og den Sidste intet har derimod at indvende, udsøge de begge en af de Mellemhandlere, som i Landets Sprog kaldes Basvalan, (bateau) fordi disse Mænd sædvanlig bære en Embedsstok, der har Liighed hermed, naar de ere beskjæftigede med deres Ambassader. Naar Mellemhandleren har modtaget sine Forholdsregler, begiver han sig til den unge Piges Huus, for at gjøre hende bekjendt med Gjenstanden for sit Besøg; og naar Forslaget finder Forældrenes Bifald, belave de sig paa Ambassadeurens Modtagelse, ved at varme noget Kjødsuppe, hvori de komme et Stykke salt Flesk og nogle Æg, og hvis de boe i Nærheden af en Kjøbstad, sende de Bud efter en Flaske Viin. Hvis det skulde hænde sig, at der i Huset ikke findes Kjød,

som strax kan tilberedes, og de ere altfor langt fra en By, hvor de kunne laane noget af deres Naboer, sætte de Stegepanden paa Ilden og lave Pandekager. Denne Ret er overmaade sjelden i Bas Leon, betragtes som en stor Delikatesse og forbeholdes for de største Lækkermundes Ganer. Men hvis Forældrene ikke synes om Partiet, lade de sig nøie med, at byde Ambassadeuren noget ristet Kjød med Brødskiver (de la bouille frite), hvilket tilkjendegiver ham, at han maa fatte sig meget kort med Gjenstanden for hans Sendelse.

Hvis Mellemhandleren har nydt en god Modtagelse, tøver han, efterat have endt sit glimrende Maaltid, ikke med at gaae over til sine Kaldsforretninger. Efterat have holdt en Lovtale over sin Principals pletfrie Herkomst, hans Formue, Duelighed og Fortjenester, beder han sig underrettet, om det er Forældrenes Hensigt, at beholde Pigen hjemme efter Brylluppet, eller at sende hende hjem til sin Mand. Hvis de ønske at beholde hende, spørger han, hvilken Deel af Huusholdningen hun skal have under sin Bestyrelse og hvor høit hendes Penge-Udstyr beløber sig. Forsynet med disse Oplysninger vender han tilbage til det unge Menneskes Fader, for at aflægge Beretning om sin Ambassade. Naar man er bleven enig om de foreløbige Betingelser sender Faderen igjen Mellemhandleren til den unge Piges Forældre, for at hun kan bestemme Dagen til Modtagelsen af deres Besøg.

Brudgommen begiver sig nu, ledsaget af sex eller

otte af sine nærmeste Slægtninger, alle til Hest og i Hverdagsdragt, til Brudens Huus. Efterat have nydt nogle faa Forfriskninger, gjennemvandre de tvende Familier med hinanden enhver Deel af Huset, efterat Skabene i alle Værelserne i Forveien ere blevne aabnede, for at vise deres Forraad af Linned ꝛc. Dernæst gaae de ned i Staldene, for at besee Heste og Qvæg, og i Laderne, og endelig besøge de Kornmarkerne, hvorhos de ikke forglemme at kaste et Blik paa Stedets Forraad af Gjødning.

Førend de tage Afsked med hverandre, komme de overeens om Dagen og Stedet, hvor de igjen skulle komme sammen, for at afhandle Ægteskabskontrakten; i Almindelighed bestemme de hertil een eller anden Kroe i nærmeste Kjøbstad. Her fastsætte de nu det Udstyr, som de unge Folk skulle have, og tillige hvilken Deel af Huusholdningen, der skal overdrages ham eller hende, der maatte forblive i Fædrenehuset. Udstyret er naturligviis forskjelligt i Forhold til Forældrenes Formue, og det Antal af giftefærdige Børn, de have hjemme hos sig. Hvis ve kun have Een at gifte bort, er det Skik at give denne Halvdelen, eller Trediedelen af Boet; have de to, faaer hver en Trediedeel; hvis Boet er betydeligt og der er flere Børn, saa at undertiden flere end To blive giftede til Huset, faae hver kun en Sjettedeel. Til at bestemme Værdien af denne Halv- Tredie- eller Sjettedeel, antage begge Familier en anden Person, der da vurderer alt Rørligt i Huset, tilligemed Qvæget, og hvis der er Marker som ere besaaede med

Korn, da tillige disses Indhold, om dette endog staaer i den første Spire. Halvdelen, Trediedelen eller Sjettedelen af denne Vurderings Totalsum udgjør nu den Capital, ved hvilken det unge Par kan tiltræde sin Andeel af Boet. Men man vil maaskee spørge hvorledes de ville være istand til at betale en Pengesum, der ofte er meget betydelig? Vi maae erindre, at Forældrene paa begge Sider ere komme overeens om at give hvert af deres Børn et Pengeudstyr. Disse tvende Summer i Forening, afgive den første Betalingssum; Resten af Gjelden afgjøres ved aarlige Afbetalinger; om Rente er aldrig Talen i disse simple Contrakter. Fra det Dieblik af, at den første Betaling er skeet, har det unge Par sin Andeel i Udbyttet af enhver Ting, der bliver solgt paa Torve og Markeder, i Forhold til den Part, der er tilstaaet dem; men de ere til Gjengjeld forpligtede efter samme Forhold at bidrage de fornødne Summer til Indkjøb af Redskaber, Qvæg ꝛc. Der føres intet Kasseregnskab, eller holdes nogen Control med Pengene. Den, der har været tilvorvs, udbreder, naar han kommer hjem, de Penge paa Bordet, som han har faaet for Varene, de deles øieblikkelig, og Alle ere tilfredse og lykkelige.

Naar man er færdig med Eiendommenes Vurdering, gaae Bruden og Brudgommen, tilligemed Brudens Moder, hen til en nærliggende Bye, for at kjøbe Ringen, eller som den for Spøg kaldes Grimen (prena ar c'habest). Paa Ringen er i Almindelighed anbragt tvende forenede Hjerter. Med det sam-

me kjøbe de Brudebeltet og andre Klædningsstykker til Bryluppet.

Otte Dage før Bryluppet gaae de tvende Familier omkring og bede deres Slægtninger til Festen. Denne Indbydelse udstrækker sig til alle Husets Beboere, saavel Store som Smaae, og det hele Huustyende. De Slægtninge, der ere indbudne til Bryluppet, vilde ansee det for en Mangel paa Agtelse imod Bruden og Brudgommen, hvis de ikke medbragte alle Husets Beboere, da de holde sig overbeviiste om, at de ikke kunne bevise det nygifte Par større Ære, end ved at forøge Antallet af deres Gjæster. Saaledes bestaae disse Bryllupsselskaber i Almindelighed af 2 til 300 Personer; og 4 til 500 er ikke noget usædvanligt Antal. Et Oxehoved Viin kjøbes til ethvert Hundrede af Gjæsterne. Da de ikke have Rum nok i Huset til saamange Mennesker reises der adskillige lange Telte, som indvendig, eller i det mindste den øverste Deel af samme, i Almindelighed ere beklædte med det fineste Klæde, de have i Huset. Ovenover det Sted hvor de nygifte Folk sidde, er hængt Blomsterkroner og Bouquetter, og Klædet er bedækket med plumptmalede Helgenfigurer; Bordene ere dannede af Stiger, der ere slagne sammen og bæres af Træklodse; Trinene ere belagte med Bræder, og store Duge ere bredte over det Hele. Brædder, der ere slagne fast paa Træklodse, danne Bænkene paa hver Side af Bordet.

Om Morgenen paa Bryllupsdagen klæder Bruden sig meget tidlig paa, for at være færdig til at

modtage Brudgommen. Naar han er ankommen med en stor Deel af sin Familie, standser han ved Døren, som han finder lukket. Tvende Skjalde eller Improvisatorer, af hvilke den ene er inde hos den unge Piges Forældre, og den anden udenfor Døren, aabne nu en halv alvorlig og halv komisk Dialog. Hver af disse Skjalde bærer en Stav af mørk Farve, omslynget af Baand, og med en Elfenbeens Kugle. Efterat have meget formeligt hilset Tilskuerne, aabner Brudgommens Skjald Samtalen, ved for denne at forlange den unge Pige til Ægte, medens den anden anstiller sig som om han ikke forstaaer ham. Den Første gjentager sit Forlangende, og udtømmer sig i Brudgommens Roes; den Anden følger hans Exempel, og ophøier sin Dames Charakteer over al Sammenligning. Trætten bliver varm, og den Lethed til at extemporere i et poetisk Sprog, som disse Digtere besidde, foranlediger ofte, at Dialogen fortsættes i over to Timer. Den, som fører Brudgommens Sag, forsvarer den Ret, han har erhvervet sig over sin Herskerindes Hjerte, ved den Opmærksomhed, han har viist hende fra det Øieblik de bleve kjendte med hinanden; den anden Skjald finder altid nye Grunde til Vægring. Ved en saadan Leilighed blev, under en af disse Dialoger, en af Skjaldene reent bragt til at forstumme — men ved et livligt Udbrud af Vittighed løsrev han sig af den Vilderede, hvori han var kommen, og tillukkede Munden paa sin Modstander. „Hvis hun er en Jomfrue," sagde han, „saa udlevér os hende strax; men er hun det ikke, saa behold

hende hvor hun er." (Mar d-eo gwerch rôit-hi ma né d-eo Két, mirithi.)

Naar de paa denne Maade have disputeret i nogen Tid, spørger Brudens Skjald sin Modstander, om han da ogsaa kjender den Gjenstand, han søger; og den Sidste forsikkrer om, at han ikke kan tage Feil af hende. Døren aabnes nu, og en gammel Kjærling lader sig tilsyne; men Skjalden ryster paa Hovedet, og siger, at den Dame, han søger, er fuld af Ungdom, Skjønhed og Ynde. En lille Pige kommer dernæst frem, og han adspørger nu atter, om hun er den Gjenstand, han søger; men han svarer atter benægtende. Endelig kommer Bruden, og efterat han har komplimenteret hende i hendes tilkommende Egtemands Navn, tager han af hendes Haand Beltet, som blev kjøbt paa samme Tid som Ringen, og binder det om hendes Livstykke, for derved at udmærke hende blandt de øvrige Damer, der er nærværende ved Brylluppet. De Dialoger, vi have omtalt, bestaae i en forunderlig Blanding af latinske Sentenser, Bibelsprog og Steder af fabelagtige Værker, og ere saa usammenhængende, at det er vanskeligt at forstaae dem; men der er megen Forskjellighed og Plaisanterie i disse vittige Skjaldes Kamptaler. Naar Striden er tilende, drage de tvende Familier, med en Sækkepibe foran sig, i Procession til Kirken.

De Ceremonier, som finde Sted ved Vielsen, ere kun lidet forskjellige fra dem, der følges i andre Dele af Frankrig. Een Omstændighed er imidlertid værd at bemærke: i det Dieblik der offres sætter man

adskillige Kager og Viinflasker paa Alteret, som Præsten velsigner tilligemed Bryllupsringen. Naar Manden sætter Ringen paa sin Hustrues Finger, tilslutter hun Haanden, for at den ikke skal gaae over det andet Led paa Fingeren, i den Troe, at hun ved denne Forholdsregel altid vil beholde Herredømmet over sin Mand.

Selskabet vender nu tilbage, under Sækkepibens Lyd, og sætter sig til Bords saasnart man er kommet hjem. Det første Maaltid er kun en Frokost og bestaaer af Kallun, Kalvefødder, Finker ꝛc.; men der er fuldt op af Viin. Da alle Gjæsterne ikke indtræffe til samme Tid, varer Frokosten omtrent to Timer. Siden begiver det hele Selskab sig ud i Teltene og sætter sig til Middagsbordet. Det nygifte Par tager Plads ved den ene Ende, tilligemed Brudepigen og Brudgommens Opvarter (le garçon d'honneur); i den Deel af Teltet tage de ogsaa meest udmærkede Gjæster Sæde. Først serveres Kjødsuppe, fra den ene Ende af Bordet til den anden; derefter bringes Suppekjødet ind, hvorefter der serveres salt Flesk og Far (et Slags Hvededeig, der kommes i en Pose og koges i Suppen); dernæst Oxe- Bede- og Kalvekjød, Alt kogt i Ovnen; derefter Kager, lavede af Hvede og Riis, med Rosiner, og tilsidst Blomme- og Drue-Tærter og et Slags haarde sprøde Kager (échaudés) til Desert.

Naar Middagsmaaltidet er tilende reiser et af Familiens Hoveder sig og opsender Taksigelser; han beder til Himlen for det nygifte Pars Lyksalighed,

og undlader ikke at erindre de Slægtninger, der ere døde i Aarets Løb. Saasnart han har sat sig, begynde de at synge latinske Hymner og dernæst Lovsange i det bretagneske Sprog; Concerten ender med lystige Viser og Kjærlighedssange.

De unge Folk forlade nu efterhaanden Teltet, for at søge Dandseværelset; thi der er altid Dands, enten til Sækkepibens Lyd, eller og blot ledsaget af Nynnen. Undertiden dandse de i en Rundkreds, i det Mændene udstrække den lille Finger og Fruentimmerne den anden Finger; til andre Tider adskille de sig og dandse Parviis, i det det Ene hopper og springer ligeoverfor den anden. Istedetfor at deeltage i Dandsen, stiller det nygifte Par sig, naar Alle have forladt Bordet, hver paa sin Side af Huusdøren; Manden, der holder en Flaske Viin i den ene Haand og et Sølvbæger i den anden, byder dem, der boe for langt borte til at blive ude om Aftenen, eller som hellere ville hjem, den af Præsten velsignede Viin. Konen præsenterer derimod noget af den Kage, som ligeledes af Præsten er indviet. Naar ikke flere ere tilbage af dem, som blive Aftenen over, slutter det nygifte Par sig til de Dandsende; men paa denne Dag maae de altid dandse sammen.

Naar Aftensmaaltidet skal fremsættes, tage alle Gjæsterne Plads ved Bordet, med Undtagelse af de Nygifte, der, efterat de den hele Dag ere blevne opvartede af deres nærmeste Slægtninger, nu til Gjengjeld maae opvarte dem uden at sætte sig et Øieblik. Naar Maaltidet er tilende, gaaer Manden og Ko-

nen, hver med et Glas i Haanden, Touren rundt og drikke med alle Gjæsterne. Efterat denne Ceremonie er tilende, trække de sig tilbage, for at berede sig til Hvile.

I denne Mellemtid mylre alle Gjæsterne hen til det nygifte Pars Sovekammer, medens Parret, begge klædte i Hvidt, befinder sig i det næste Værelse og knæler for deres Forældre, for at modtage deres Velsignelse. Naar denne fromme og ydmyge Handling er fuldbragt, begiver Bruden, svømmende i Taarer, med sin Pige, der holder et Lys i Haanden, sig ind i Sovekammeret, hvor alle Gjæsterne ere forsamlede; hun gaaer derpaa hen til Enhver især af dem og byder dem en ærbar Hilsen, der besvares med et Ønske af Enhver. En ønsker hende en talrig Børneflok, en Anden megen Lyksalighed; den Ene Fred, den anden Sundhed 2c. Efterat have forvisset sig om, at hun ikke har forglemt Nogen, vækker Bruden Brudepigen, og denne hjelper hende nu op paa en Kiste, der er sat foran Brudesengen, som hun bestiger, i Overværelse af det hele Selskab.

Brudgommen, med sin Ledsager foran sig, der ogsaa holder et Lys i Haanden, gjør nu sin Rundvandring i Kammeret og modtager Ønsker af Enhver; men han græder ikke som sin Brud. Naar han har taget Plads ved Siden af Konen, trækker hans Ledsager Sengetæppet op over dem, og sætter sig, tilligemed Brudepigen, paa Kisten ved Foden af Sengen, indtil Lyset er nedbrændt saalangt, at det er nærved at brænde Fingrene; thi de bruge ved denne

Leilighed ingen Lysestage. Nogle af de Omstaaende synge nu Veni Creator, og hele Selskabet stemmer i et Chor, der ikke er lidet uharmonisk, da Vinens Dunster sædvanlig ere stegne dem til Hovedet. Paa denne Lovsang følge forskjellige Sange, hvormed de fortfare indtil Morgenen.

Man kan let forestille sig, at det nygifte Par ikke kan faae synderlig Roe under al denne Støien og Syngen; og om denne end ikke skulde være tilstrækkelig til at hindre deres søde Slummer, saa undlader Selskabet ikke bestandig at plage og drille dem. Brudgommens Ledsager og Brudepigen gjøre Alt hvad der staaer i deres Magt, for at holde disse Rolighedsforstyrrere borte; men da de kun have een Haand fri, hjelper det ikke stort.

Ved Dagbrækningen række de de nygifte Par en Tallerken Melkebrød, hvori Brødstumperne ere fæstede tilsammen med en Traad; hver af dem faaer et Been, istedetfor en Skee, til at slikke det op med, og de ere nødte til at fortære denne Melkebrød til den sidste Smule. Da Lysene nu ere udslukte og Brudepigen og Brudgommens Ledsager ikke længere have nogen Ret til at forsvare dem, bliver det ulykkelige Par nu uden Skaansel nappet og plaget af Selskabet, og nødsages selv til at staae op og forsvare sig. De faae ikke Lov til at hvile alene sammen, før den fjerde Nat, og det er almindelig Skik, at Bruden den anden og tredie Nat efter Bryllupet sover hos sin Søster eller Veninde. Dagen efter Vielsen an-

lægger Parret dyb Sorg og holder under Sang en høitidelig Mindefest for deres afdøde Slægtninger.

II. Sæder og Skikke i nogle Sogne af Ain-Departementet, i Nærheden af Saone-Floden.

Ain-Departementet danner en Halvøe, som paa den østlige og sydlige Side begrændses af Rhone-Floden, paa Vestkysten af Saone; mod Norden tildeels af Seille-Floden, og nordøstlig af Jurabjergene. Dets topographiske Beliggenhed har altid gjort det til en særegen Provinds, og dets Beboere have altid havt deres lokale Skikke. Denne Halvøe, der efterhaanden er bleven oversvømmet, plyndret eller indtaget af Fremmede eller Naboer, har i forskjellige Dele mere eller mindre bibeholdt Præget af de Folks Sæder, Charakterer og Skikke, som besad det og levede i dets Naboelaug. Saavel herved, som ved dets Klima og Temperatur, er opstaaet en stor Forskjellighed i Sprog, Klædedragt og Levemaade iblandt Indbyggerne i de fire Afdelinger, som dette Departement indeholder. Beboerne af Landsbyerne i Nærheden af Saone-Floden skulle nedstamme fra Saracenerne, som, efterat have hjemsøgt Ægypten, Grækenland, Sicilien og Spanien, i det ottende Aarhundrede oversvømmede Frankrig, hvor de kom i et umaadeligt Antal, ledsagede af deres Koner og Børn, fordi de havde besluttet at nedsætte sig der, men hvorfra de efter noget over et Decennium igjen bleve fordrevne af Carl

Martel. Nogle Spor af deres Nærværelse forefindes paa en Slette ved Bredderne af Ain-Floden, og bestaae i Ruinerne af et Taarn, eller Fort, kaldet Motte Sarasin, som formodentlig er bleven brændt, og ved hvis Indgang man har fundet en stor Mængde sønderbrudte, til Kalk fortærede Teglsteen ꝛc., ligesom man ogsaa nylig (1826) i disse Egne har opdaget nogle Levninger af saraceniske Vaaben.

Efter hvad der almindelig antages, have nogle Bønder af de saraceniske Tropper, efter deres forskjellige Nederlage, søgt Skjul paa den østlige Side af Saone-Floden, hvor Landet, der var bedækket med Skov og gjennemskaaret af Floden, tilbød deres flygtende Horder et sikkert Tilflugtssted. Efterat de i nogen Tid havde vandret omkring, erholdt de endelig Tilladelse til at nedsætte sig der i Landet, hvor de fandt en Jordbund, der paa eengang var frugtbar og let lod sig dyrke, men de vandt kun denne Tilladelse under Tabet af deres Frihed, da de for bestandig bleve Serfs eller Slaver. Disse nye Kolonister adspredte sig fornemmelig over Territorierne af Sermoyer, Arbigny, Boz og Ozan. Den større Deel af dem nedsatte sig i Boz, hvilket Navn rimeligviis har en latinsk eller orientalsk Oprindelse, som staaer i Forbindelse med den Omstændighed, at Saracenerne fornemmelig ernærede sig ved Qvæghandel. En anden Bande af Saracenerne nedsatte sig i Huchisy, paa den vestlige Brede af Saone-Floden.

Disse Folk levede ligesom i en fuldkommen isoleret Tilstand, midt inde i et Land, hvis Sæder,

Troe og Grundsætninger vare aldeles stridende imod deres. De bibeholdt et mørkt og raat Udseende, som Spor af deres oprindelige Skikke, og af deres Religion, som man havde tvungen dem til at frafalde. Deres Skinsyge imod deres Naboer, Erindringen om deres eget Folks krigeriske Vandringer, Contrasten mellem deres tilvante Virksomhed og den Ladhed, der herskede blandt de Indfødte i det Land, hvor de havde nedsat sig; den tvangfulde og foragtelige Maade, paa hvilken de vare tvungne at føre deres Qvæghandel — Alt bidrog til, at Saracenerne kom til at danne en særskilt Folkeslægt, og vakte ligesaamegen Fiendskab imod sig, som der bliver viist imod Joderne. Uagtet den lange Tid, som er henrunden, er dette oprindelige Præg ikke aldeles udslettet hos de nærværende Beboere.

Omendskjøndt vi her fornemmelig ville omtale Beboerne af Boz, som kaldes Burhiner, ville vore Bemærkninger ogsaa være anvendelige paa Indvaanerne af Ozan, Arbigny, Sermoyer ꝛc.; men da disse Sidste have blandet sig mere imellem hverandre, har de gamle Skikkes Reenhed ikke vedligeholdt sig saa godt hos dem som hos de Førstnævnte.

Burhinerne ere kun smaae af Figur og have en mørk Ansigtsfarve, regelmæssige Træk, et udtryksfuldt Ansigt, smaae og livlige Øine, en veldannet Mund, en lille Næse, store Øienbryne og tykt Haar. De have en fast, stadig Gang, muskuløse Former og ere af et sanguinsk Temperament; de ere derhos livlige og opvakte. De bære et langt Klædemon, som

naaer ned til Knæet. Nogle smykke det, ved at besætte det heelt ned ad med smaae Tøi- eller Kobber-Knapper, medens Andre blot have det befæstet over Brystet med tvende Rader af store Kobberknapper. Dette Klædemon er i Almindelighed grønt, med en violet eller meget mørkegrøn Bordt. Deres Kjolers Form, Længde og Folder erindrer om Østerlændernes lange Kjortler, der ere blevne noget forkortede, efterat de have skiftet Opholdssted. De ere i Almindelighed af en staalgraa Farve, og fra Top til Taa besatte med Kobberknapper; over Kjolen bære de i Almindelighed en Kappe af sort Klæde, der ligger i svære Folder. Deres Beenklæder have indtil ganske nylig været store og vide efter schweizisk eller tyrkisk Model.

De Burhinske Fruentimmer ere særdeles smukke, have meget interessante Ansigtstræk og livlige sorte Øine. Pigerne bære smaae Kapper, som kaldes coëffettas, med Kniplingsbordt og over disse have de en rund sort Hat, med en opstaaende Skygge og bunden under Hagen med et rødt Baand. Kappen naaer kun til Øret, hvor den er befæstet med et lille rødt Silkebændel eller Baand, med en Knude paa hver Side, der er bundet under Hagen. Denne Deel af deres Dragt giver dem et rask og frisk Udseende, som er meget behageligt. De gifte Fruentimmer bære tvende saadanne Kapper, den ene over den anden. Pigerne i Landsbyen Reyssouze (i Nærheden af Boz, og som synes at have samme Oprindelse) udmærke sig ved deres fortrinlig skjønne Ansigtsfarve

og melodiske Dialekt, og bare tilforn ingen anden Hovedpynt end den, som Naturen skjænkede dem, i det de opbandt deres skjønne Lokker med smaae Silkebaand; naar de gik i Marken bandt de et lidet Torklæde om Hovedet.

Fruentimmerne i Boz bære en Art af Chemise, som er aaben foran, med Stikninger og en Knipslingskant. Broderierne ere forfærdigede af hvid Traad, ligesom Arabesker, og tage sig meget vel ud paa det brune Linned, som de undertiden give et lidet Anstrøg af Safransfarve, hvilket sidste ansees for en stor Luxus, og behager dem ligesaa meget ved Farven som ved den Vellugt, den meddeler denne væsentlige og yndede Deel af deres Dragt. Den Deel af Chemisen, der slutter omkring Halsen, er rynket foran og befæstet ved en lang Sølvnaal, med et rundt eller hjertedannet Hoved. De bære meget vide Garodes, eller en Art af Beenklæder, halv grønne og halv røde, der ligne dem, som bæres af Fruentimmerne i Levanten, med den Forandring, som det forskjellige Klimat, det Lokale og deres Arbeides Natur medfører. Deres Overdragts Farve er grøn, blaa, sort, eller rød, og ofte hvid; den er meget rynket og foldet, ligner den Messeskjorte, som bæres af de katholske Præster, og er bundet løst om Livet med rosenfarvede Baand. Ligesom de mauriske eller arabiske Fruentimmer foretrækkede det Røde for enhver anden Farve; derfor finde de megen Behag i røde Blomster, især deleshed Valmuer, som de binde i Krandse, Bouquetter ꝛc. Gule, hvide eller violette

Bordter findes paa Sømmene af deres Overkjole, Ærmer 2c.

Burhinerne ere arbeidsomme og driftige, de føre, som ovenfor nævnt, megen Qvæghandel, og ere næsten fra umindelige Tider enten Qvæghandlere eller Slagtere. Man anseer dem i Almindelighed for at være af en uredelig Characteer, yderst irritable og snedige, skjøndt de ere mindre vilde end deres Naboer Chizeroterne (Beboerne af Huchisy); begge disse Saracenske Folkeklasser ansees for at være gjerrige og mistænkelige; men de savne ikke Kraft, Nemme, Klogskab og andre gode Egenskaber.

Chizeroterne vise i deres Charakteer og Sæder en Forskjellighed fra Burhinerne, der tydelig synes at tilkjendegive, at disse saraceniske Kolonier ere dannede af forskjellige Horder. Ligesom Burhinerne ere Qvæghandlere, ere Chizeroterne næsten udelukkende Agerdyrkere. De bryde sig ikke om den mindste Beqvemmelighed i deres Levemaade og ligesaalidet om at bidrage til deres Livs Forlængelse: en Ligegyldighed, som synes at være en Følge af Fatalisme, maaskee ogsaa af Gjerrighed, eller maaskee af begge Dele; hvilke Bevæggrunde de have tilfælleds med deres Forfædre Araberne. De pleie at sige, „de ville hellere give Jorden deres Legemer, end Lægerne deres Sveed.“ Naar de tage deres Tilflugt til Lægekunsten, henvende de sig blot til nogle af deres Naboer, enten Mænd eller Qvinder, der, efter deres Troe, ere bekjendte med alle Sorter af Sygdomme, og kunne kurere dem med et Par Arter af Vexter eller Urter.

De tage ofte deres Tilflugt til Udbrænding af Saar og Skade, og meget ofte til Gnidning og voldsomme Nævepuf. Den sidste Operation bruges i Særdeleshed i Kolik-Tilfælde; en Broyeur kaldes da til Hjelp, der med knyttet Næve puffer og trykker paa Patientens Mave, indtil han bemestres af en stærk Transspiration eller falder i Besvimelse. Der ere mandlige og qvindelige Broyeurs, efter Patientens Kjøn, og der ere mange Personer iblandt dem, der ere saadanne Nævedoctorer af Profession. Denne Skik skriver sig egentlig fra Orienten, og er en plump Efterligning af en Operation, der er velbekjendt i Levanten, og flere Stæder i Asien, og med Rette ansees for en Vellyst og et Forebyggelsesmiddel, saavel som et Remedium, for mange Sygdomme, der have modstaaet alle Lægemidlers Magt. Den Maade, hvorpaa den her udøves, maa imidlertid snarere ansees for en Straf, end som en Vellyst, ihvor sund Indvirkningen af en saadan Nævebehandling end maatte være for den Lidende.

De Chizerotiske Fruentimmere have ingenlunde den Livlighed, som de Burhinske; de charakterisere sig ved matte, melankolske Miner, og see ud, som om de vare nedbøiede af et stedsevarende Trælleliv.

Saavel Beboerne af Boz, som af Huchisy, udgjøre, som vi allerede have nævnt, et fra deres Naboer aldeles forskjelligt Folk, gifte sig kun imellem hinanden indbyrdes, og ere saaledes næsten alle i Slægtskabsforhold til hverandre. Burhinerne have i den Grad frygtet for at faae nye Jordeiere ind i

deres Menighed, at de undertiden have udskrevet en Art frivillig Skat imellem sig selv, for at sætte sig istand til at kjøbe de Jorder eller Huse, som tilhørte en eller anden af dem, der af Omstændigheder var bleven nødsaget til at sælge dem. I Aaret 1719 afsloge Indvaanerne af Boz ved en formelig vedtagen Erklæring, at erhverve sig Frihed fra deres Tvangsbaand og Beskattelse, fordi, som det hedder i dette Document: „En saadan Frihed vil være stridende imod Menighedens og enhver Enkelts Interesse, da de rige Indvaanere i Nabolauget for længe siden vilde have sat sig i Besiddelse af deres Eiendom, hvis de ikke vare forhindrede fra at afhænde den eller at tillade Andre at nedsætte sig i Landet.“

Familiens Medlemmer komme sammen om Aftenen ved Skinnet af deres Lamper, og tale om deres Anliggender. De ere sjelden hjemme om Dagen, da Burhinernes Beskjæftigelse i Almindelighed holde dem ude, og de foretage Reiser for at sælge deres Qvæg; og Chizeroterne ere næsten altid sysselsatte paa Marken med at passe deres Hjorder. Om Festdagene staae de op med Solen, iføre sig deres bedste Klæder, og tage Sæde i Nærheden af deres Boliger; de Gamle have da en egen Plads for sig ved Døren, hvor de fornøie sig med at søge Varme i Solens oplivende Straaler.

Ved alle Livets mærkeligere Begivenheder, som Giftermaal, Sygdom, Død og Begravelser, have disse Folks Indbildningskraft al Leilighed til at ud=

vikle sig. Ved disse Anledninger finde visse bestemte Taler 2c. Sted, som udføres med stor Kraft og i en poetisk og høitidelig Stiil; og Billeder og orientalske Udtryk ere almindelige iblandt dem. De skildre da i deres Sprog, under stor Udtryksfuldhed, de Følelser, som de nære, og deres Tilhørere lytte til dem med en religiøs Taushed.

Vi have nævnet, at de aldrig pleiede at gifte sig udenfor deres Landsby, og denne Regel lider endnu saare sjelden nogen Undtagelse. For ikke længe siden, skulde en ung Pige, imod deres Sædvane, giftes med en riig Indvaaner af en Naboeby, der overtalte hende til at aflægge hendes Chizerotiske Dragt, og antage den Klædedragt, der var den gjængse i hans By, og som bestod af rige Stoffer, der glimrede af Guldbroderier. Da Pigens Moder fik dette at vide, opsøgte hun, fuld af Harme, sit Barn, og overvældede hende med Bebreidelser, af hvilke følgende udgjorde det væsentlige Indhold: „Unaturlige Datter! see disse Marken, hvor vi have taalt Høstens brændende Soel! Hvilken Møie have vi ikke havt med at ernære og opdrage Dig, med at give Dig et godt Exempel og indgyde Dig Kjærlighed til Arbeide. Du forlader vore Skikke, Dyden vil snart forlade Dig. Vil Du ikke lade Din Fader lukke sine Øine i Fred? hvad vil han sige? hvad ville vore Forfædre sige? O gid de maae reise sig af deres Grave, for at see Dig og straffe Dig! Du foragter os, Utaknemmelige; jeg vil ikke længere erkjende Dig for mit Barn. Med Øinene fæstede paa

Jorden, taug den unge Pige et Oieblik; men snart begyndte hendes Taarer at flyde, hun rev hurtig sin nye Dragt af, for at ifore sig de vante Klæder, kastede den fremmede Glimmer paa Ilden, og omfavnede sin Moder.

Deres Ægteskabs-Ceremonier have ogsaa et eiendommmeligt Præg. Klædt i Sort, med et Belte af samme Farve, og adskillige Guldkjæder om Halsen, forlader den unge Pibe sin Faders Huus i Triumph, under Lyden af Sækkepiben. Hun ledsages af en stor Mængde Slægtninger og Venner, og de unge Mænd huje og skrige af Glæde. Naar de komme til Kirken, reiser der sig en liden Strid imellem Bruden og Brudgommen, om hvem af dem, der forst skal gaae ind. Pigerne tage fat paa Brudgommen, og de unge Karle paa Bruden; hver af dem, gaaer et Skridt frem og to tilbage, og paa denne Maade more de sig, indtil Ceremonien tager sin Begyndelse. Efter Velsignelsen og naar de forlade Kirken, tiltaler Konen sin Mand: „Hvorfor kom Du for at søge mig?" siger hun med høi Rost; „jeg var meget lykkelig; hvorfor lod Du mig ikke blive hos min Moder?" og andre Spørgsmaale af lignende Natur. — Uden for Kirkedøren begynder det nyegifte Par at dandse; det hele Selskab folger deres Exempel, hvorved er at bemærke, at Mandfolkene og Fruentimmere adskille sig fra hinanden, i det de Sidste folge Bruden hen til hendes Moders Huus, for at deeltage i den Beværtning, som her er anrettet for de Koner og Piger, som overvære Brylluppet, me-

dens Mændene følge med Brudgommen, for at holde Maaltid i hans Faders Huus. Dette dobbelte Gilde, denne hurtige Adskillelse af Ægteparret og denne Fjernelse fra hinanden af Kjønnene, er meget mærkværdig. — Naar de tvende Gilder er tilende kommer Skilsmissen, det vil sige den Stund hvor Bruden forlader sine Forældres Huus. Ledsaget af alle sine mandlige Slægtninger og Venner, indfinder Manden sig ved sin Hustrues Boelig, for at føre hende hjem til sig. Ved dette Selskabs Nærmelse hensmelter hun i Taarer, udstøder de meest gjennemtrængende Skrig, og tager en lidenskabelig Afsked med sin Familie, sine Veninder, Tyende, Qvæget og Fuglene, isærdeleshed med Plougoxnene, som hun nævner ved deres Navne. Derpaa tager hun Afsked med Bohavet og andre livløse Ting, og tilsidst siger hun Farvel til det Huus, hvor hun har tilbragt en saa lang og lykkelig Deel af sit Liv. Hun løsriver sig fra dette kjære Sted, og naaer endelig sin Mands Fædrenebolig. Her er Dandsen i fuld Gang — Gjæstebordet er dækket, hvor et overflødigt Aftensmaaltid venter Gjæsterne; og naar Natten falder paa, og Festlighederne nærme sig deres Ende, fælder Bruden igjen Taarer, bliver frygtsom og forlegen, og overgiver sig, halv villig, halv modstridende, til sin Mands Arme. Man behøver neppe at tilføie, at jo mere undseelig den unge Kone er, deshøiere agtes hendes Dyd.

Ved en Burhiners eller Chizeroters Død komme Slægtningerne sammen, og udstøde lydelige Jammer-

klager, ved hvilke Fruentimmerne anføre Choret, og som fornemmelig hentyde paa den Hedengangnes Liv og Sysler. „Han er ikke mere!" siger f. Ex. et af Fruentimmerne, med en særdeles Kraft og Udtryksfuldhed. „Han er ikke mere! — Han har gravet saalænge i Jorden, at han har gravet en Grav til sig selv. O utrættelige Arbeider! Hvo skal dyrke Din Jord, som Du gjorde det? Dine Oxne, som bleve fede paa Dine Græsgange, ville nu blive magre. Kunne vi forblive i dette Huus, og berede dette Bord til et Maaltid, hvorved Du ikke længer sidder? Aftenen vil komme — Natten vil svinde — og vi ville aldrig mere see Dig komme tilbage. Ak! Dagens Lys er ikke længere for os!" — Disse Lovtaler vedvare, indtil fire af Slægtningerne tage Liget paa deres Skuldre, og Resten af Selskabet følger dem, i Taushed. Naar Bonnerne ere tilende, lader et Antal hvidklædte Fruentimmer, med vildt udslaget Haar, Luften gienlyde af deres Veeklager, og synes at være nær ved at kaste sig i Graven. Den hele Ceremonie har i Sandhed noget Rystende ved sig. Et mærkværdigt Exempel af denne Art hændte ved en Kones Begravelse, hvis syttenaarige Datter fulgte sin Moder til hendes sidste Hvilested. „O, min Moder!" udbrød denne af Sorg overvældede Pige. „Hvor gaaer Du hen? Jeg skal ikke see Dig mere! Jorden vil bedække Dig — mit Skrig vil ikke kalde Dig tilbage til Livet. Jeg vil blive her ved denne Grav. Den Skygge, som bedækker Dig, vil gribe mig — mine Taarer skal bane mig Veien til Dig — Moder!

— Moder! — svar mig!" Her qvaltes hendes Røst, det hele Selskab var dybt rystet af Sorgen, og svømmede i Taarer.

For ikke længe siden var det Skik, at lægge noget af den Afdødes Bohave paa Kisten og at begrave det med ham; men Geistligheden har efterhaanden ophævet denne Sædvane. — Begravelsen sluttes altid med en Fest for Mandfolkene, og den Maade, hvorpaa denne holdes, er næsten eens paa mange forskjellige Steder i dette Departement. Denne Skik fandt Sted blandt mange ældre Nationer.

Bryllupsdigt til Pastor J. B. Daugaard.*)

Naar Brudeklokken ringer,
Og toner høit mod Skye,
En Sang Dig Hilsen bringer
Fra Ven i Soroebye.

Naar festlig Orgelklangen
Ledsager Psalmens Chor,
Da blander sig i Sangen
En venlig Røst fra Soer.

---

*) See Septemberheftet af Hertha.

Det er den samme Stemme,
Som ved Din Afsked qvad,
Den skal Dig vist ei glemme,
Fordi vi skilles ad.

Den vidste Dig at røre,
Da Veemod var dens Lyd,
Nu lader den sig høre
I Høitidsstund med Fryd.

Og naar Din Moders Hænder
Sig folde fromt til Bøn,
Skal en af Dine Venner
Ømt mindes hendes Søn.

Og naar saa mangen Frænde
Velsigner høit Din Fest,
Da skal paa Røst Du kjende
En ærlig Sorøegjest.

Og siger Venners Øie,
Hvad Mund ei kan faae frem,
Da vil Dig vist fornøie
En Sang fra gammelt Hjem.

Vel kan det let sig hænde,
Min Sang seer verdslig ud,
Lært har jeg dog at sende
For Ven en Bøn til Gud.

En Bøn for Dig, Du Brave!
For Dit og Brudens Held; —
Sang er min simple Gave
Ved Bryllup, ved Farvel.

Chr. Wilster.

Walpurgisnatten.

Fortælling af H. Zschokke, oversat af A.

Fristeren.

Jeg befandt mig i Forretninger i Prag. Det var i April. Ihvor behagelige Adspredelser der endogsaa gaves for mig, kunde jeg dog ikke undertrykke en Hjemvee, efter den Stad, hvor min unge Kone allerede i syv Uger ventede paa min Hjemkomst. Siden vor Bryllupsdag havde vi aldrig været saa længe adskilte. Rigtignok sendte Fanny mig regelmæssig hver Uge Breve, men disse Linier, fulde af Ømhed, Ønsker og Veemod, gjøde kun Olie i Ilden. Jeg ønskede Prag og den hellige Nepomuk fire og tredive Mile nordøstlig bag ved mig.

Enhver, der ikke har en elskværdig, blondhaaret, blaaeøiet Kone paa to og tyve Aar, fortryllende som Kjærligheden, omringet af Elskovsguder; Enhver, som ikke efter en femaarig Ægtestand er femhundrede Gange mere forelsket i hende, end Dagen før Brylluppet, ham fortæller jeg forgjæves min Hjemvee. Kort og godt, jeg takkede jublende Himmelen, da mine Forretninger endelig vare tilendebragte. Jeg tog Afskeed med de faa Bekjendtere og Venner jeg havde, og bad Værten bringe mig Regningen. Den næste Dag vilde jeg reise med Posten. Morgenen efter kom Værten, for ærbødigst at opvarte mig med en anseelig Regning; jeg havde ikke rede Penge nok til at klarere ham og bestride Udgifterne paa Reisen, og vilde altsaa gjøre

en Vexel i Penge. Jeg greb efter Brevtasken, og søgte den i alle Lommer, alle Kroge. Forgjæves, den var borte. Nu blev jeg bedrovet; thi jeg havde over fjorten hundrede Daler i Vexler deri, og det er i vore Tider ingen Ubetydelighed. Det hjalp mig heller ikke, at jeg vendte op og ned paa Stuen — Brevtasken var forsvunden.

„Tænkte jeg det ikke nok!" sagde jeg ved mig selv: „Naar Mennesket engang i sit Liv bliver ret fornøiet, sidder Djævelen strax paa Luur og spiller ham et Puds. Man skulde aldrig glæde sig over nogen Ting i Livet, saa havde man megen Helvedsangst og Bedrovelse mindre. Jeg har saa ofte erfaret det. Enten var Brevtasken stjaalet eller tabt. Jeg havde den hos mig Dagen iforveien, ja endnu samme Dags Middag havde jeg den; jeg pleiede at bære den i Brystlommen af min Overkjole. Ogsaa Fannys Breve laae heri. Det forekom mig endog, som om jeg havde følt den, da jeg klædte mig af i Aftes. Hvorledes skulde jeg nu faae mine Papirer igjen? Thi den, som var i Besiddelse af dem, kunde hvilket Dieblik han vilde, forvandle dem i Guld eller Sølv. Nu begyndte jeg at bande, som dog ellers ikke er min Skjødesynd. Dersom det endnu var, som i de gode gamle Tider, da Djævelen gik omkring, som en brølende Løve, jeg havde paa Stedet sluttet en Pagt med ham. I det jeg tænkte paa dette, faldt en Person mig ind, som jeg omtrent for otte Dage siden havde seet, og som dengang var forekommet mig ret som en Helvedes Fyrste i menneskelig Skik-

kelse. En kold Gysen greb, mig, og dog var jeg saa fortvivlet, at jeg tænkte, om det ogsaa var ham, nu vilde han være mig ret velkommen, hvis han blot kunde skaffe mig min Brevtaske tilbage.

I det samme bankede det paa min Dør. „Hol-la!“ tænkte jeg, „Fristeren vil dog vel ikke gjøre Spøg til Alvor?“ Jeg løb til Døren; for mine Tanker svævede hiin frygtelige Person, og jeg troede i Sandhed, det maatte være ham.

Og see — besynderlige Overraskelse! — da jeg aabnede Stuedøren, indtraadte med en flygtig Hilsen den selvsamme Frister, som stod for mine Tanker.

Nærmere Beskrivelse.

Jeg maa dog først fortælle, hvor og hvorledes Jeg havde stiftet dette Bekjendtskab, for at man ikke skal holde mig for en Drømmer.

En Aften gik jeg hen i et Kaffeehuus eller en Kassino i Neustadt, hvor jeg alt havde været tilforn med en af mine Bekjendtere. Jeg haabede der at finde de nyeste Blade. Ved et lille Bord spillede tvende Herrer Schach. Nogle unge Mennesker sadde ved Vinduet i en levende Samtale om Gjengangere og den menneskelige Sjæls Natur. En lille gammelagtig Mand i skarlagensrød Overkjole, vandrede med Hænderne paa Ryggen frem og tilbage i Stuen. — Jeg tog et Glas Danziger og greb Aviserne. Ingen beskjæftigede mine Tanker saameget

som den skarlagensrøde Spadseregiænger. Jeg forglemte selv Aviserne og den spanske Krig. Ligesom hans Klædedragt var smagløs, saaledes havde han ogsaa noget særdeles paafaldende og frastødende i sit Udseende, i sine Bevægelser og Ansigtstræk; neppe af Middelhøide, men stærktbygget, bredskuldret, kunde han omtrent være paa en halvtreds til tredsindstyve Aar, og gik med Hovedet bøiet, som en Olding. Det kulsorte, glindsende Haar hang ham glat og stridt om Hovedet. Det sortegule Ansigt med Ørnenæsen og de fremragende Kindbeen havde noget frygteligt ved sig. Thi medens alle hans Træk vare kolde og døde, spillede hans Øine saa levende, som om de tilhørte en begeistret Yngling, uden at man dog læste Begeistring eller Ild i dem. Han, tænkte jeg, er en født Skarpretter, eller en Storinquisitor; en Røverkapitain, eller en Zigeuneranfører. Den Mand kunde vist for Spøg lade Byer gaae op i Luer og see spæde Børn sprælle paa Spydstagen. Jeg vilde sandelig ikke reise igjennem en Skov med ham. Der har vist endnu aldrig været et Smiil paa hans Læber. Men jeg bedrog mig. Manden hørte efter hvad de unge Mennesker talde ved Vinduet, og loe enkelte Gange over deres Samtale. Men, Gud frie os, hvilken Latter! Det løb mig iiskoldt ned af Ryggen. Helvedes Skadefryd syntes at grine frem af hvert Træk. Naar han der i den røde Kjole ikke er Djævelen selv, tænkte jeg, saa er han dog ganske vist hans Broder. Jeg saae uvilkaarlig ned til hans Fødder, for at bemærke den bekjendte Hestefod, og rigtig, han

havde een Menneskefod som en af os andre, men den venstre var en Klumpfod i Snørestøvle. Dog haltede han lidet, og traadte overhovedet saa sagte paa Foden, som om han gik paa Æggeskaller, han var bange for at knuse. Han kunde have ladet sig see for Penge, han maatte gjøre Voltaire overtroisk.

Nu glemte jeg ganske den spanske Krig. Jeg holdt vel Aviserne hen for mig, men skelede dog over dem, for at betragte denne mærkværdige Skikkelse.

Idet Rødkjolen gik forbi Schachbordet, sagde den ene Spiller med en triumpherende Mine til sin Modstander, som sad bedrøvet og forlegen: „De har uden Redning tabt." Rødkjolen blev et Dieblik staaende, kastede et gjennemtrængende Blik paa Spillet, og sagde til Spilleren: „De tager feil; ved tredie Træk er De uden Redning mat." Spilleren smaaeloe fornemt, den Betrængte rystede tvivlsomt med Hovedet, og trak — ved tredie Træk var den formeentlige Seierherre virkelig schachmat.

Medens Spillerne igjen ordnede deres Brikker, sagde en af de unge Mennesker ved Vinduet heftig til Rødkjolen: „De leer, Herre, vor Strid synes at interessere Dem? Men Deres Latter siger mig, at De er af en ganske modsat Mening i Henseende til Verdens Natur og Guddommens Væsen. Har De læst Schelling?"

„Ja vist!" sagde Rødkjolen.

„Og hvad vil Deres Latter da betyde?"

„Deres Schelling er en skarpsindig Digter, som holder sin Indbildningskrafts Spøgerier for Sand-

hed, fordi Ingen kan gjendrive dem, uden med andre Drømme, men som da maa forsvares med endnu større Skarpsindighed. Det gaaer vore Philosopher, som det altid gaaer naar den Blinde disputerer om Farvetheorien, og den Døve om Musikkens rene Sætninger. Alexander havde gjerne villet slaae en Broe til Maanen for at erobre den med, og Philosopherne, utilfredse i Fornuftens Kredse, ville gjerne være ufornuftige."

Saa talede Rødkjolen. Nu begyndte de at støie. Han derimod oppebiede ikke Enden derpaa, men tog sin runde Hat og listede sig bort. — Jeg havde ikke seet ham siden, men kunde dog ikke glemme den paafaldende Skikkelse med Helvedsphysiognomiet og var bange for, at see den igjen i Drømme. —

Nu stod han uformodentlig i mit Værelse.

Fristelsen.

„Om Forladelse, hvis jeg forstyrrer Dem!" sagde han: „har jeg den Ære at tale med Hr. Robert fra ...?"

„Det er mig?" svarede jeg.

„Hvormed kan De bevise det?"

Besynderlige Spørgsmaal, tænkte jeg, det er uden Tvivl en Politie-Spion. Der laae et iturevet Brev paa mit Bord. Jeg viste ham Udskriften paa Convolutten.

„Ret godt," sagde han; „men De har et Navn, som er saa almindeligt, at man finder det i enhver

Krog af Tydskland, Ungarn og Polen. — Opgiv mig nogle nærmere Omstændigheder. Jeg vilde gjøre nogle Forretninger med Dem; man har adresseret mig til Dem."

„Min Herre," sagde jeg, „tilgiv mig, jeg kan i dette Øieblik ikke tænke paa Forretninger; jeg er paa Springet til at reise, og har tusinde Ting endnu at besørge. Ogsaa tager De vist feil af min Person; thi jeg er hverken Statsmand eller Kjøbmand."

Han maalte mig med store Øine, og sagde: „Saa?" Han taug et Øieblik, og syntes i Begreb med at gaae bort. Da begyndte han igjen: „De har dog gjort Handelsforretninger i Prag? Er ikke Deres Herr Broder i . . . . paa Nippet til at spille Bankerot?"

Jeg blev blodrød, thi om den Sag, meente jeg, var foruden min Broder og jeg, ingen Moderssjæl vidende. Og nu loe Fristeren igjen med sit frygtelige skadefroe Smiil.

„Min Herre, De tager igjen feil," sagde jeg: „Rigtignok har jeg en Broder og flere end Een, men Ingen, som tænker paa Bankerot, eller frygter for noget Sligt."

„Saa?" mumlede Fristeren, og hans haarde, kolde Træk bleve igjen mørke.

„Min Herre," sagde jeg stødt, thi det var mig slet ikke kjært, at der levede nogen i Prag, der var underrettet om min Broders Omstændigheder, og jeg frygtede, at denne Listige vilde see mig i Kortet ligesom Schachspilleren i Kaffehuset — „De er sikkert

henviist til den Urette. Jeg maa bede dem undskylde at jeg anmoder Dem om at fatte Dem i Korthed. Jeg har intet Dieblik at spilde." — „Hav kuns Taalmodighed en Minut," svarede han, „det er mig vigtigt at tale med Dem. De synes urolig og forlegen. Er der tilstødt Dem nogen Ubehagelighed. Jeg hører rigtignok ikke selv hjemme i Prag, og saae denne Stad for første Gang for tolv Dage siden. Men jeg veed godt Raad for Alt. Betroe Dem til mig. De har en retskaffen Mands Ansigt. Trænger De til Penge?"

Med disse Ord loe han, eller snarere griinte igien, som om han vilde afkjøbe mig min Sjæl. Hans Væsen blev mig altid mistænkeligere, jeg skeelede til Klumpfoden, og virkelig perlede Sveden paa min Pande. Under ingen Omstændigheder vilde jeg indlade mig med dette fordægtige Væsen, og sagde: „Jeg trænger slet ikke til Penge, men" tilføiede jeg, „da De imidlertid saa høimodig tilbyder mig dem, min Herre, saa tillad mig at spørge om Deres Navn?"

„Mit Navn har ikke stort at betyde," svarede han, „det gjør intet til Sagen. Jeg hedder Mannteufel. Giver maaskee dette Navn Dem større Fortroelighed til mig?"

„Mannteufel!" sagde jeg, og vidste i sælsom Forlegenhed ikke hvad jeg skulde sige, og om den hele Ting var Spøg eller Alvor.

I det samme blev der banket paa Døren. Værten traadte ind og bragte mig et Brev, som var

kommet med Posten. Jeg tog det. „Læs De kuns Brevet først," begyndte Rødkjolen, „siden kunne vi tale videre. Brevet er uden Tvivl fra Deres elskværdige Fanny."

Jeg blev endnu mere forlegen.

„Veed De nu endelig," vedblev den Fremmede og griinte: „veed De nu hvem jeg er, og hvad jeg vil Dem?"

„Endnu mere," sagde han: „De vil til Godset X; min Vei gaaer igjennem Byen. Jeg reiser iMorgen Vil De modtage en Plads i min Vogn?"

Jeg takkede og sagde, jeg havde bestilt Plads med Posten.

Da blev han uroligere og sagde: „Der er intet Udkomme med Dem. Men Deres Fanny, og den lille Leopold og August maa jeg dog lære at kjende naar jeg kjører forbi. Gjætter De endnu ikke hvem jeg er, og hvad jeg vil? For Satan, Herre, jeg vilde gjerne gjøre Dem en Tjeneste. Saa tael dog."

„Godt," sagde jeg endelig: „Hvis De er en Hexemester, saa vil jeg sige Dem, at min Brevtaske er bleven borte. Raad mig hvorledes jeg skal faae den igjen?"

„Bah, ikke andet end en Brevtaske! Kan jeg ellers ikke . . .?"

„I Brevtasken laae vigtige Papirer, af fjortenhundrede Dalers Værdie. — Raad mig, hvad skal jeg gjøre, hvis den er tabt? eller dersom den er bleven mig frastjaalen."

„Hvorledes saae Brevtasken ud?"

„Den var af Silke, lysegrøn, med Broderie, mit Navnetræk med Blomster stod paa den. Min Kone havde broderet den."

„Saa har Brevtasken mere Værd end de fjortenhundrede Daler." — Han smilede igjen til mig med sin frygtelige Venlighed; derpaa blev han ved: „Der maa skaffes Raad. Hvad giver De mig, naar jeg erstatter Dem Beløbet?"

Ved disse Ord saae han skarpt og besynderligt paa mig, som om han vilde lægge mig det Svar paa Tungen: „Jeg offererer Dem min Sjæl."

Da jeg imidlertid taug stille, greb han i Lommen, og trak min Brevtaske frem."

„Der har De Deres Klenodie og de fjortenhundrede Daler, med Tilbehør," sagde han.

Jeg var ude af mig selv. „Hvor kommer De til den?" raabte jeg, i det jeg bladede i Brevtasken og fandt, at Intet manglede. — „I Gaar Eftermiddags Klokken fire fandt jeg Brevtasken paa Moldaubroen og stak den til mig."

„Rigtig, paa samme Tid gik jeg over Broen, havde Brevtasken i Haanden og stak den til mig."

„Formodentlig ved Siden af Lommen!" sagde Rødkjolen. „Nu vidste jeg ikke om min Fangst var tabt enten af en Fodgjænger eller Ridende. Jeg blev en Timestid paa Broen, for at vente den Søgende. Da ingen kom, gik jeg til mit Logis. Jeg gjennembladede Indholdet, Brevene, for deraf at udforske Eiermanden. En Adresse viste mig Deres Navn og Deres Opholdssted i dette Værtshuus.

Derfor gik jeg hen til Dem. Allerede i Gaar Aftes var jeg her, men fandt Dem ikke."

Du min Gud, hvor man kan bedrage sig med det Udvortes; jeg havde kunnet falde min Manddjævel om Halsen. Min Glæde var ligesaa overdreven, som tilforn min Sorg. Men han vilde intet høre.

„Hils Deres skjønne Fanny fra mig. Lykkelig Reise, vi sees snart igjen," sagde han, og gik bort.

Hjemkomst.

Nu vilde jeg afsted. Jeg betalte min Vært. Min Karl, med Kufferten paa Ryggen, gik foran ned ad Trappen. Da kom min Broder mig imøde, den samme for hvis Skyld jeg var i Prag.

Naturligviis blev der intet af Reisen. Vi gik tilbage paa mit Værelse. Nu hørte jeg med Fornøielse, at min Broders vaklende Formuesomstændigheder havde vendt sig til hans Fordeel. Et meget betydeligt Tab var sex Gange erstattet ved en omfattende Speculation paa Kaffe og Bomuld. Han var ilet til Prag, for selv at ordne sine Anliggender. „Nu har jeg mit paa det Tørre, men Angst har jeg udstaaet" sagde han. „Nu siger jeg Farvel til Handelen. Jeg sætter mine Penge ud, saa behøver jeg ikke i Dag at være en Millionair og i Morgen en Betler og Bedrager. Derfor kommer jeg at takke Dig for Din broderlige Troskab, og ganske at trække mig ud Tingene."

Jeg maatte ledsage ham til forskjellige Handelshuse. Men han mærkede min Utaalmodighed og Hjemvee, derfor raadede han mig efter nogle Dages Forløb, at reise hjem uden ham.

Det gjorde jeg da ogsaa, fordi hans Ophold i Prag maaskee forlængede sig i flere Uger. Jeg tog Extrapost og fløi mit elskede Hjem imøde.

Underveis faldt mig bestandig den sælsomme Mannteufel i Tanker; jeg kunde ikke forglemme Figuren med den røde Kjole, Klumpfoden og de kolde Ansigtstræk. Jeg erindrede mig endnu, at en Tot af de sorte Haar havde staaet opreist paa hans Hoved. Maaskee havde han et lille Horn under den, og saa var Beelzebub færdig fra Top til Taa.

Rigtignok havde han bragt Brevtasken igjen; ærligere kunde intet Menneske handle. Han havde læst Fannys og min Broders Breve, altsaa kunde han let være underrettet om mine Hemmeligheder. Men nu dertil dette Ansigt — nei saa græsselig tegner Naturen dog ellers ikke! Kort sagt, havde jeg tilforn troet paa Tilværelsen af en Mephistophiles, vilde jeg i dette Øieblik aldeles ikke have tvivlet. Jeg fulgte denne Tanke drømmende, og nægter endogsaa ikke, at jeg ret villig overlod mig til min Phantasies Spil. Det forjagede Kjedsomheden. Jeg antog at min ærlige Mannteufel ret vel kunde være den ægte Djævel, og hans Ærlighed en List, for at snappe min arme Sjæl bort fra Himmelen. Og hvis han nu var det, hvad kunde han da byde mig? — Gods og Guld? — Jeg var ikke pengegjerrig. En Trone?

Ja den vilde jeg nok have i en otte Dage, for at skjænke Verden Fred; men saa vilde jeg igjen trække mig tilbage i min beskedne Bolig for, en Cincinnatus lig, selv at plante mine Roer. — Smukke Fruentimmer? et Harem fuldt af de smukkeste Grækerinder, Armider og Amandaer? Nei, naar jeg tænkte paa Fanny, saa kom de skjønneste Cirkasserinder mig for som gamle Kjærlinger. Jeg havde ikke givet et Straae-halm for at være Dr. Faust, og hvorfor ogsaa? jeg var lykkelig — lykkelig? nei det var jeg heller ikke aldeles, men fordi jeg var saa lykkelig, som jeg var. Jeg frygtede for Knokkelmanden, som med sin slemme Lee kunde bortmeie min Fanny, mine to Drenge, og mig selv. Og da var det et stort Spørgsmaal hvorledes og hvor vi igjen skulde gjenfinde hverandre i Paradiis. Jeg havde nok ønsket at kaste et Blik ind i Fremtiden, for at berolige mig. Men sæt endog, at min Djævel vilde have opfyldt mit fromme Ønske, gjennem en Sprække at kige ind af Himlens Porte, hvad vilde da en Dæmon kunde vise mig andet, end hans Helvede.

Dog nok af dette Spøg.

Jeg havde været to Dage og en Nat underveis fra Prag til mit Hjem; men den anden Dag leed til Enden. Omsonst skjældte og ansporede jeg Kudsken med Ord og Penge, det blev altid mørkere og mørkere, altid sildigere, og jeg mere længselsfuld. Ak, næsten i et Fjerdingaar havde jeg hverken seet min Fanny eller mine Børn, der blomstrede om den unge Moder, ligesom to Rosenknopper om den nys

udfoldede Rose. Jeg bævede af Henrykkelse, naar jeg tænkte, at den elskværdigste af sit Kjøn, min Kone, endnu samme Dag skulde være i mine Arme.

Det er sandt, jeg havde elsket førend jeg lærte Fanny at kjende; der gaves engang en Julie for mig, hvis Forældres Stolthed rev hende fra mig, og hun blev givet en riig polsk Adelsmand til Ægte. Vi elskede begge for første Gang, vor Kjærlighed grændsede til gjensidig Forgudelse og Raserie. Vi svore hinanden i Afskeedstimen evig Kjærlighed i Liv og Død, og beseglede Eden med Kys og Taarer. Men man veed hvorledes det gaaer. Hun blev Starostens Gemalinde, og jeg saae Fanny. Min Kjærlighed til Fanny var helligere, fastere, ømmere. Julie var engang min Phantasies Gudinde; men Fanny alene mit Hjertens Tilbedede.

Klokken slog netop Et i mit Hjem, da jeg kjørte igjennem de øde Gader. Jeg stod af ved Posthuset, lod Karlen blive tilbage ved Kufferten, og sneeg mig ud i Forstaden, ved hvis Ende mit venlige Huus i Skyggen af høie Nøddetræer allerede langt fra med sit Maaneskin paa Vinduerne blinkede mig imøde.

Et forhadt Besøg.

Og de sov alle! — O Fanny! Fanny! havde Du vaaget, hvormegen Kummer og Jammer, havde Du da ikke sparet mig! De sov, min Kone, mine Børn, mine Huusfolk, der var intet Lys. Jeg vandrede to Gange omkring Huset, Alt var lukket. Jage dem

op af Søvnen, vilde jeg ikke. Bedre at udsætte Gjenfindelses Scenen for den af Søvnen vederqvægede Sjæl, til Morgenstunden, end i den feberagtige Midnatsstund. Til Lykke fandt jeg Lysthuset i Haugen aabent. Jeg traadte ind; der stod paa et Bord min Kones Syekurv, og ved Maaneskinnet saae jeg paa Gulvet og Stolene, mine Børns Kjepheste, Trommer og Pidske. Maaskee havde de tilbragt Eftermiddagen her. O! jeg var saa glad ved disse Smaating, som om jeg var hos mine Kjære selv. Jeg strakte mig ud paa Sophaen og besluttede her at overnatte. Natten var luun og mild, og Duften fra Træerne og Blomsterbedene trængte ind i mit Værelse. Den som ei har sovet i fyrgetyve Timer, finder ethvert Leie blødt. Jeg sov ind af Træthed. — Men neppe havde jeg lukket Øinene, for en Knirken ved Haugedøren vakte mig. Jeg reiste mig op; jeg saae et Menneske træde ind, jeg troede det var en Tyv, men man tænke sig min Forbauselse, det var min Ven Rødkjolen.

„Hvor kommer De fra?" spurgte jeg.

„Fra Prag. Om en halv Time reiser jeg igjen; jeg vilde dog hilse paa Dem og Deres Fanny, for at holde mit Ord. Jeg hørte af Deres Karl, at De nu først var kommen og troede at finde Deres hele Huus vaagent. De vil dog vel ikke overnatte i denne fugtige Hule, og sove Dem en Sygdom til."

Jeg gik med ham ud i Haugen og bævede over alle mine Lemmer, saaledes havde dette besynderlige Møde forskrækket mig. Jeg foragtede ved mig selv min overtroiske Frygt, men dog kunde jeg ikke løsrive

mig fra den. Mennesket er nu engang saaledes. De skarpe Træk i min Prager Vens Ansigt syntes mig endnu skrækkeligere i Maaneskinnet, og hans Øine mere glødende.

„De har rigtig forskrækket mig, som et Spøgelse!" sagde jeg: „Jeg skjælver over mit hele Legeme. Hvor kommer De til at søge mig i min Haugestue, De er som en Alvidende."

Han griinte skadefroe til mig, og sagde: „Kjender De mig nu, og veed De nu hvad jeg vil Dem?"

„Sandelig jeg kjender Dem ikke bedre nu, end i Prag. Men for Spøg vil jeg fortælle Dem hvorledes De forekommer mig, De maa ikke tage det ilde op. Jeg tænker, at hvis De ikke er en Hexemester, saa er De vel den livagtige Djævel i egen Person."

Han griinte igjen, og svarede: „Naar jeg nu for Spøg sagde, jeg var det sidste, vilde De da gjøre fælleds Sag med mig?"

„De maatte byde mig meget, inden jeg slog til. Thi sandelig, Hr. Djævel — De tillader at jeg for Spøg kalder Dem saaledes — min Lykke er fuldkommen."

„Oho! byde Dem noget vil jeg ikke, og heller ikke give Dem noget; det var rigtig nok Brug i gamle Dage, da Folk troede paa Djævelens Tilværelse, og frygtede for ham, dengang maatte man kapitulere. Men nutildags, da ingen troer at Djævelen er til, og man vil udrette Alt med Fornuften, nu ere Menneskenes Sjæle at faae for godt Kjøb."

„Da haaber jeg, at min ikke vil blive det, omendskjøndt jeg holder Beelzebubs Tilværelse for en Fabel. Et Quintin Fornuft skjænker mere Dyd, end mange Centnere Troe paa Djævelen."

„Det er det just! Eders stolte Sikkerhed, I Dødelige — tillader De, at jeg taler i den Rolle, De har tildeelt mig — Eders stolte Sikkerhed leverer Helvede flere Rekruter, end en heel Legion af Hververe i Satans Uniform. Siden I selv have fundet paa, at holde Himmelen for en Gaade, og Helvede for en østerlandsk Fabel, siden man erklærer Ærlighed og Dumhed for lige store Dyder, Vellysten for en elskværdig Svaghed, Egenkjærlighed for Sjælsstorhed og Velgjørenhed for Narrestreger, og udgiver nederdrægtig Ondskab for Viisdom, gjør man sig ingen Umage mere i Helvede for at fange Eder. I komme af Eder selv. Fornuften ligger paa Eders Læber og tusinde Lidenskabers Magt i Eders Hjerter. Den helligste iblandt Eder, I Udmarvede, er den, som har den mindste Leilighed til at synde." — „Det hedder ret at tale som en Djævel!" raabte jeg. — „Ganske rigtig," vedblev den røde Herre, og smaaeloe atter, „men jeg taler Sandhed, siden I ikke mere troe paa den. Saalænge Sandheden var Menneskene hellig, maatte Satan være Løgnens Fader. Nu er det omvendt. Vi stakkels Djævle ere altid Menneskenes Antipoder."

„Saa er De i dette Tilfælde ikke min Modstander; thi jeg tænker som De, min philosophiske Hr. Djævel."

„Godt, saa tilhører De mig allerede. Hvem som rækker mig et Haar, hans hele Hoved har jeg ogsaa. Men her er koldt, min Vogn er vist forspændt, jeg maa afsted. Altsaa lev vel."

Han gik. Jeg ledsagede ham til Posthuset, hvor virkelig ogsaa hans Reisevogn blev forspændt.

„Jeg tænkte, De gik dog op paa mit Værelse, og drak til Afsked et Glas Punsch med mig, som jeg har bestilt førend jeg gik hen til Dem."

Jeg tog imod Indbydelsen. Det gjorde mig godt at komme i et varmt Værelse.

Fristelsen.

Punschen stod allerede paa Bordet, da vi traadte ind. En fremmed Reisende gik mørk op ned i Stuen; det var en mager gammel Mand. Rundt om laae Reisetøi, derimellem bemærkede jeg et Fruentimmer-Schavl, en Straahat, ligesom og Damehandsker.

Medens vi drak, sagde den Fremmede til den indtrædende Gaardskarl, som hentede Reisetøiet. „Siig min Gemahlinde naar hun kommer, at jeg er gaaet i Seng. Vi reise ganske tidlig." Jeg vilde heller ikke tilbage i den kolde Haugestue, og bestilte mig derfor en Seng. Den Fremmede gik. Under Samtalen tømte vi Punschebollen. Kræfterne i Rommen vederqvægede og opmuntrede mig. Rødkjolen ilede ud til sin Vogn, og idet jeg hjalp ham ind, sagde han: „Vi sees nok igjen." Afsted rullede Vognen. I det jeg igjen traadte ind i Værelset, saae jeg et Fruentimmer derinde, som hentede Schavl, Handsker

og Hat. Da den unge Skjønne vendte sig mod mig, tabte jeg næsten Bevidstheden. Det var Julie, min første Elskede, der, som jeg siden erfarede, med sin Gemahl stod i Begreb at gjøre en Lystreise til Italien. Hun var ikke mindre forskrækket end jeg.

„For Guds Skyld, er det Din Aand, Robert?"

„Julie!" stammede jeg, og al den første Kjærligheds Salighed strømmede i os ved dette Gjensyn. Jeg vilde nærme mig hende ærbødig. Hendes Öine vare fulde af Taarer, hendes Arme aabne. Jeg laae hoitgrædende ved hendes Barm.

Først da vi atter kom til os selv, bemærkede hun, at hun var halv afklædt. „Her er ikke mit Værelse!" sagde hun, og kastede Schavlet om sig. „Kom, Robert, vi have meget at fortælle hinanden."

Hun gik. Jeg fulgte hende ind i hendes Værelse. „Her kan vi friere tale sammen," sagde hun medens vi satte os paa en Sopha. Nu blev der fortalt. Jeg levede endnu engang i min første Kjærligheds Ruus, som jeg troede forlængst udslukket. Julie, der ikke var lykkelig med Starosten, hang med fordums Salighed ved mig. Hun var bleven skjønnere, mere blomstrende, end tilforn. Hun fandt ogsaa mig smukkere, sagde hun. Mon Fanny vil tilgive mig det, tænkte jeg: det er maaskee nu det eneste og sidste Öieblik i vort Liv, det er jo kun nogle Timers Drøm. Julie kyssede mig, og talte om forbigangne Tider. Lidenskabens Flamme aandede fra Sjæl til Sjæl i vore Kys. I ethvert af Julies

Ord, i hendes hele Væsen, laae et Trylleri, som jeg umulig kan beskrive. Alt fra forrige Tider blev igjen fornyet; vort første Bekjendtskab paa Ballet ved hendes Søsters Bryllup; de Følelser, som gjennembævede os, da vi atter saae hinanden i den hertugelige Slotshauge, ved Lystseiladsen med vore Forældre, og hvorledes vi i Elysium i Wörlitz havde tilstaaet hinanden vor Kjærlighed, og svoret hinanden Troskab. For os gaves der kun en svunden Tid, ingen tilkommende. Vi talte om vor Skilsmisse med Taarer, og med Taarer omarmede vi hinanden. O hvor svagt er ikke Mennesket!

Pludselig aabnedes Døren. Den lange magre Mand traadte ind, og spurgte: „Hvem er hos Dig, Julie?"

Vi sprang forskrækkede op, Starosten stod et Øieblik stille, bleg som et Liig, derpaa fløi han hen til Julie, snoede hendes lange castaniebrune Lokker om sin Haand, kastede den Besvimede til Jorden, og slæbte hende Stuen rundt, i det han raabte: „Forræderske! Elendige!"

Jeg vilde ile hende til Hjelp. Han stødte mig med overnaturlig Kraft tilbage, saa at jeg tumlede baglænds til Jorden. Da jeg atter vilde reise mig, slap han den Ulykkelige, og raabte til mig: „Jeg qvæler Dig!" I Fortvivlelsen tog jeg en Kniv af Bordet, og truede ham med at støde ham den i Ribbenene, hvis han ikke taug. Men den Rasende kastede sig over mig, knugede min Hals imellem sine Hænder, og trykkede til. Jeg mistede Veiret. Jeg

foer i Fortvivlelse med Kniven rundt om mig. Jeg stødte gjentagne Gange mod ham. Pludselig styrtede han. Min Kniv sad i hans Hjerte.

Julie laae krampagtig paa Gulvet ved Siden af hendes myrdede Mand. Jeg stod der, som en Billedstøtte. O, tænkte jeg, gid det dog blot var en Drøm, og jeg laae slumrende paa Sophaen i min Haugestue. Forbandet være Rødkjolen, forbandet være min Brevtaske! — O mine arme Børn! O min ulykkelige fromme Fanny! tæt ved Dørtærskelen af mit huuslige Paradiis, bliver jeg slynget tilbage i et Helvede, som jeg tilforn ikke kjendte! Jeg er en Morder! — Allarmen i Værelset havde vækket Folkene i Huset. Jeg hørte Spørgsmaal, Kalden, Gaaen. Der blev mig intet andet tilovers end at flye, førend jeg blev forraadt. Jeg greb et brændende Lys, for at hitte ud af Huset.

Fortsættelse af Skrækken.

I det jeg gik ned ad Trappen, foresatte jeg mig at ile hen i mit Huus, at vække min Kone og mine Børn, endnu engang trykke dem til mit Hjerte, og derpaa flygte ud i Verden som en Kain, for ikke at falde Retfærdigheden i Hænderne. Men alt paa Trappen saae jeg, at mine Klæder vare ganske besudlede af Starostens Blod; jeg bævede for at blive kjendt.

Døren til Gaden var lukket. Da jeg flygtede tilbage for at komme over Gaarden, hørte jeg Men

nesker ile ned ad Trapperne, Skrig og Raaben bag ved mig. Jeg løb tvers over Gaarden til Laden. Jeg vidste, at man derfra kunde komme ind i Haugen og fra denne ud paa Markerne udenfor Staden. Men de som satte efter mig vare hurtige nok. Jeg var netop kommen ind i Laden, da Een greb mig ved Kjolen. Med Helvedes Angst rev jeg mig løs og kastede det brændende Lys i de høit optaarnede Straaeknipper. Det luede strax iveiret. Saaledes haabede jeg at redde mig. Det lykkedes. Man slap mig, formodentlig for at slukke Branden. Og nu kom jeg ud paa aaben Mark.

Forvildet løb jeg bort, sprang over Høie og Grøfter. Endnu engang at see min Fanny, min August, min Leopold, var ikke at tænke paa. Selvopholdelsesdriften overdøvede alle Hjertets og Naturens Følelser. Naar jeg tænkte paa min Hjemkomst Dagen iforveien, paa den forestaaende Morgens Forventninger, da holdt jeg det Skeete for umuligt. Men mine med Blod besudlede Klæder, den kolde Morgenvind, som blæste paa mig, vidnede altfor stærkt om det Modsatte. Jeg løb mig næsten aandeløs, indtil jeg for Afmagt maatte standse. Havde jeg havt et Morderstaal hos mig, eller hvis en Flod havde været i Nærheden, jeg havde ophørt at leve.

Drivende vaad af Sveed, aandeløs, udmattet i høieste Grad, med skjælvende Knæe, vedblev jeg min Flugt. Jeg maatte undertiden staae stille, for at puste lidt. Jeg var flere Gange nær ved at synke i Afmagt.

Saaledes naaede jeg P . . . . den nærmeste Bye fra mit Hjem. I det jeg stod og overlagde, om jeg skulde gaae omkring den, eller dristig deri gjennem — thi det var endnu Maaneskin og Solen ikke staaet op, begyndte Klokkerne at kime. Snart lød ogsaa Klokkerne fra de nærliggende Kirker. Det var Stormklokken.

Enhver Tone forstenede mig. Jeg vendte mig om. O Gud! bag ved mig langt borte bølgede den dunkelrøde Ild, en uhyre Flammesøile, som naaede til Skyerne over mit Hjem. Hele Staden stod i Lue. Jeg — jeg var Mordbrænderen! O min Fanny! O mine Børn! hvilken skrækkelig Opvaagning havde ikke Eders Fader beredt Eders stille Morgensøvn.

Da greb ligesom en usynlig Magt mig ved Haarene, og hævede mig i Veiret, og mine Fødder bleve bevingede. Jeg løb i mægtig Spring omkring Byen hen til en Bøgeskov. Flammerne fra min Fødebye lyste med Dagens Klarhed, og de hylende Stormklokker dronede med gjennemtrængende Toner ind i mit sønderknuste Hjerte.

Da jeg om Natten var kommen ud i Skoven, og var saa dybt inde, at jeg ikke mere kunde see den røde Flamme af Ildebranden og min Skygge som stedse løb foran mig, kunde jeg ikke mere. Jeg kastede mig ned paa den fugtige Jord og hvinede af Smerte og Raserie. Jeg slog min Pande mod Jorden, og rykkede krampagtig Græsset og Rødderne op. Jeg ønskede at døe, men vidste intet Middel.

Utroe, Morder, Mordbrænder, og det alt i samme

Time. O! Rødkjolen havde Ret: der gives iblandt os ingen Hellige, uden de, som ikke have havt Leilighed til at synde. Byd Djævelen et Haar, saa har han hele Hovedet. Hvilken ulykkelig Hændelse førte hiin Dæmon i min Haugestue! Havde jeg ikke drukket hans Punsch, vilde jeg have seet Julie, uden at glemme Fanny, og havde jeg gjort det, da var ikke Starosten bleven myrdet, jeg havde ikke stukket min Hjemstavn ibrand, og jeg laae nu ikke her i Fortvivlelse, en Afskye for mig selv, en Forbandelse for hele Menneskeheden.

Imidlertid hylede Stormklokkerne uophørlig og bragte mig igjen til mig selv. Jeg glædede mig over at det endnu ikke var Dag. Saa kunde jeg dog haabe endnu at lægge en lang Vei tilbage. Men jeg sank atter grædende til Jorden, da jeg erindrede mig, at det var den første Mai, min Fannys Fødselsdag. Hvorledes havde vi Lykkelige ikke tilforn feiret denne Dag i Kredsen af vore Kjære! Og i Dag! hvilken Nat! Da gjennemfoer mig den Tanke, at det var Walpurgis! Besynderligt! Overtroen skjælvede stedse for denne Nat, i hvilken de onde Aander holde Fest, og Djævelen samler Hexene paa Bloksbjerget. Næsten troede jeg Sandheden af denne Fabel. Den afskyelige Rødkjole faldt mig levende ind med sin besynlige Tale. Nu — hvorfor skal jeg lyve? — nu havde jeg offret min Sjæl, for at redde mig, for at røve mig min Erindring, og for at gjengives min Kone, mine Børn, for med dem uopdaget at kunne leve i en Afkrog, i en Ørken.

Men skrækkeligere hylede Stormklokken. Det begyndte at grye ad Dag. Jeg reiste mig fra Jorden, flygtede ind i Buskene og naaede Landeveien.

Kain.

Her standsede jeg, for at trække Veiret. Alt hvad jeg havde gjort, var saa græsseligt, saa pludselig, jeg kunde selv neppe troe det. Jeg saae mig om — men Bjergvæggene kastede det røde Skin af Ilden tilbage. Jeg slog mig for Brystet og ved mine Hænder klæbede Starostens Blod.

Det forraader mig, for den første, som møder mig, tænkte jeg, og rev de blodige Klæder af, gjemte dem i det tykkeste af Skoven, og vaskede mine Hænder rene i Duggen af Græsset. Halvnøgen løb jeg ned ad Veien.

„Hvem er Du nu?" sagde jeg til mig selv: „Enhver, som faaer Øie paa dig, sætter efter Dig. Kun Vanvittige og Mordere løbe halvnøgne i Skovene; eller — jeg maa sige, jeg er bleven plyndret. Hvis jeg møder en Bonde som jeg kan overmande, maa han give mig sin Kittel. Saaledes var jeg da skjult for Øieblikket. Om Dagen kunde aeg ligge i det tykkeste Krat, om Natten fortsætte min Flugt. Men hvorfra skal jeg tage Næring? Hvorfra Penge — Nu faldt det mig først ind, at jeg havde ladet min Brevtaske ligge i de blodige Klæder, og selv berøvet mig min sidste Eiendom.

Jeg stod stille og var ubestemt. Et Dieblik tænkte jeg paa at vende om og søge min Brevtaske. Men — Starostens Blod! jeg kunde ikke taale at see det, om jeg og kunde have vundet en Million derfor. — Og gaae tilbage, stedse have de spillende Flammer for mine Dine. Nei, Helvedes Flammer vare mig kjærere. — Og jeg gik videre.

Da hørte jeg en Vogn paa Veien — maaskee en Sprøite, eller en til Hjelp ilende Bonde. — Jeg styrtede ind i Krattet, hvorfra jeg havde Udsigt til Landeveien. Jeg rystede som et Espeløv. Da kom langsomt kjørende en smagfuld aaben Vogn trukken af to Heste og læsset med Kufferter. Kun een Mand var i Vognen. Han kjørte bestandig langsommere, og holdt tilsidst stille tæt ved mig. Han steeg ud, gik rundt omkring Vognen, besaae den fra alle Sider, og derpaa gik han over paa den modsatte Side i Krattet. „Du vilde være hjulpen, hvis Du sad i denne Vogn!" raabte det i mig: „Dine Been ere som de vare knuste, de bære Dig ei mere. Du vilde være reddet. Klæder, Penge, hurtig Flugt, alt findes her. Himmelen hjelper Dig. Benyt dens Vink. Vognen er ledig. Kast Dig deri." Som sagt saa gjort. Thi til Overlæg var der ingen Tid at give bort: man redder sig som man kan. Fortvivlelse og Nød bryder alle Love. Et Spring, og jeg var ude af Krattet, paa Landeveien, i Vognen. Jeg greb Tømmen, og dreiede Hestene bort fra mit brændende Hjem. Da sprang Eiermanden ud af Skoven, og i det samme Dieblik, som jeg vilde lade Hestene føle Pidsken, stod han lige for

dem og vilde holde dem i Tøilen. Jeg slog stærkere — nu maatte jeg vove Alt. Hingsterne boiede Hovedet og kjørte frem. Eiermanden faldt og laae under Hestene. Jeg floi afsted over ham. Han skreg om Hjelp. Lyden af hans Stemme gjennemborede mig. Det var mig en bekjendt — en elsket Stemme. Jeg troede ikke mine Øren. Jeg holdt stille, jeg lænede mig ud af Vognen, for at see efter den Ulykkelige. Jeg saae ham, men jeg gyser i det jeg siger det — jeg saae min Broder, som enten havde faaet sine Forretninger i Prag uventet hurtigt afgjorte, eller ogsaa havde andre Aarsager til Hjemreise. Jeg sad som om jeg var truffet af Lynilden, lammet, sønderknust. Under mig jamrede den Knuste sig. Det havde jeg ikke kunnet tænke. Jeg slæbte mig langsomt ud af Vognen. Jeg sank ned ved min elskede Broders Side. Det tunge Hjul var gaaet over hans Bryst. Jeg raabte med bævende Stemme hans Navn. Han hørte mig ikke, han kjendte mig ikke mere. Han havde udstridt. Jeg var den Skjændige, der havde myrdet et Liv, som var mig kjærere end mit eget. Rædselsfuldt, to Mord i een Nat! rigtignok begge uvilkaarlig begaaede i Fortvivlelse. Men de vare dog begaaede, og Følgerne af den første Forbrydelse havde jeg skullet søge at undgaae.

Jeg græd, men det var ikke Veemods Taarer over den elskede Døde, men Raseriets Graad over min Skjæbne, Harme imod Himlen. Aldrig tilforn havde jeg gjort mig skyldig i en Forbrydelse. Jeg

havde havt Følelse for alt Skjønt, Godt, Stort og Ædelt. Jeg havde aldrig følt sødere Glæde end naar jeg kunde gjøre vel. Og nu, en skjændig Letsindighed, et ulykfaligt Øieblik af Selvforglemmelse — og det fordømte Tilfælde af Skjæbnen eller af Nødvendigheden, havde gjort mig til det elendigste og foragteligste Menneske paa Jorden. O praler aldrig med Eders Dyder, Eders Kraft, Eders Fatning! der hører kun eet Minut til, i hvilket man sætter sine bedre Grundsætninger til Side, for at nyde en Glæde — ikke mere, end eet Minut, og den forhen englerene er istand til at begaae enhver Udaad. Held ham, hvis Skjæbnen vil ham bedre end mig, og ikke lægger ham en Broder i Veien, som han maa knuse. Dog her ingen Moral. Hvem som ikke selv har funden den, for ham gives der ingen. Jeg vil ile med Slutningen af min Ulykkeshistorie, som ingen Digter nogensinde har oplevet Mage til.

Anger.

Jeg kyssede min Broders blege Pande. Da hørte jeg Stemmer i Skoven. Forskrækket sprang jeg op. Skulde jeg lade mig gribe ved den Elskedes Liig, som jeg først vilde plyndre, og siden dræbte? Jeg var, førend jeg rigtig besindede mig, i Krattet, og overlod Liget, Hestene og Vognen til deres Skjæbne. Kun den almægtige Drivt at redde mig selv vaagnede; Alt andet var dødt for mig. — Jeg brød

gjennem Grene og Torne, hvor Krattet var tykkest og mørkest, og der hvor Grenene meest slyngede sig i Hinanden, der ilede jeg hen. Den, som træffer Dig, raabte det i mig, dræber Dig, Kain, Brodermorder!

Udmattet blev jeg siddende paa en stor Steen inde i Skoven. Solen var opstaaet, uden at jeg havde mærket det. Et nyt Liv aandede i Naturen. Den frygtelige Walpurgis-Nat laae bag ved mig, med alle dens Forbrydelser, men dens Skikkelser spøgede liig Djævle paa min Vei. Jeg saae min jamrende Fanny med de faderløse Børn, jeg saae min ulykkelige Broders trøstesløse Familie, jeg saae Dødsdommeren, Skarpretteren, Galgen og Retterstedet. Da blev mig pludselig Livet til Byrde. Havde jeg dog ladet mig qvæle af Starosten, sagde jeg til mig selv, jeg havde jo dog fortjent det. Jeg var jo en Forræder imod min Fanny og mod den Troskab, jeg tusindegange har tilsvoret hende. Eller var jeg dog blot vendt tilbage dengang Byen brændte bagved mig. Jeg havde kysset min Kone og mine Børn, og efter Afskeden styrtet mig i Luerne. Saa havde jeg dog sparet et Brodermord.

Jeg skjælvede for at leve, fordi jeg troede, jeg ved hvert Skridt uundgaaelig maatte begaae nye Forbrydelser. Jeg tænkte paa Selvmord, men ogsaa dertil var jeg for udmattet. Nu besluttede jeg, selv at angive mig for Øvrigheden og angerfuld bekjende mine Forbrydelser, saa havde jeg dog det Haab, endnu engang at trykke min Fanny,

min Leopold og August til mit Hjerte, bønfalde dem om Tilgivelse, og, ledsaget af deres Taarer og Bønner, vandre over i Evigheden. Jeg kunde endnu ordne mangen huuslig Forretning og give min elskede Fanny mangt et nyttigt Raad.

Denne Tanke skjænkede mig lidt Glæde. Jeg blev roligere. Livet havde jeg sagt Farvel, nu ophørte Samvittighedens Furier at rase, de havde hvad de vilde.

Jeg stod op og gik; dog vidste jeg ikke hvorhen? I min Bedøvelse og Helvedsangst, havde jeg ganske glemt Egnen, hvorfra jeg var kommen. Skoven laae tyk og mørk omkring mig. Jeg længtes efter Skinnet af Ilden, som da skulde lede mine Fied. Dog ligemeget — ethvert Skridt, enhver Vei, bragte mig dog til Maalet.

Da jeg var gaaet et Stykke, blev Skoven lysere. Jeg kom paa en usel Skovvei og ad den gik jeg ubekymret, hvorhen den førte mig.

Fristeren.

Jeg hørte nærved mig Heste vrinske. Jeg blev bange. Kjærlighed til Livet vaagnede paa ny. Jeg vilde igjen flygte tilbage i Krattet. Du har rigtignok feilet. Du er vel en Forbryder af den skrækkeligste Slags, men Du kan dog endnu blive lykkelig, naar Du dennegang redder Dig; — thi en fuldendt Skurk var jeg aldrig, om ogsaa jeg var en af de letsindigste. Saaledes tænkte jeg, forglemte alle

Forsætter, og tænkte mig allerede i Eensomheden, hvor jeg, ubekjendt for Verden, kunde leve med min Kone og mine Børn. Men desuagtet blev jeg dog ved at gaae fremad.

Da jeg dreiede om ad Veien, bemærkede jeg tæt ved mig Heste, en væltet Vogn med et itubrukket Hjul, og til min Forskrækkelse og Henrykkelse, ved Siden stod den bekjendte Rødkjole. Da han saae mig, griinte han som sædvanlig til mig, og sagde: „Velkommen! har jeg ikke sagt, at vi skulle træffes igjen? jeg venter her hele Natten. Min Kudsk er vendt tilbage til Staden, for at søge Hjelp, og kommer ikke igjen."

„Hans Hjelp er mere nødvendig der, end her," sagde jeg, thi hele Byen staaer i Brand."

„Saa tænkte jeg dog rigtig," sagde han, „thi jeg saae, at Himmelen var ganske rød. Men hvad vil De her i Skoven? hvad søger De her? hvorfor hjelper De ikke at slukke."

„Fordi jeg har andre Ting at slukke, end Huusild."

„Tænkte jeg det ikke nok. Sagde jeg Dem det ikke for?"

„Red mig. Jeg er bleven en redningsløs Forbryder. Jeg blev en troløs Ægtemand, Mordbrænder, Stratenrøver, Brodermorder, alt siden det Dieblik De forlod mig, alt i mindre end tre Timer. Og dog tilsværger jeg Dem, jeg er intet slet Menneske." — Rødkjolen stampede, medens jeg sagde dette, med Klumpfoden paa Jorden, som om han blev

meget vred. Men hans Ansigtstræk vedbleve at være stive og døde. Heller ikke svarede han mig. Da fortalte jeg ham de exempelløse Ulykker, der vare mødte mig i denne Nat. Han vedblev at være rolig. „Kjender De mig nu, og veed De hvad jeg forlanger af Dem?" sagde han endelig. „Min Sjæl! min Sjæl!" skreeg jeg, „thi nu begynder jeg at troe at De virkelig er den, som jeg for Spøg antog Dem for i Prag."

„Og det var?"

„Djævelen."

„Saa knæl for mig, og tilbed mig!" raabte han med skrækkelig Stemme.

Jeg faldt paa Knæe, som en Vanvittig, løftede de foldede Hænder imod ham, og raabte: „Red mig! red min ulykkelige Kone og mine Børn fra Fordærvelse! de ere uskyldige. Bring os i en Ørken, hvor vi kun have Brød, Vand og en Hule. Vi ville troe os salige, som i et Paradiis. Men udslet Erindringen om denne Nat af min Hukommelse, thi ellers er der ogsaa i Paradiset et Helvede. Kan De ikke gjøre det, saa er det bedre for mig, at jeg døer under Skarpretterens Haand."

Idet jeg havde udtalt, hævede han Klumpfoden fra Jorden, og stødte foragtelig til mig, saa at jeg faldt baglænds om. Jeg reiste mig hurtig op, jeg vilde bestorme ham med Bønner, men han afbrød mig og sagde: „Der seer jeg den fromme, følelsesfulde Mand! den stolte Dødelige med sin herlige Fornuft! Der seer jeg Philosophen, som

tvivler om Djævelen og Evigheden. Han kroner sine Skjændigheder med at tilbede Satan."

„Derpaa kjender jeg Dig, Djævelens Ypperste," skreg jeg rasende, „derpaa, at den milde Medlidenhed, som boer i ethvert Menneskes Bryst, ei findes hos Dig. Jeg forlanger ei heller Medlidenhed af Dig, som kun kjender skadefroe Haan. Jeg vil kun kjøbe Din Gunst, kjøbe den med min Sjæl. Den kunde jo endnu bedre sig, den kunde jo endnu finde Veien til Anger og Naade. Den kunde jo endnu slippe Dig af Hænderne, naar Du troede at have den allersikkrest."

Da svarede han mig mørk: „Nei, min Herre, jeg er ikke Djævelen, som De troer. Jeg er et Menneske som De. De var en Forbryder. Nu er De en Vanvittig. Men den, som engang har revet sig løs fra sine bedre Grundsætninger, han er ogsaa snart færdig med sin Fornuft. Jeg foragter Dem. Og om jeg endog kunde hjelpe, sandelig jeg gjorde det ikke. Deres Sjæl fordrer jeg ikke. De er moden for Helvede, om end Satan ikke byder meer end en Regnepenge for Dem."

Haab.

Et Øieblik stod jeg tvivlsom og forlegen for ham. Skam og Raserie, Anger og Mod til at begaae enhver Forbrydelse, som kunde redde mig, kjæmpede i mig.

Jeg kan ikke beskrive, hvad der foregik i mig, thi hvad dengang kun var et Dieblikś Tildragelse, vilde under min Pen optaarne sig til en Bog, og dog vilde det ikke være mig muligt at fremstille Alt med behørig Klarhed.

„Hvis De end ikke er den, som jeg har antaget Dem for," sagde jeg endelig, „saa maatte jeg ønske, De var det. Red mig, ellers er jeg fortabt. Red mig, thi De alene er Skyld i min skrækkelige Skjæbne.',

„Saaledes er Mennesket!" sagde han grinende. „Han vil altid vaske sig reen, om han endog har badet sig i Broderblod."

„Ja, De min Herre, er Aarsagen til al den navnløse Jammer i Nat. Hvorfor kom De i denne Nat i min Haugestue, hvor jeg rolig og skyldfri sov, for at vente den næste Morgen? Havde De dengang ikke vækket mig, saa var Alt det, som nu er skeet, uskeet."

„Men vækkede jeg Dem til Troløshed og Mordbrand? See saaledes er Mennesket. Naar han med Dolken har myrdet Tusinde, vil han kaste Skylden paa Bjergmanden, som dybt af Jordens Skjød har hentet Jernet. Herre! ogsaa Deres Aande er Skyld i Forbrydelsen, thi uden Aande kunde De ikke begaae den. Men uden Aande havde De heller ikke havt Livet."

„Hvorfor spillede De da Djævelens Rolle i Haugen, og sagde saa betydningsfuldt:- hvem som byder Satan kun et Haar, den trækker han ved Hovedet i et Toug?"

„Godt! har jeg derfor sagt Usandhed. Hvem kan bedre bevise disse Ord, end De selv? Har jeg begjært Deres Haar, eller har De tilbudt mig det? Min Herre, dengang De saae Julie, Deres første Elskede, da skulde De have tænkt paa Deres Fanny. De stolede for meget paa Deres Dyd, eller rettere sagt De tænkte ikke paa Dyden. Religion og Dyd havde ellers tilraabt Dem: flye hjem til Haugestuen. Herre, Mennesket maa aldrig lide paa sit Hjerte, saasnart en Forførelses Time slaaer. Den første lette Tanke, at man haaber at liste sig igjennem, er stedse Fader til store Forbrydelser, den er det bekjendte Haar i Djævelens Kloe."

„De har Ret. Havde jeg blot kunnet forudsee det."

„Vist kunde De."

„Det var umuligt. Tænk blot hvorledes De afskyelige Omstændigheder stødte sammen."

„Derpaa skulde De have tænkt. Kunde De ikke befrygte Starostens Komme, medens De holdt hans Kone i Deres Arme? Ikke Ildsvaade, da De kastede det brændende Lys i Straaehalmen? ikke Brodermord, da De drev Hestene mod Eiermandens Bryst? Han og ethvert andet Menneske var Deres Broder."

„Lad saa være. Men bring mig ikke mere i Fortvivlelse; De maa i det mindste tilstaae, at det første Feiltrin godt kunde være skeet uden de andre Skrækkeligheder, naar ikke det Frygteligste var truffet sammen, som nogensinde kunde hænde."

„Hvem vil give Dem Ret heri? hvad skrækkeligt laae deri, at Starosten besøgte sin Kone? hvad skrækkeligt deri, at der var Straae i Laden, som i alle andre Lader? hvad skrækkeligt i, at Deres ulykkelige Broder fredelig havde begivet sig paa Tilbageveien? Nei, Herre, hvad De kalder en ulykkelig Sammentræffen, kunde for Dem være meget glædeligt. Verden er god, Sindet og Lidenskaberne gjøre den til et Helvede. Det er Mennesket, som har frembragt Gift og Dolk; ellers vilde alle disse Ting have blevet fredelige Plougjern, eller helbredende Lægemidler. Tænk ikke paa nogen Retfærdiggjørelse."

Da raabte jeg fortvivlet, thi jeg oversaae min hele Afskyelighed. „O!" raabte jeg, „indtil denne Nat var jeg skyldfrie, en god Fader, en tro Ægtemand, uden Samvittighedsnag, nu er jeg fredløs, uden Ære, uden Trøst."

„Nei, Herre, ogsaa deri maa jeg trætte Dem imod. De er ikke i denne Nat bleven hvad De er, men De har længe været det. Man kan ikke i en Time blive fra en Engel til en Djævel, naar man ikke tilforn besidder alle Anlæg dertil. Der manglede kun Leilighed til at udvikle disse. Julie og Ensomheden fattedes Dem. I Staal og Steen slumrer Ild, omendskjøndt man ikke kan see det, men slaae dem imod hinanden, og de ville strax funkle. En Gnist flyver i en Krudttønde, og den halve Stad, med al sin Lyksalighed, bliver i Stumper og Stykker kastet i Luften. Roes dog ikke for mig de Mennesker, som i stolt Uskyldighed ledsage den

stakkels Synder til Galgen! At ikke flere af dem blive hængte, er blot Mangel paa Leilighed."

„Saa vil jeg trøste mig. Hvis De taler sandt saa er den hele Verden ikke bedre end jeg eller De."

„Nei, min Herre. De tager igjen feil. Den halve Verden giver jeg Dem til Priis, men ikke den hele. Jeg troer endnu paa Dyd og Sjælsstorhed, hvorpaa De med Deres indbildte Sjælsstorhed tvivler. Men den halve Verden, ja! i Særdeleshed i vore Dage, hvor Gemytternes Grundtræk er Søvnagtighed, Egensindighed og feig Egenkjærlighed. Det er ogsaa Deres Feil. Derfor staaer De nu her som en Forbryder."

„De kan have Ret; men jeg er hverken bedre eller slettere, end alle andre Mennesker i vore Tider."

„Hvad De troerat være, troer De at ogsaa Verden er. Vi see ikke det Fremmede i os, men os selv i det Fremmede. Alt er her kun Speil."

„For Guds Skyld, Herre!" raabte jeg, ude af mig selv, „red mig, thi Tiden løber. Var jeg slet, kunde jeg jo ikke være bedre."

„Og hvorfor ikke? Nød bryder Lænker."

„Red De mig og Kone og Børn! Jeg kan forbedre, jeg vil forbedre mig, da jeg nu med Gysen seer tilbage paa de Forbrydelser, jeg var istand til at begaae, og som jeg aldrig havde troet mig istand til."

„Det kan være muligt. Men De er svag. Charakteersvaghed er Moder til de skjændigste Gjerninger. Jeg vil redde Dem, hvis De selv vil bi=

drage dertil. Kjender De mig nu, og veed De nu hvad jeg vil Dem?"

„O, nu er De min Engel, min Skytsaand!"

„Jeg har ikke for Intet ladet mig tilsyne for Dem i Havestuen, forend Forbrydelserne. Jeg advarede Dem. Dog, frisk Mod! Den som holder fast ved Troen, holder ved Alt."

Redning.

I det Rodkjolen saaledes talede, kom det mig for, som om hans røde Kjole brændte paa ham i lys Lue; og som om en grøn Ild hoppede rundt om os paa Jorden; men det var kun Træerne; Farverne trak sig forunderlig sammen for mit Oie. Tilsidst slukkedes Alt, jeg laae i Afmagt. Jeg vidste ikke mere af mig selv. Det var forbi med mig. Da følede jeg en dunkel Tilbagekomst af min Bevidsthed; for mit Ore lod en fjern Tone, og for mit Oie svævede en Dæmring af Straaler, som vare slyngede i hinanden.

Ligesom Tanken, Lyden og Straalerne bleve klarere og tydeligere, tænkte jeg over min Tilstand, men kunde ikke udfinde hvad der var foregaaet med mig.

Enten er det Afmægtighed, eller Vanvid, eller Doden, tænkte jeg. River Sjælen sig fra Legemet, Aanden sig fra Sjælen. Med Sjælen farer en Verden ud, og Aanden smelter sammen til en uselvstændig Kraft i Kraftens Rige. Da var Mennesket en

Sæbeboble, udslynget paa Overfladen af Verdenshavet, gjengivende Skinnet af de grønne Øer, og Himlen springer itu med Sæbeboblen, som flyder tilbage i et Intet. Nei, nei, raabte det i mig. Derfor blev Du en Forbryder, fordi Du havde tabt Troen paa Gud og paa Dig selv, og ganske hengivet Dig til Dine Hjernefostres eensidige Kløgt. Den almægtige Aand er intet Hav, og Menneskenes Aand intet Skum. Hold fast ved Troen, den kom fra Gud; Fornuften kommer fra Gud til de Dødeliges Hjelp."

Saaledes tænkte jeg omtrent, og slog Øinene op. Og over mig svævede, som hængende i Skyerne, den Gamle med venligt Alvor. Jeg saae ikke mere de haarde, stive Træk, men et mildt Smiil i enhver af hans Miner. Dog blændede Glandsen mig, og jeg tillukkede Øinene og drømte videre. Jeg kunde ikke bevæge et Lem.

Hvad foregaaer der med mig, eller hvad bliver der af mig, tænkte jeg; thi det forekom mig, som om jeg hørte Larmen af forbi ilende Stæder og Byer, snart Skovenes Susen, snart Strømmens Rasen og Bølgernes Slag mod Klipperne, snart blide Klokketoner og fjerne Hyrders Sang. Hvad foregaaer der med mig? hvorhen bliver jeg fort? sukkede jeg med stor Anstrængelse.

Over mig hang den Gamles Skikkelse, og hans Øie var omhyggelig fæstet paa mig. „Jeg redder Dig," sagde han, i en uendelig blød Tone: „frygt ikke mere. Du har seet Dit Liv og Din Død.

Svage, bliv Mand! Endnu en Gang redder jeg Dig ikke."

Derpaa klaredes det igjen for mine Øine, og det forekom mig, som om jeg laae i en Klippehule, i hvilken kun en eneste Soelstraale faldt igjennem en Revne. Men den Gamle svævede endnu over mig. Da sagde han: „Nu er Du reddet, og jeg forlader Dig. Jeg har opfyldt Dit Ønske."

„Men," sukkede jeg, „min Fanny, mine Børn! bring mig dem i denne Ørken!"

Den Gamle sagde: „De høre Dig alt til."

„Og slet Erindringen om mine Skurkestreger, evigt ud af min Hukommelse, ifald Du kan."

Den Gamle svarede: „Jeg vil slette den ud; den skal ikke mere bedrøve Dig."

I det han sagde dette, svandt han bort for mig, som en Dunst, og jeg stirrede paa de sorte Fjeldvægge, og kunde Intet begribe. Men jeg følte mig saa uudsigelig vel. Og dog forekom det mig som en Feehistorie.

I det jeg endnu betragtede Fjeldvæggene, trykkede et usynligt Væsen sine Læber paa mine. Jeg følede et sødt, varmt Kys.

Den anden Verden.

Kysset bragte mig igjen tilbage paa Jorden. Jeg troede, at mine Øine vare aabne, men mærkede dog at de endnu maatte være lukkede; thi jeg hørte sagte Skridt, men kunde dog ingen see i Hulen.

Da naaede en blid Aande mig, og to fine Læber berørte igjen mine. Bevidstheden vendte igjen tilbage hos mig. Jeg hørte hvidskende Børnestemmer. Drøm og Sandhed flode forvirret sammen, men adskilte sig dog snart, indtil jeg kom til fuld Bevidsthed om mig selv. Jeg mærkede, at jeg laae haardt og ubeqvemt, som om det var paa Sophaen i min Haugestue. Jeg slog Øinene op; min Fanny hang om min Hals. Med Kysse havde hun vaagnet mig. Vore Børn klappede af Glæde i Hænderne, da de saae, at jeg vaagnede, klavrede op paa Sophaen til mig, og raabte begge: „Papa! god Morgen, Papa!" og min Kone klamrede sig fast til mig, og gjorde mig, med Taarer i Øinene, Bebreidelser for at jeg havde sovet hele Natten i Haugestuen, og hvis Christoph, vor Karl, ikke for et Qvarteer siden var kommet fra Posthuset og havde spøget med Pigerne i Kjøkkenet, og derved forraadet min Ankomst, havde intet Menneske tænkt paa mig. Men den skrækkelige Walpurgis-Drøm havde saaledes angrebet mig, at jeg længe laae og neppe torde troe min Øine og Øren. Jeg søgte den phantastiske Hule i Ørkenen, og stedse var det min Haugestue. Der laae jo endnu rundt om, Trommer Kjepheste og Pidske. Paa Bordet stod jo endnu Fannys Strikkekurv, alt som jeg havde fundet det, da jeg valgte dette Sted ttl Natteleie. „Og Christoph er først nu kommet tilbage fra Posthuset," sagde jeg. „Har han sovet der den hele Nat?"

„Ja vist, Du kjære, underlige Mand," sagde Fanny og klappede min Kind: „Han paastaaer, at Du

har befalet ham det. Hvorfor ogsaa tilbringe Natten her paa Sophaen? Hvorfor har Du ikke jaget os op af Søvnen? Hvor gjerne vilde vi ikke have modtaget Dig."

Jeg blev glad forskrækket. „I have altsaa Alle havt en rolig Nat?" spurgte jeg.

„Alt for rolig!" sagde Fanny: „havde jeg ahnet, at Du var her i Haugestuen, Du havde ikke faaet Lov til at sove der. Jeg vilde have sneget mig til Dig som et Spøgelse. Veed Du ogsaa at det var Walpurgisnat, da Hexene og Troldene drive deres Uvæsen?"

„Jeg veed det altfor godt!" svarede jeg, og gned Øinene, glad over at alle mine Forbrydelser var en Drøm, at hverken Posthuus eller Stad var afbrændt, og at hverken Rødkjolen, eller den allerede længe forglemte Julie, havde besøgt mig om Natten.

Jeg trykkede den elskværdige Fanny fastere og saligere til min Barm; med hende og Børnene paa mit Skjød, fandt jeg i Dag mere levende end tilforn, hvor man er lykkelig, naar man eier et reent Hjerte og en god Samvittighed. En ny Verden udfoldede sig for mig. Mere end eengang tvivlede jeg ogsaa nu, at det skulde være en ny Drøm. Jeg saae ofte til de venlige Tage i Staden, for ret at overtyde mig, om jeg ikke havde kastet et brændende Lys i Halmen.

Aldrig tilforn havde jeg drømt en saa livagtig, klar og skrækkelig Drøm. Kun til Slutning, hvor jeg næsten var opvaagnet, blev den drømmeagtig og phantastisk, men dog havde min Aands Tænkekraft været mere angrebet, end det ellers pleiede at være efter en let Morgensøvn. Vi gik i Triumph igjennem den skjønne Hauge ind i det muntre Huus, hvor alle Huusfolkene bøde mig velkommen. Efterat jeg havde omklædt mig, gik jeg, belæsset med alt muligt Legetøi, ind i Fannys Kammer til Frokost. Der sad den unge Moder ved Siden af de jublende Børn. Hvergang jeg kastede Øiet paa mine Kjære, strømmede et nyt Liv i mine Aarer. Taus sank jeg til Fannys Bryst; jeg gav hende, med Glædestaarer i Øiet, det til hende i Prag kjøbte Livbaand, og sagde: „Fanny! i Dag er det Din Fødselsdag."

„Aldrig har jeg feiret den skjonnere," sagde hun, „end dennegang, da jeg har Dig igjen. Jeg har ogsaa indbudt Dine Venner og mine Legesøstre, for at festligholde Din Tilbagekomst. Jeg vædder, Du tager det ikke ilde op? Kom nu og sæt Dig hos os. Og fortæl mig omstændelig, hvorledes er det gaaet Dig?"

Men den fatale Drøm stod endnu saa klar for mig, jeg tænkte bedst at svække Indtrykket, ved at fortælle den. Fanny lyttede, og blev noget mørk. „I Sandhed," sagde hun smilende, „man skulde troe paa Hexerie i Walpurgis Natten. Du har drømt en heel Prædiken. Bliv from, Du Fromme, thi sikkert har Din gode Engel talt med Dig. Optegn

Din Drøm, slig en Drøm er mærkværdigere, end mangt et Levnetsløb. Jeg holder, som Du veed, meget af Drømme. De betyde vel ikke noget, angaaende vor Fremtid, men de betyde dog ofte meget, om os selv. De ere undertiden de ægteste Speile."

Fristeren og Fristelsen.

Et rigtignok ikke overordentligt, men dog altid mærkværdigt Tilfælde indtraf paa samme Dag, og forhøiede det Behagelige ved min Walpurgis=Drøm.

Min Kone havde indbuden en Deel Venner og Veninder til en lille Familiefest. Vi spiste, da Dagen var saa smuk, i den øverste rummeljge Sal i Haugehuset. Walpurgis=Drømmen var næsten udslettet af min Erindring, ved den kjere Virkelighed. Da meldte en Tjener en fremmed Herre, som ønskede at tale med mig, en Baron Mannteufel fra Drastow. Fanny saae, at jeg blev forskrækket. „Du vil dog ikke skjælve for Fristeren," sagde hun leende, „naar han ikke bringer Fristelsen med; og selv ikke for Fristelsen ved min Side?"

Jeg gik ned. Da sad paa samme Sopha, hvorpaa jeg havde sovet, den livagtige Rødkjole fra Prag. Han stod op, hilsede mig, som en gammel Bekjendter og sagde: „De seer, jeg holder Ord. Jeg maatte lære at kjende nøiere Deres elskværdige Fanny, som jeg af Deres fortrolige Brevverling allerede kjendte lidet. Bliv kun ikke skinsyg," — blev han ved, i det han pegede ud i Haugen, „jeg bringer endnu et

Par Gjæster med, min Broder og hans Kone. Men min Svigerinde kjender Dem alt. Vi ere uformodentlig trufne sammen i Dresden og reise nu i Forening hjem."

Jeg bevidnede ham min Fryd. I det samme traadte en tyk, sværbygget Herre ind fra Haugen i Kabinettet, hvori vi samtalede; og ved Siden af ham, et Fruentimmer i Reiseklæder. Tænk engang min Skræk, det var Julie, Starostens Gemalinde.

Julie var ikke saa forlegen, som jeg, omendskjøndt hun i Begyndelsen skiftede Farve. Efterat gjensidige Høfligheder vare vexlede, førte jeg mine Gjæster op i den øverste Sal, og forestillede dem for min Fanny.

Baronen sagde hende de største Artigheder. „Jeg har allerede i Prag tilbedet Dem, da jeg, uden Deres Gemals Vidende, kom efter enhver lille Hemmelighed; som De betroede ham."

„Jeg veed Alt!" sagde Fanny, „med Afstaaelsen af fjortenhundrede Rigsdaler har De betalt Hemmelighederne. Imidlertid er De dog en slem Mand, thi De har forvoldet min Mand en meget urolig Nat."

„Dermed er det endnu ikke forbi, Fanny," sagde jeg, „thi see her den kjære Frister, og hist, jeg forestiller Dig Starostens Gemalinde, Julie." Fanny var bestyrtet et Dieblik. Men Fruentimmer ere aldrig længe forlegne. Hun omarmede Julie, som en Søster, og satte Fristeren paa høire, og Fristelsen paa venstre Side af sig. „Saa langt borte fra Dig, som muligt," raabte hun, med opløftet Finger. Endskjøndt Fanny og Julie for første Gang saae hinanden, havde

de dog snart hinanden søsterlig kjære, og glædede sig ved at kunne gjøre mig til Gjenstanden for deres Spøg. For mig var det en ganske egen Fest, at see disse to Skikkelser ved Siden af hinanden, begge elskværdige, men Julie kun en skjøn Qvinde, Fanny en Engel.

Julie fortalte mig, da vi spadserede i Haugen, at hun var meget lykkelig. Hun elskede sin Mand af Hjertet, for hans elskværdige Egenskabers Skyld. Men for hendes Svoger, Rødkjolen, nærede hun et ømt, barnligt Sindelag. Han havde, fortalte hun mig, i lang Tid været paa Reiser, og levede nu paa en lille Eiendom i Polen, tæt ved hendes Gemals Godser, som en velgjørende Philosoph, imellem Bøger og landlige Beskjæftigelser. Hun talede om ham med Begeistring, og antog at intet Menneske paa Jorden, kunde være ædlere end han. Jeg anvendte her den Leveregel, at man ikke altid maa troe paa Physiognomier.

„Hvorfor adspurgte De mig, da i Prag," sagde jeg siden til den ærværdige Rødkjole, „med saadanne hemmelighedsfulde Ord: kjender De mig nu, og veed De hvad jeg vil Dem? thi netop disse Ord vare mig saa paafaldende, og have siden i Drømme stedse lydt for mit Øre."

„Men min Gud!" raabte han: „Jeg maatte jo lade Dem vide, da jeg bragde Brevtasken, hvad jeg vilde, og maatte ret lægge Dem det paa Hjerte, at jeg var Finderen, for at De skulde have Tiltroe til mig, og nævne et Kjendetegn for mig, men De var saa tilbageholdende, som om jeg var det fordægtigste Menneske paa Jorden. Og dog saae jeg Deres Uroe; og dog

kunde jeg neppe tvivle om, at jeg havde den rette Mand for mig."

Nu fortalte jeg ham min Drøm. „Herre!" raabte han, „Walpurgis-Aanderne skulle leve! Drømmen fortjener et Kapitel i Moralphilosophien og Psychologien. Hvis De ikke skriver den nøiagtig op, saa skriver jeg den selv op, og sender Dem den trykt. Der er forunderlige gyldne Leveregler deri. Kun er det mig kjært, at jeg dog til Slutning har den Ære at glimre i Deres Drøm som en Lysets Engel, ellers gad jeg ikke engang høre Historien om Deres Walpurgis-Nat.

Vi tilbragte en salig, lykkelig Dag med hverandre, jeg med den virkelig vise Manteufel, Fanny med Julie.

Da vi skiltes ad om Aftenen, og vi fulgte de kjære Gjæster, sagde Fanny til mig, da vi stode uden for Posthusets Dør: „Her bliver der taget Afskeed og Du maa ikke følge den skjønne Fristerske et Skridt længer. Ogsaa for mig indeholder Din Drøm gode Forholdsregler. Kjender Du mig nu, min Herre, og veed Du nu hvad Din Fanny forlanger af Dig?"

Om det danske Litteraturselskab, stiftet 1775.

(Oplæst i Studenterforeningen d. 4de Novbr. 1827.)

Da jeg, ved at omtale det norske litteraire Selskabs Fortienester af vor Litteratur, blandt de betydelige Fordele, en saadan talentfuld, diærv, talriig og tætsluttet litterarisk Opposition medførte, næst efter det store negative Gavn, den stifter, at holde den triumpherende Kirke vaagen, og hindre den saavel fra at slumre ind paa formeente Laurbær, som at gaae i Søvne, udekymret hvorhen, nævnte det positive, at opflamme den litterariske Interesse, og i fornødent Tilfælde fremkalde en ikke mindre kraftfuld og nidkiær Contraopposition, at Vægtskaalen ikke skal uvedbørlig nedtynges til modsat Side, havde jeg nærmest for Øie, hvad jeg selv havde seet at foregaae i vor Litteratur.

Det er ved adskillige Leiligheder berørt, hvorledes af forskiellige particlle Stridigheder, saasom i Anledning af Thronfølgeren af Sidon, den dramatiske Journal, og de brutale Klappere, af Rolf Krage, Zarine, og Einar Tambeskiælver, o. m. dl. havde efterhaanden dannet sig et Slags Schisma i vor Litteratur, hvor paa en Maade Ewald, og især hans da nyeste og ypperste Værk: Balders Død, var saa at sige Partiernes Tschiboleth, da dette for enkelte Ufuldkommenheders Skyld af den ene Side, det norske Selskab, og især dets Eftersnakkere, blev ligesaa ubilligt og eensidigt forkastet, som det af den anden, tildeels endog for de selvsamme Ufuldkommenheders Skyld, blev iblinde ophøiet og forgudet.

Ligesom nu Fieldluftens muntre Sønner havde forarget dem med Føie over megen taabelig Beundring, der var ydet, hvad der ikke var at beundre, saaledes harmedes at-

ter Dalens sindigere Børn over den flygtige Maade, hvorpaa man med en Sarcasme, et Indfald, vittigt eller uvittigt, undertiden vel endog med et tomt Sprichwort affærdigede dem, naar de ikke saa aldeles uden videre vilde slaae Vrag paa, hvad de ikke fandt saa ubetinget forkasteligt; og at denne Følelse havde en Hoveddeel i at forene de Hædersmænd, der oprettede det danske Litteraturselskab, sees tydelig af et Brev, der er fundet i Ewalds efterladte Papirer, og hvori hans Ven, den hæderværdige Abrahamson, der ikke uden Føie kan ansees for at have været ligesom Samfundets Siæl, gav ham Underretning om dets Tilværelse; heraf det hidhørende:

„En Glæde smager jeg dog, og ikke siælden smager jeg den: denne, at høre Deres Roes af mange, og at tale om Dem med den Agt, som Dem tilkommer. Den største Anledning hertil finder jeg i et Selskab, hvoraf jeg er Medlem, og som bestaaer af danske, der elske det skiønne. Vi ere en sexten Personer, og ingen af os er, Himlen skee Tak, som jo beundrer Deres Værker, og elsker Dem. Vi kalde os det danske Litteraturselskab, samles hver Uge eengang, hvor enhver efter sin Tour oplæser et af ham forfærdiget Stykke Poesie eller Prosa, og derover faaer hele Selskabets skriftlige Kritiker. Det forstaaer sig, der er ingen Ewalder iblandt os; vi ere alle kun Begyndere, men dog have vi Digtere, der give det bedste Haab af sig for Fremtiden. Af disse kan jeg nævne, som de fortrinligste, Sneedorf, Thaarup, Thostrup, og Deres Ven Wöldike. Vi have nærværende og fraværende Medlemmer, som alle ere forbundne til Selskabets Arbeider og Udgifter, og de nærværende til Møderne; men vi have og, eller rettere ønske at have, Æresmedlemmer, som ikke ere forbundne til nogen af de omtalte Selskabspligter, men alene tiene til Selskabets Hæder, ved et stort i Litteraturen erhvervet Navn. Dette Selskab, skiøndt det formerer mine

ellers temmelig mange Arbeider, foraarsager mig dog ogsaa mange fornøielige Timer, og de fornøieligste, naar vi tale om Dem. Troe mig, kiæreste Ven! Antallet bliver daglig større paa dem, der læse Dem med Smag, og føle Deres Skiønheder, og lad det være Dem en nogenledes Modvægt mod den Fortrædelighed, De venteligt føler ved Tanken om Tossernes, og øvrige Abderiters Domme. Mange, ret mange, længes efter snart at see og læse noget fra Dem. Deres Balder kan de fleste saagodt som udenad, og lige saa mange af Deres ældre Digterværker."

Dette Brev, skrevet i September 1776, et Aar efter Selskabets Stiftelse, betegner umiskiændelig dets Tendents, at modvirke den Abderitismus, som falsk eller efterpiattet Atticismus saa let leder til. „Mænd af Tænkekraft — siger et vel underrettet Vidne, deres Ven og Fortrolige Jacob Dreier, ved at give Underretning om det noget udvidede Samqvem, de stiftede ligesom uden om deres Samfund, men hvis Kierne dette dog vedblev at være — viid, Lyst til at gavne, stiftede det danske Litteraturselskab; de fandt det nyttigt, at samles ofte, at samles saa særskilt, som muligt, for at høre og høres om dette og hiint Arbeide, som deels var og deels skulde forhandles i deres litterariske Møder:" og nævner han os da de Mænd, der udgiorde den første Stamme af denne dobbelte Forening. Nogle af Litteraturselskabets første Medlemmer har Abrahamson i ovenanførte Brev navngivet; imidlertid har han fortiet den, hvem man vel med Føie kan ansee for dets egentligste Stifter, daværende Copiist Wadum, senere Bondevennen Christian Reventlows nidkiæreste, retsindigste, selvtænksomste, uafhængigste og indsigtsfuldeste Medarbeider, der havde havt en Hovedandeel i den i tre Bind udkomne critiske Fortegnelse over Skrivefrihedens Skrifter, og udentvivl den Tid gik svanger med det Forehavende, i

mere end een Henseende at blive Danmarks Nikolai. Til denne ældre Stamme hørte fremdeles Lars Smith, siden Professor i Phil., hæderlig bekiendt af sin Bog om Dyrene, Holst, ogsaa Prof. og Præst paa Sorø, Scavenius, ligesaa huld Musernes Ven i sine senere Overflods Dage, som deres nidkiære Dyrker i sine tidligere tarvelige Kaar; begge Brødrene Troiel, der hævde en hæderlig Rang blandt Oldets Digtere; noget senere vor Nestor O. Malling, Dræby, bekiendt af sin Fordanskning af Smith om Nationalvelstanden, Marcus Wøldike Kall, min Mentor M. T. Cold, P. D. Bast, hvis Oversættelse af Landsbypræsten i Wakefield var da i megen Anseelse, Ewalds og Musernes hulde Ven, nuværende Geheimeraad Fr. Moltke, fremfor alle ikke at glemme.

Ogsaa Æresmedlemmer havde og fik Selskabet, som, ikke blot ved et stort i Litteraturen erhvervet Navn, men ogsaa ved rundelig Deeltagelse i Selskabets Arbeider giorde det Ære, og kan jeg blandt disse, foruden Ewald selv, nævne Tænkeren T. Rothe, den grundlærde og høiligen ærværdige Dr. Theologiæ J. Chr. Schønheider, og senere vor Chrysostomus Bastholm. Endnu havde de en egen Classe, under Navn af Auscultanter, bestaaende af 4 Ynglinge, hvis Aar ikke endnu hiemlede dem Sæde og Stemme blandt Mænd, som de ovennævnte, men hvis Anlæg og Flid bebudede, de vilde træde i disses Spor. En af disse, Kraft — Søn af den berømte Prof. J. Kraft — et ypperligt Hoved, bortreves i meget unge Aar; hvad Fædrelandet og Videnskaberne tabte ved den anden, Prof. Fr. Sneedorfs ubetimelige Bortkaldelse, har en Suhm, en A. Birch, og flere af Fædrelandets Ypperste eenstemmig bevidnet, og hans efterladte Arbeider bekræftet. Tvende, Conferenceraad A. B. Rothe og Biskop Fr. Münter, leve iblandt os; den Aand, den Kiærlighed for alt Ædelt og

Godt, Skiønt og Sandt, hvori og hvortil de i dette Samfund opelskedes, til hæderfuldeste Æreminde.

Den første offentlige Fremtrædelse giorde Selskabet i en høist interessant Anledning, og, som det havde Føie at troe, under høist lykkelige Auspecier, da det fremstod med en liden Samling af Qvad i Anledning af den kort tilforn skiænkede Indfødsret. Efter den lykkelige Revolution af 17de Januari 1772 — sagde den critiske Journal*) — har ikke lettelig nogen Prøve paa Regieringens Omsorg for Undersaatternes Velfærd opvakt en almindeligere Glæde, eller fyldt Hierterne med frydefuldere Udsigter, end den ved Hans Majestæts sidste Fødselsdag bekiendtgiorte Indfødsret. Man har fra den ene Ende af Landet til den anden søgt at lægge sin Erkiændtlighed for Dagen efter Evne." Ikke nok, at Selskabet til de skiønne Videnskabers Fremme udsatte en Præmie for den bedste Ode over dette Æmne, og ved denne Leilighed vare saa strænge i deres Fordringer, at end ikke en Ewalds herlige Qvad fyldestgiorde dem, at tvende af Litteraturens Ypperste, en Suhm og en Rothe henreves deraf, til mod deres Sædvane at give dem ind paa den poetiske Bane, og synge, den ene om Norge, den anden om Danmark, at Storm helligede dette Æmne tvende af sine betydeligste Digterarbeider, at den sidste af Tullins Jævninge, den hædrede Lous optog den henlagte Harpe, for at besynge det, at en Luxdorph paa ny viste sig som Mester i Latiens Digtekunst; alle sang, som nogenlunde kunde give, vi ville ikke sige Tone, men Lyd; og alle Siæle var, som Abrahamson i sin Recension over det stormske Poem i Litteraturjournalen anmærker: saa opfyldte af Glæde og Tak mod Regieringen, at man ei alene tog med Alt det, der var bestemt at yttre denne Glæde, og denne Tak, uden en-

*) Cr. J. No. 17-18 for 1776.

ten at gide eller nænne at underkaste det critisk Bedømmelse, men læste med Begiærlighed Alt, saasnart det forlod Pressen."

Ogsaa begyndte den critiske Journal saaledes sin Bedømmelse om Selskabets Samling *): „Vi føres her i Bekiendtskab med et Selskab af Digtere, hvoraf vel kun faa endnu have naaet den pieriske Top, men adskillige med ædel Ild og Forsæt skue mod Høiden og ingen aldeles beskjæmmer sin Kunst. Æmnet, denne Nationens Kiælebægge, var vel istand til at opvarme det koldeste Hierte, og bringe Frugt frem i den ufrugtbarste Hierne. Men, føier Rec. nu til — ogsaa dette Æmne kunde dog tilsidst udtømmes; det tog heller ikke mod al Slags Udarbeidning, og naar det blev udarbeidet af et Selskab, hvis Lemmer meddelede hinanden deres Producter, dannede hinandens Smag ved fælleds Raad og Kritiker, saa kunde det ikke feile, at det uagtet al sin Frugtbarhed, og de arbeidende Geniers Forskiællighed maatte frembringe nogen Monotonie, som i en Samling af Stykker over samme Æmne maatte blive kjendeligst, og saaledes det, som paa en Kant kunne synes at være Selskabet til Fordeel, paa en anden Kant indskrænke det, og holde det fra at vise sig med al den Fordeel, som det kunde have viist sig, naar enhver havde havt Lov at vælge Æmne efter Naturgaver, og en af andre mindre nyttet Leilighed."

Ustridig høre vi her en sand liberal Critik, saadan, som vor Litteratur vel maatte ønske sig tilbage.

Pleas'd to commend, but not afraid to blame;

Ogsaa critiske Tilskuer istemmede samme Tone i følgende Hilsen: „Lykkelige Tidspunct, da Videnskaberne see Selskaber kappes om at opstaae blandt os, for med forenede Kræfter at dyrke, nu de alvorlige nu de yndige.

---

*) Cr. J. No. 5 for 1777.

Hvormeget har ikke Tydskland det bekiendte Selskab af en Gärtner, Cramer, Rabener, (J. E. og J. A.) Schlegel, Gellert, og en Klopstock, som udgav die Belustigungen' og siden neue Belustigungen des Verstandes und Witzes, at takke for sin Smag, og Morgenrøden af den Høide (???) som det siden har opnaaet i de skiønne Videnskaber, og hvormeget have vi ikke det patriotiske Selskab, som vaager over deres Opelskning iblandt os, at takke for de bedste af vore Stykker? Denne ærefulde Bane har det norske og nu det danske Litteraturselskab med samme patriotiske Iver betraad. Ved ingen ønskeligere Leilighed kunde dette Selskab første Gang vise sig offentlig, end ved den bedste Konges Fødselsdag, som han giorde uforglemmelig ved den udødelige Ret, som han skiænkede sine Indfødte. Denne vover Selskabet at besynge, og adskillige af deres Digte finde vi meget værdige saa stort et Formaal!" Tilføier nu Kunstdommeren endog: „Men vi maae reent ud tilstaae, at de fleste ere ganske under vor Forventning, og have saa mange maadelige Steder, saa mange skeelende Udtryk, saa ikarisk en Flugt, at vi meget havde ønsket, at Selskabet havde langt mere udarbeidet dem, og ladet nogle være reent ude;"; da yder han tillige de Stykker, der have vundet hans Bifald, dette med saa redelig og rund en Haand, at han med god Føie kan slutte sin Bedømmelse med at sige: „Vi have opholdt os længer ved disse Sange end vi ellers havde foresat os ved indenlandske Skrifter, fordi d. sk. V. have saa faa Dyrkere iblandt os, at ethvert Bidrag dertil er os af megen Vigtighed. Vi ønske dette nye Selskab megen Held til dets poetiske Bestræbelser; men at de med ligesaa megen Skarpsindighed og koldt Blod, ville udfile deres Arbeider, som de med varm Enthusiasmus og en spillende Indbildningskraft bringe dem paa Papiret, at de med den strængeste Kritik ville mere end to Gange giennemgaae deres Digte, stedse studere Alderdommens Mønstere'

aldrig tage Lyst for det Skiønne for Genie til Digtekunsten, og for Alting ingen af dem synge invita Minerva, saa ere vi visse paa, at de iblandt dem, som ere Apollos ægte Sønner, ville, ved stedse at overgaae sig selv, opnaae den Belønning, de ønske sig."

De af Selskabet, som bidroge til denne Samling, vare Abrahamson (3), Tostrup (2), Troiel P. M. (1), Troiel P. K. (1), Thaarup (1), Sneedorf (1), Wadum (1), Lars Smith (1), Holst (1), Clementin (1), og Scavenius (1), mellem hvilke ustridig begge Troielernes, Abrahamsons Ode, og Sneedorfs især udmærke dem.

P. M. Troiels Ode erklærede den smagfulde Kunstdommer i cr. Tilsk. — udentvivl Fasting — for Samlingens smukkeste,, som yndige Malerier og et sandt poetisk Sprog giorde til en værdig Sang for sit store Æmne; kun at han deri savnede meget af den lyriske Uorden, som kræves af Odedigteren: og er det herved mærkeligt, at ifølge de Critiker, Abrahamson af Selskabets Archiv meddeelte Minerva (1807), samme Indvending i Selskabet selv er giort saavel hans som Broderens Ode. Blandt Odens skiønne Stæder anfører Rec. (hvad tillige bør hidsættes til Beviis, at ikke norske Selskabs samtlige Høvdinge vare Misoewaldianer, og Antibalderianer) den første Strophe:

Danske Halvguders værdige Sanger,
Balders Sanger! grib fat paa Din Lyra! *)
Op I Bragis begeistrede Sønner!
Harpen forkynde den værdigste Skioldungs
Christians Roes!

Ligesom han og med megen Varme roser den smukke Slutning:

*) Som en Prøve paa Tonen i deres selskabelige Critiker vil jeg afskrive følgende. Tostrup havde foreslaae

Glæde skingred fra Polen til Elven,
Frydetoner opfyldede Norden.
Nabofolkene hørte vor Jubel,
Studsed og lytted, og opfyldt af Under
Ønskte sig dansk.

Ogsaa Baden finder Indfødsrettens Følger behagelig tegnede i disse Odens Stropher:

Fred skal pleie med moderlig Omsorg
Krigens Kunster til Fiendernes Rædsel;
Helte opstaae, naar Skjoldungen byder,
Landet til Forsvar, og Fienderne falde,
Skiælve, og flye.

Og naar seirende Kiæmperne bringe
Fred tilbage, skal nordiske Helte
Maale Himlen, og læse Naturen,
Lege paa Lyren, og synge Din Lovsang,
Ædle Monark!

Fremmed Lærling skal ile til Norden,
For at hente sig Kunster og Dyder

---

den nærværende Læsemaade, da i den oprindelige Afskrift, Balders Sanger opfordredes at vække de øvrige: „Troer Hr. Forf. ikke" spørger Tostrup — „at alle Bragis Sønner vilde lægge Lyren hen, naar Balders Sanger havde begyndt? Jeg i det ringeste troer, at Ewalds Sang heller vilde afskrække de øvrige Bragis Sønner, end opmuntre dem til at besynge samme Æmne." — „Denne Indvending af Hr. T. — svarer Forf, — er nok ellers mere en Følelse af hans Beskedenhed, end en virkelig Feil hos mig; thi hvo veed, om Hr. T. ikke selv kan blive en Ewald? Vi ære Ewald, men jeg troer, der kan vaagne flere Ewalder."

Fra de Lande, hvor frygtløse Helte
Ile, naar Alfader vinker, at hævne
Folkenes Synd!

Af den yngre Troiels Ode have begge Kunstdommere været enige, at udtegne fierde Strophe, der og har mødt almindelig Berømmelse:

Ja Helte skal opstaae, og Fiender skal falde,
— Hvo elsket af Kongen foragter ei Livet?
Den Stærke bag Ploven skal kaste sin Staver,
Og gribe sin Øxe, — og Drengen hans Staver,
Og dræbe, — og Fienderne flye.

Midlertid erindrer Fasting ved denne Ode: at de mange Og, dette Ja, som de alle bruge, og som Forf. bruger to Gange — ere ingen Skiønheder.

Vil man ellers overtyde sig om Fordelene af venskabelig oprigtig og blid Critik, og tillige paaskiønne den Aand der var i Samfundet, da læse man, i ovenomtalte Minervahæfte, dette Qvad i sin oprindelige Skikkelse, og jævnføre det derpaa saavel med Omarbeidelsen efter de sammesteds meddelte Anmærkninger, som med Poemet, som vi nu have det; og man vil erkiende Sandheden af Boileaus:

Faitez vous des amis, prompts a vous censurer.

Ogsaa Sneedorfs Ode finder critiske Tilskuer med Føie meget smuk, og anfører til Beviis Slutningsstrophen til Kongen:

Og henrykt ved det Held, som fra Din Haand udvælder,
Og smeltet ved Din Dyd,
Det hele Norden rørt, følsomme Taarer fælder;
Men drukken af sin Fryd
Skal selv den stærke Skiald, Halvgudens Sanger, stræbe
Mod stærke Følelser,
Og vældig ruste sig til Sang; men paa hans Læbe
Skal døe Velsignelser.

I det man maae lade den Candos vederfares Ret,

hvormed Fasting her atter con amore fremdrager Ewalds Roes, og erkiænder de sidste Linier fortræffelige, bør man ikke forbigaae, at han paaanker Udtrykkene, at Norden smelter ved Monarkens Dyd, og at Skialden stræber mod stærke Følelser, for at ruste sig til Sang, som nonsensikalsk Svulst.

Af de tre Stykker af Abrahamson er den ene en Ode, som Fasting erkiænder for meget smuk og fuld af Ild, og udtegner blot til Prøve den første Strophe:

Ved Belternes behagelige Strande
Istemme danske Muser deres Sang
Og høie Lyd af codanonske Vande.
Fuldstyrke Harpens Klang.

fire melodiske Linier, hvortil — eet eneste Ord maaskee fraregnet — vor poetiske Litteratur i Velklang ikke havde Mage, de søde Begyndelseslinier af P. H. Frimans Digt om Søvnen ene undtagen. Det andet var Endre, en Idylle, som Fasting, der i denne Anledning roste Abrahamson, som en Digter, der besad saa meget poetisk Genie, og saa fiin en Smag, regner — skiøndt han ikke iøvrigt erklærede sig en Ven af disse Leilighedsidyller, der siælden naae nogen Evighed, hvor stort end deres Formaal er — blandt Samlingens smukkeste, ligesom han og fandt dens Slutningssang meget smuk.

Ogsaa Baden finder Idyllen af en let og ikke ubehagelig Opfindelse; skiøndt den Sang, hvormed den ender, havde og behaget ham mere end Idyllen selv.

Ogsaa vare begge enige i at afskrive — hvad Baden kaldte det heldige — Qvatrain af Abrahamson, hvormed Samlingen sluttes:

Vor Christians Priis fager mangen Tolk
I Læredigt, Idyl, og Ode.
Min Lovsang er, han saae sit Land, sit Folk,
Og see: de vare saare gode.

Men medens saaledes den trykte Kritik var, uden at være Panegyrisk, Samlingen og Selskabet fordeelagtig og hæderlig, reiste sig en anden Stemme, som snart overdøvede hiin, og som fik saameget lettere Indpas, da den ikke streed med Grunde, som ikke er Hvermands Sag, men med Sarcasmer, og tildeels med Scurriliteter. I dens Mund parodieredes f. Ex. nysanførte Qvatrain saaledes:

Selskabets Roes fandt mangen Tolk
I Læredigt, Idyll, og Ode,
Men det var kun Agenten Holk,
Der fandt, de vare saare gode.

Af en anden Parodie derpaa, som begynder:

Det jydske Selskab, som vandt Priis
For Læredigt, Idyll, og Ode,

tillader jeg mig for Inurbanitetens Skyld i tredie Linie ikke at meddele Slutningen. Naar Abrahamson i den Vise, begge Kunstdommerne roste i Idyllen, sang:

Saa synge vi med Hoitidsklang:
Længe leve Kongen!
Og glad er vores fælles Sang,
Længe leve Kongen!

saa lød det til samme Melodie, i alle Vraaer og Kroge, paa den Tid:

Og Visen giorde Abraham;
Længe leve Kongen!
Gid han faae baade Last og Skam;
Længe leve Kongen!
Og han var god, som Dag var lang,
Længe leve Kongen!
Han agted ikke Abrahams Sang;
Længe leve Kongen! o. s. v.

Paa Samlingens Titelblad stod en Laurbærkrands, med Indskrift: Forsøg at naae; i det Sted var Døgnets Læsemaade: fikst Du Pæren? Zacharias! endvidere var Forvexlingen

af Ordene Litteratur og Makulatur for giængs, og for let at falde paa, til, ikke ogsaa i Anledning af Selskabets Navn at blive brugt. Hertil kom, at den Ode til Kongen, hvormed Samlingen begyndte, af den sandelig ikke mod Selskabet partiske Baden erkiændes langt over hans Fatningskreds, og at den humane Fasting vedgik, at dersom Meningen saaledes skulde pines ud af vore Oder, vilde han ligesaa gierne læse dem paa arabisk; til Uheld var denne høitravende Ode af Tostrup, og for at giøre Ulykken fuldkommen, hedder en Bondeby mellem Kiøbenhavn og Roeskilde høie Tostrup, og laae nu altsaa et mageligt Bonmot alt for nær forhaanden til, ikke at komme frem baade i Tide og Utide.

Jeg har i det foregaaende peget til, at det norske litteraire Selskab var at ansee som Hovedqvarteret for det fiendtlige Parti; det var midlertid saare langt fra, at al denne Persiflage udgik fra dette, eller engang kiendtes, end sige vedkiændtes der. Saaledes var Forf. af den fescenniske Parodie paa Abrahamsons Qvatrain vel Nordmand, ja endog norsk Digter, men ikke Medlem af det norske Selskab, i det mindste ikke den Gang; saaledes løb senere en Tillægsstrophe til den bekiendte wesselske Skiksvise Byen rundt under Wessels og Selskabets Navn, hvori begge vare lige uskyldige, da den, man vel sidst vilde tiltroet den, den Paagieldende selv*), vedgik at være For-

*) Denne Paagieldende var Thomas Thaarup, der rigtignok med sin Ode her i Samlingen ikke hiemlede, hvad Abrahamson i sit ovenmeddeelte Brev til Ewald havde bebudet, og hvad han senere i fuldeste Maade retfærdiggiorde. Den omtalte Strophe, som jeg mere end eengang har hørt ham anføre, som sin egen, lød saaledes:

Og Pilen Thomas han har en Skik,
Han gaaer, og vær paa mange Synder,

fatter dertil; saaledes er jeg mig bevidst, i et mislykket Forsøg til en Fordanskning af Boileaus Satire om Rimet, som midlertid til min Lykke aldrig kom for Lyset, at have, efter saare ringe Evne, giort mig lystig over den af mig senere saa høithædrede Wadums pindariske Stierneflugt, og Tropheernes blodtungede Lov, og det tvivlsomme Marmorliv; og erindrer jeg saaledes fra de Dage mangfoldige uvittige Vittigheder, der løb om paa det norske Selskabs Regning, og hvori ustridig det, og sær de i det og af det, man tænkte sig, naar man omtalte det, hverken havde Lod eller Deel, om de endog, med Hensyn til disses Tendents og Virkning, hos Smagens Zeloter i Selskabet fandt et Slags Overbærelse, ja vel endog tilsynneladende Medhold.

Let kunde man fristes til at troe, at denne ikke humane Modtagelse havde, om ikke knækket Selskabets Mod, dog kiølet dets Iver, da det, uden at have udgivet mere end denne ene liden Samling, sagtelig hensov, omtrent 1781, udentvivl uden nogensinde at være formelig ophævet. Tvertimod syntes det, som man ikke længe før denne Tidspunkt har for Alvor tænkt paa, at forvisse det

---

Giør slemme Vers i Form af Flynder,
Men Pilen Palen har ingen Skik.

At han, i det han sagde om **Flynderformen** af sit Vers, ikke havde aldeles Uret, vil man see af følgende Strophe, der iøvrigt med Hensyn til hans senere Digterværd kunde synes prophetisk:

Giver Klogskab billig Ære,
Giver Skialden Egekrands,
Som i Fredens gyldne Alder
Synger Dyds og Troskabs Værd,
Agermandens Sveed
Ærer han.

en fast og stadig Virksomhed, da jeg mellem de Papirer, jeg af min afdøde Ven H. C. Sneedorfs litterariske Efterladenskab har ihænde, finder et omhyggelig udarbeidet Lovudkast, der fra 11te Novbr. 1780 og indtil 27de Januar 1781 havde circuleret til følgende Medlemmer: (Biskop) J. Chr. Schønheider, (Justitsraad) F. Dræby, men som udmældte sig, (Stiftsprovst) P. D. Bast, (Litteratus) Wemmenhøi, (Lieutenant) Kalnein, (Landsdommer) Roggert, (Professor) F. Sneedorf, (Conferentsraad) A. B. Rothe, (Biskop) Fr. Münter, (Dr. Med.) M. W. Kall. Om dette Lovudkast, som med andre i Selskabet circulerende Ting synes at have været Tilfældet, har for Hurtigheds Skyld circuleret i tvende Afskrifter, eller om det hos Lovudkastets Forfatter ikke har circuleret, veed jeg ikke, men følgende, som vitterlig vare Medlemmer af Selskabet, findes ikke antegnede derpaa: (Justitsraad) Wadum, der, med Føie kunde ansees som Princeps senatus, Abrahamson, af hvis Haand der findes Rettelser i Forslaget, H. C. Sneedorf, blandt hvis Papirer det er fundet, Th. Thaarup, (G. R. F. Moltke, (Præsten) Thostrup, hvis Navn paa et samtidig circulerende Arbeide findes, o. fl. Ligesom af Lovudkastet sees, at man alvorlig paatænkte, med Arbeider til det Almindeliges Nytte og Selskabets Ære, at træde offentlig frem paany, og til den Ende stræbte at samle et Forraad af gode og veludarbeidede Skrifter, saaledes troer jeg at finde et nyt Beviis herfor i de ikke faa, eller af Omfang og Indhold ubetydelige, tildeels med særdeles Flid udarbeidede utrykte Stykker, jeg blandt Sneedorfs Efterladenskab har fundet; og har jeg Grund at antage, at der saavel efter Wadum og Abrahamson fandtes, som vel hos Fr. Münter og A. B. Rothe vilde findes mere deslige, ligesom jeg og paa ingen Maade omtvivler, at Thaarup har været saare frugtbar og gavmild paa Løfter og Forsætter i saa Henseende. Mange i

i Selskabet forelæste og indgivne Stykker fandt midlertid Sted i det almindelige danske Bibliothek, i hvis Redaction adskillige af Selskabets Hædersmænd tog virksom Deel; og findes saaledes her Abrahamsons kostelige Samtale mellem Londemann og Holberg, som han i sin Autobiographie nævner, som det første, han i Selskabet havde forelæst; efter dette Tidsskrifts Ophør blev nogle uden tvivl det danske Musæum til Deel, andre vel og de af Pram og mig udgivne saakaldte odenseeiske Nytaarsgaver. At Selskabet endnu i Juni Maaned 1781 var i Virksomhed, derfor har jeg Beviis i et ovenomtalt sneedorfsk Stykke, der da circulerede blandt dHrr. Tostrup, Wemmenhoi, M. Kall, Abrahamson, Thaarup, Wadum, Bast, Moltke, Kalnein, Roggert, J. Chr. Schønheider, A. B. Rothe, Fr. Münter, Fr. Sneedorf. At det saa kort efter indslumrede, dertil tør vel adskillige af de virksomste Medlemmers Forflyttelse til udenbyes Embeder, andres Bortreise, og flere slige samtræffende Omstændigheder, maaskee i Forening med Ewalds Død, have bidraget.

Men — vil man maaskee sige — naar Selskabet efter saa kort en Existents ophørte, uden at have frembragt mere end den eneste liden Samling af for det meeste maadelige Digte, hvad Adkomst har det da til at omtales, og omtales saa omstændelig? Jeg har allerede i den korte Notice, jeg for ved Trotelernes samlede Digte gav om dette Selskab, som jeg troer, fyldestgiørende, besvaret denne Indvending. Have ogsaa vi oplevet den Tid, da, som den ædle Thibeaudeau om sit Fædreland i Frihedens skiønne Dage siger: man sysselsatte sig med alt for alvorlige Ting, til at hengive sig til Ubetydeligheder, eller blotte Morskabsgjenstande, da man ikke dyrkede Muserne for at giøre Madrigaler, men for at synge Ære, Frihed og Fædreland; har den hellige Ild, som Rolf Krages udødelige Digter tændte paa Musernes Alter, trods alle de Letsinds, og

Smaaheds, og Raadheds Strømme, man har udgydet og udgyder derover, brændt uudslukkelig fort, fryde vi os til, snart at see den beskinne Rolfs Bautasteen paany, da bør vi med Tak erkiende, at dette Selskab, at dets T. Rother*), Mallinger, Abrahamsoner, Thaaruper, Sneedorfer, Troieler, Wadumer, med redebon, riig og rund Haand have baaret Ved til Ilden, holdt den vedlige og oppustet den. At de selv vare sig Værdet og Vigtigheden af dette Færd bevidste, seer man bedst af følgende herlige Tilraab af Ædlingen Abrahamson, der synes hans Dannerhiertes patriotiske Tiltale til Brødrene, i en tilsyneladende Anfægtelsens og Forsagelsens Time:

Til det danske Litteraturselskab.

Den 14de Novbr. 1778.

Ikke for en ledig Ro at søge,
Ikke for en Morskab kun at faae,
Ikke for at lege, eller spøge,
Træder Løberen paa Banen,
Maalet vil han naae.

Maalet, som han langt fra seer at blinke,
Driver ham paa Løbebanen ud;
Æren seer han sig ved Maalet vinke,
Og den Hæderskrands han vinder,
Er ham meer end Bud.

Hvilken Lyst opfyldte vore Siæle?
Hvilken Drift bevingede vor Fod?
Hver løb frem, og Ingen vilde dvæle,
Ingen, ingen blev tilbage,
Ingen stille stod.

*) Man see hans herlige Skrift om Indfødsretten.

Alt vi saae det feire Haab oprunden,
At vor Idræt krontes stolt med Løn;
Barbari vi alt saae overvunden,
Smagens Scepter saae vi hyldet
Af hver Nordens Søn.

Brødre! o var det ei større Glæde,
Større Glæde end Erobrerens?
Vented' os ei Tak fra Skioldungs Sæde?
Vented ikke Brødres Bifald?
Ikke Himmelens?

Blev da Nat om Maalets stolte Krandse?
Blinke for os deres Straaler ei?
Hvad kan os i Hæderslobet standse?
Kastede en trædsk Forfører
Guldet paa vor Vei?

Hildedes vor Fod af skiulte Snarer?
Byder Skiebnen os en Sinkelse?
Eller kan den danske frygte Farer?
Siger, Brødre! hvad kan giøre
Os afmægtige?

O den Spot! hvis ei vi Løbet endte;
Aldrig det om Cimbren vorde sagt,
At han træt med Skam tilbagevendte,
Og uvirksom og uædel
Glemte Brødres Agt?

Bort fra os hver Lyst til haanlig Hvile,
Bort fra danske Siæle Lunkenhed,
Brødre op! og lad os atter ile!
Værdigt er vort Maal, og lønner
Herlig vores Sveed.

Efterslægt til Efterslægt skal tale
Om vor Flid, og prise vores Navn!
Aldrig skal den blinde Hæder dale,
Som er vor, fordi vi fremmed
Danske Brødres Gavn.

K. R.

Bemærkninger over Parisiske Theatre*)

Paris den 6 September 1827.

— — I Aften gik jeg i Theatret Feydeau; man gav: „To Ord i Skoven," „Concerten ved Hoffet," og „Johan fra Paris." Saa er Du nu, tænkte jeg, allerede før Dækket gik op, i den Stad i Verden, som decideret over det Skjønne i sidste Instants; hvis Dom gjør sig gjeldende over det hele Europa; hvor alle Talenter findes sammentrængte og høste den høieste Løn; Du sidder imellem Dommere, for hvilke alle andre Stæders maa staae tilbage, tie, og gaae i Lære som Auskultanter. Imidlertid gik Tæppet op, og man sang, og sang saaledes, at Tankerne næsten bevidstløs løbe mig rundt i Hovedet, og jeg blev greben af den dybeste Veemod, medens man drev Løier paa Scenen, ja Alt forekom mig som en blot Drøm. Hvorledes kunde et vaagende, forstandigt, sindigt Menneske anvende megen Tid og mange Penge paa, halvandet hundrede Mile fra sit Hjem, godmodig at modtage dette, som de Vises musikalske Steen; jeg vilde i dette Øieblik have givet hele Paris og alle mine Reisepenge til, hvis jeg blot af Schech-

*) Fra: Friederich von Raumers „Herbstreise im Jahre 1827", i Dresdner Morgenzeitung, Decbr. 1827.

ner havde kunnet høre hendes „Lob der Heimath" i Schweitzerfamilien. I denne Stemning gik jeg ud, satte mig ved et Bord, og saae i Moniteur du Theatre, uden at tænke paa den, eller at læse den. Dog gav dette en Mand, der i det mindste tildeels kjendte Tydskland og vor Sangmethode, Leilighed til at indlede en Samtale. Jeg sagde hvad Du let kan tænke, men da jeg havde endt min Lovsang over Schechner, gav han at forstaae, at hendes Skjønhed vel torde bestemme min Dom. Jeg svarede: „Hvad Folk sædvanlig kalde skjøn og indtagende, finder jeg kun altfor ofte ubetydeligt, ordinairt; for mig gives der kun tvende Arter af Skjønhed. Enten saa fuldendte Former, at en bestemt Aand, umiskjendelig og almægtig fremstraaler af dem, at hine slet ikke lade sig skille fra denne, denne ikke fra hine, eller lade sig bringe i noget Misforhold. Saaledes fremtræde og virke fremfor Alt, de gamle Guders og Gudinders, Jupiters, Apollos, Junos, og Minervas Statuer. Ved den anden Art af Skjønhed, som jeg, i Modsætning til hiin, kunde kalde den bevægelige, ere Farverne ikke fuldkommen faststaaende, uforanderlige; snarere bliver man hvert Øieblik vaer, hvorledes den indre Aand forvandler de den som Midler givne Former, skaber nye, og lykkeligt fører forbi vort Blik hele Rækker af Skjønheder, elskværdige, overmodige, milde, lidende. Dette er den Art af Skjønhed, som en Skuespillerinde behøver, og uden hvilken selv den smukkeste Pige betydningsløst tripper omkring paa Bræderne. Ogsaa have de Nyere sikkert Ret, naar de paa Scenen foretrække denne for de Gamles faste Masker, som uden Udtryk og Minespil, kan fremstille hiin første Art af Skjønhed, og altsaa umuligt kunde træffe det rigtige for ganske forskjellige Forhold og Sindsstemninger. Min Selskabsbroder lod sig denne Tale behage, men gik nu over til at de her hidhørende Domme dog altid vare individuelle, personlige. Dette

bragte mig endnu mere paa Gled, og jeg sagde omtrent følgende: „Vistnok, min Herre, ere disse, som alle Domme, individuelle. Er det ikke derfor, at Philosopher have eleveret eller reduceret Alt paa det enkelte Subject, og endogsaa nægtet alle Objecters Tilværelse? Er ikke omvendt Subjectet gaaet tabt for Andre over alt dette betingende Kram? Bliver ikke Overgangen af Tanker og Følelser fra Een til Andre, bliver ikke al Meddelelse en Hemmelighed?, og dog igjen det meest aabenbare og visse af Verden? Kun de Seende kjende til Farverne, kun de Hørende til Toner; men der gives ogsaa Blinde blandt de Seende og Døve blandt de Hørende; det ville disse ikke indrømme, og deraf reiser sig den meste Strid. Tag engang dette Glas, lad ved Siden af det slaae paa Pauker og blæses i Trompeter, det forbliver stumt og uden Bevægelse, fremkald derimod med sagte Stemme dets Livs Tone, træffer De denne, saa vil det give Svar, og det Tvangsbundne i dets Tilværelse, vinde Frihed." — Dette og meget Andet sagde jeg, Manden hørte meget andægtig til, og forsikkrede tilsidst: jeg havde meddeelt meget aandrige og fortræffelige Ting, kun dans des formes un peu temeraires.

Paris den 7de Septbr.

Hvad vi saae i Onsdags, den 5te, har jeg allerede nævnt. Herr * * sagde til mig, at de her saakaldte Doublures, Reservemandskabet, havde spillet, derfor havde Alt tildeels været saa mangelfuldt. I det første Stykke (To Ord i Skoven) var Sangen ganske ordinair, men Mademoiselle Pradher spilte som Rose ikke ilde. Madamme Rigaut, der i „Concerten ved Hoffet" skulde gaaet af med Seiren, stod som Virtuosinde langt, langt tilbage for vor Schultz og kun Hr. Vicentire fremstillede heldigt den italienske Capelmester. I „Johan fra Paris" synger

Vader udentvivl bedre, end den her roste Ponchard; Tilly, Seneschallen, har ingen daarlig Basstemme, men i Dybben ingen Kraft; Pagen Madame Ots, gammel, hæslig, elendig Sang, under al Critik; Prindsessen, Madame Boulanger, ogsaa allerede gammel, mægtig tyk, intet Spor af Seidlers Elskværdighed, en Stemme, som man vel kalder udsjungen, naar man ikke har nogen anden Roes ved Haanden. — Torsdagen den 6te i Theater des variétés „le cantau" „le baril d'olives." Sangen overalt slet; i det første Stykke megen for mig tildeels uforstaaelig Snadren, og ligesom i Feydeau skreg Chorene ganske forskrækkelig. I det andet Stykke optræder Frederik den Anden paa en Flugt for Russerne, synger Chansons, og hjelper til at afgjøre Historien om Oliverne, af Tusind og een Nat. Det Hele var kun noget smagløst og dumt Tøi, og Breune kunde i en ubetydelig Birolle slet ikke vise sig. — Fredagen den 7de Theatre francais, Emilie, efter Walter Scotts Kenilworth, men uden Sammenligning langt mere tiltrækkende og bedre end den tydske Bearbeidelse. Allerede det propfulde Huus gjorde et behageligt Indtryk, ligesom en Haydnsk Symphoni, som blev spillet før Stykket begyndte. Da Dækket gik op, sad Hr. Armand paa Scenen, som Leicester, og holdt en Monolog, der mishagede mig meget. Tone, Holdning, Stemme Udtale var gammelt, søgt, udtværet, uelskværdigt, omtrent som Hr. — vilde give den hos os. Allerede frygtede jeg atter at see mine Forventninger skuffede den tredie Theateraften, men jeg tog, Gud skee Lov, Feil, Hr. Armand var den eneste Ubehagelige blandt Alle. Langt bedre var hans Fortrolige, Hr. Perrier, og Samson som Astrologen. Demoiselle Leverd gav vel Elisabeth i det Enkelte meget deklamatorisk og couffi, men i det Hele med saa megen Adel, Værdighed, Dristighed og Mildhed, at jeg (og Du veed at dette hos mig vil sige meget i Henseende til Elisabeth) var

tilfreds. Men hvad skal jeg endeligen sige om Demoiselle Mars! Det var, som en ny Verden opgik, da hun fremtraadte lige over for den ubehagelige Leicester. Et ualmindeligt ædelt Ansigt, en fiin dannet Mund, en skjøn Næse, herlige Øine, en Theaterskjønhed, som jeg ovenfor forlangte den, og overhovedet af et saa ungdommeligt Udseende, som om hun kun var nogle og tyve Aar. Stemmen høist velklingende, hver Stavelse tydelig, uden at bogstavere, en flydende Tale, som viste den ved den ædle Kunst gjengivne skjønne Natur, intet Spor af Overdrivelse, Maneer, smaae Kunstmidler og Kunstlerier, ingen fransk Rhetorik, ingen Omspringen af Stemmen, Alt Skjønt, Ædelt, Passende, Udtryksfuldt. I den sidste Akt forandrede Skuespillet sig til en Tragodie; Emilie har tabt Forstanden. I disse lange, efter Texten betænkelige Scener spilte Mars med et saa ualmindelig Maadehold, og dog med en saa fyldestgjørende Kraft, med saa mesterlige Vendinger, Overgange, saa milde og dog saa store, saa høist interessante og saa skrækkende, at sikkert ingen tragisk Skuespillerinde her overtræffer hende, og hun vil kun af den Grund ikke tælles blandt disse fordi hun forsmaaer Styltekothurnen. Saaledes har Mars vakt min hele udeelte Beundring, og jeg vil sikkert aldrig undlade at komme naar hun spiller."

Kjerlighed.

Lykkelig den, for hvem Nattens de stille,
Venlige Timer Elskov indhylle,
Hvem efter Dagens den mægtige Kamp,
Amor i Natten skjænker sin Krone.
Ham venter kydske Kys og helligt Favntag
Fra Hjertets Ild, som evig for ham brænder;
Sit Hoved hviler han ved trofast Barm,
Og alle Sorger hendøe ved hans Fryd;
Ham svinder Fortid, Nutid, som en Drøm,
Han er en Gud, han eier, hvad han vil.

Lad Riger reise sig og falde,
Lad Krigen Faklen svinge,
Lad Hærene forgaae,
Anførerne lad styrte,
Dumdristig Ære stræbe høit,
Sig selv til Jammer, Andre til en Skræk;
Lad Verdner tumle,
Sin Verden har han, han har Fred,
Og der er stille Hvile i hans Sjel,
En Verden, fuld af Fryd og Salighed;
Hans Ønskers Maal er fuldt,
Den søde, den trofaste Kjerlighed,
Det Engle-Sværmerie i hendes Blik —
I Lykkens søde Havn han er
Han Verden er for hende, hun for ham.
Men Meneskenes gode Genier
Hans Tag omsvæve stedse huldt,
Den ædle Strænghed, majestætisk Alvor,
Som strax fremvise Dydens høie Syn,

Urokkelige Fasthed,
Som kiender ei uværdig Lidenskab,
Den Følelse, som rører dybt og evigt,
De ham forlade ei, til ham ei sniger
Sig nogen Dunst, der bringer Gift for Hiertet.

Usalig hvo fra Lyst til Lyst
Omdrives, som et Rør;
Han søger, hvad han aldrig finde skal,
Han farer om, som efter flygtigt Irlys,
Sin Dolk har Uro fæstet i hans Bryst;
Saa ofte han ved Morgenstund opvaagner,
Hans Blik fra Søvnen atter søger Livet,
Han finder kun Besvær og ingen Fryd,
Ei møder ham et Kys fra trofast Sjel,
Han ene er,
Han selv i Vellysts Favn er sørgeligen ene.

Hvad har du, Trone!
Hvad har du, Herskerstav!
Hvad har du, Skriin med Guld!
Hvad har du vilde, vellystfulde Tummel!
Hvad har du, o larmfulde Liv!
Som ligner Elskovs Blik
Og dens Bevægelser, dens Længsler?
Hvor sødt at vide sig fraværende bevaret
I Mindet og med Suk paakaldt,
Hvor sødt at see igjen og styrte
I ømme Favn, hvor sødt Alt at opofre
Og Alt modtage! Bort urene Sjele!
Hvert Egennyttens Pust udslukker denne Glands;
I høie Sjele kun kan Elskov spire frem,
Den Høimod er, er Dyd,

Den løfter Sindet imod Himlens Blaae,
Den fører Sjelen her
Ind i Udødeligheds høie Land,
Thi see! den evig er og Guddomsstemplet vær.

Δ.

Notice.

Idet Herthas Udgiver taknemmelig erkjender den virksomme Bistand, dette Tidsskrift, saavel hos flere af Danmarks meest agtede Forfattere som hos Publikum har vundet, er det ham kjært ved Aarets Slutning at kunne bemærke, at han ei alene deels alt har modtaget, deels har Løfte om Bidrag fra de samme Hænder, der hidtil saa velvillig have understøttet dette Foretagende; men ogsaa tør love i dets nye Aargang at levere literaire Meddelelser af flere agtede danske Forfattere, der ei hidtil have bidraget til Hertha.

Fra Januar 1828 af vil dette Tidsskrift udkomme paa Hr. Bogtrykker **Behrends** Forlag, og trykt i hans Officin. Januarheftet, der, blandt Andet, indeholder en original Fortælling, vil blive tilstillet Abonnenterne inden 14ten Dage, og der skal blive draget Omsorg for, at den Forhaling i Henseende til Udgivelsen, som, paa Grund af flere Omstændigheder, er skeet med nærværende December-Hefte, ei skal finde Sted i Fremtiden.

Kjøbenhavn d. 28 Januar 1828.

Bogen maa beholdes i ~~14 Dage~~ fra den sidst paastemplede Dato. Laanet kan fornyes, hvis ingen anden Laaner har ønsket Bogen; men den skal medbringes ved Fornyelsen.

GJENTOFTE
KOMMUNE
BIBLIOTEK